

URZĄD STATYSTYCZNY W WARSZAWIE

02-134 Warszawa, ul. 1 Sierpnia 21
tel. 22 464 23 15, 22 464 20 85, faks 22 846 76 67
e-mail: sekretariatUSWAW@stat.gov.pl
<http://warszawa.stat.gov.pl>

**STATYSTYCZNY PORTRET
OSTROŁĘKI
W LATACH 2005–2012**

PUBLIKACJĘ PRZYGOTOWAŁ   **ELABORATION TEAM**
ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW ODDZIAŁU   **IN OSTROŁĘKA**
W OSTROŁĘCE

Teresa Malinowska
Tomasz Lebuda

pod kierunkiem   *under the supervision of*
Celiny Madrak

REDAKTOR GŁÓWNY   **EDITOR-IN-CHIEF**

Barbara Czerwińska-Jędrusiak

TŁUMACZENIA   **TRANSLATION**

Weronika Kloc-Nowak

SKŁAD KOMPUTEROWY I WYKRESY   **TYPESSETTING AND CHARTS**

Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych   *Mazovian Centre for Regional Surveys*

Anna Cacko

pod kierunkiem   *under the supervision of*

Agnieszki Ajdyn

PROJEKT OKŁADKI   **COVER DESIGN**

Anna Cacko

FOTOGRAFIE NA OKŁADCE   **PHOTOGRAPHS ON THE COVER**

Tomasz Lebuda

ISBN 978-83-63246-36-5

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła
When publishing statistical office data please indicate source

Urząd Statystyczny w Warszawie, Warszawa 2014
Nakład 90 egz. Ark. druk. 19,4 i 15 wklejek. Papier offset kl. III, 70 g. Format A4.
Oddano do druku w lipcu 2014 r. Druk ukończono w lipcu 2014 r.
Druk: Zakład Wydawnictw Statystycznych, 00-925 Warszawa, al. Niepodległości 208
Cena 20,00 zł   *Price 20,00 zł*

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Warszawie przekazuje Państwu publikację pt. „Statystyczny portret Ostrołęki w latach 2005–2012”. Jest to jedna z serii pięciu publikacji przedstawiających sytuację społeczno-gospodarczą wybranych miast województwa mazowieckiego w tych latach. Miasta, dla których opracowano poszczególne publikacje to: Ciechanów, Ostrołęka, Płock, Radom i Siedlce.

Podstawową część publikacji poprzedzają uwagi ogólne, kalendarium dziejów Ostrołęki, tablice przeglądowe prezentujące dane o ludności według wybranych miast na podstawie spisów powszechnych (począwszy od 1946 r.) oraz informacje o ruchu naturalnym, migracjach i stanie ludności w Ostrołęce w latach 1995 i 2000–2012, a także dane o wybranych miastach na tle województwa mazowieckiego w 2012 r.

Część główna opracowania, prezentująca dane charakteryzujące warunki życia społeczeństwa i stan gospodarki miasta Ostrołęki, zgrupowana została w 14 tematycznych działach. Każdy z nich zawiera wyjaśnienia dotyczące terminologii, metodologii i zakresu informacji oraz krótki opis analityczny danych prezentowanych w części tabelarycznej. Zamieszczony materiał statystyczny wzbogacono ilustracjami graficznymi, głównie w formie wykresów.

Przy opracowaniu niniejszej publikacji korzystano z wyników badań statystycznych statystyki publicznej, jak również z innych źródeł.

Wyrażam nadzieję, że opracowanie stanie się źródłem interesujących informacji szczególnie dla społeczności lokalnej oraz samorządu i będzie pomocne przy ustalaniu priorytetów polityki rozwoju miasta Ostrołęki i regionu.

Oddając do rąk Państwa niniejszą publikację dziękuję wszystkim osobom i instytucjom za przekazane materiały, które przyczyniły się do wzbogacenia jej treści.

*Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Warszawie*

Zofia Kozłowska

Warszawa, lipiec 2014 r.

PREFACE

The Statistical Office in Warsaw hands to you the publication entitled “Statistical portrait of Ostrołęka in the years 2005-2012”. It belongs to a five-volume series presenting the socio-economic situation of selected cities in Mazowieckie voivodship in these years. The cities selected for elaboration and presentation in the separate volumes are: Ciechanów, Ostrołęka, Płock, Radom and Siedlce.

The core of the publication is preceded by general notes, Ostrołęka city timeline, review tables presenting data on population of selected cities on the basis of national censuses (starting from 1946) and information on vital statistics, migration and size of the population of Ostrołęka in the years 1995 and 2000-2012, as well as data on selected cities in comparison to Mazowieckie voivodship in 2012.

The main part of the volume, presenting data on living conditions of the population and the condition of the economy of the city of Ostrołęka, has been divided into 14 thematic sections. Each of them contains explanatory notes on terminology, methodology and scope of the information, and a short analytical description of the data presented in the tables. The statistical content has been enriched with graphical illustration, mostly in the form of charts.

During elaboration of the publication both the results of statistical surveys of the official statistics and other sources have been used.

I express hope that this elaboration will be a source of interesting information, especially for the local community and authorities, and that it will be helpful in setting the priorities for the development policy for the city and region of Ostrołęka.

Handing over this publication to you, I thank all the persons and institutions for the materials they provided, which have contributed to the enrichment of its contents.

*Director
of the Statistical Office
in Warsaw*

Zofia Kozłowska

Warsaw, July 2014

SPIS TREŚCI

Przedmowa .....
Objaśnienia znaków umownych .....
Stosowane skróty .....
Uwagi ogólne .....
Kalendarium dziejów Ostrołęki .....

TABLICE PRZEGLĄDOWE

I. Ludność na podstawie spisów według wybranych miast .....
II. Stan, ruch naturalny i migracje ludności w Ostrołęce .....
III. Wybrane miasta na tle województwa mazowieckiego w 212 r. ....
IV. Ranking miast według wybranych wskaźników w 2012 r. ....

DZIAŁY

I. POŁOŻENIE I POWIERZCHNIA .....
II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA .....
III. SAMORZĄD TERYTORIALNY .....
IV. LUDNOŚĆ .....
V. RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA .....
VI. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA .....
VII. EDUKACJA I WYCHOWANIE .....
VIII. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA .....
IX. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT .....
X. TRANSPORT .....
XI. HANDEL .....
XII. FINANSE PUBLICZNE .....
XIII. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE .....
XIV. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ .....

CONTENTS

	Strona <i>Page</i>
<i>Preface</i>	3
<i>Symbols</i>	15
<i>Abbreviations used</i>	15
<i>General notes</i>	17
<i>Ostrołęka city timeline</i>	21

REVIEW TABLES

I. <i>Population of selected cities according to population censuses</i>	25
II. <i>Population size, natural change and migration in Ostrołęka</i>	26
III. <i>Selected cities in comparison to Mazowieckie voivodship in 2012</i>	28
IV. <i>Ranking of cities according to selected indicators in 2012</i>	32

CHAPTERS

I. <i>GEOGRAPHIC LOCATION AND AREA</i>	33
II. <i>ENVIRONMENTAL PROTECTION</i>	37
III. <i>LOCAL GOVERNMENT</i>	47
IV. <i>POPULATION</i>	51
V. <i>LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES</i>	69
VI. <i>MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS</i>	83
VII. <i>EDUCATION</i>	93
VIII. <i>HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE</i>	107
IX. <i>CULTURE. TOURISM. SPORT</i>	115
X. <i>TRANSPORT</i>	125
XI. <i>TRADE</i>	133
XII. <i>PUBLIC FINANCE</i>	135
XIII. <i>INVESTMENTS. FIXED ASSETS</i>	143
XIV. <i>ENTITIES OF NATIONAL ECONOMY</i>	149

SPIS TABLIC
CONTENTS OF TABLES

		Tablica <i>Table</i>	Strona <i>Page</i>
I. POŁOŻENIE I POWIERZCHNIA	I. GEOGRAPHIC LOCATION AND AREA		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	33
Wyniki badań – synteza	<i>Synthesis of survey results</i>	x	34
Powierzchnia miasta według kierunków wykorzystania	<i>Land use structure of the city area</i>	1	36
II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	II. ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	37
Wyniki badań – synteza	<i>Synthesis of survey results</i>	x	40
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	<i>Water withdrawal for the needs of national economy and population</i>	1 (2)	43
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	<i>Water consumption for the needs of national economy and population</i>	2 (3)	43
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi	<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground</i>	3 (4)	43
Oczyszczalnie ścieków	<i>Wastewater treatment plants</i>	4 (5)	44
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza	<i>Emission and reduction of air pollutants</i>	5 (6)	44
Odpady i tereny ich składowania	<i>Waste and their landfill sites</i>	6 (7)	45
Pomniki przyrody w 2012 r.	<i>Monuments of nature in 2012</i>	7 (8)	45
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według wybranych kierunków inwestowania (ceny bieżące) ...	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management by current directions of investment (current prices)</i>	8 (9)	46
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według źródeł finansowania (ceny bieżące)	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management by source of funding (current prices)</i>	9 (10)	46
III. SAMORZĄD TERYTORIALNY	III. LOCAL GOVERNMENT		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	47
Wyniki badań – synteza	<i>Synthesis of survey results</i>	x	48
Radni rady miasta według wieku	<i>City councillors by age</i>	1 (11)	49
Radni rady miasta według poziomu wykształcenia	<i>City councillors by level of education</i>	2 (12)	49
Radni rady miasta według grup zawodów	<i>City councillors by professional groups</i>	3 (13)	49
Wybory Prezydenta Miasta (2006, 2010)	<i>Mayoral elections (2006, 2010)</i>	4 (14)	50
Wybory do rady miasta (2006, 2010)	<i>Municipal elections (2006, 2010)</i>	5 (15)	50
IV. LUDNOŚĆ	IV. POPULATION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	51
Wyniki badań – synteza	<i>Synthesis of survey results</i>	x	55
Ludność według płci i wieku	<i>Population by sex and age</i>	1 (16)	60
Ludność według ekonomicznych, biologicznych oraz edukacyjnych grup wieku	<i>Population by economic, biological and educational age groups</i>	2 (17)	61
Mediana wieku (wiek środkowy) ludności według płci	<i>Median age (medium age) of population by sex</i>	3 (18)	62
Ruch naturalny ludności	<i>Vital statistics</i>	4 (19)	62
Separacje i rozwody orzeczone prawomocnie	<i>Legally binding separations and divorces</i>	5 (20)	62
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności	<i>Female fertility and reproduction rate</i> ...	6 (21)	63
Zgony według płci i wieku	<i>Deaths by sex and age of the deceased</i>	7 (22)	63

SPIS TABLIC (cd.)
CONTENTS OF TABLES (cont.)

		Tablica <i>Table</i>	Strona <i>Page</i>
Zgony według wybranych przyczyn	<i>Deaths by causes .....</i>	8 (23)	64
Prognoza ludności według płci i wieku (2015, 2020, 2025, 2030, 2035)	<i>Population projection by sex and age (2015, 2020, 2025, 2030, 2035) .....</i>	9 (24)	65
Prognoza ludności według funkcjonalnych grup wieku (2015, 2020, 2025, 2030, 2035)	<i>Population projection by functional age groups (2015, 2020, 2025, 2030, 2035) .....</i>	10 (25)	66
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały	<i>Internal and international migration of population for permanent residence ...</i>	11 (26)	67
V. RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA			
Uwagi ogólne	<i>General notes .....</i>	x	69
Wyniki badań – synteza	<i>Synthesis of survey results .....</i>	x	72
Pracujący	<i>Employed persons .....</i>	1 (27)	76
Przeciętne zatrudnienie (2009–2012)	<i>Average paid employment (2009–2012) ....</i>	2 (28)	76
Bezrobotni zarejestrowani oraz oferty pracy	<i>Registered unemployed persons and job offers .....</i>	3 (29)	77
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestr- owani	<i>Newly registered unemployed persons and persons removed from unem- ployment rolls .....</i>	4 (30)	77
Bezrobotni zarejestrowani według wieku	<i>Registered unemployed persons by age .....</i>	5 (31)	77
Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia	<i>Registered unemployed persons by level of education .....</i>	6 (32)	78
Bezrobotni zarejestrowani według czasu pozo- stawania bez pracy	<i>Registered unemployed persons by duration of unemployment .....</i>	7 (33)	78
Bezrobotni zarejestrowani według stażu pracy	<i>Registered unemployed persons by work seniority .....</i>	8 (34)	79
Bezrobotni zarejestrowani będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy	<i>Registered unemployed persons with a specific situation on the labour market</i>	9 (35)	79
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia	<i>Persons working in hazardous condi- tions .....</i>	10 (36)	81
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia	<i>Persons working in hazardous condi- tions due to dangerous and harmful to health factors .....</i>	11 (37)	81
Poszkodowani w wypadkach przy pracy oraz liczba dni niezdolności do pracy spowodowa- nej tymi wypadkami	<i>Persons injured in accidents at work and number of days of incapacity for work caused by these accidents .....</i>	12 (38)	82
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto	<i>Average monthly gross wages and salaries .....</i>	13 (39)	82
VI. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA			
Uwagi ogólne	<i>General notes .....</i>	x	83
Wyniki badań – synteza	<i>Synthesis of survey results .....</i>	x	86
Wodociągi i kanalizacja	<i>Water supply and sewage systems .....</i>	1 (40)	89
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	<i>Gas supply network, consumers and consumption of gas from gas supply system in households .....</i>	2 (41)	89
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	<i>Consumers and consumption of elec- tricity in households .....</i>	3 (42)	90
Ogrzewnictwo	<i>House heating .....</i>	4 (43)	90
Odpady komunalne zmieszane i nieczystości ciekłe	<i>Municipal mixed waste and liquid waste .....</i>	5 (44)	90
Tereny zielone ogólnodostępnej i osiedlowej	<i>Generally accessible and estate green belts .....</i>	6 (45)	91

SPIS TABLIC (cd.)
CONTENTS OF TABLES (cont.)

		Tablica <i>Table</i>	Strona <i>Page</i>
Zasoby mieszkaniowe	<i>Dwelling stocks</i>	7 (46)	91
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje	<i>Dwellings in dwelling stock fitted with installations</i>	8 (47)	91
Budynki oddane do użytkowania	<i>Buildings completed</i>	9 (48)	92
Mieszkania oddane do użytkowania	<i>Dwellings completed</i>	10 (49)	92
VII. EDUKACJA I WYCHOWANIE	VII. EDUCATION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	93
Wyniki badań – synteza	<i>Synthesis of survey results</i>	x	96
Szkoły podstawowe oraz gimnazjalne dla dzieci i młodzieży	<i>Primary and lower secondary schools for children and youth</i>	1 (50)	102
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży oraz szkoły specjalne przysposabiające do pracy	<i>Basic vocational schools for youth and special job-training schools</i>	2 (51)	102
Licea ogólnokształcące dla młodzieży	<i>General secondary schools for youth</i>	3 (52)	102
Licea profilowane dla młodzieży	<i>Specialised secondary schools for youth</i>	4 (53)	103
Technika oraz szkoły artystyczne dla młodzieży	<i>Technical secondary and art schools for youth</i>	5 (54)	103
Szkoły policealne dla młodzieży i dorosłych	<i>Post-secondary schools for youth and adults</i>	6 (55)	103
Szkoły dla dorosłych	<i>Schools for adults</i>	7 (56)	104
Komputery przeznaczone do użytku uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach dla dzieci i młodzieży [bez szkół specjalnych] (2007/08–2012/13)	<i>Computers for the use of students in primary and lower secondary schools for children and youth [excluding special schools] (2007/08–2012/13)</i>	8 (57)	104
Wyniki egzaminu maturalnego (2006/07–2011/12)	<i>Results of matriculation exam (2006/07–2011/12)</i>	9 (58)	105
Szkolnictwo wyższe (według faktycznej lokalizacji)	<i>Higher education institutions (by actual location)</i>	10 (59)	105
Wychowanie przedszkolne	<i>Pre-primary education</i>	11 (60)	106
VIII. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	VIII. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	107
Wyniki badań – synteza	<i>Synthesis of survey results</i>	x	110
Ambulatoryjna opieka zdrowotna	<i>Out-patient health care</i>	1 (61)	113
Apteki ogólnodostępne	<i>Generally available pharmacies</i>	2 (62)	113
Żłobki	<i>Nurseries</i>	3 (63)	113
Pomoc społeczna stacjonarna	<i>Social welfare facilities</i>	4 (64)	114
Instytucjonalna piecza zastępcza oraz placówki wsparcia dziennego	<i>Institutional foster care and day-support centres</i>	5 (65)	114
IX. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	IX. CULTURE. TOURISM. SPORT		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	115
Wyniki badań – synteza	<i>Synthesis of survey results</i>	x	118
Biblioteki publiczne (z filiami)	<i>Public libraries (with branches)</i>	1 (66)	122
Zbiory miejskiej biblioteki publicznej	<i>Collection of the municipal library</i>	2 (67)	122
Muzea	<i>Museums</i>	3 (68)	122
Kina stałe	<i>Permanent cinemas</i>	4 (69)	123
Domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice (2005, 2007, 2009, 2011, 2012)	<i>Cultural centres and establishments, clubs and community centres (2005, 2007, 2009, 2011, 2012)</i>	5 (70)	123

SPIS TABLIC (cd.)
CONTENTS OF TABLES (cont.)

		Tablica <i>Table</i>	Strona <i>Page</i>
Baza noclegowa turystyki	<i>Tourist accommodation facilities</i>	6 (71)	123
Kluby sportowe (2006, 2008, 2010, 2012)	<i>Sports clubs (2006, 2008, 2010, 2012)</i>	7 (72)	124
Wybrane obiekty sportowe w 2010 r.	<i>Selected sports facilities in 2010</i>	8 (73)	124
X. TRANSPORT	X. TRANSPORT		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	125
Wyniki badań – synteza	<i>Synthesis of survey results</i>	x	127
Drogi publiczne	<i>Public roads</i>	1 (74)	131
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane	<i>Registered road vehicles and tractors</i>	2 (75)	131
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane	<i>Road vehicles and tractors registered</i>		
po raz pierwszy	<i>for the first time</i>	3 (76)	131
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane	<i>Registered road vehicles and tractors</i>		
według grup wieku	<i>by age groups</i>	4 (77)	132
Samochody osobowe według rodzaju stosowa-	<i>Passenger cars by kind of fuel used</i>	5 (78)	132
nego paliwa			
Wypadki drogowe i ich ofiary oraz kolizje dro-	<i>Road traffic accidents and victims;</i>		
gowe	<i>traffic collisions</i>	6 (79)	132
XI. HANDEL	XI. TRADE		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	133
Wyniki badań – synteza	<i>Synthesis of survey results</i>	x	133
Targowiska	<i>Marketplaces</i>	1 (80)	134
XII. FINANSE PUBLICZNE	XII. PUBLIC FINANCE		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	135
Wyniki badań – synteza	<i>Synthesis of survey results</i>	x	138
Dochody budżetu miasta według rodzajów	<i>Revenue of the city budget by type</i>	1 (81)	140
Dochody budżetu miasta według działów	<i>Revenue of the city budget by division</i>	2 (82)	141
Wydatki budżetu miasta według rodzajów	<i>Expenditure of the city budget by type</i>	3 (83)	141
Wydatki budżetu miasta według działów	<i>Expenditure of the city budget by division</i> ...	4 (84)	142
Dochody i wydatki budżetu miasta na 1 miesz-	<i>Revenue and expenditure of the city</i>		
kańca	<i>budget per capita</i>	5 (85)	142
XIII. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE	XIII. INVESTMENTS. FIXED ASSETS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	143
Wyniki badań – synteza	<i>Synthesis of survey results</i>	x	146
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach	<i>Investment outlays in enterprises [cur-</i>		
[ceny bieżące] (2009–2012)	<i>rent price] (2009–2012)</i>	1 (86)	148
Wartość brutto środków trwałych w przedsię-	<i>Gross value of fixed assets in enter-</i>		
biorstwach [bieżące ceny ewidencyjne]	<i>prises [current standard cost prices]</i>		
(2009–2012)	<i>(2009–2012)</i>	2 (87)	148
XIV. PODMIOTY GOSPODARKI	XIV. ENTITIES OF NATIONAL		
NARODOWEJ	ECONOMY		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	149
Podmioty gospodarki narodowej – synteza	<i>Entities of national economy - synthesis</i>		
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze	<i>of survey</i>	x	151
REGON	<i>Entities of national economy in</i>		
	<i>REGON register</i>	1 (88)	152
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze	<i>Entities of national economy in</i>		
REGON według liczby pracujących	<i>REGON register by number of em-</i>	2 (89)	152
	<i>ployed persons</i>		

SPIS TABLIC (dok.)
CONTENTS OF TABLES (cont.)

	<u>Tablica</u> <u>Table</u>	<u>Strona</u> <u>Page</u>
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według sekcji PKD (2009–2012)	<i>Entities of national economy in REGON by section of the Polish Classification of Activities (2009–2012)</i>	3 (90) 153
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD (2009–2012)	<i>New entities of national economy registered in REGON by section of the Polish Classification of Activities (2009–2012)</i>	4 (91) 153
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane z rejestru REGON według sekcji PKD (2009–2012)	<i>Entities of national economy cancelled from REGON by section of the Polish Classification of Activities (2009–2012)</i>	5 (92) 154

SPIS WYKRESÓW I MAP
LIST OF CHARTS AND MAPS

		<u>Strona</u> <u>Page</u>
Położenie geograficzne Ostrołęki (mapy)	<i>Geographic location of Ostrołęka (maps)</i>	36
Podział administracyjny województwa mazowieckiego w 2012 r. (mapa)	<i>Administrative division of Mazowieckie voivodship in 2012 (map)</i>	36
Warunki meteorologiczne w 2012 r.	<i>Meteorological conditions in 2012</i>	37
Struktura powierzchni miasta według kierunków wykorzystania (2005, 2012)	<i>Land use structure of the city area (2005, 2012)</i>	37
Struktura powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych miasta (2005, 2012)	<i>Structure of the built up and urbanised areas of the city (2005, 2012)</i>	37
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ²	<i>Water withdrawal for the needs of national economy and population per 1 km²</i>	46
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogółu ludności	<i>Population using wastewater treatment plants as percentage of total population</i>	46
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych	<i>Pollutants retained in air cleaning devices as percentage of pollutants emitted</i>	46
Udział nakładów na środki trwałe na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu oraz na gospodarkę ściekową i ochronę wód w % ogółu nakładów na ochronę środowiska	<i>Share of outlays on fixed assets for protection of air and climate as well as wastewater management and water protection as percentage of total outlays on environmental protection</i> ...	46
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population per 1 km² by selected cities in 2012</i>	47
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogółu ludności w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Population using wastewater treatment plants as percentage of total population by selected cities in 2012</i>	47
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Pollutants retained in air cleaning devices as percentage of pollutants emitted by selected cities in 2012</i>	47
Udział nakładów na środki trwałe na gospodarkę ściekową i ochronę wód w % ogółu nakładów na ochronę środowiska w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Share of outlays on wastewater management and water protection as percentage of all outlays on environmental protection by selected cities in 2012</i>	47

SPIS WYKRESÓW I MAP (cd.)
LIST OF CHARTS AND MAPS (cont.)

		<u>Strona</u> <u>Page</u>
Frekwencja wyborcza w czasie wyborów do rady miasta w wybranych miastach (2006, 2010)	<i>Turnout at municipal elections in selected cities (2006, 2010) .....</i>	50
Ludność według płci i wieku (2005, 2012)	<i>Population by sex and age (2005, 2012) .....</i>	60
Struktura ludności według płci (2005, 2012)	<i>Sex structure of the population (2005, 2012) .....</i>	60
Struktura ludności według grup wieku (2005, 2012)	<i>Age structure of the population (2005, 2012) .....</i>	61
Prognoza struktury ludności według ekonomicznych grup wieku (2015, 2020, 2025, 2030, 2035)	<i>Population projection – structure of population by economic age groups (2015, 2020, 2025, 2030, 2035) .....</i>	68
Prognoza udziału kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat) w ogólnej liczbie kobiet (2015, 2020, 2025, 2030, 2035)	<i>Population projection – proportion of women in reproductive age (15-49) in the total number of women (2015, 2020, 2025, 2030, 2035) .....</i>	68
Współczynnik obciążenia demograficznego	<i>Dependency ratio .....</i>	68
Ruch naturalny ludności	<i>Vital statistics .....</i>	68
Migracje wewnętrzne i zagraniczne	<i>Internal and international migration .....</i>	68
Ludność na 1 km ² w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Population density per 1 km² by selected cities in 2012 .....</i>	69
Kobiety na 100 mężczyzn w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Women per 100 men by selected cities in 2012 .....</i>	69
Mediana wieku (wiek środkowy) ludności w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Median age of population by selected cities in 2012 .....</i>	69
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Population in non-working age per 100 persons in productive age by selected cities in 2012 .....</i>	69
Przyrost naturalny na 1000 ludności w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Natural increase per 1000 population by selected cities in 2012 .....</i>	69
Ogólne saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Total net migration for permanent residence per 1000 population by selected cities in 2012 .....</i>	69
Pracujący na 1000 ludności	<i>Employed persons per 1000 population .....</i>	76
Liczba dni niezdolności do pracy spowodowanej wypadkami przy pracy na 1 poszkodowanego	<i>Number of days inability to work caused by accidents at work per 1 injured worker .....</i>	76
Przeciętne zatrudnienie	<i>Average employment .....</i>	76
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	<i>Average gross monthly wages .....</i>	76
Pracujący na 1000 ludności w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Employed persons per 1000 population by selected cities in 2012 .....</i>	77
Liczba dni niezdolności do pracy spowodowanej wypadkami przy pracy na 1 poszkodowanego w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Number of days of incapacity for work caused by accidents at work per 1 injured worker by selected cities in 2012 .....</i>	77
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Average gross monthly wages by selected cities in 2012 .....</i>	77
Stopa bezrobocia rejestrowanego oraz udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	<i>Registered unemployment rate and percentage of registered unemployed persons in working age population .....</i>	80
Stopa bezrobocia rejestrowanego oraz udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Registered unemployment rate and percentage of registered unemployed persons in working age population in selected cities in 2012 .....</i>	80
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według płci (2005, 2012)	<i>Structure of registered unemployed persons by sex (2005, 2012) .....</i>	80
Płynność bezrobocia	<i>Inflow to and outflow from unemployment .....</i>	80
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku (2005, 2012)	<i>Structure of registered unemployed persons by age (2005, 2012) .....</i>	81
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wykształcenia (2005, 2012)	<i>Structure of registered unemployed persons by level of education (2005, 2012) .....</i>	81
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy (2005, 2012)	<i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment (2005, 2012) .....</i>	81

SPIS WYKRESÓW I MAP (cd.)
LIST OF CHARTS AND MAPS (cont.)

		<u>Strona</u> <u>Page</u>
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według stażu pracy (2005, 2012)	<i>Structure of registered unemployed persons by work seniority (2005, 2012) .....</i>	81
Zużycie wody z wodociągów i gazu z sieci w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca ...	<i>Consumption of water from waterworks and gas from gas network in households per 1 inhabitant .....</i>	92
Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	<i>Energy consumption in households per 1 inhabitant .....</i>	92
Zebrane odpady komunalne zmieszane w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	<i>Municipal mixed waste collected from households per 1 inhabitant .....</i>	92
Warunki mieszkaniowe ludności	<i>Housing conditions of the population .....</i>	92
Zużycie wody z wodociągów i gazu z sieci w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Consumption of water from waterworks and gas from gas network in households per 1 inhabitant by selected cities in 2012 .....</i>	93
Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Energy consumption in households per 1 inhabitant by selected cities in 2012 .....</i>	93
Zebrane odpady komunalne zmieszane w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Municipal mixed waste collected from households per 1 inhabitant by selected cities in 2012 .....</i>	93
Przeciętna liczba osób w zasobach mieszkaniowych na 1 mieszkanie w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Average number of persons per 1 dwelling in dwelling stock by selected cities in 2012 .....</i>	93
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Dwellings completed per 1000 population in selected cities in 2012 .....</i>	93
Współczynnik skolaryzacji brutto w szkolnictwie wyższym	<i>Gross enrolment rate in higher education.....</i>	101
Edukacja według szczebli kształcenia (schemat)	<i>Levels of education (scheme) .....</i>	102
Uczniowie na 1 szkołę (bez szkół specjalnych) w roku szkolnym 2012/13.....	<i>Students per 1 school (excluding special schools) in school year 2012/2013.....</i>	103
Współczynnik skolaryzacji w szkołach podstawowych	<i>Enrolment rate in primary schools .....</i>	103
Współczynnik skolaryzacji w gimnazjach	<i>Enrolment rate in lower secondary schools .....</i>	103
Uczniowie na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów (bez szkół specjalnych)	<i>Students per 1 computer with access to the Internet for students' use (excluding special schools) .....</i>	106
Struktura studentów i absolwentów szkół wyższych według płci	<i>Structure of students and graduates of higher education institutions by sex .....</i>	106
Dzieci w przedszkolach na 100 miejsc	<i>Children in nursery schools per 100 places .....</i>	106
Współczynnik skolaryzacji w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Enrolment rate by selected cities in 2012 .....</i>	107
Uczniowie na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów (bez szkół specjalnych) w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Students per 1 computer with access to the Internet for students' use (excluding special schools) by selected cities in 2012 .....</i>	107
Dzieci w przedszkolach na 100 miejsc w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Children in nursery schools per 100 places by selected cities in 2012 .....</i>	107
Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności (2005–2011)	<i>Beds in general hospitals per 10 000 population (2005–2011) .....</i>	114
Ludność na 1 zakład opieki zdrowotnej (2005–2011)	<i>Population per 1 health care establishment (2005–2011) .....</i>	114
Ludność na 1 aptekę ogólnodostępną	<i>Population per 1 generally available pharmacy .....</i>	114
Dzieci w żłobkach na 100 miejsc	<i>Children in nurseries per 100 places .....</i>	114
Dzieci w żłobkach na 1000 dzieci do lat 3	<i>Children in nurseries per 1000 children up to 3 years old .....</i>	114

SPIS WYKRESÓW I MAP (cd.)
LIST OF CHARTS AND MAPS (cont.)

		<u>Strona</u> <u>Page</u>
Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Beds in general hospitals per 10 000 population by selected cities in 2012</i>	115
Ludność na 1 przychodnię w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Population per 1 out-patient department by selected cities in 2012</i>	115
Ludność na 1 aptekę ogólnodostępną w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Population per 1 generally available pharmacy by selected cities in 2012</i>	115
Dzieci w żłobkach na 100 miejsc w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Children in nurseries per 100 places by selected cities in 2012</i>	115
Dzieci w żłobkach na 1000 dzieci do lat 3 w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Children in nurseries per 1000 children up to 3 years old by selected cities in 2012</i>	115
Dynamika korzystających z noclegów bazy noclegowej turystyki	<i>Dynamics of changes in use of tourist accommodation facilities</i>	124
Biblioteki	<i>Libraries</i>	124
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych bazy noclegowej turystyki	<i>Occupancy rate of tourist accommodation facilities</i>	124
Udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów	<i>Share of foreign tourists in the total number of accommodated tourists</i>	124
Turyści zagraniczni korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w 2012 r. (mapa)	<i>Foreign tourists using bed places in tourist accommodation facilities in 2012 (map)</i>	124
Czytelnicy (w ciągu roku) na 1000 ludności w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Readers (over the year) per 1000 population by selected cities in 2012</i>	125
Wypożyczenia (w ciągu roku) na 1 czytelnika w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Loans (over the year) per 1 borrower by selected cities in 2012</i>	125
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych bazy noclegowej turystyki w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Occupancy rate of bed places in tourist accommodation facilities by selected cities in 2012</i> ...	125
Udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Share of foreign tourists in the total number of accommodated tourists by selected cities in 2012</i>	125
Ćwiczący w klubach sportowych na 10000 ludności w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Persons practicing sports in sports clubs per 10 000 population by selected cities in 2012</i>	125
Struktura samochodów osobowych zarejestrowanych według grup wieku (2005, 2012)	<i>Structure of passenger registered cars by groups of age (2005, 2012)</i>	130
Struktura samochodów osobowych zarejestrowanych według rodzaju stosowanego paliwa (2005, 2012)	<i>Structure of passenger registered cars by kind of fuel used (2005, 2012)</i>	130
Drogi o nawierzchni twardej na 100 km ²	<i>Hard surface roads per 100 km²</i>	132
Samochody osobowe zarejestrowane na 1000 ludności	<i>Passengers registered cars per 1000 population</i>	132
Udział ofiar śmiertelnych w ogólnej liczbie ofiar wypadków drogowych	<i>Proportion of fatalities among all road traffic casualties</i>	132
Drogi o nawierzchni twardej na 100 km ² w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Hard surface roads per 100 km² by selected cities in 2012</i>	133
Samochody osobowe zarejestrowane na 1000 ludności w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Passenger registered cars per 1000 population by selected cities in 2012</i>	133
Struktura ofiar wypadków drogowych w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Structure of road traffic casualties by selected cities in 2012</i>	133
Budżet miasta	<i>Municipal budget</i>	142
Struktura dochodów i wydatków budżetu miasta według rodzajów (2005, 2012)	<i>Structure of revenue and expenditure of the city budget by type (2005, 2012)</i>	142
Struktura dochodów i wydatków budżetu miasta według działów (2005, 2012)	<i>Structure of revenue and expenditure of the city budget by division (2005, 2012)</i>	142
Relacja wyniku budżetowego do dochodów ogółem w wybranych miastach w 2012 r.	<i>Relation of budget outturn to total revenue by selected cities in 2012</i>	143

SPIS WYKRESÓW I MAP (dok.)
LIST OF CHARTS AND MAPS (cont.)

	<u>Strona</u> <u>Page</u>
Struktura dochodów budżetu miasta według rodzajów w wybranych miastach w 2012 r.	143
Dochody i wydatki budżetu miasta na 1 mieszkańca w wybranych miastach w 2012 r.	143
Udział sekcji przemysł i budownictwo w nakładach inwestycyjnych ogółem przedsiębiorstw [ceny bieżące] (2008–2012)	148
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca [ceny bieżące] (2008–2012)	148
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca [bieżące ceny ewidencyjne] (2008–2012)	148
Udział sekcji przemysł i budownictwo w nakładach inwestycyjnych ogółem przedsiębiorstw (ceny bieżące) w wybranych miastach w 2012 r.	149
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca (ceny bieżące) w wybranych miastach w 2012 r.	149
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca (bieżące ceny ewidencyjne) w wybranych miastach w 2012 r.	149
Dynamika podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON	155
Zestawienie liczby wybranych grup podmiotów ogółem wpisanych do rejestru REGON (2005, 2012)	156
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 ludności	156
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON według sekcji PKD (2009, 2012)	156
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w rejestrze REGON	157
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 ludności w wybranych miastach w 2012 r.	157

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści.
In English version: preface, contents.

ZNAKI UMOWNE

Kreska (-)	- zjawisko nie wystąpiło.
Zero: (0)	- zjawisko istniało w wielkościach mniejszych od 0,5;
(0,0)	- zjawisko istniało w wielkościach mniejszych od 0,05.
Kropka (.)	- zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak x	- wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
Znak Δ	- oznacza, że nazwa została skrócona w stosunku do obowiązującej klasyfikacji (patrz str. 20).
„W tym”	- oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.

STOSOWANE SKRÓTY

tys.	=	tysiąc	dam ³	=	dekametr sześcienny
mln	=	milion	hm ³	=	hektometr sześcienny
zł	=	złoty	kWh	=	kilowatogodzina
egz.	=	egzemplarz	GWh	=	gigawatogodzina
szt.	=	sztuka	TJ	=	teradžul
wol.	=	wolumin	°C	=	stopień Celsjusza
g	=	gram	%	=	procent
kg	=	kilogram	‰	=	promil
t	=	tona	s	=	sekunda
mm	=	milimetr	d	=	dość
cm	=	centymetr	r.	=	rok
m	=	metr	ark. druk.	=	arkusz drukarski
km	=	kilometr	art.	=	artykuł
m ²	=	metr kwadratowy	cd.	=	ciąg dalszy
ha	=	hektar	cz.	=	część
km ²	=	kilometr kwadratowy	dok.	=	dokończenie
m ³	=	metr sześcienny	kl.	=	klasa

obw.	=	obwód	ul.	=	ulica
wys.	=	wysokość	al.	=	aleja
Lp.	=	liczba porządkowa	dr	=	doktor
m.st.	=	miasto stołeczne	gen.	=	generał
Nr (nr)	=	numer	prof.	=	profesor
ok.	=	około	tel.	=	telefon
poz.	=	pozycja	PN	=	przyrost naturalny
p. proc.	=	punkt procentowy	SM	=	saldo migracji
TABL.	=	tablica	GUS	=	Główny Urząd Statystyczny
str. (s.)	=	strona	CEPIK	=	Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców
ust.	=	ustęp	NTS	=	Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych
0°1'1''	{ E = N =	wschód	EKG	=	Europejska Komisja Gospodarcza
		północ	PKD	=	Polska Klasyfikacja Działalności
Dz. U.	=	Dziennik Ustaw	S. A.	=	Spółka Akcyjna
i in.	=	i inne	NSP	=	Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań
im.	=	imienia	PSR	=	Powszechny Spis Rolny
itd.	=	i tak dalej	ESA	=	Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych
itp.	=	i tym podobne	NFZ	=	Narodowy Fundusz Zdrowia
m.in.	=	między innymi	MSR	=	Międzynarodowe Standardy Rachunkowości
np.	=	na przykład	PESEL	=	Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności
pt.	=	pod tytułem	ONZ	=	Organizacja Narodów Zjednoczonych
pw.	=	pod wezwaniem	UE	=	Unia Europejska
św.	=	święty	UKS	=	Uczniowski Klub Sportowy
tj.	=	to jest			
tzn.	=	to znaczy			
tzw.	=	tak zwany			
w.	=	wiek			
woj.	=	województwo			
ww.	=	wyżej wymieniony			
z późn. zm.	=	z późniejszymi zmianami			

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym**. Przez „miasta” rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek.
2. Prezentowane dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.
3. Dane prezentuje się:

- 1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późn. zm.), zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

PKD 2007, w stosunku do klasyfikacji PKD 2004, wprowadziła zmiany zakresowe polegające na uwzględnieniu nowych grupowań rodzajów działalności, a także na przesunięciu rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi; zmiany te spowodowały brak porównywalności danych, również przy niezmienionych nazwach niektórych poziomów klasyfikacyjnych.

W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „**Pozostałe usługi**” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność z zakresu usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa” oraz „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby”;

- 2) według **sektorów własności**:
- sektor publiczny – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
  - sektor prywatny – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.
- „Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.
4. Dane prezentowane dla **województwa, miast na prawach powiatu i gminy** odpowiadają poziomowi 2, 4 i 5 Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), opracowanej na podstawie Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obowiązującej w krajach Unii Europejskiej. NTS obowiązująca od 1 stycznia 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 listopada 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573, z późn. zm.) w miejsce obowiązującej do 31 grudnia 2007 r.
5. Prezentowane informacje zostały przedstawione stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:
- do 9 osób,
  - od 10 do 49 osób,
  - powyżej 49 osób.
6. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.
7. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.
- Metoda przedsiębiorstw** (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.
8. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące

działalność gospodarczą, zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON).

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

Informacje w rejestrze REGON tworzone są na podstawie danych zgłaszanych bezpośrednio przez podmioty, na których ciąży obowiązek rejestracji oraz dokonywania zmian cech objętych wpisem. Dane te nie podlegają dodatkowej weryfikacji.

9. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach i na wykresach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.
10. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
11. Przy **przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności faktycznie zamieszkałej według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, nakłady inwestycyjne) – według stanu w dniu 30 VI.

Współczynniki dotyczące **ruchu naturalnego i migracji** ludności obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI): do 2009 r. – zameldowanej na pobyt stały, w latach 2010–2012 – faktycznie zamieszkałej. Zmiana metodologii nie spowodowała istotnych różnic w wartościach wskaźników.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej – za 1995 r. na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego 1988; za lata 1999–2009 na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, przy czym dla lat 2000 i 2001 według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r., od 2010 r. na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, przy czym dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

12. W tablicach dla danych spisowych zastosowano następujący podział administracyjny: 1946 r. – z dnia 6 VII 1950 r.; lata 1950, 1960 i 1970 – z dnia 1 I 1971 r.; (dla Radomia: 1950 r. – z dnia 15 V 1951.; 1960 r. – z dnia 1 I 1962 r.; 1970 r. – z dnia 31 XII 1970 r.), 1978 r. – z dnia 1 I 1979 r.; 1988 r. – z dnia 6 XII 1988 r.; 2002 r. – z dnia 20 V 2002 r., a dla m.st. Warszawy z dnia 27 X 2002 r.; 2011 r. – z dnia 31 III 2011 r.

13. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.
14. Niektóre informacje zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.
15. **Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.**
16. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami lub opisano w uwagach ogólnych do poszczególnych działów, zgodnie z zasadą, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.
17. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych sekcji PKD; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót	pełna nazwa
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

*   *

*

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w *Roczniku Statystycznym Rzeczypospolitej Polskiej*, *Roczniku Statystycznym Województwa Mazowieckiego* i w publikacji *Województwo Mazowieckie – Podregiony, powiaty, gminy* oraz w publikacjach tematycznych Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Statystycznego w Warszawie, a także w serii *Zeszyty metodyczne i klasyfikacje*. Informacje i ww. materiały dostępne są na stronie internetowej GUS: <http://stat.gov.pl/> oraz w informatoriach GUS i urzędów statystycznych lub w Centralnej Bibliotece Statystycznej im. Stefana Szulca i na jej stronie internetowej: <http://statlibr.stat.gov.pl/>

KALENDARIUM DZIEJÓW OSTROŁĘKI

D a t y	W y d a r z e n i a
XI/XII w.	Na lewym brzegu Narwi, na wysokości ujścia Omulwi, powstał załazek przyszłego miasta Ostrołęki, tj. mały gródek i podgrodzie (dzisiejsze tzw. Stare Miasto).
12 V 1373	Książę mazowiecki Siemowit III (Ziemowit III) nadał Ostrołęce prawa miejskie wydając w Wyszogrodzie dokument (pierwsza pisemna wzmianka o Ostrołęce) ustanawiający Świętosława Romę wójtem ostrołęckim.
1399	Janusz I Starszy, książę mazowiecki, ufundował kościół parafialny (farny) i wyposażył go w ziemię zwolnioną od podatków i opłat.
4 VII 1427	Książę mazowiecki Janusz I wydał w Warszawie przywileje rozszerzające prawa mieszczan, zezwolił na budowę łaźni miejskiej oraz na organizowanie 2 jarmarków w ciągu roku: 2 lipca i 6 grudnia.
27 X 1502	Książę mazowiecki Konrad III Rudy nadał szewcom ostrołęckim przywilej ustanawiający cech szewski (będący pierwszym przywilejem dla ostrołęckich rzemieślników).
1526	Ostrołęka wraz z resztą Księstwa Mazowieckiego została włączona do Korony.
1529	Utworzone zostało starostwo niegrodowe (ostrołęcki starosta niegrodowy był zależny od starosty grodowego w Łomży), obejmujące miasto i znaczną część puszczy, tzw. Zagajnicę Ostrołęcką.
1548	Starostwo ostrołęckie zostało oddane królowej Bonie jako jej wdowie wiano. Królowa otoczyła miasto opieką. Rozpoczął się niezwykle żywiołowy okres rozwoju miasta, który trwał do 1563 r.
1552	Królowa Bona, dekretem wydanym w Warszawie, zwolniła mieszczan od części uciążliwych świadczeń (danin i robocizn) oraz nadała miastu prawo pobierania niektórych opłat (np. od starych kawalerów).
1563	Ostrołękę nawiedziły dwa kataklizmy – epidemia oraz pożar, który zniszczył większość z 334 domów (zamieszkałych przez około 2 tys. ludności), a także ratusz i kościół; ocalał drewniany most na Narwi.
1564	Założono pierwszy szpital-przytułek, który mieścił się na gruncie kościelnym, a utrzymywany był ze środków mieszczan.
1564	Ze względu na bardzo poważne zniszczenie miasta, król Zygmunt August zwolnił mieszczan od płacenia podatków na okres 8 lat.
1569	Kolejny pożar spustoszył miasto.
1571–1573	Ostrołęka została dotknięta „morowym powietrzem” (rozprzestrzenianie się epidemii dżumy, czarnej ospy, cholery, tyfusu i innych zakaźnych chorób o wielkiej śmiertelności). Epidemia spowodowała wyludnienie miasta i okolicznych wiosek.
24 I 1578	Na Sejmie Walnym w Warszawie król Stefan Batory potwierdził dekrety królowej Bony oraz przywilej cechu szewców i nadał cechowi nowe uprawnienia.
16–18 III 1578	Król Stefan Batory odwiedził Ostrołękę.
1592	Król Zygmunt III nadał przywilej cechowi krawców.

D a t y	W y d a r z e n i a
1597	Król Zygmunt III potwierdził dekrety królowej Bony.
1624–1654	Ostrołękę nawiedzały pożary, zarazy, powodzie i przemarsze wojsk; nastąpiła ruina gospodarcza miasta.
1656	Miasto zostało zaatakowane przez Szwedów (w czasie tzw. „potopu szwedzkiego”). Ostrołęka została prawie całkowicie zniszczona.
1666	Rozpoczęto budowę kościoła w stylu barokowym i klasztoru Bernardynów.
1701–1708	Miasto było wielokrotnie niszczone podczas wojny północnej z powodu licznych walk w mieście i okolicach oraz przemarszy polskich, rosyjskich i szwedzkich wojsk. W okolicach Ostrołęki Kurpie stoczyli walki ze Szwedami broniąc im wejścia na tereny puszczańskie.
1710	Ostrołękę nawiedziło kolejne „morowe powietrze” straszliwych rozmiarów. Opuszczająca miasto ludność osiedlała się na przedmieściach.
1740–1764	Nastąpiło długo oczekiwane ożywienie gospodarcze.
1745	Miasto uzyskało od Augusta III Sasa potwierdzenie dekretów królowej Bony i przywilejów rzemieślniczych.
1766	Król Stanisław August Poniatowski potwierdził dekrety i przywileje Ostrołęki.
1789	Powstała 3-klasowa szkoła dla chłopców (prowadzona przez Bernardynów).
12 III 1794	I Wielkopolska Brygada Kawalerii Narodowej dowodzona przez brygadiera Antoniego Madalińskiego wyruszyła z Ostrołęki w kierunku Krakowa, dając tym hasło do wybuchu powstania kościuszkowskiego.
1795–1806	Ostrołęka znajdowała się pod zaborem pruskim.
1806–1807	Miasto okupowali Rosjanie.
15–16 II 1807	Pod Ostrołęką została stoczona bitwa między wojskami francuskimi a rosyjskimi. Zwycięstwo Francuzów upamiętnione zostało wyryciem nazwy Ostrołęki na Łuku Triumfalnym w Paryżu.
1807	Po utworzeniu Księstwa Warszawskiego Ostrołęka została miastem obwodowym departamentu płockiego.
1815	Ostrołękę włączono do województwa płockiego w Królestwie Polskim (kongresowym).
26 V 1831	Pod Ostrołęką odbyła się największa krwawa bitwa wojsk polskich z rosyjskimi. Dramatyczna walka zakończyła się zwycięstwem Rosjan. W bitwie wślawił się ppłk Józef Bem.
1832	Miasto nawiedziła wielka epidemia cholery.
1848	Oddany został do użytku nowy szpital św. Józefa (przy kościele farnym).
17 X 1848	W Ostrołęce urodził się Wiktor Gomulicki – polski poeta, powieściopisarz, eseista.
1866	Ostrołęka weszła w skład nowo utworzonej guberni łomżyńskiej.
1881	Założona została Ochotnicza Straż Pożarna – pierwsza organizacja społeczna.
1886	Rozpoczął się gwałtowny rozwój miasta – początek wielkiej rozbudowy w kierunku przedmieścia Wojciechowice.

D a t y	W y d a r z e n i a
1891	Ostrołęka została dotknięta epidemią tyfusu i szkarlatyny.
XIX/XX w.	Nastąpił dalszy rozwój miasta. Ostrołęka uzyskała połączenie kolejowe z Warszawą i Białymstokiem, zostały wzniesione forty ziemne za mostem (dziś Forty Bem-a), cegielnia, cerkiew, szpital, więzienie oraz duże koszary wojskowe.
1911	Założono pierwszą szkołę średnią – prywatne rosyjskie progimnazjum żeńskie.
1913	Powstało pierwsze prywatne polskie progimnazjum męskie.
1915	Przez miasto przeszedł front I wojny światowej. Wycofująca się armia rosyjska wysiedliła mieszkańców i spaliła miasto (zniszczeniu uległo 85% miasta).
1916–1918	Zbudowano żelazny most i elektrownię. Miasto zostało zelektryfikowane.
1919	Ostrołęka została miastem powiatowym województwa białostockiego.
6 /7 VIII 1920	W nocy Armia Czerwona zajęła Ostrołękę. Po kilkunastodniowej okupacji (po wygranej przez Polaków bitwie o Warszawę) Rosjanie wycofali się z miasta.
1920–1939	Miasto odbudowano po zniszczeniach I wojny światowej. Nastąpił rozwój szkolnictwa podstawowego i średniego.
1923	Uruchomione zostało pierwsze kino.
1931	W 100. rocznicę bitwy pod Ostrołęką (podczas powstania listopadowego) odsłonięto pomnik poświęcony gen. Józefowi Bemowi.
1935	Zaczęto wydawać własne czasopismo – „Przegląd ostrołęcki”.
1 IV 1939	Ostrołęka weszła w skład województwa warszawskiego.
28 IX 1939	W wyniku podziału ziem polskich Ostrołęka została włączona do III Rzeszy.
1940	Nazwę miasta zmieniono na Scharfenwiese.
6 IX 1944	Ostrołęka została wyzwolona przez 3 Armię Radziecką II Frontu Białoruskiego dowodzoną przez gen. Aleksandra Gorbatowa.
6 II 1945	Ustanowione we wrześniu 1944 r. w Czerwinie władze miejskie i powiatowe przeniosły się do Ostrołęki.
1947	Oddano do użytku most kolejowy na rzece Narwi.
1954	Otwarty został most kołowy na rzece Narwi.
1956	Uruchomiona została „Elektrociepłownia”.
1959	Powstał jeden z największych zakładów celulozowo-papierniczych w Polsce – Ostrołęckie Zakłady Celulozowo-Papiernicze (od 2004 r. wchodzi w skład międzynarodowego koncernu Stora Enso).
1959–1975	Nastąpił okres szybkiego rozwoju przemysłu oraz rozbudowy infrastruktury społecznej. W mieście powstały kolejne zakłady przemysłowe: Elektrownia „B”, Zakłady Wapienno-Piaskowe, Zakłady Mięsne, Zakłady Betonów Komórkowych oraz proszkownia mleka Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej. Zbudowano również nowy szpital, dworzec autobusowy, Dom Rzemiosła, Międzyzakładowy Dom Kultury, Dom Sportowca, stadion.
1975–1998	Ostrołęka była stolicą województwa ostrołęckiego.
1979	Miasto nawiedziła ogromna powódź. Poziom wody w Narwi osiągnął wówczas 6 m.
14 III 1989	W nocy w kościele pobernardyńskim p.w. św. Antoniego wybuchł pożar, który w znacznym stopniu zniszczył zabytkową świątynię.

D a t y	W y d a r z e n i a
13 V 1993	Na sesji Rady Miasta zatwierdzony został wzór flagi miejskiej – trzy poziome, równoległe pasy (zielony, żółty, niebieski) o równej szerokości i długości.
1995	Otwarto drugi most kołowy na Narwi im. A. Madalińskiego.
1999	Ostrołęka została miastem na prawach powiatu w województwie mazowieckim.
2002	Oddano do użytku nową halę widowiskowo-sportową oraz siedzibę Ostrołęckiego Centrum Kultury.
2006	Szpital ostrołęcki otrzymał nowoczesny 64-rzędowy tomograf.
9 IX 2007	Obchody 200. rocznicy bitwy francusko-rosyjskiej pod Ostrołęką.
30 I 2010	Odbyła się uroczystość poświęcenia i oddania do użytkowania Nowego Szpitala w Ostrołęce przy al. Jana Pawła II 120 A.
28 IV 2011	Nastąpiło uroczyste wmurowanie aktu erekcyjnego pod budowę nowej Komendy Miejskiej Policji w Ostrołęce.
10 V 2011	Dokonano uroczystego otwarcia nowej elektrociepłowni Stora Enso w Ostrołęce.
14 V 2011	Otwarty został Park Wodny „Aquarium”.

BIBLIOGRAFIA

- Mazowiecki Szpital Specjalistyczny im. dr. Józefa Psarskiego [online]. Ostrołęka [dostęp: 11 marca 2013 r.]. Dostępny w Internecie: <http://www.szpital.ostroleka.pl/o-nas/historia>;
- Ostrołęka. TV [online]. Ostrołęka [dostęp: 12 marca 2013 r.]. Dostępny w Internecie: <http://ostroleka.tv/historia-miasta/>;
- Wikipedia [online]. Ostrołęka [dostęp: 12 marca 2013 r.]. Dostępny w Internecie: http://pl.wikipedia.org/wiki/Historia_Ostrołęki;
- Kijowski Jerzy: *Kalendarium najważniejszych wydarzeń z historii Ostrołęki i okolic (od czasów najdawniejszych do 2007 r.)*. Towarzystwo Przyjaciół Ostrołęki. Ostrołęka 2008;
- Niedziałkowska Zofia: *Kronika najważniejszych wydarzeń z dziejów miasta Ostrołęki do 1945 roku*. Towarzystwo Przyjaciół Ostrołęki. Ostrołęka 1989;
- Niedziałkowska Zofia: *Ostrołęka: Dzieje miasta*. Wydanie czwarte uzupełnione i rozszerzone. Urząd Miejski w Ostrołęce, Ostrołęckie Towarzystwo Naukowe im. A. Chętnika, Towarzystwo Przyjaciół Ostrołęki. Ostrołęka 2002;
- Rozwój społeczno-gospodarczy miasta Ostrołęki 1945-1972*. Państwowy Inspektorat Statystyczny w Ostrołęce. Ostrołęka 1973.

I. LUDNOŚĆ NA PODSTAWIE SPISÓW WEDŁUG WYBRANYCH MIAST^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	14 II 1946	3 XII 1950	6 XII 1960	8 XII 1970	7 XII 1978	6 XII 1988	20 V 2002	31 III 2011
CIECHANÓW								
Ludność	11831	15632	19998	23417	31716	42165	46452	45481
mężczyźni	5125	6971	9449	10864	15174	20076	22164	21756
kobiety	6706	8661	10549	12553	16542	22089	24288	23725
Ludność na 1 km ²	1017	835	1068	1251	961	1278	1408	1378
Kobiety na 100 męż- czyzn	131	124	112	116	109	110	110	109
OSTROŁĘKA								
Ludność	9279	10409	15216	22160	32942	47944	54238	53572
mężczyźni	4163	5006	7183	10697	16160	23384	26265	25737
kobiety	5116	5403	8033	11463	16782	24560	27973	27835
Ludność na 1 km ²	341	365	534	777	1136	1653	1870	1871
Kobiety na 100 męż- czyzn	123	108	112	107	104	105	107	108
PŁOCK								
Ludność	28508	35051	44000	72165	96709	120246	128361	124553
mężczyźni	12548	15925	20768	36253	47643	58215	61667	59084
kobiety	15960	19126	23232	35912	49066	62031	66694	65469
Ludność na 1 km ²	1096	675	847	1390	1862	1810	1458	1415
Kobiety na 100 męż- czyzn	127	120	112	99	103	107	108	111
RADOM								
Ludność	69455	80298	130116	158640	183504	223827	229699	221287
mężczyźni	30239	36466	61304	75803	87931	107507	109946	105308
kobiety	39216	43832	68812	82837	95573	116320	119753	115979
Ludność na 1 km ²	3157	3650	2002	2404	2780	1998	2056	1979
Kobiety na 100 męż- czyzn	130	120	112	109	109	108	109	110
SIEDLCE								
Ludność	25562	25408	32587	39201	50338	68922	76656	76333
mężczyźni	11270	11646	15070	18294	23834	32739	36427	36168
kobiety	14292	13762	17517	20907	26504	36183	40229	40165
Ludność na 1 km ²	.	797	1022	1230	1579	2163	2405	2396
Kobiety na 100 męż- czyzn	127	118	116	114	111	111	110	111
M.ST. WARSZAWA								
Ludność	478755	822036	1139189	1314892	1555406	1655272	1689201	1700612
mężczyźni	198771	362165	520699	606725	725212	772938	782023	780433
kobiety	279984	459871	618490	708167	830194	882334	907178	920179
Ludność na 1 km ²	3384	1844	2555	2949	3210	3416	3268	3288
Kobiety na 100 męż- czyzn	141	127	119	117	114	114	116	118

^a Parz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 19.

Źródło: dla spisów z lat 1950, 1960 i 1970 dane z publikacji – *Narodowy Spis Powszechny 8 XII 1970. Wyniki ostateczne. Struktura demograficzna i zawodowa ludności. Gospodarstwa domowe. Woj. warszawskie. Ludność. Zeszyt nr 2. Cz. I.* Warszawa: GUS Biuro Spisów 1972, s. 5–6 oraz *Narodowy Spis Powszechny 8 XII 1970. Wyniki ostateczne. Struktura demograficzna i zawodowa ludności. Gospodarstwa domowe. M.st. Warszawa. Ludność. Zeszyt nr 3.* Warszawa: GUS Biuro Spisów 1972, s. 2. Dla Radomia dane z poszczególnych spisów pochodzą z publikacji: 1950 r. – *Narodowy Spis Powszechny z dnia 3 grudnia 1950 r.* Zeszyt 1. Warszawa: GUS 1952.; lata 1960 i 1970 – *Rocznik Statystyczny Radomia 1971.* Radom: Miejski Urząd Statystyczny, 1971.; 1978 r. – *Statystyczna Charakterystyka Miejscowości.* Zeszyt nr 8. Radom: Urząd Statystyczny w Radomiu 1996 oraz *Rocznik Statystyczny Województwa Radomskiego 1979.* Radom: Wojewódzki Urząd Statystyczny w Radomiu 1979.

II. STAN, RUCH NATURALNY I MIGRACJE LUDNOŚCI^a W OSTROŁĘCE

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	1995	2000	2001	2002	2003	2004
1	Ludność ^b : stan w dniu 30 VI.....	53685	54155	54327	54264	54084	54153
2	stan w dniu 31 XII ...	54162	54315	54156	54207	54194	54129
3	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII) ..	1868	1873	1867	1869	1869	1867
4	Ludność w wieku nieprodukcyj- nym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	69,3	58,3	55,3	53,7	51,7	49,7
5	Małżeństwa	236	321	307	337	312	319
6	Rozwody	.	80	106	119	85	115
7	Urodzenia żywe	626	568	522	553	524	534
8	Zgony	324	316	345	340	356	353
9	w tym niemowląt	4	5	7	2	4	1
10	Przyrost naturalny	302	252	177	213	168	181
	Migracje wewnętrzne:						
11	napływ	891	630	524	638	656	524
12	odpływ	467	582	667	769	926	893
13	saldo migracji	424	48	-143	-131	-270	-369
	Migracje zagraniczne:						
14	imigracja	11	10	1	8	6	6
15	emigracja	20	51	20	-	3	22
16	saldo migracji	-9	-41	-19	8	3	-16
17	Ogólne saldo migracji na pobyt stały	415	7	-162	-123	-267	-385
	Na 1000 ludności ^a :						
18	małżeństwa	4,4	5,9	5,7	6,2	5,7	5,9
19	rozwody	.	1,5	2,0	2,2	1,6	2,1
20	urodzenia żywe	11,7	10,5	9,6	10,2	9,7	9,8
21	zgony ^c	6,1	5,8	6,4	6,2	6,6	6,5
22	przyrost naturalny	5,6	4,7	3,3	3,9	3,1	3,3
23	ogólne saldo migracji na po- byt stały	7,8	0,1	-3,0	-2,3	-4,9	-7,1
24	Rozwody na 1000 nowo zawar- tych małżeństw	.	249	345	353	272	361
25	Zgony niemowląt na 1000 uro- dzeń żywych	6,4	8,8	13,4	3,6	7,6	1,9

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 19. ^b Faktycznie zamieszkała. ^c Łącznie ze zgonami niemowląt.

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Lp.
54028	53758	54156	54017	53959	53698	53534	53375	1
53831	53605	54109	53982	53837	53619	53443	53287	2
1856	1903	1890	1886	1880	1873	1867	1861	3
48,9	47,9	47,8	47,4	47,6	48,0	48,7	50,3	4
337	354	381	396	359	356	323	292	5
128	112	112	138	132	123	119	127	6
514	524	579	552	609	569	551	527	7
360	377	375	412	383	373	373	348	8
5	1	6	2	2	2	1	5	9
154	147	204	140	226	196	178	179	10
466	546	660	485	380	501	450	373	11
877	877	985	835	801	821	793	716	12
-411	-331	-325	-350	-421	-320	-343	-343	13
14	26	27	13	26	15	13	9	14
23	81	38	40	14	18	24	25	15
-9	-55	-11	-27	12	-3	-11	-16	16
-420	-386	-336	-377	-409	-323	-354	-359	17
6,2	6,6	7,0	7,4	6,7	6,6	6,0	5,5	18
2,4	2,1	2,1	2,6	2,5	2,3	2,2	2,4	19
9,5	9,7	10,7	10,2	11,3	10,6	10,3	9,9	20
6,7	7,0	6,9	7,6	7,1	6,9	7,0	6,5	21
2,9	2,7	3,8	2,6	4,2	3,7	3,3	3,4	22
-7,8	-7,2	-6,2	-7,0	-7,6	-6,0	-6,6	-6,7	23
380	316	294	348	368	346	368	435	24
9,7	1,9	10,4	3,6	3,3	3,5	1,8	9,5	25

III. WYBRANE MIASTA NA TLE WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Woj. mazowieckie	Ciechanów	Ostrołęka	Płock	Radom	Siedlce	M.st. Warszawa
Powierzchnia ^{ab} w km ²	35558	33	29	88	112	32	517
Ludność ^a :							
w tys.	5301,8	45,0	53,3	123,6	219,7	76,4	1715,5
na 1 km ²	149	1372	1861	1404	1965	2398	3317
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,5	0,0	3,4	0,2	-1,1	2,7	0,2
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały:							
w liczbach bezwzględnych	13287	-337	-359	-516	-828	-226	6623
na 1000 ludności	2,5	-7,5	-6,7	-4,2	-3,8	-3,0	3,9
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych.....	4,3	4,5	9,5	4,7	2,9	6,0	4,5
Ludność ^a w wieku poniżej 25 lat w % ogółu ludności	27,4	27,1	27,9	25,9	26,8	28,1	22,9
Ludność ^a w wieku 65 lat i więcej w % ogółu ludności	15,0	12,4	11,3	14,4	14,8	12,7	18,0
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³	79,0	132,6	19137,6	342,8	114,3	146,2	596,1
Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczenia	89,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	75,8
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c	63,9	84,5	99,8	95,7	95,1	96,5	84,8
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:							
pyłowych	4,6	0,3 ^d	0,5	0,7	0,1	0,0	0,9
gazowych.....	27841,9	328,2 ^d	3374,4	6201,7	265,7	145,2	6259,3
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzone na 1 km ² w t	167,9	5181,8	13224,1	1247,7	533,0	1734,4	5430,9
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w zł:							
służące ochronie środowiska.....	186	293 ^d	328	410	74	475	97
służące gospodarce wodnej	51	79 ^d	33	39	5	11	39
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^d na 1 mieszkańca w m ²	1991	14	-	162	12	56	71

a Stan w dniu 31 XII. *b* Według ewidencji geodezyjnej. *c* Ludność korzystająca – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów. *d* Dane dla powiatu ciechanowskiego.

III. WYBRANE MIASTA NA TLE WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO W 2012 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Woj. mazowieckie	Ciechanów	Ostrołęka	Płock	Radom	Siedlce	M.st. Warszawa
Pracujący ^{abcd} :							
w tys.....	1756,5	13,2	17,1	46,5	53,7	25,3	836,3
na 1000 ludności	331	295	320	376	245	331	487
w % ogółem:							
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	17,1	0,6	4,7	2,0	4,3	4,6	0,6
przemysł i budownictwo.....	19,1	34,8	36,6	40,2	29,5	28,8	13,4
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	24,2	21,7	19,3	21,4	22,7	23,6	31,6
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ	7,4	4,0	3,7	3,6	3,4	2,4	13,1
pozostałe usługi.....	32,1	38,9	35,7	32,8	40,1	40,6	41,2
Bezrobotni zarejestrowani ^a							
w tys.	271,9	2,9	4,0	8,3	21,1	4,2	49,2
z liczby ogółem – w %:							
pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	39,6	37,3	49,8	36,3	45,2	36,0	36,2
w wieku:							
24 lata i mniej	18,2	14,4	14,7	14,5	12,4	16,4	8,5
50 lat i więcej	24,5	31,3	25,2	24,9	27,0	23,6	32,1
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^{ad} w %.....	10,7	17,3 ^e	15,7	12,8	22,6	11,5	4,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^c w zł...	4637,58	3494,96	3776,11	4618,20	3411,51	3470,66	5077,53
Sieć rozdzielcza ^a na 100 km ² w km:							
wodociągowa.....	117,4	480,5	530,2	311,9	441,5	511,6	410,6
kanalizacyjna ^f	34,1	314,8	555,7	238,3	390,9	531,4	380,8
gazowa.....	36,8	470,1	399,6	167,4	374,9	465,4	536,8

a Stan w dniu 31 XII. *b* Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. *c* Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. *d* Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. *e* Dla powiatu ciechanowskiego. *f* Łącznie z kolektorami.

III. WYBRANE MIASTA NA TLE WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO W 2012 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Woj. mazowieckie	Ciechanów	Ostrołęka	Płock	Radom	Siedlce	M.st. Warszawa
Zasoby mieszkaniowe ^{ab} : mieszkania na 1000 ludności.....	398,5	365,0	346,6	398,3	370,2	395,0	508,6
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	71,2	69,9	70,4	58,8	60,2	62,7	58,6
Mieszkania oddane do użytkowania.....	30554	45	128	507	462	608	13496
na 1000 ludności.....	5,8	1,0	2,4	4,1	2,1	7,9	7,9
Mieszkania, których budowę rozpoczęto w 2012 r.	27251	.	120	195	737	282	11797
Uczniowie w szkołach dla dzieci i młodzieży ^c na 10 tys. ludności:							
podstawowych ^d	582,5	591,9	590,4	553,7	544,0	611,2	510,6
gimnazjach.....	286,4	332,6	343,2	302,4	303,8	324,2	213,8
zasadniczych zawodowych.....	31,9	102,5	57,2	76,0	76,2	126,7	11,4
liceach ogólnokształcących ^e	170,5	409,1	439,3	320,4	261,9	428,6	222,9
liceach profilowanych	6,6	24,0	20,3	13,1	5,2	8,6	2,8
technikach ^f	113,5	207,7	463,7	245,1	259,8	258,5	98,9
Uczniowie szkół policealnych ^c na 10 tys. ludności	69,4	257,9	263,7	261,7	138,6	473,2	89,1
Dzieci w przedszkolach ^g na 100 miejsc	95	92	97	100	93	98	95
Łóżka w szpitalach ogólnych ^{ah} na 10 tys. ludności	49,5	147,9	92,9	97,5	65,5	103,9	71,6
Liczba ludności ^a na :							
1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej ⁱ	1832	1405	772	1792	1465	1295	1584
1 aptekę ogólnodostępną	3345	2044	2131	3170	2891	2315	2850
Biblioteki publiczne (z filiami):							
na 1000 ludności:							
księgozbiór ^a w wol.	3268	3880	3444	3390	1596	3943	3671
wypożyczenia księgozbioru ^{klm} w wol.	2917	5502	1861	3853	1711	4019	3929
czytelniczy ^{kl}	182	219	193	255	116	209	270

a Stan w dniu 31 XII. *b* Na podstawie bilansów. *c* Bez szkół specjalnych. *d* Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego. *e* Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. *f* Łącznie z technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami dającymi uprawnienia zawodowe. *g* Łącznie z zespołami wychowania przedszkolnego i punktami przedszkolnymi. *h* Łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej i spraw wewnętrznych oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego; łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. *i* Przychodnie łącznie z praktykami lekarskimi. *k* W ciągu roku. *l* Łącznie z punktami bibliotecznymi. *m* Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

III. WYBRANE MIASTA NA TLE WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO W 2012 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Woj. mazo- wieckie	Ciecha- nów	Ostrołę- ka	Płock	Radom	Siedlce	M.st. Warsza- wa
Widzowie w kinach stałych ^a na 1000 ludności.....	1549	353	2339	2482	2094	3182	3718
Baza noclegowa turystyki ^b :							
miejsca noclegowe ^c	45764	273	299	667	994	840	25382
stopień wykorzystania miejsc w %.....	38,3	24,9	38,3	21,7	25,8	16,8	47,6
udzielone noclegi ^a w tys. . korzystający z noclegów ^a w tys.	5898,8	15,8	23,1	47,3	89,6	32,6	4326,2
w tys.	3376,0	6,7	9,2	27,9	49,6	15,2	2495,5
Powierzchnia gruntów leśnych ^d w tys. ha	826,9	0,1	0,3	0,4	0,8	0,2	7,2
las publiczne	467,7	0,1	0,1	0,1	0,3	0,2	4,4
las prywatne	359,2	0,0	0,2	0,3	0,5	0,0	2,8
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^{ef} (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w zł.....	5256	3823	15856	8219	1735	2371	10508
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach ^{deg} (bieżące ceny ewidencyjne) na 1 mieszkańca w zł.....	72223	46274	95560	176153	28673	33423	150085
Podmioty gospodarki narodowej ^{dh} na 10 tys. ludności	1319	993	1084	1007	1118	1061	2070

a W ciągu roku. *b* Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. *c* Stan w dniu 31 VII. *d* Stan w dniu 31 XII. *e* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *f* Według lokalizacji inwestycji. *g* Według siedziby jednostki lokalnej. *h* W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

IV. RANKING MIAST WEDŁUG WYBRANYCH WSKAŹNIKÓW W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ciecha- nów	Ostrołęka	Płock	Radom	Siedlce	M.st. Warszawa
Ludność na 1 km ² (stan w dniu 31 XII)	↓	6	4	5	3	2	1
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	↑	2	1	4	5	3	6
Przyrost naturalny na 1000 ludności	↓	4	1	3	5	2	3
Pracujący ^a na 1000 ludności (stan w dniu 31 XII)	↓	5	4	2	6	3	1
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^b (w zł)	↓	4	3	2	6	5	1
Stopa bezrobocia rejestrowanego (w %; stan w dniu 31 XII)	↑	.	4	3	5	2	1
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (w %; stan w dniu 31 XII)	↑	3	5	4	6	2	1
Przeciętna liczba osób w zasobach mieszkaniowych na 1 mieszkanie (stan w dniu 31 XII)	↑	5	6	2	4	3	1
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	↓	6	4	3	5	1	2
Dzieci w przedszkolach na 100 miejsc	↑	1	5	5	2	4	3
Ludność na 1 aptekę ogólnodostępną (stan w dniu 31 XII)	↑	1	2	6	5	3	4
Dzieci w żłobkach na 1000 dzieci do lat 3 (stan w dniu 31 XII) ...	↓	6	5	2	4	3	1
Czytelnicy na 1000 ludności	↓	3	5	2	6	4	1
Samochody osobowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 XII)..	↓	2	6	3	5	4	1
Dochody budżetu miasta na 1 mieszkańca (w zł)	↓	6	4	2	5	3	1
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 ludności (stan w dniu 31 XII)..	↓	6	3	5	2	4	1

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie. ^b Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

W celu pokazania pozycji miasta posłużono się metodą porównawczą wskaźników. W zależności od rodzaju wskaźnika dane porządkowane były:

↓ malejąco, tj. pierwszą (1) lokatę otrzymało miasto o najwyższej wartości cechy   lub   ↑ rosnąco, tj. pierwszą (1) lokatę otrzymało miasto o najniższej wartości cechy.

W ten sposób każdemu miastu przypisana została lokata. Dla ucytelnienia utworzonego rankingu wartości najwyższe i najniższe oznaczono kolorami:

pierwsza lokata   ostatnia lokata

Miasta, dla których wskaźnik przyjął identyczną wartość otrzymały taką samą lokatę. Następne miasto otrzymało kolejną lokatę, w związku z tym liczba lokat może być mniejsza niż liczba miast.

I. POŁOŻENIE I POWIERZCHNIA

Uwagi ogólne

Dane dotyczące **warunków meteorologicznych** pochodzą z publikacji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie pt. *Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport za rok 2012*.

Tablicę dotyczącą **powierzchni** miasta **według kierunków wykorzystania** przedstawiono na podstawie materiałów uzyskanych z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego, a opracowanych przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii.

Począwszy od 2006 r. dane dotyczące powierzchni różnią się od tych wykazanych według stanu w dniu 01.01.2005 r. W 2006 r. Główny Urząd Geodezji i Kartografii rozpoczął prace nad **doprecyzowaniem obliczeń powierzchni jednostek terytorialnych** nową znacznie dokładniejszą metodą, opartą o dane komputerowej bazy Państwowego Rejestru Granic i Powierzchni Jednostek Podziału Terytorialnego. Ze względu na kontynuowanie prac nad obliczaniem powierzchni jednostek nową metodą, możliwe są zmiany powierzchni w kolejnych latach.

Na zmianę powierzchni mają ponadto wpływ wprowadzane w życie **zmiany granic jednostek terytorialnych** ogłaszane w Dzienniku Ustaw.

Z dniem 1 stycznia 2007 r. zmieniła się granica Ostrołęki poprzez przyłączenie z powiatu ostrołęckiego części obszaru obrębu geodezyjnego Ławy z gminy Rzekuń oraz części obszaru obrębu geodezyjnego Zabrodzie z gminy Olszewo-Borki.

Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni** przedstawione są w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).

Do **terenów różnych** wymienionych w tablicy zaliczono grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Szczegółowe informacje na temat ewidencji gruntów Czytelnik znajdzie w uwagach metodologicznych do publikacji pt. *Ochrona środowiska 2012* wydanej przez Główny Urząd Statystyczny w Warszawie w 2012 r.

Wyniki badań – synteza

Ostrołęka – miasto na prawach powiatu – leży nad rzeką Narew w północno-wschodniej części województwa mazowieckiego i stanowi główny ośrodek osadniczy, administracyjny i gospodarczy w tej części Mazowsza. Jest znaczącym węzłem drogowym położonym na skrzyżowaniu szlaków wiodących z południa kraju na Mazury i Pojezierze Suwalskie (droga krajowa nr 53) oraz prowadzących od wschodnich granic Polski na zachód (droga krajowa nr 61). Leży w trójkącie tworzonym przez trzy duże aglomeracje: Warszawę, Białystok i Olsztyn oddalone po około 120 km. Miasto otaczają trzy gminy wiejskie: Lelis i Olszewo-Borki na prawym brzegu Narwi oraz Rzekuń na lewym. Szczególnie istotne są dwie ostatnie, które stanowią funkcjonalne przedłużenie miasta.

Według fizyczno-geograficznej regionalizacji Polski prof. Jerzego Kondrackiego – obszar Ostrołęki przynależy do Niziny Północno-Mazowieckiej, na pograniczu mezoregionu Równiny Kurpiowskiej i Międzyrzecza Łomżyńskiego, które rozdziela Dolina Dolnej Narwi. Lewobrzeżnym dopływem Narwi jest Czeczotka, prawo-brzeżnymi Mała Rozoga i Omulew z Piasecznicą.

Zgodnie z geobotanicznym podziałem Polski na dzielnice rolniczo-klimatyczne dra Romualda Gumińskiego – klimatologa, Ostrołęka usytuowana jest w dzielnicy klimatycznej „wschodniej” charakteryzującej się bardziej chłodnymi warunkami od dzielnicy „środkowej”.

Warunki klimatyczne zależne są od lokalnych czynników geograficznych, takich jak: rzeźba terenu, rodzaj podłoża, szata roślinna, stosunki wodne i użytkowanie terenu. Najmniej korzystnymi warunkami termicznymi charakteryzują się wilgotne obniżenia oraz doliny rzek. Narażone są one na zwiększone amplitudy temperatury w okresie lata w dni pogodne oraz spadki temperatur zimą. Jednak zrzut wody z elektrowni (ENERGA Elektrownia Ostrołęka S.A.) modyfikuje ww. naturalne tendencje. Podgrzanie wód powoduje niezamarzanie rzeki, wpływa wyrównująco na dobowy przebieg temperatury i wzrost wilgotności powietrza. Warunki topoklimatyczne zależne są również od stopnia gęstości zabudowy.

Według stacji klimatycznej Ostrołęka w 2012 r. średnia roczna temperatura w Ostrołęce wynosiła 9,0°C. Najcieplejszym miesiącem był lipiec z temperaturą 21,6°C, a najchłodniejszym luty z temperaturą -7,1°C.

Roczna suma opadów wynosiła 551 mm. Przebieg miesięcznych wartości sum opadów wskazuje, że najwilgotniejszym miesiącem był czerwiec (91 mm), a najniższe sumy opadów wystąpiły w marcu (25 mm) oraz w lutym i we wrześniu (po 33 mm). Suma opadów w okresie wegetacyjnym (IV–IX) wyniosła 295 mm.

Na obszarze miasta przeważają wiatry zachodnie. Najczęściej występują wiatry o prędkości¹ z zakresu od 3,0 m/s do 5,0 m/s – średnio 46% przypadków w roku, a w dalszej kolejności z zakresu od 5,0 m/s do 8,0 m/s – 27%.

Ostrołęka zajmuje powierzchnię 29 km². Na sposób wykorzystania gruntów w znacznym stopniu wpływa urbanizacja miasta. Według stanu w dniu 1 stycznia 2012 r. w strukturze powierzchni Ostrołęki największy udział (52,1%) miały grunty zabudowane i zurbanizowane. Użytki rolne stanowiły 32,0% powierzchni miasta, grunty leśne oraz zakrzewione i zadrzewione – 10,6%, a pozostałe 5,3% to grunty pod wodami, nieużytki i tereny różne. W porównaniu z 2011 r. nieznacznie zmniejszyła się powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (o 0,2%), natomiast zwiększyła się powierzchnia użytków rolnych i gruntów leśnych oraz zakrzewionych i zadrzewionych odpowiednio o 0,2% i 0,3%. W stosunku do 2005 r. zdecydowanie zmniejszyła się powierzchnia nieużytków (o 37,3%). Poza tym zmniejszyła się również powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych o 4,5%, natomiast zwiększyła się powierzchnia użytków rolnych o 2,8% i gruntów leśnych oraz zakrzewionych i zadrzewionych o 12,6%.

---

¹ Według dwunastostopniowej skali Francisa Beauforta – hydrografa, prędkość wiatru nie przekraczająca 1,5 m/s to cisza; 1,5–3,0 m/s – powiew; 3,1–5,0 m/s – słaby wiatr; 5,1–7,6 m/s – łagodny wiatr; 7,7–10,7 m/s – umiarkowany wiatr.

TABL. 1. **POWIERZCHNIA MIASTA WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA**
Stan w dniu 1 I

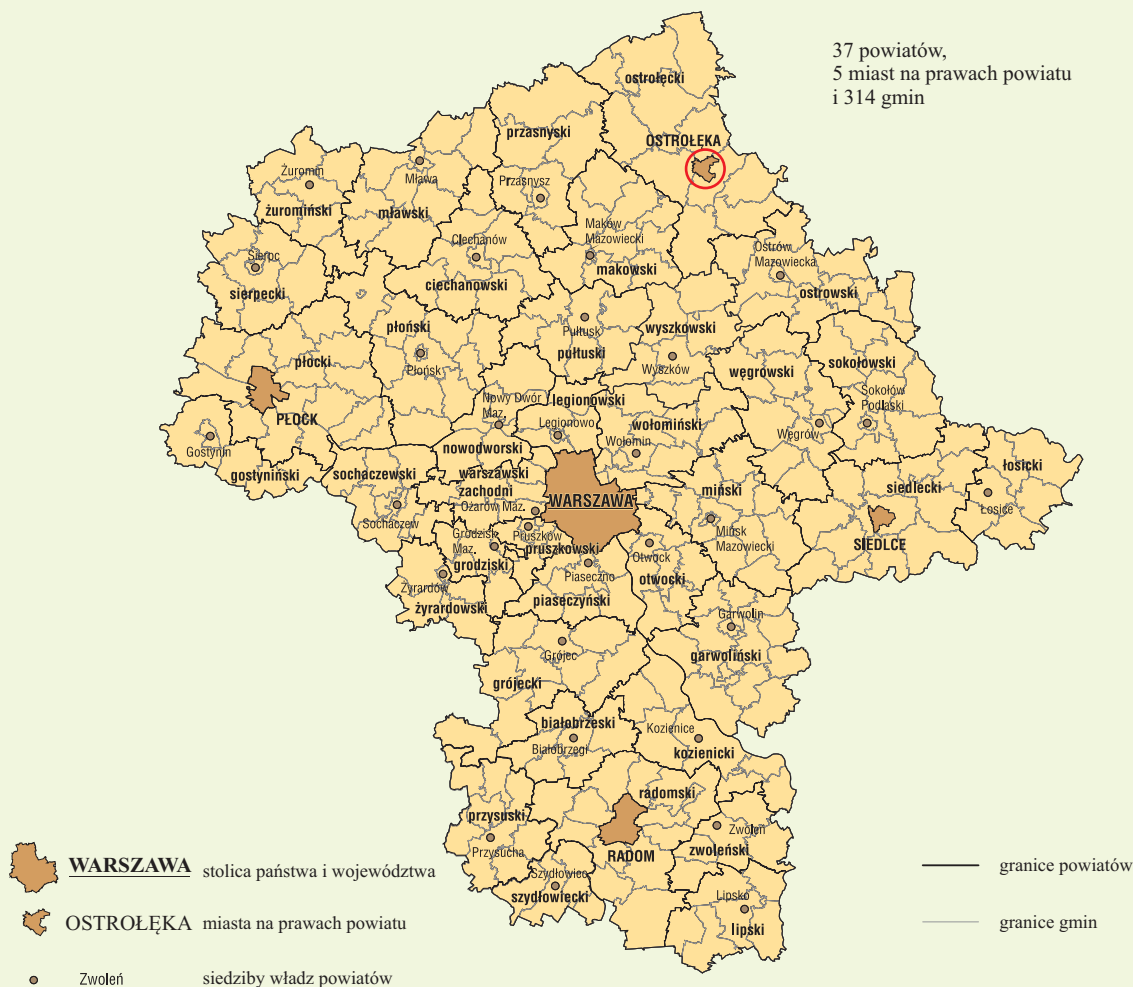
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
W HEKTARACH								
OGÓŁEM	2900	2817	2863	2863	2863	2863	2863	2863
Użytki rolne	890	905	908	935	931	922	913	915
Grunty leśne oraz za- drzewione i zakrze- wione	269	292	302	304	303	302	302	303
Grunty pod wodami	118	111	112	111	113	113	112	112
Grunty zabudowane i zurbanizowane	1564	1476	1501	1472	1475	1486	1496	1493
tereny mieszkaniowe ..	445	436	452	455	442	447	449	448
tereny przemysłowe ...	360	338	339	336	333	335	335	333
inne tereny zabudo- wane	146	152	152	162	172	173	173	173
zurbanizowane tereny niezabudowane	130	118	118	109	107	105	104	104
tereny rekreacyjno- wypoczynkowe	126	85	90	45	50	49	49	48
tereny komunikacyjne	357	347	350	365	371	377	386	387
Nie użytki	51	25	32	33	34	33	32	32
Tereny różne	8	8	8	8	7	7	8	8
W ODSETKACH								
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Użytki rolne	30,7	32,1	31,7	32,7	32,5	32,2	31,9	32,0
Grunty leśne oraz za- drzewione i zakrze- wione	9,3	10,4	10,5	10,6	10,6	10,5	10,5	10,6
Grunty pod wodami	4,1	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9
Grunty zabudowane i zurbanizowane	53,9	52,4	52,4	51,4	51,5	51,9	52,3	52,1
tereny mieszkaniowe ..	15,3	15,5	15,8	15,9	15,4	15,6	15,7	15,6
tereny przemysłowe ...	12,4	12,0	11,8	11,7	11,6	11,7	11,7	11,6
inne tereny zabudo- wane	5,0	5,4	5,3	5,7	6,0	6,0	6,0	6,0
zurbanizowane tereny niezabudowane	4,5	4,2	4,1	3,8	3,7	3,7	3,6	3,6
tereny rekreacyjno- wypoczynkowe	4,3	3,0	3,1	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7
tereny komunikacyjne	12,3	12,3	12,2	12,7	13,0	13,2	13,5	13,5
Nie użytki	1,8	0,9	1,1	1,2	1,2	1,2	1,1	1,1
Tereny różne	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE OSTROŁĘKI

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO W 2012 R.

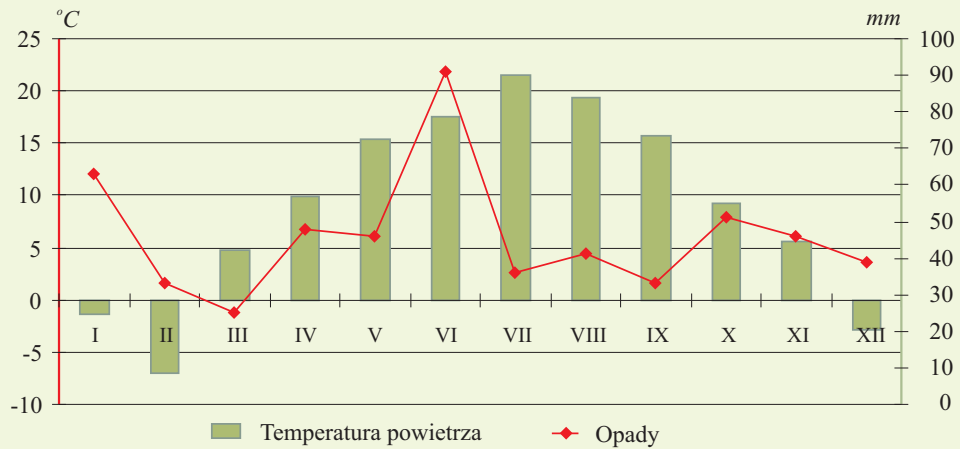
Stan w dniu 31 XII

WARUNKI METEOROLOGICZNE W 2012 R.

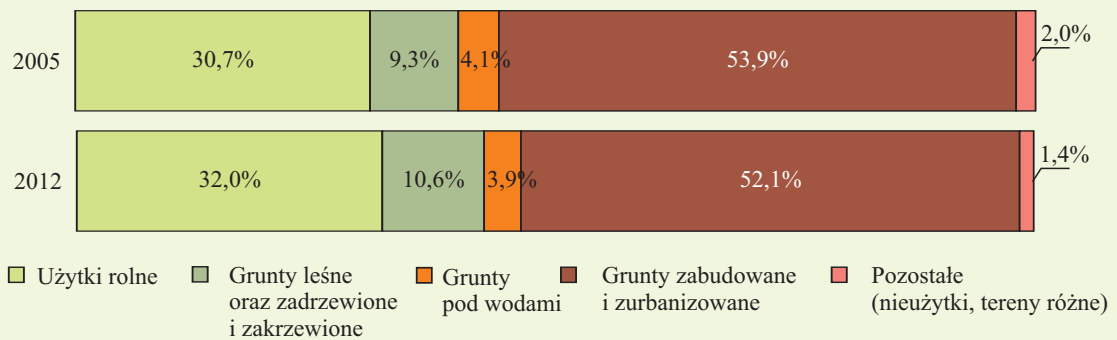
**ŚREDNIE MIESIĘCZNE
TEMPERATURY POWIETRZA**

**MIESIĘCZNE SUMY
OPADÓW ATMOSFERYCZNYCH**

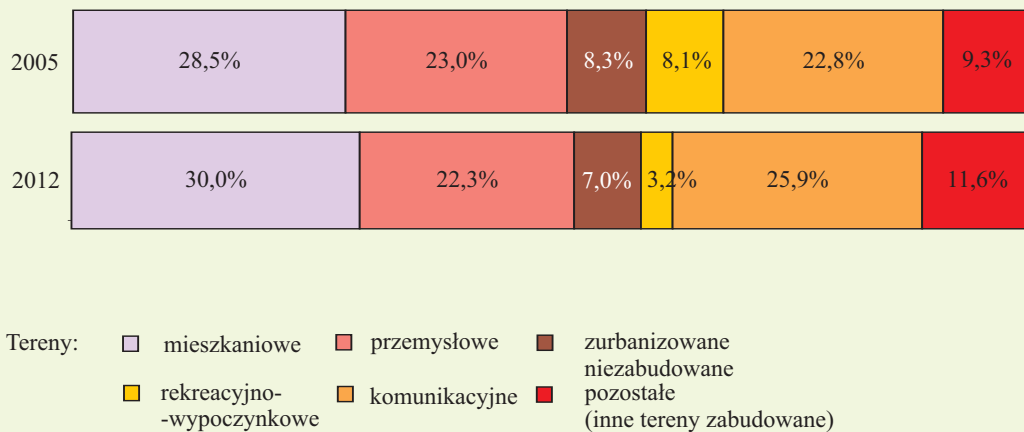
STRUKTURA POWIERZCHNI MIASTA WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA

Stan w dniu 1 I

STRUKTURA POWIERZCHNI GRUNTÓW ZABUDOWANYCH I ZURBANIZOWANYCH MIASTA

Stan w dniu 1 I

II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

Informacje o **poborze wody** dotyczą:

- w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania;
- w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez takie same jednostki organizacyjne, jakie zostały scharakteryzowane w powyższej informacji o poborze wody. Dane o **wyposażeniu w oczyszczalnię ścieków** odnoszą się do tego samego rodzaju jednostek.

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych po oczyszczeniu do wód lub do ziemi.

Dane o **ludności miasta korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię pracującą na sieci kanalizacyjnej.

Informacje o źródłach i wielkości **emisji zanieczyszczeń powietrza** z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza oraz o **efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń** dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40, z późn. zm.). Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników

badania, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Wielkość emisji poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii określonych w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity: Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243, z późn. zm.), których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany.

Informacje o odpadach opracowane zostały zgodnie z katalogiem odpadów opartym o Listę Odpadów wprowadzoną do prawodawstwa Unii Europejskiej z dniem 1 stycznia 2002 r.

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się wszelkie działania, niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska. Unieszkodliwianiem odpadów jest także składowanie odpadów.

Magazynowanie odpadów to czasowe przetrzymywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub unieszkodliwianiem.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajo-brazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie. Ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy.

Dane o **nakładach na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej** prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 marca 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyłączeniem indywidualnych gospodarstw rolnych oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów) jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących.

Fundusze ekologiczne – fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów oraz za pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom. Ponadto finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej należy do zadań budżetów powiatów i gmin, które przejęły środki i zobowiązania powiatowych i gminnych funduszy zlikwidowanych z dniem 1 stycznia 2010 r.

Podziału nakładów na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według miast dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji inwestycji.

Bardziej szczegółowe wyjaśnienia dotyczące stanu i ochrony środowiska, w tym różnych sposobów oczyszczania ścieków Czytelnik znajdzie w Roczniku Statystycznym Rzeczypospolitej Polskiej oraz w publikacji tematycznej GUS pt. *Ochrona środowiska* dostępnych na stronie internetowej GUS: <http://stat.gov.pl>

Wyniki badań – synteza

Wraz z rozwojem gospodarczym zwiększa się ingerencja w środowisko naturalne, co często w sposób niekorzystny wpływa na jego stan. Bardzo ważną rolę w zakresie poprawy stanu środowiska naturalnego odgrywa **gospodarka wodno-ściekowa**, której podstawowym zadaniem jest właściwe gospodarowanie zasobami wodnymi.

W 2012 r. w Ostrołęce pobór wody na zaspokojenie potrzeb gospodarki narodowej i ludności wyniósł 555,0 hm³, tj. o 24,9% więcej niż w 2005 r. Na 1 km² pobrano 19,1 hm³ wody (w 2005 r. – 15,3 hm³) – najwięcej wśród analizowanych miast województwa mazowieckiego. Największa ilość wody (99,5%) była pobrana na cele produkcyjne (w 2005 r. – 99,3%). Na cele eksploatacji sieci wodociągowej pobrano 0,5% (o 0,2 p. proc. mniej niż w 2005 r.). W 2012 r. 99,8% wody pobranej na cele produkcyjne pochodziło z ujęć powierzchniowych, podczas gdy woda na cele gospodarki komunalnej w 100,0% pochodziła z ujęć podziemnych. Na przestrzeni lat 2005–2012 nastąpił wzrost poboru wód na cele zaopatrzenia ludności o 1,6%, przy jednoczesnym zmniejszeniu poboru wód podziemnych na cele produkcyjne o 34,9%. W omawianym okresie na cele eksploatacji sieci wodociągowej nie pobierano wód powierzchniowych, a na cele przemysłowe zwiększył się pobór tego rodzaju wód o 25,3%.

W 2012 r. w Ostrołęce na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zużyto 554,0 hm³ wody, z czego 552,2 hm³ (99,7%) zużyto na cele produkcyjne, a 1,8 hm³ (0,3%) na eksploatację sieci wodociągowej. W porównaniu z 2005 r. na potrzeby gospodarki narodowej zużyto o 24,9% wody więcej, przy jednoczesnym wzroście o 25,1% zużycia wody na potrzeby przemysłu i spadku o 14,5% na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej.

Na jakość wód powierzchniowych największy wpływ ma **gospodarka ściekowa**. W 2012 r. w Ostrołęce do wód i do ziemi odprowadzono łącznie 10,0 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania (o 4,4% więcej niż w 2005 r.); wszystkie zostały oczyszczone (w 2005 r. nie oczyszczono 0,5% ścieków). W 2012 r. w ogólnej ilości ścieków oczyszczanych 57,6% stanowiły ścieki oczyszczane biologicznie i chemicznie (w 2005 r. – o 0,9 p. proc. więcej). Oczyszczaniu z podwyższonym usuwaniem biogenów poddano 25,4% ścieków (w 2005 r. – o 3,6 p. proc. więcej), a w sposób mechaniczny oczyszczono 17,0% ścieków przemysłowych i komunalnych (w 2005 r. – o 4,5 p. proc. mniej).

W końcu 2012 r. w Ostrołęce działało 5 **oczyszczalni ścieków** (4 przemysłowe oraz 1 komunalna). W 2005 r. działało również 5 oczyszczalni, przy czym przemysłowych było 3, a komunalnych – 2. Przepustowość wszystkich oczyszczalni działających w mieście w 2012 r.

wynosiła 62,1 tys. m³/d, tj. o 18,9% mniej niż w 2005 r. W 2012 r. z oczyszczalni ścieków korzystało 99,8% ludności miasta (w 2005 r. – 100,0%). Wśród analizowanych miast najmniejszy odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków odnotowano w Ciechanowie (84,5%) i m.st. Warszawie (84,8%).

W 2012 r. w Ostrołęce zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza wyemitowały łącznie 0,5 tys. ton **zanieczyszczeń pyłowych**, pochodzących głównie ze spalania paliw (91,9%). W porównaniu z 2005 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych zmniejszyła się o 62,7%, a udział zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliw w ogólnej ich ilości obniżył się o 7,7 p. proc. W 2012 r. w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń zatrzymano 99,8% zanieczyszczeń wytworzonych (o 0,5 p. proc. więcej niż w 2005 r.). Emisja **zanieczyszczeń gazowych** (bez dwutlenku węgla) w Ostrołęce w 2012 r. wyniosła 17,4 tys. ton, tj. o 33,8% mniej w stosunku do 2005 r. Wśród zanieczyszczeń gazowych do atmosfery wyemitowano 8,4 tys. ton dwutlenku siarki. Udział dwutlenku siarki w ogólnej ilości wyemitowanych zanieczyszczeń gazowych obniżył się z 68,1% w 2005 r. do 48,5% w 2012 r. W urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń zatrzymano 41,0% wytworzonych zanieczyszczeń gazowych (w 2005 r. – 0,5%). W analizowanym okresie najwięcej zanieczyszczeń gazowych zredukowano w 2008 r. – 54,7%.

Wśród analizowanych miast najwyższy wskaźnik redukcji zanieczyszczeń pyłowych odnotowano w Ostrołęce oraz w m.st. Warszawie (po 99,8 %), natomiast gazowych (bez dwutlenku węgla) w Ciechanowie (94,9%).

W 2012 r. w zakładach objętych obserwacją statystyczną wytworzono 383,5 tys. ton odpadów, co w porównaniu z 2005 r. oznaczało wzrost o 38,3%. Spośród ogółu wytworzonych odpadów poddano odzyskowi 67,4% (w 2005 r. – o 15,0 p. proc. mniej), a 27,7% unieszkodliwiono (w 2005 r. – o 18,4 p. proc. więcej). W końcu 2012 r. niezrekultywowane tereny składowania odpadów w Ostrołęce wynosiły 148,0 ha. W latach 2005–2011 powierzchnia ta była o 15,0 ha większa. Według stanu na koniec 2012 r. w Ostrołęce na składowiskach zakładów pracy nagromadzono 8248,5 tys. ton odpadów uciążliwych dla środowiska (z wyłączeniem odpadów komunalnych). Uciążliwość odpadów przejawia się przede wszystkim zanieczyszczeniem wody i gleby, skażeniem powietrza, niszczeniem walorów estetycznych i krajobrazowych, a także wyłączeniem użytkowania terenów i przeznaczeniem ich wyłącznie pod składowanie odpadów. Na 1 km² powierzchni miasta przypadało 284,4 tys. ton nagromadzonych odpadów, tj. o 14,1 tys. ton (o 5,2%) więcej niż w 2005 r.

Wprowadzanie do powietrza, wody lub gruntu, substancji stałych, ciekłych lub gazowych powoduje zanieczyszczenie środowiska. Ciągła emisja czynników degradujących środowisko ujemnie wpływa na glebę, wodę, klimat, zdrowie człowieka oraz przyrodę ożywioną.

Jedną z form ochrony przyrody są pomniki przyrody. Według stanu w końcu 2012 r. Ostrołęka posiadała na swym obszarze 7 obiektów uznanych za pomniki przyrody. Są to pojedyncze drzewa. Najbardziej okazały jest dąb szypułkowy przy ulicy 11 Listopada.

Zapobieganie zanieczyszczeniom i degradacji środowiska wymaga **nakładów** na ekologiczne przedsięwzięcia inwestycyjne. W 2012 r. w Ostrołęce nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska (w cenach bieżących) wyniosły 17,5 mln zł, tj. o 31,0% mniej w stosunku do 2005 r. Środki przeznaczone na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu stanowiły 16,7%, na gospodarkę ściekową i ochronę wód – 15,6%, a na gospodarkę odpadami – 0,4%.

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej (w cenach bieżących) w 2012 r. wyniosły 1,8 mln zł (w 2005 r. – 0,4 mln zł), w tym 95,6% na ujęcia i doprowadzenie wody. W latach 2005–2009 wszystkie nakłady inwestycyjne na gospodarkę wodną przeznaczono na ujęcia i doprowadzenie wody, a w latach 2010 i 2011 odpowiednio – 34,0% i 90,0%.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2012 r. wydatki na ochronę środowiska wyniosły 328 zł (w 2005 r. – 469 zł), a na gospodarkę wodną – 33 zł (w 2005 r. – 7 zł).

W 2012 r. głównym źródłem finansowania nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska były środki własne (51,3%). Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe) stanowiły 24,6%, a środki z zagranicy – 13,6%. Środki własne były również głównym źródłem finansowania nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej – stanowiły one 70,0% nakładów ogółem, a pozostałe 30,0% pozyskano z funduszy ekologicznych.

TABL. 1 (2). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	w dam ³							
OGÓŁEM	444200	549260	542521	529944	542419	546995	585906	554991
na cele:								
Produkcyjne (poza rolnictwem, łowiectwem i leśnictwem oraz rybactwem) – z ujęć własnych	441261	546016	539100	526927	539534	543715	582978	552006
wody:								
powierzchniowe	439955	544668	537877	525751	538312	542417	582008	551156
podziemne	1306	1348	1223	1176	1222	1298	970	850
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a – wody podziemne	2939	3244	3421	3017	2885	3280	2928	2985

^a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci; źródłem są wyłącznie wody podziemne.

TABL. 2 (3). **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	W DEKAMETRACH SZĘŚCIENNYCH							
OGÓŁEM	443563	548665	542007	529199	541800	545834	584969	553995
Przemysł	441452	546317	539466	526917	539539	543794	583144	552191
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	2111	2348	2541	2282	2261	2040	1825	1804
	W ODSETKACH							
Przemysł	99,5	99,6	99,5	99,6	99,6	99,6	99,7	99,7
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	0,5	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3

^a Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

TABL. 3 (4). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE^a ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	w dam ³							
Ścieki wymagające oczyszczania	9544	8977	9370	8600	9196	10035	10268	9964
Oczyszczane	9499	8863	9267	8648 ^b	9196	10035	10268	9964
mechanicznie	1190	1058	1028	1010	1484	1689	1804	1693
chemicznie ^c i biologicznie	5558	5124	5556	5164	5105	5773	5987	5738
z podwyższonym usuwaniem biogennów	2751	2681	2683	2474	2607	2573	2477	2533
Nieoczyszczane	45	114	103	–	–	–	–	–

^a Od 2010 r. dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany metodologii badania ścieków komunalnych. ^b Większa ilość ścieków oczyszczanych od odprowadzonych wynika z szacunkowych metod określania ilości ścieków komunalnych odprowadzonych siecią kanalizacyjną. ^c Dotyczy tylko ścieków przemysłowych.

TABL. 4 (5). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych								
liczba	3	3	3	3	4	4	4	4
przepustowość w m ³ /d	41833	41833	41833	41833	42073	42073	42073	42073
Mechaniczne								
liczba	1	1	1	1	1	1	1	1
przepustowość w m ³ /d	22800	22800	22800	22800	22800	22800	22800	22800
Chemiczne								
liczba	–	–	–	–	1	1	1	1
przepustowość w m ³ /d	–	–	–	–	240	240	240	240
Biologiczne								
liczba	2	2	2	2	2	2	2	2
przepustowość w m ³ /d	19033	19033	19033	19033	19033	19033	19033	19033
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a								
liczba	2	2	2	1	1	1	1	1
przepustowość w m ³ /d	34750	34750	34750	34250	25000	20000	20000	20000
Biologiczne								
liczba	1	1	1	–	–	–	–	–
przepustowość ^b w m ³ /d	500	500	500	–	–	–	–	–
Z podwyższonym usuwaniem biogenów								
liczba	1	1	1	1	1	1	1	1
przepustowość w m ³ /d	34250	34250	34250	34250	25000	20000	20000	20000

a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. *b* Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania.

TABL. 5 (6). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza^a w t:								
pyłowych	1417	1040	1315	708	354	422	517	528
w tym pyły ze spalania paliw	1412	1035	1301	691	347	409	508	485
gazowych (bez dwutlenku węgla)	26293	21083	21656	13020	16337	17868	19300	17403
w tym dwutlenek siarki	17915	14681	15529	6342	8952	9886	10180	8437
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:								
w tonach:								
pyłowe	189071	231323	239332	245126	210877	251761	251396	225865
gazowe (bez dwutlenku węgla)	133	126	1954	15734	9992	13749	16582	12088
w % zanieczyszczeń wytworzonych:								
pyłowe	99,3	99,6	99,5	99,7	99,8	99,8	99,8	99,8
gazowe (bez dwutlenku węgla)	0,5	0,6	8,3	54,7	38,0	43,5	46,2	41,0

a Emitujących pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

TABL. 6 (7). **ODPADY^a I TERENY ICH SKŁADOWANIA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Odpady (wytworzone w ciągu roku) w tys. t ..	277,2	352,5	359,2	424,4	445,3	433,3	438,0	383,5
poddane odzyskowi	145,2	237,2	270,5	352,1	378,7	335,2	374,8	258,3
unieszkodliwione	127,7	112,1	78,6	10,2	43,5	59,7	59,3	106,4
magazynowane czasowo	4,3	3,2	10,1	62,1	23,1	38,4	3,9	18,8
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) w tys. t	7839,1	7932,8	8003,0	8008,4	8051,6	8111,3	8170,6	8248,5
Tereny składowania odpadów niezrekultywowane (stan w końcu roku) w ha	163,0	163,0	163,0	163,0	163,0	163,0	163,0	148,0

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. *b* Na terenach własnych zakładów.

TABL. 7 (8). **POMNIKI PRZYRODY^a W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wymiary	Rok objęcia ochroną	Położenie
Dąb szypułkowy	obw. 230 cm wys. 18 m	1974	Śródmieście, ul. Poprzeczna 5
Jesion wyniosły	obw. 200 cm wys. 20 m	1974	Śródmieście, zieleniec przy ul. Staszica
Dąb szypułkowy	obw. 250 cm wys. 20 m	1974	ul. Bogusławskiego/ 11 Listopada
Dąb szypułkowy	obw. 340 cm wys. 20 m	1975	ul. 11 Listopada 28
Dąb szypułkowy	obw. 336 cm wys. 18 m	1977	Wojciechowice, ul. Braterstwa Broni
Dąb szypułkowy	obw. 306 cm wys. 18 m	1977	Wojciechowice, ul. Braterstwa Broni 2
Dąb szypułkowy	obw. 160 cm wys. 25 m	1980	ul. Baśniowa

a Charakterystyka obiektów według danych Urzędu Miasta w Ostrołęce (Załącznik nr 1 do Uchwały nr 567/LXIX/2010 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 24 czerwca 2010 r.).

TABL. 8 (9). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE^a SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG WYBRANYCH KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	w tysiącach zł							
Ochrona środowiska ...	25363,9	69730,5	71245,1	42504,5	153407,3	96833,1	47319,9	17510,9
w tym:								
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	14859,9	62752,0	60068,7	11803,0	19864,3	71538,2	34361,2	2916,7
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	901,0	2839,0	4215,0	28552,7	74780,0	21452,1	3848,4	2730,0
Gospodarka odpadami, ochrona gleb, wód podziemnych i powierzchniowych ^b	848,2	119,0	1386,0	–	57229,6	1300,2	3918,6	71,0
Gospodarka wodna	405,0	1808,6	1506,0	1833,8	667,0	7076,0	2089,3	1781,0
W tym nakłady na ujęcia i doprowadzenia wody	405,0	1808,6	1506,0	1833,8	667,0	2404,0	1881,3	1702,0

a W 2005 r. określane jako wydatki inwestycyjne. b W Ostrołęce wystąpiły tylko nakłady na gospodarkę odpadami.

TABL. 9 (10). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE^a SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)

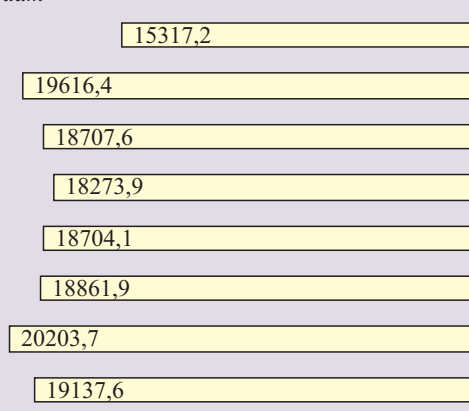
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	w tysiącach zł							
OCHRONA ŚRODOWISKA								
OGÓŁEM	25363,9	69730,5	71245,1	42504,5	153407,3	96833,1	47319,9	17510,9
Środki:								
własne ^b	15215,9	34591,5	34401,7	15017,5	85757,8	79702,1	47037,0	8982,0
z budżetu:								
centralnego	–	–	–	1834,0	222,0	–	–	–
województwa	830,0	2376,0	4538,4	–	–	441,0	–	393,0
powiatu	–	245,9	–	–	–	–	–	222,0
gminy (współdział)	–	–	765,0	–	–	–	–	–
z zagranicy ^c	–	32,0	94,0	–	–	–	–	2388,8
Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	9318,0	32485,1	31239,9	25653,0	66311,0	16690,0	282,9	1225,1
Kredyty i pożyczki krajowe, w tym bankowe	–	–	206,1	–	1116,5	–	–	4300,0
GOSPODARKA WODNA								
OGÓŁEM	405,0	1808,6	1506,0	1833,8	667,0	7076,0	2089,3	1781,0
Środki:								
własne ^b	405,0	610,0	1039,0	622,0	667,0	7076,0	2089,3	1247,4
z budżetu województwa	–	–	–	1211,8	–	–	–	–
Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	–	1198,6	467,0	–	–	–	–	533,6

a W 2005 r. określane jako wydatki inwestycyjne. b Łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. c Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów, funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji.

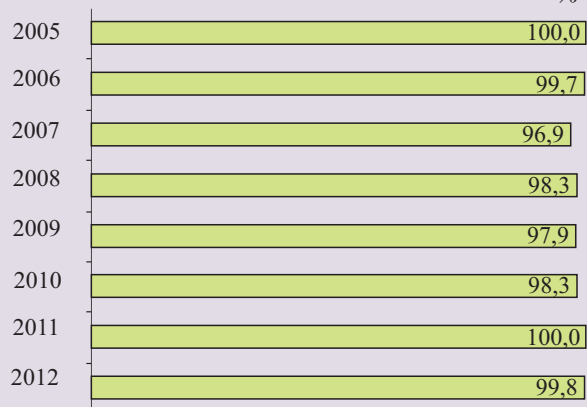
**POBÓR WODY NA POTRZEBY
GOSPODARKI NARODOWEJ
I LUDNOŚCI NA 1 km²**

dam³

**LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA
Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW^a
W % OGÓŁU LUDNOŚCI**

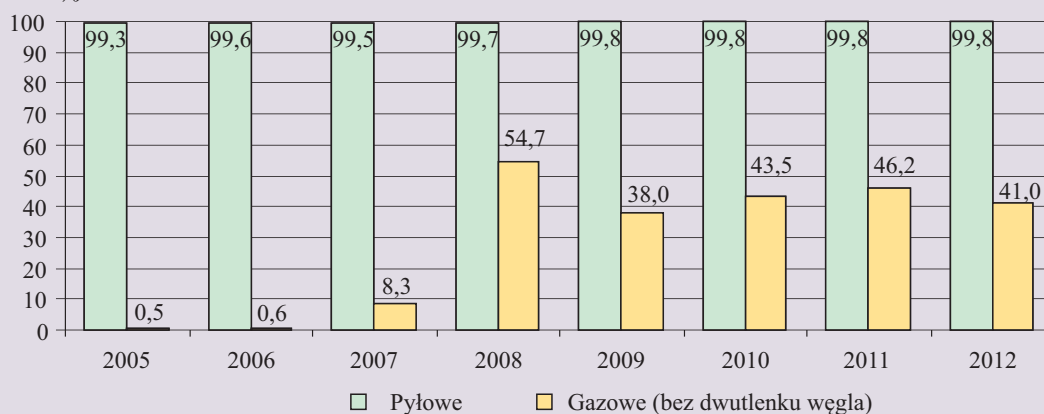
%

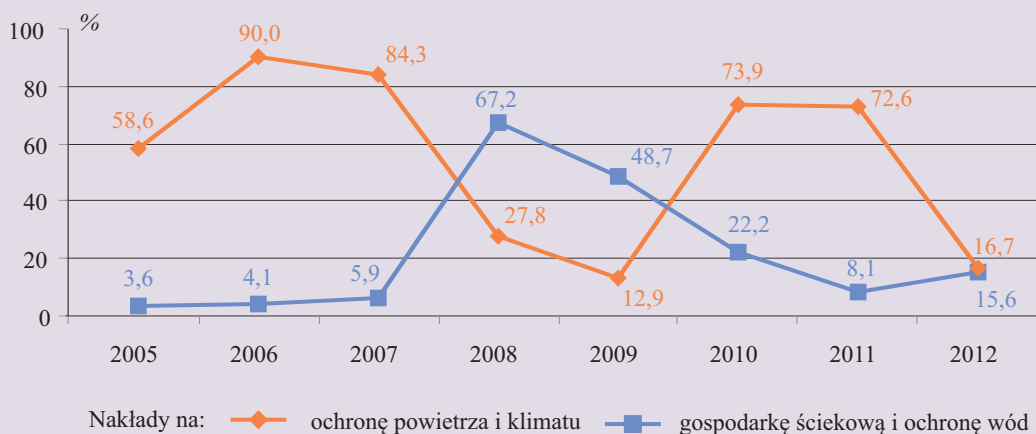
^a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków; ludność ogółem – na podstawie bilansów.

**ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE W URZĄDZENIACH DO REDUKCJI
ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W % ZANIECZYSZCZEŃ WYTWORZONYCH**

%

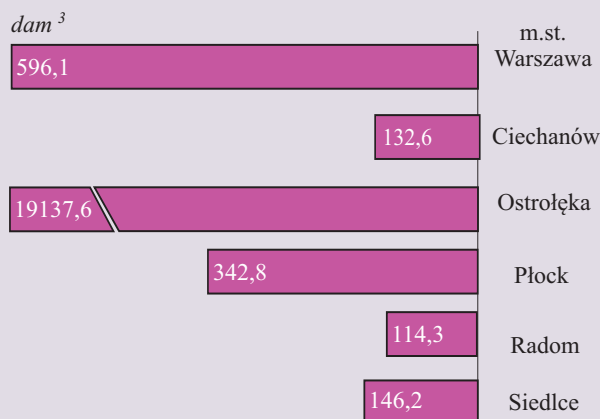
**UDZIAŁ NAKŁADÓW NA ŚRODKI TRWAŁE^a NA OCHRONĘ POWIETRZA
ATMOSFERYCZNEGO I KLIMATU ORAZ NA GOSPODARKĘ ŚCIEKOWĄ
I OCHRONĘ WÓD W % OGÓŁU NAKŁADÓW NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA**

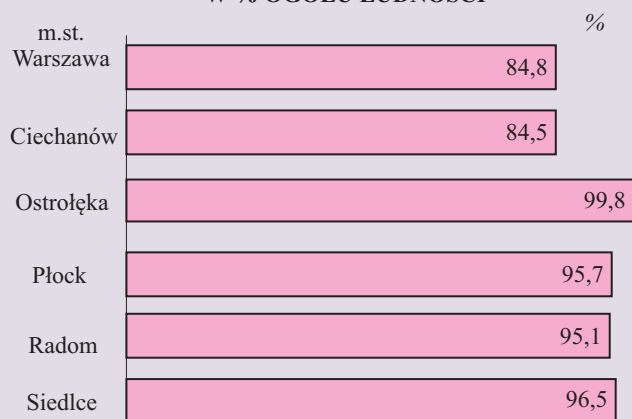
^a W 2005 r. nakłady określone jako wydatki inwestycyjne.

WSKAŹNIKI DLA WYBRANYCH MIAST W 2012 R.

POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI NA 1 km²

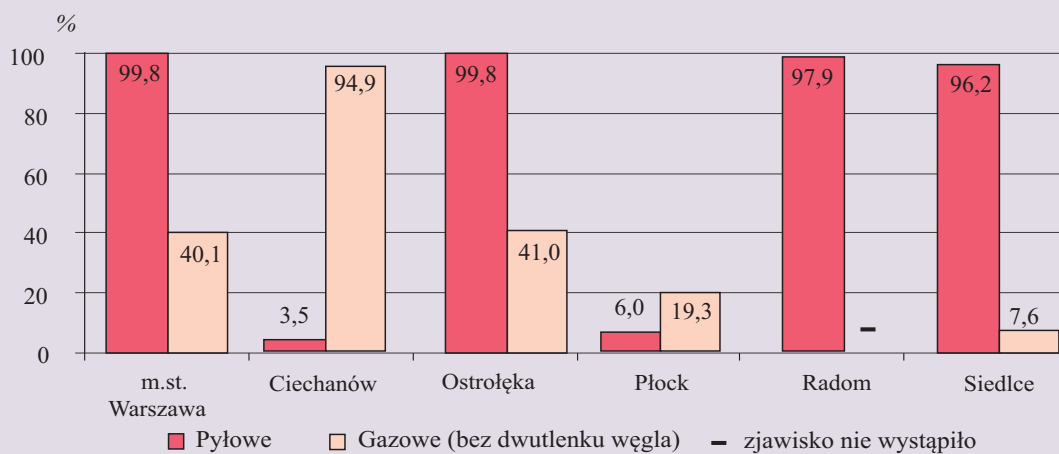

LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW^a W % OGÓŁU LUDNOŚCI

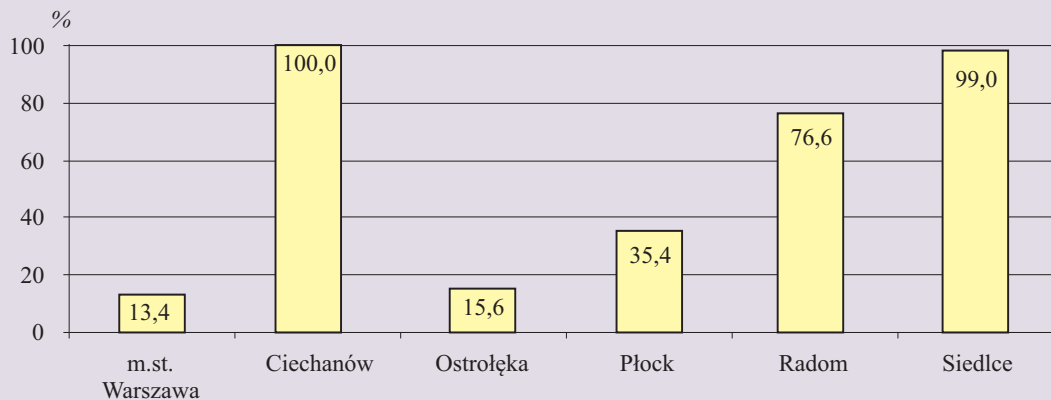

^a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków; ludność ogółem – na podstawie bilansów.

ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE W URZĄDZENIACH DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W % ZANIECZYSZCZEŃ WYTWORZONYCH

UDZIAŁ NAKŁADÓW NA ŚRODKI TRWAŁE NA GOSPODARKE ŚCIEKOWĄ I OCHRONĘ WÓD W % OGÓŁU NAKŁADÓW NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA

III. SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

Z dniem 1 stycznia 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 lipca 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603, z późn. zm.) wprowadzono zasadniczy **trójstopniowy podział terytorialny państwa**, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialną podziału kraju i siedzibą władz terytorialnych. **Ostrołęka, jako miasto na prawach powiatu**, jest obecnie gminą wykonującą zadania powiatu na zasadach określonych w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.). Ustrój i działanie organów miasta, w tym nazwę, skład, liczebność oraz ich powoływanie i odwoływanie, a także zasady sprawowania nadzoru określa ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.). Rada miasta i prezydent miasta są organami wybieranymi na czteroletnią kadencję.

Rada miasta jest organem stanowiącym i kontrolnym. W skład rady wchodzi radni, powołani w wyborach bezpośrednich. Wybory są powszechne, równe i odbywają się w głosowaniu tajnym. Liczba radnych zależy od liczby mieszkańców miasta. Kadencja rady trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów. Ze swego grona rada wybiera przewodniczącego rady (stojącego na czele rady i kierującego jej pracami) i 1–3 wiceprzewodniczących. Decyzje rady w formie uchwał zapadają na sesjach rady, które odbywają się nie rzadziej niż raz na kwartał.

Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych dla 2005 r. oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2005, aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniu terytorialnej komisji wyborczej z wyborów samorządowych w dniu 27 X 2002 r., natomiast dla lat następnych o wyniki sprawozdawczości z lat 2006–2012, aktualizującej dane z wyborów w dniach 12 XI 2006 r. oraz 21 XI 2010 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego **według grup zawodów** do 2009 r. dokonano na podstawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. (Dz. U. Nr 265, poz. 2644), od 2010 r. na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy wprowadzonej z dniem 1 lipca 2010 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. (Dz. U. Nr 82, poz. 537). W podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

Wyniki badań – synteza

Zadaniem samorządu terytorialnego jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb lokalnej społeczności. W Ostrołęce organem stanowiącym i kontrolnym jest Rada Miasta, a organem wykonawczym – prezydent miasta.

Według danych Państwowej Komisji Wyborczej podczas wyborów samorządowych w 2010 r. uprawnionych do głosowania w Ostrołęce było 43136 osób (80% ogólnej liczby ludności), tj. o 618 osób (o 1,5%) więcej niż w 2006 r. Do urn wyborczych udało się 20250 uprawnionych ostrołęczan (o 2,2% więcej niż w 2006 r.).

W 2010 r. wśród wszystkich oddanych głosów 4,9% było nieważnych (w 2006 r. – 4,6%). Frekwencja wyborcza (odsetek osób uprawnionych do głosowania, które oddały swój głos w czasie wyborów) wynosiła 46,9% i była o 0,3 p. proc. wyższa niż w 2006 r. Pod tym względem Ostrołęka zajęła czwarte miejsce wśród analizowanych sześciu wybranych miast województwa mazowieckiego. Najwyższą frekwencję zanotowano w Warszawie – 48,4%, a najniższą w Radomiu – 41,8%.

Liczba radnych wybieranych do rady miasta jest uzależniona od liczby mieszkańców. W Ostrołęce w ostatnich wyborach wybrano 23 radnych. Liczba ich nie uległa zmianie w stosunku do poprzednich dwóch kadencji (przed 2002 r. było 32 radnych). Udział kobiet w grupie wybranych radnych w 2010 r. wynosił 21,7%, a w 2012 r. zmniejszył się o 4,3 p. proc. (o 1 osobę). Wśród radnych najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 40–59 lat, których udział wyniósł 73,9% (niezmienny od 2007 r.). Obecnie w radzie miasta zasiadają ludzie dobrze wykształceni; 91,3% radnych legitymowało się dyplomem ukończenia szkoły wyższej (o 13,0 p. proc. więcej niż w poprzedniej kadencji), a pozostałe 8,7% posiadało wykształcenie średnie i policealne.

Według stanu w końcu 2012 r. najwięcej radnych wybranych do rady miasta wywodziło się z grupy zawodowej „specjaliści” (39,1%). Mniej liczne grupy stanowili „przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy” oraz „pracownicy biurowi” (odpowiednio 26,1% i 21,7%).

TABL. 1 (11). **RADNI RADY MIASTA WEDŁUG WIEKU**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	23	23	23	23	23	23	23	23
w tym kobiety	5	4	5	5	5	5	5	4
w wieku:								
29 lat i mniej	1	–	–	–	–	–	–	–
30–39	1	5	5	5	5	3	3	3
40–59	20	18	17	17	17	17	17	17
60 lat i więcej	1	–	1	1	1	3	3	3

TABL. 2 (12). **RADNI RADY MIASTA WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	23	23	23	23	23	23	23	23
z wykształceniem:								
Wyższym	18	18	18	18	18	21	21	21
Średnim i policealnym ..	4	5	4	4	4	2	2	2
Zasadniczym zawodo- wym	1	–	1	1	1	–	–	–

TABL. 3 (13). **RADNI RADY MIASTA WEDŁUG GRUP ZAWODÓW**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	23	23	23	23	23	23	23	23
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	16	8	7	6	6	5	5	6
Specjaliści	6	8	7	8	8	10	9	9
Technicy i inny średni personel	–	2	2	2	2	2	2	2
Pracownicy biurowi	–	3	3	3	3	4	5	5
Pracownicy usług ^a i sprzedawcy	–	1	3	3	3	1	1	1
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	–	1	1	1	1	1	1	–
Pozostali niesklasyfiko- wani	1	–	–	–	–	–	–	–

^a Do 2009 r. pracownicy usług osobistych i sprzedawcy.

TABL. 4 (14). **WYBORY PREZYDENTA MIASTA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006		21 XI 2010
	I tura wyborów 12 XI	II tura wyborów 26 XI	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH			
Uprawnieni do głosowania	42518	42503	43136
Liczba kart wydanych	19807	14370	20250
Oddane głosy	19785	14369	20244
w tym głosy ważne	19349	14142	19919
W % UPRAWNIONYCH DO GŁOSOWANIA			
Liczba kart wydanych	46,6	33,8	46,9
Oddane głosy	46,5	33,8	46,9
w tym głosy ważne	45,5	33,3	46,2

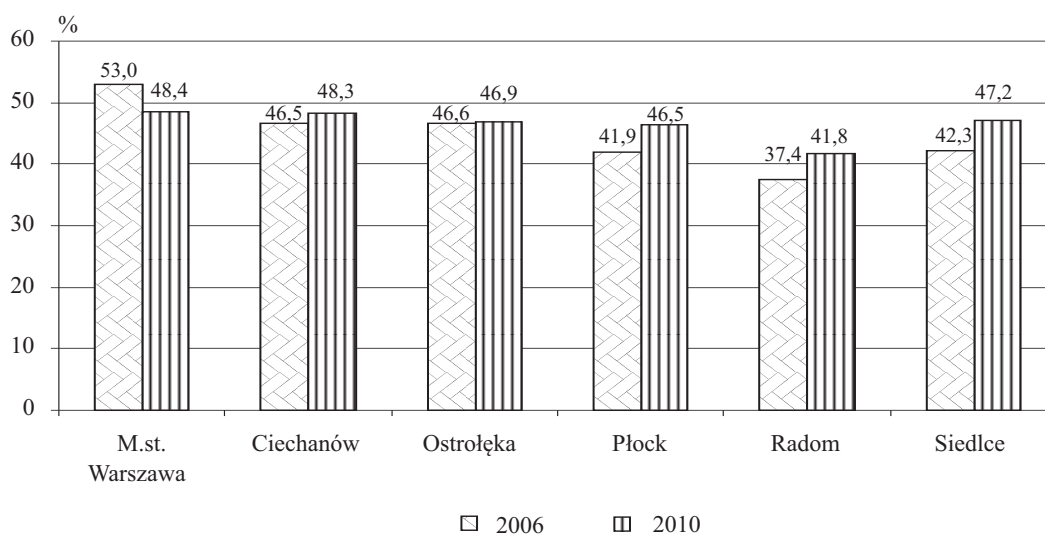
Ź r ó d ł o: dane Państwowej Komisji Wyborczej.

TABL. 5 (15). **WYBORY DO RADY MIASTA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	12 XI 2006	21 XI 2010
Uprawnieni do głosowania	42518	43136
Liczba kart wydanych	19809	20250
Oddane głosy:		
w liczbach bezwzględnych	19803	20244
w % uprawnionych	46,6	46,9
w tym głosy ważne:		
w liczbach bezwzględnych	18890	19256
w % uprawnionych	44,4	44,6

Ź r ó d ł o: dane Państwowej Komisji Wyborczej.

Frekwencja wyborcza w czasie wyborów do rady miasta w wybranych miastach

IV. LUDNOŚĆ

Uwagi ogólne

Dane dotyczące ludności opracowano na podstawie:

- **bilansów stanu i struktury ludności faktycznie zamieszkałej** na terenie miasta. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisywanych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
  - zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
  - różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (w 2005 r. – ponad 2 miesiące) na terenie miasta a liczbą osób czasowo nieobecnych uzyskiwanej z cyklicznie przeprowadzanych badań, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w miesiącu a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie miasta;
- **rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych** (do 17 listopada 2011 r. – Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji) – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
- **sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego** – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
- **sprawozdawczości sądów** – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

Dane o ludności oraz **współczynniki demograficzne**, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej:

- dla lat 2005–2009 – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 20 V 2002 r.,
- dla lat 2010–2012 – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 31 III 2011 r.

Dane za 2010 r. zostały zmienione w stosunku do poprzednio publikowanych.

W tablicach o stanie ludności obok tradycyjnych pięcioletnich grup wieku wprowadzono również następujące grupowania:

- **Ekonomiczne grupy wieku:**

- wiek przedprodukcyjny – mężczyźni i kobiety w wieku 0–17 lat,
- wiek produkcyjny – mężczyźni w wieku 18–64 lata, kobiety w wieku 18–59 lat,
- wiek poprodukcyjny – mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej.

Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym oraz ludność w wieku poprodukcyjnym.

- **Biologiczne grupy wieku:**

- 0–14 lat – dzieci (młodość demograficzna),
- 15–64 lata – dorośli bez osób starszych,
- 65 lat i więcej – osoby starsze (starość demograficzna).

- **Edukacyjne grupy wieku:** 3–6 lat, 7–12, 13–15, 16–18, 19–24 lata.

Obciążenie demograficzne pokazuje związek między trzema grupami wieku ludności – osobami w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Jako miarę obciążenia demograficznego wykorzystano **współczynnik obciążenia demograficznego** pokazujący (według ekonomicznych grup wieku) ile osób w wieku nieprodukcyjnym (osoby w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym) przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym, czyli w wieku zdolności do pracy.

Mediana wieku (wiek środkowy) oznacza granicę wieku, którą połowa osób w danej zbiorowości już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

Dane o **ruchu naturalnym ludności** opracowano:

- małżeństwa – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku, gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem);
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka). Nie są uwzględniane przypadki, gdy w momencie wniesienia powództwa obie strony mieszkają za granicą;
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjęto miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron, przyjęto miejsce zamieszkania męża). Nie są uwzględniane przypadki, gdy oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa zamieszkiwali za granicą.

- urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka;
- zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Instytucja separacji została wprowadzona na mocy ustawy z dnia 21 maja 1999 r. (Dz. U. Nr 52, poz. 532), od 16 grudnia 1999 r. Orzeczenie separacji ma skutki takie jak rozwiązanie małżeństwa przez rozwód z dwoma wyjątkami:

- małżonek pozostający w separacji nie może zawrzeć małżeństwa,
- na zgodne żądanie małżonków sąd orzeka o zniesieniu separacji.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Informację o **urodzeniach i zgonach** (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (częstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie;
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności).

Współczynnik dynamiki demograficznej jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przy opracowywaniu danych o **zgonach według przyczyn** przyjmuje się wyjściową przyczynę zgonu. Za przyczynę wyjściową uważa się chorobę stanowiącą początek procesu chorobowego, który doprowadził do zgonu albo uraz czy zatrucie, w wyniku którego nastąpił

zgon. Przyczyny zgonów zostały podane zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

Prognoza ludności opracowana została w 2011 r. na podstawie stanu wyjściowego z dnia 31 XII 2007 r. oraz założeń dotyczących przewidywanych tendencji w dzietności, umieralności, a także migracji wewnętrznych i zagranicznych. Szczegółowe założenia, metody obliczeń oraz wyniki prognozy i ich analiza dostępne są na stronie internetowej GUS www.stat.gov.pl.

Dane o **migracjach wewnętrznych ludności** opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych miasta o zameldowaniu osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie miasta.

Dane o **migracjach zagranicznych ludności** na pobyt stały opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych miasta o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

Przez określenie „napływ” rozumie się nowe zameldowania na pobyt stały, przez „odpływ” – wymeldowania z pobytu stałego.

Wyniki badań – synteza

Od momentu kiedy Ostrołęka utraciła status stolicy województwa w 1999 r. obserwowano do 2006 r. systematyczny spadek **liczby ludności**. W końcu 2006 r. liczba mieszkańców miasta w porównaniu z 1998 r. zmniejszyła się o 1,7 tys. osób (w stosunku do 2005 r. o 226 osób). Ze względu na przyłączenie w 2007 r. do Ostrołęki części terenów podmiejskich odnotowano w tym właśnie roku wzrost ludności o 504 osoby. W kolejnych latach liczba ludności zmniejszyła się. W końcu 2012 r. miasto liczyło 53,3 tys. ludności, czyli o 1,0% mniej niż w 2005 r. i o 1,5% mniej niż w 2007 r. Populacja Ostrołęki stanowiła 1,0% ogółu ludności województwa mazowieckiego. Zgodnie z założeniami długookresowej prognozy¹ w końcu 2035 r. Ostrołękę będzie zamieszkiwało 48,8 tys. osób, co oznacza ubytek w stosunku do 2012 r. o 8,5%.

Gęstość zaludnienia, wyrażająca się liczbą osób przypadającą na 1 km², w 2012 r. wynosiła 1861. W analizowanych miastach województwa mazowieckiego współczynnik ten wyniósł średnio 2053 osoby (od 1372 w Ciechanowie do 3317 w m.st. Warszawie).

Struktura ludności według płci i wieku jest podstawą oceny potencjału demograficznego, a w ujęciu retrospektywnym służy przedstawieniu przemian, jakie wpłynęły na aktualny obraz demograficzny miasta. Miernikiem pozwalającym badać strukturę ludności według płci jest udział mężczyzn i kobiet w badanej populacji, jak również współczynnik feminizacji, wyrażający stosunek liczby kobiet do liczby mężczyzn.

W Ostrołęce wystąpiła przewaga liczebna kobiet nad mężczyznami. Według stanu w dniu 31 XII 2012 r. kobiety stanowiły 52,0% ogółu ludności miasta; a na 100 mężczyzn przypadało 108 kobiet. W porównaniu z 2005 r. udział kobiet w ogólnej liczbie ludności zwiększył się o 0,2 p. proc., a współczynnik feminizacji zwiększył się o 1. W latach 2005–2012 w każdym roku wartość współczynnika feminizacji w Ostrołęce była niższa niż wartość współczynnika dla pozostałych analizowanych miast. W 2012 r. najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w m.st. Warszawie – 118.

Nadwyżki liczebne jednej płci nad drugą zmieniają się wraz ze zmianą wieku ludności. W 2012 r. nadwyżka liczby mężczyzn nad liczbą kobiet występowała prawie we wszystkich grupach wiekowych poniżej 40 roku życia (oprócz grup 15–19 lat i 20–24 lata). W grupach wiekowych starszych miała miejsce liczebna przewaga kobiet.

---

¹ Najnowsza prognoza ludności bazująca na wynikach spisu ludności z 2011 r. opracowywana obecnie przez GUS zostanie opublikowana pod koniec 2014 r.

Z każdym rokiem ludność Ostrołęki jest coraz starsza, o czym świadczy coraz wyższa mediana wieku. W 2012 r. wiek środkowy ogółu populacji wynosił 38,0 lat; dla mężczyzn – 36,0 lat, dla kobiet – 40,3 lat, podczas gdy w 2005 r. wynosił odpowiednio: 34,9; 32,9 i 36,9. Wśród analizowanych miast najwyższą wartość mediany odnotowano w m.st. Warszawie (40,4 lat; dla mężczyzn – 38,4 lat; dla kobiet – 42,7 lat), a najniższą w Siedlcach (odpowiednio: 37,3; 35,2; 39,6).

Proces starzenia się ludności jest wynikiem zmniejszania się udziału roczników młodszych i zwiększania się udziału roczników starszych w ogólnej liczbie ludności. W latach 2005–2012 w Ostrołęce udział dzieci i młodzieży w wieku do 17 lat obniżył się z 21,9% w 2005 r. do 18,4% w 2012 r. Zwiększył się natomiast odsetek osób w wieku poprodukcyjnym – w 2012 r. wyniósł 15,0%, tj. o 4,1 p. proc. więcej niż w 2005 r.

Jednym z najczęściej stosowanych mierników zaawansowania procesu starzenia jest tzw. współczynnik starości (*old-age rate*). Współczynnik starości², określający udział osób starszych (razem mężczyźni i kobiety w wieku 65 lat i więcej) w ogólnej liczbie ludności, w końcu grudnia 2012 r. wyniósł 11,3%, podczas gdy w 2005 r. osiągnął wartość 9,1%. Zgodnie z prognozą proces starzenia się ludności będzie postępował nadal; współczynnik ten w 2035 r. będzie wynosił 25,8%.

Ludność w wieku produkcyjnym w 2012 r. stanowiła 66,5% ogółu ludności miasta. W porównaniu z 2005 r. odsetek ten zmniejszył się o 0,7 p. proc. Udział kobiet w tej subpopulacji wyniósł 48,7%; w 2005 r. – 49,8% (o 1,1 p. proc. mniej).

Proporcje między ludnością w wieku nieprodukcyjnym i produkcyjnym odzwierciedla **współczynnik obciążenia demograficznego**. W 2012 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 50,3 osoby w wieku nieprodukcyjnym, tj. 27,7 osoby w wieku do 17 lat i 22,6 osoby w wieku poprodukcyjnym (w 2005 r. odpowiednio: 48,9; 32,6; 16,3). Był to najniższy współczynnik odnotowany wśród analizowanych miast; nieco wyższym charakteryzował się Ciechanów – 50,6 osoby, a najwyższym m.st. Warszawa – 60,6 osoby.

Zgodnie z prognozą struktura ludności będzie ulegać dynamicznym zmianom praktycznie w całym prognozowanym okresie. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym będzie systematycznie zmniejszać się. Udział tych osób w ogólnej liczbie ludności w końcu 2035 r. będzie wynosił odpowiednio 15,8% i 55,0%, co oznacza spadek w stosunku do 2012 r. o 2,6 p. proc. i 11,5 p. proc. Natomiast liczba ludności w wieku

---

² Według skali ONZ, w której posłużono się odsetkiem osób w wieku 65 lat i więcej wśród ogółu populacji, wyróżnia się następujące etapy starzenia się ludności: populacja młoda (mniej niż 4% osób w wieku 65 lat i więcej); populacja dojrzała (4–7%); populacja stara (powyżej 7%).

poprodukcyjnym zwiększy się o 6,2 tys. osób (o 77,7%), a udział w ogólnej liczbie mieszkańców Ostrołęki będzie wynosił 29,2% (wzrośnie o 14,2 p. proc.). Pogorszy się także relacja pomiędzy poszczególnymi grupami wieku ludności; współczynnik obciążenia demograficznego ludności, określający liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym zwiększy się z 50,3 w 2012 r. do 81,8 w 2035 r.

Na zmiany w stanie i strukturze ludności wpływają zjawiska demograficzne określane jako ruch naturalny ludności. W latach 2005–2008 notowano wzrost liczby zawieranych **związków małżeńskich**, stanowiących podstawę tworzenia rodzin (z 337 w 2005 r. do 396 w 2008 r.), a od 2009 r. następowało ich zmniejszanie do 292 w 2012 r. (spadek w stosunku do 2005 r. o 13,4%). W 2012 r. wskaźnik natężenia małżeństw wyniósł 5,5‰ i był najniższy w omawianym okresie (w 2005 r. wynosił 6,2‰).

W końcu 1999 r. w Polsce została wprowadzona procedura prawnego orzekania **separacji**. Liczba orzekanych sędownie separacji szybko wzrastała – do 45 w 2005 r. Od 2006 r. następował spadek liczby separacji; w 2012 r. orzeczono ich 6, tj. o 86,7% mniej niż w 2005 r. W latach 2005–2012 r. średnio 92,0% ogółu orzeczonych separacji było separacjami z powództwa żony.

W latach 2005–2012 w każdym kolejnym roku notowano przewagę liczby małżeństw zawartych nad liczbą rozwiązanych. W ciągu analizowanych ośmiu lat orzekano średnio 124 **rozwoły** rocznie. W 2012 r. rozwiodło się 127 par małżeńskich – o 8 (o 6,7%) więcej niż rok wcześniej i o 1 (o 0,8%) mniej niż w 2005 r. Większość małżeństw została rozwiązana z powództwa żony – 68,5% ogółu orzeczonych rozwodów (w 2005 r. – 73,4%). Współczynnik rozwodów w stosunku do roku poprzedniego zwiększył się o 0,2 punktu i wyniósł 2,4‰, natomiast w porównaniu z 2005 r. pozostał na niezmiennym poziomie. W latach 2005–2012 na 1000 nowo zawartych małżeństw przypadały średnio 354 rozwody (najwięcej w 2012 r. – 435, a najmniej w 2007 r. – 294).

Bilans związków nowo zawartych i rozwiązanych nie pozostaje bez wpływu na prawidłowy rozwój demograficzny miasta. W Ostrołęce w latach 2005–2012 średnio 87,0% ogółu dzieci urodziło się w czasie trwania małżeństwa.

W latach 2005–2012 w Ostrołęce zanotowano zmienną tendencję **urodzeń żywych** – rosnącą do 2009 r., kiedy to współczynnik rodności (wskaźnik natężenia urodzeń) osiągnął najwyższy poziom (11,3‰), a następnie malejącą do 2012 r. Przy czym w 2012 r. urodziło się 527 dzieci, tj. o 2,5% więcej niż w 2005 r. Wskaźnik natężenia urodzeń żywych (liczba urodzeń żywych przypadająca na 1000 ludności) w 2012 r. wyniósł 9,9 wobec 9,5 w 2005 r.

Urodzenia uzależnione są od liczby potencjalnych matek, to znaczy kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat) oraz od ich płodności określanej częstością urodzeń. W 2012 r. współczynnik płodności przyjął wartość 39,2, co oznacza, że na 1000 kobiet w wieku rozrodczym przypadało około 39 urodzeń żywych (w 2005 r. – 33,5).

W latach 2005–2012 w Ostrołęce notowano poziom reprodukcji ludności nie zapewniający prostej zastępowalności pokoleń. Wartość współczynnika dzietności ogólnej oznacza prostą zastępowalność pokoleń, jeżeli na 1 kobietę w wieku rozrodczym (15–49 lat) przypada średnio od 2,10 do 2,15 urodzeń. W początkowych latach omawianego okresu współczynnik ten wzrastał – od 1,20 w 2005 r. do 1,43 w 2009 r., a następnie spadał – do 1,22 w 2012 r.

Niskiej dzietności towarzyszył spadek płodności kobiet w młodszych grupach wieku, (głównie w wieku 20–24 – z 53,3 w 2005 r. do 41,1 w 2012 r.), a wzrost w starszych grupach (w wieku 30–34 lata – z 61,8 do 73,3, a 35–39 lat – z 17,0 do 27,4). Jest to wynik przeobrażeń zachodzących w zachowaniach ludzi młodych, którzy planując przyszłość najpierw inwestują w siebie – w edukację, stabilizację sytuacji zawodowej, a potem w rodzinę.

Drugim obok urodzeń elementem ruchu naturalnego ludności są **zgony**. W Ostrołęce w 2012 r. zmarło 348 osób, tj. 3,3% mniej niż w 2005 r. Współczynnik natężenia zgonów obniżył się z 6,7‰ w 2005 r. do 6,5‰ w 2012 r.; w całym okresie zmiany przebiegały różnokierunkowo (najwyższą wartość współczynnik osiągnął w 2008 r. – 7,6‰).

Oceniając zmiany w umieralności według płci i grup wieku, należy podkreślić, że w Ostrołęce częściej umierają mężczyźni niż kobiety. W 2012 r. zgony mężczyzn stanowiły 58,6% ogółu zgonów zarejestrowanych w mieście, a w 2005 r. – 61,1%.

Zróznicowanie umieralności jest zależne od wieku. Najmniejsze dysproporcje w umieralności między osobami odmiennej płci występują wśród dzieci oraz osób starszych, a największe wśród osób w wieku produkcyjnym. W 2012 r. szczególnie wysoka nadumieralność mężczyzn wystąpiła w grupie wieku 40–44 lata; w tej grupie wieku natężenie zgonów mężczyzn sześciokrotnie przekraczało natężenie zgonów wśród kobiet.

Główną przyczyną zgonów są choroby układu krążenia i nowotwory. W 2012 r. stanowiły one odpowiednio 43,4% i 28,7% ogółu zgonów (w 2005 r. – 43,1% i 24,7%). Wypadki, urazy i zatrucia były przyczyną 8,0% zgonów (w 2005 r. – 8,6%).

W latach 2005–2012 w Ostrołęce zarejestrowano 24 zgony dzieci w wieku poniżej 1 roku życia. Współczynnik zgonów niemowląt (obliczony na 1000 urodzeń żywych) w 2012 r. ukształtował się na poziomie 9,5 wobec 9,7 w 2005 r.

Przyrost naturalny jest różnicą pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zarejestrowanych w tym czasie zgonów. W Ostrołęce mamy do czynienia z dodatnim przyrostem

naturalnym. W 2012 r. współczynnik przyrostu naturalnego (liczony na 1000 ludności) wyniósł plus 3,4 wobec plus 2,9 w 2005 r. Pod względem wielkości współczynnika przyrostu naturalnego Ostrołęka wyróżniała się na tle pozostałych analizowanych miast, gdzie wskaźnik ten kształtował się na poziomie od minus 1,1‰ w Radomiu do plus 2,7‰ w Siedlcach.

W Ostrołęce istotny wpływ na stan i strukturę ludności mają **migracje ludności**. Saldo migracji w dalszym ciągu pozostaje ujemne. Oznacza to, że corocznie z miasta na stałe wymeldowuje się więcej osób niż się tu osiedla. W 2012 r. saldo migracji wyniosło minus 359 osób wobec minus 420 w 2005 r.

W latach 2005–2012 w każdym roku odnotowano przewagę liczby wymeldowań zarówno wśród populacji kobiet (średnio o 187 osób), jak i mężczyzn (o 183 osoby). W omawianym okresie mieszkańcy wyprowadzający się z Ostrołęki, jako nowe miejsce zamieszkania wybierali częściej tereny wiejskie (62%) niż inne miasta (34%). Za granicę wyjechało 4% osób opuszczających miasto.

W 2012 r. współczynnik ogólnego salda migracji na pobyt stały wyniósł minus 6,73‰ i w porównaniu z 2005 r. zmniejszył się o 1,05 punktu; współczynnik salda migracji wewnętrznych wyniósł minus 6,43‰ (w 2005 r. – minus 7,61‰), a migracji zagranicznych – minus 0,30‰ (w 2005 r. – minus 0,17‰). Wśród analizowanych miast w 2012 r. tylko w m.st. Warszawie współczynnik natężenia migracji był dodatni – plus 3,87 na 1000 ludności, natomiast w pozostałych miastach kształtował się na poziomie od minus 2,96 w Siedlcach do minus 7,47 w Ciechanowie.

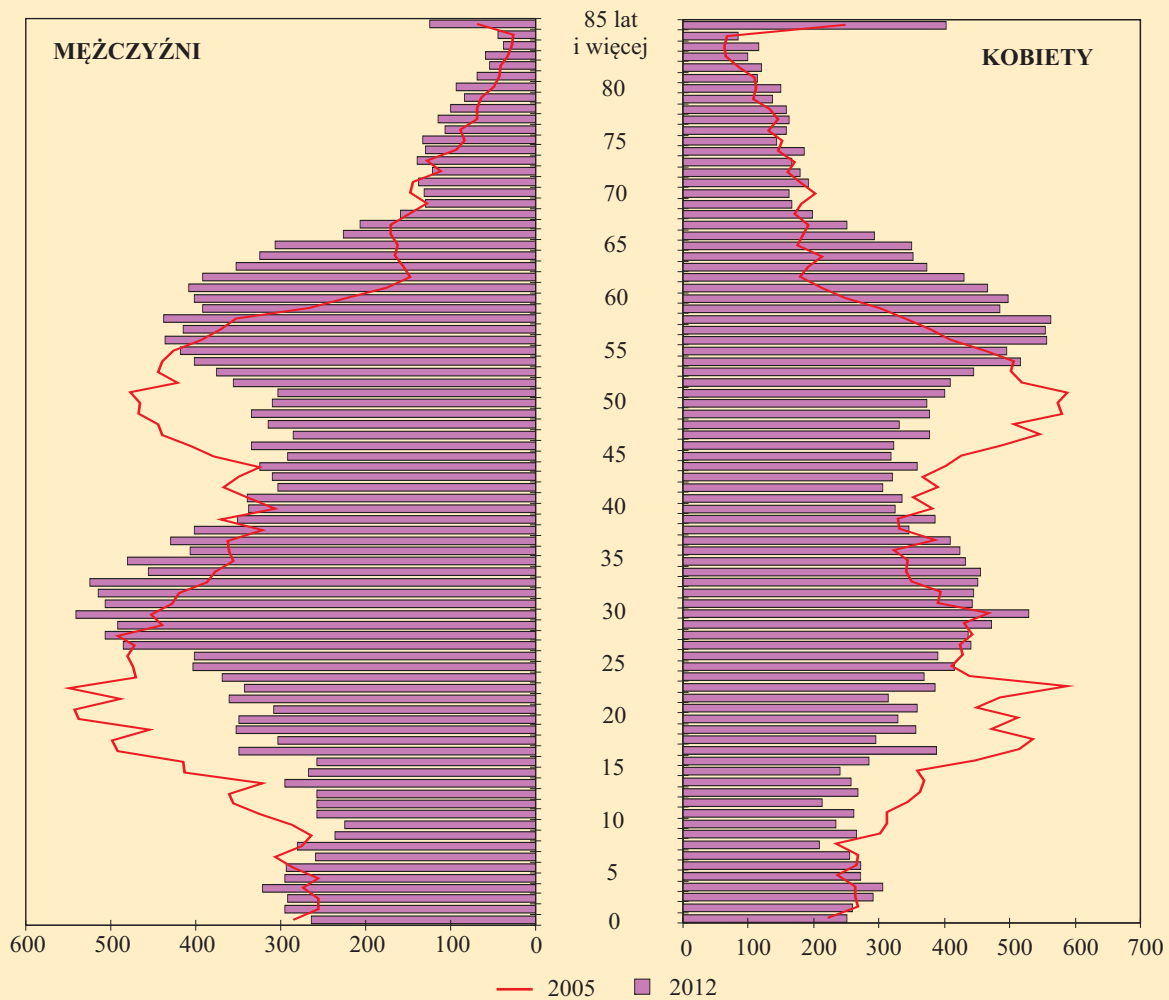
TABL. 1 (16). **LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM								
OGÓŁEM	53831	53605	54109	53982	53837	53619	53443	53287
na 1 km ²	1856	1903	1890	1886	1880	1873	1867	1861
w wieku:								
0–4 lata	2577	2609	2657	2666	2725	2857	2880	2846
5–9	2799	2677	2707	2692	2624	2504	2521	2530
10–14	3519	3334	3245	3031	2868	2762	2633	2576
15–19	4876	4562	4466	4216	4068	3513	3381	3265
20–24	4898	4958	4899	4704	4577	4075	3799	3630
25–29	4527	4432	4481	4681	4705	5001	4923	4697
30–34	3789	3967	4119	4242	4258	4582	4642	4709
35–39	3468	3428	3460	3517	3535	3523	3704	3812
40–44	3697	3563	3565	3470	3394	3294	3213	3209
45–49	4918	4620	4304	4039	3795	3577	3437	3362
50–54	4790	4905	4945	4897	4871	4688	4430	4121
55–59	3289	3665	4003	4193	4348	4600	4673	4735
60–64	1778	1892	2060	2366	2739	3123	3460	3757
65–69	1694	1651	1704	1696	1631	1635	1762	1924
70–74	1367	1427	1476	1464	1523	1520	1502	1526
75–79	967	991	1027	1067	1090	1178	1227	1262
80–84	561	571	600	638	660	720	759	799
85 lat i więcej	317	353	391	403	426	467	497	527
W TYM KOBIETY								
RAZEM	27861	27787	28026	27985	27925	27866	27779	27695
w wieku:								
0–4 lata	1251	1280	1298	1279	1285	1397	1389	1379
5–9	1380	1304	1293	1319	1316	1207	1240	1238
10–14	1745	1696	1639	1510	1412	1364	1277	1240
15–19	2481	2326	2306	2177	2100	1759	1724	1653
20–24	2372	2419	2398	2311	2268	2041	1912	1845
25–29	2192	2099	2096	2208	2233	2404	2360	2271
30–34	1821	1923	2011	2073	2062	2229	2231	2227
35–39	1747	1686	1718	1736	1721	1740	1827	1886
40–44	1939	1889	1831	1773	1750	1717	1640	1640
45–49	2694	2523	2333	2190	2028	1924	1875	1782
50–54	2580	2674	2731	2716	2705	2604	2431	2267
55–59	1683	1885	2078	2197	2334	2499	2592	2654
60–64	973	1039	1124	1272	1453	1640	1816	1973
65–69	929	892	928	945	921	922	979	1072
70–74	807	832	855	847	863	849	852	866
75–79	628	641	669	681	680	729	738	765
80–84	391	407	416	442	468	481	517	535
85 lat i więcej	248	272	302	309	326	360	379	402
KOBIETY NA 100 MĘŻCZYŹN	107	108	107	108	108	108	108	108

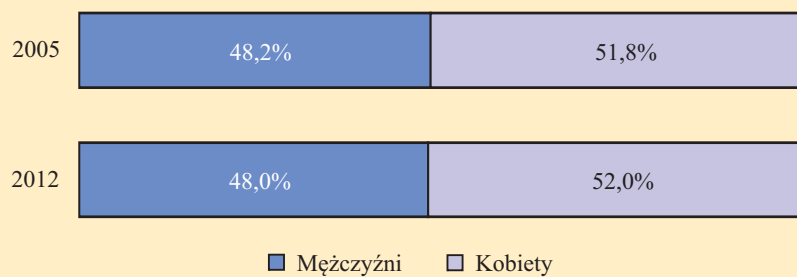
LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU

Stan w dniu 31 XII

STRUKTURA LUDNOŚCI WEDŁUG PŁCI

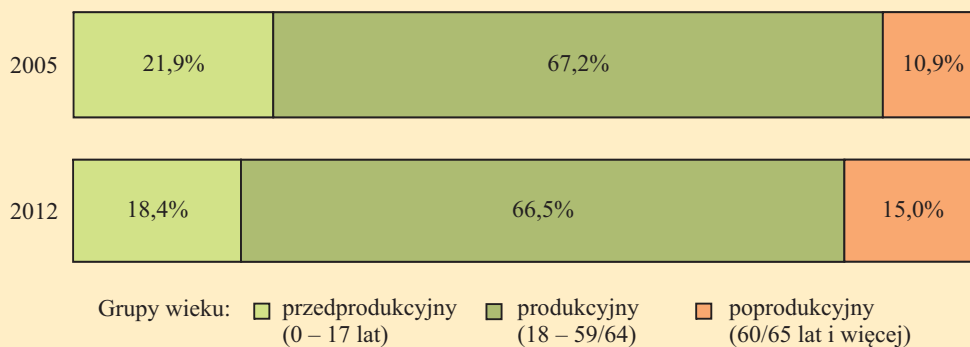
Stan w dniu 31 XII

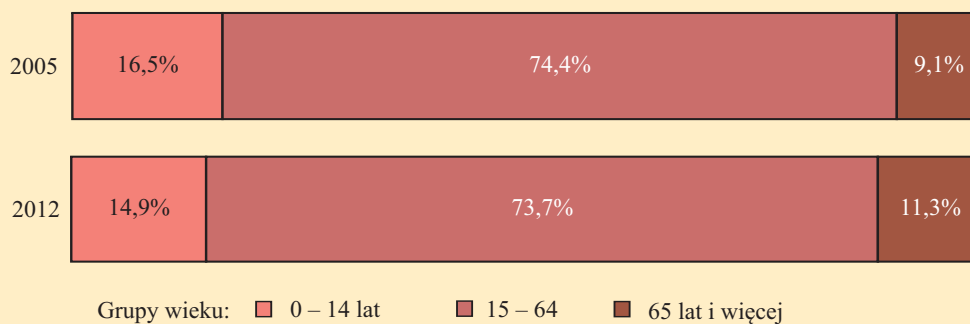
STRUKTURA LUDNOŚCI WEDŁUG GRUP WIEKU

Stan w dniu 31 XII

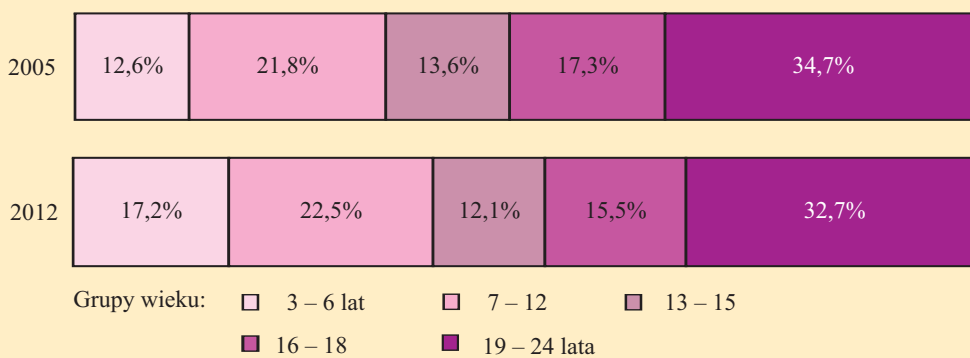
EKONOMICZNE

BIOLOGICZNE

EDUKACYJNE

TABL. 2 (17). LUDNOŚĆ WEDŁUG EKONOMICZNYCH, BIOLOGICZNYCH ORAZ EDUKACYJNYCH GRUP WIEKU
Stan w dniu 31 XII

WIEK	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
EKONOMICZNE GRUPY WIEKU								
OGÓŁEM								
OGÓŁEM	53831	53605	54109	53982	53837	53619	53443	53287
Przedprodukcyjny	11794	11325	11169	10813	10570	10232	9945	9831
Produkcyjny	36158	36248	36618	36629	36484	36227	35935	35445
Poprodukcyjny	5879	6032	6322	6540	6783	7160	7563	8011
W TYM KOBIETY								
RAZEM	27861	27787	28026	27985	27925	27866	27779	27695
Przedprodukcyjny	5872	5659	5568	5357	5241	5033	4871	4825
Produkcyjny	18013	18045	18164	18132	17973	17852	17627	17257
Poprodukcyjny	3976	4083	4294	4496	4711	4981	5281	5613
BIOLOGICZNE GRUPY WIEKU								
OGÓŁEM								
OGÓŁEM	53831	53605	54109	53982	53837	53619	53443	53287
0–14 lat	8895	8620	8609	8389	8217	8123	8034	7952
15–64	40030	39992	40302	40325	40290	39976	39662	39297
65 lat i więcej	4906	4993	5198	5268	5330	5520	5747	6038
W TYM KOBIETY								
RAZEM	27861	27787	28026	27985	27925	27866	27779	27695
0–14 lat	4376	4280	4230	4108	4013	3968	3906	3857
15–64	20482	20463	20626	20653	20654	20557	20408	20198
65 lat i więcej	3003	3044	3170	3224	3258	3341	3465	3640
EDUKACYJNE GRUPY WIEKU								
OGÓŁEM								
OGÓŁEM	17119	16597	16372	15677	15149	13948	13475	13194
3– 6 lat	2153	2095	2117	2122	2067	2113	2159	2274
7–12	3730	3576	3456	3290	3204	3107	3077	2964
13–15	2322	2169	2129	2062	1933	1755	1639	1603
16–18	2966	2944	2810	2625	2474	2215	2082	2045
19–24 lata	5948	5813	5860	5578	5471	4758	4518	4308
W TYM KOBIETY								
RAZEM	8477	8279	8181	7806	7558	6901	6697	6553
3– 6 lat	1032	1033	1066	1043	1008	1013	1013	1106
7–12	1864	1771	1700	1618	1568	1501	1522	1451
13–15	1174	1083	1080	1018	961	890	817	782
16–18	1523	1542	1440	1375	1281	1141	1053	1040
19–24 lata	2884	2850	2895	2752	2740	2356	2292	2174
KOBIETY W WIEKU ROZRODCZYM 15–49 LAT								
OGÓŁEM	15246	14865	14693	14468	14162	13814	13569	13304

TABL. 3 (18). **MEDIANA WIEKU (wiek środkowy) LUDNOŚCI WEDŁUG PŁCI**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	34,9	35,4	35,7	36,1	36,4	37,0	37,5	38,0
Mężczyźni	32,9	33,4	33,7	34,1	34,5	35,0	35,4	36,0
Kobiety	36,9	37,5	37,9	38,3	38,6	39,3	39,8	40,3

TABL. 4 (19). **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH								
Małżeństwa	337	354	381	396	359	356	323	292
Separacje	45	12	11	14	8	6	11	6
Rozwody	128	112	112	138	132	123	119	127
Urodzenia żywe	514	524	579	552	609	569	551	527
Zgony	360	377	375	412	383	373	373	348
w tym niemowląt	5	1	6	2	2	2	1	5
Przyrost naturalny	154	147	204	140	226	196	178	179
Na 1000 LUDNOŚCI								
Małżeństwa	6,2	6,6	7,0	7,4	6,7	6,6	6,0	5,5
Separacje	0,8	0,2	0,2	0,3	0,1	0,1	0,2	0,1
Rozwody	2,4	2,1	2,1	2,6	2,5	2,3	2,2	2,4
Urodzenia żywe	9,5	9,7	10,7	10,2	11,3	10,6	10,3	9,9
Zgony	6,7	7,0	6,9	7,6	7,1	6,9	7,0	6,5
w tym niemowląt ^a	9,7	1,9	10,4	3,6	3,3	3,5	1,8	9,5
Przyrost naturalny	2,9	2,7	3,8	2,6	4,2	3,7	3,3	3,4

^a Na 1000 urodzeń żywych.

TABL. 5 (20). **SEPARACJE I ROZWODY ORZECZONE PRAWOMOCNIE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
SEPARACJE								
OGÓŁEM	45	12	11	14	8	6	11	6
Z powództwa męża	2	1	–	1	1	–	–	–
Z powództwa żony	43	11	9	12	7	6	10	6
Zgodny wniosek	–	–	2	1	–	–	1	–
NA 1000 NOWO ZA- WARTYCH MAŁ- ŻEŃSTW	133,5	33,9	28,9	35,4	22,3	16,9	34,1	20,5

TABL. 5 (20). SEPARACJE I ROZWOODY ORZECZONE PRAWOMOCNIE (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ROZWODY								
OGÓŁEM	128	112	112	138	132	123	119	127
Z powództwa męża	34	34	41	50	29	40	33	40
Z powództwa żony	94	78	71	88	103	83	86	87
NA 1000 NOWO ZA- WARTYCH MAŁ- ŻEŃSTW	380	316	294	348	368	346	368	435

TABL. 6 (21). PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓLCZYNNIKI REPRODUKUCJI LUDNOŚCI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
PŁODNOŚĆ								
Urodzenia żywe na 1000 kobiet								
w wieku 15–49 lat	33,5	35,0	39,1	38,2	43,1	40,8	40,3	39,2
15–19	9,6	11,0	9,4	11,4	12,1	7,7	9,2	7,2
20–24	53,3	43,3	50,0	50,1	52,0	48,8	43,0	41,1
25–29	94,5	104,6	105,8	102,1	109,8	95,9	96,0	92,9
30–34	61,8	63,3	77,7	62,4	74,3	71,8	72,5	73,3
35–39	17,0	23,9	26,1	28,4	33,1	31,2	26,9	27,4
40–44	4,5	3,1	4,3	5,0	4,6	5,8	7,8	4,8
45–49 lat	–	–	–	–	–	–	–	–
WSPÓLCZYNNIKI REPRODUKUCJI								
Dziętności ogólnej	1,203	1,239	1,356	1,295	1,431	1,297	1,264	1,220
Reprodukcji brutto	0,524	0,615	0,658	0,619	0,672	0,636	0,585	0,588
Dynamiki demograficz- nej	1,428	1,390	1,544	1,340	1,590	1,526	1,477	1,514

TABL. 7 (22). ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU

WIEK ZMARŁYCH	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM								
OGÓŁEM	360	377	375	412	383	373	373	348
0–4 lata	5	1	6	2	3	2	1	6
5–9	1	–	–	1	–	–	–	–
10–14	–	1	1	–	1	1	1	1
15–19	–	–	1	1	1	–	–	–
20–24	4	7	3	6	2	4	2	2
25–29	5	8	4	1	5	2	1	2
30–34	4	3	5	7	5	5	7	3
35–39	5	7	2	3	5	3	7	4

TABL. 7 (22). ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU (dok.)

WIEK ZMARŁYCH	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
O G Ó Ł E M (dok.)								
40–44	12	6	6	8	10	11	16	7
45–49	22	26	21	19	21	20	14	6
50–54	26	24	34	30	33	27	18	17
55–59	21	30	44	38	36	39	37	34
60–64	27	22	25	31	26	38	34	48
65–69	46	37	35	36	27	27	29	28
70–74	52	50	37	44	38	39	32	37
75–79	37	54	49	56	52	41	55	45
80–84	43	50	55	61	50	42	45	42
85 lat i więcej	50	51	47	68	68	72	74	66
W TYM KOBIETY								
RAZEM	140	166	159	181	171	162	170	144
0–4 lata	1	1	1	–	–	–	1	4
5–9	–	–	–	–	–	–	–	–
10–14	–	1	–	–	–	1	–	1
15–19	–	–	–	1	–	–	–	–
20–24	–	3	–	1	–	1	–	1
25–29	1	–	1	–	1	–	–	–
30–34	1	1	1	2	1	1	2	–
35–39	–	2	1	1	–	1	1	–
40–44	2	1	–	3	3	1	3	1
45–49	5	2	9	5	5	3	3	1
50–54	5	8	9	9	14	9	8	3
55–59	6	6	11	15	9	14	13	14
60–64	4	9	5	7	7	10	13	12
65–69	13	14	13	8	10	11	11	7
70–74	22	28	17	12	20	13	8	16
75–79	18	25	21	31	25	22	29	15
80–84	27	28	36	36	28	25	22	26
85 lat i więcej	35	37	34	50	48	50	56	43

TABL. 8 (23). ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ

PRZYCZYNY ZGONÓW	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH								
O G Ó Ł E M	360	377	375	412	383	373	373	348
w tym:								
Nowotwory	89	97	115	104	97	96	99	100
Choroby układu krążenia	155	134	133	144	151	134	144	151
Choroby układu oddechowe- go	21	37	23	38	40	27	26	25
Choroby układu trawiennego	15	11	21	17	18	30	19	18
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny	31	42	26	36	44	29	29	28

TABL. 8 (23). ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ (dok.)

PRZYCZYNY ZGONÓW	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
NA 1000 LUDNOŚCI								
OGÓŁEM	6,67	7,01	6,93	7,65	7,13	6,95	6,97	6,52
w tym:								
Nowotwory	1,65	1,80	2,12	1,93	1,81	1,79	1,85	1,87
Choroby układu krążenia	2,87	2,49	2,46	2,67	2,81	2,50	2,69	2,83
Choroby układu oddechowego	0,39	0,69	0,42	0,71	0,75	0,50	0,49	0,47
Choroby układu trawiennego	0,28	0,20	0,39	0,32	0,34	0,56	0,35	0,34
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny	0,57	0,78	0,48	0,67	0,82	0,54	0,54	0,52

TABL. 9 (24). PROGNOZA LUDNOŚCI^a WEDŁUG PŁCI I WIEKU
Stan w dniu 31 XII

WIEK	2015	2020	2025	2030	2035
OGÓŁEM					
OGÓŁEM	53252	52770	51943	50551	48764
0–4 lata	2866	2681	2327	1968	1765
5–9	2761	2844	2665	2313	1965
10–14	2492	2689	2772	2593	2246
15–19	3022	2755	2955	3033	2853
20–24	3230	2481	2227	2423	2497
25–29	4083	3177	2494	2239	2421
30–34	4540	3953	3120	2463	2209
35–39	4173	4415	3858	3058	2423
40–44	3601	4103	4343	3796	3024
45–49	3242	3478	3974	4202	3675
50–54	3472	3163	3415	3901	4128
55–59	4448	3331	3057	3309	3786
60–64	4238	4195	3169	2922	3177
65–69	2857	3933	3922	2983	2771
70–74	1470	2568	3553	3566	2739
75–79	1258	1246	2200	3065	3110
80–84	859	946	951	1704	2398
85 lat i więcej	640	812	941	1013	1577

^a Najnowsza prognoza ludności bazująca na wynikach spisu ludności z 2011 r. opracowywana obecnie przez GUS zostanie opublikowana pod koniec 2014 r.

TABL. 9 (24). **PROGNOZA LUDNOŚCI^a WEDŁUG PŁCI I WIEKU (dok.)**
Stan w dniu 31 XII

WIEK	2015	2020	2025	2030	2035
W TYM KOBIETY					
RAZEM	27711	27543	27204	26560	25680
0–4 lata	1401	1313	1140	966	867
5–9	1360	1396	1309	1137	968
10–14	1220	1326	1363	1276	1106
15–19	1562	1420	1527	1562	1474
20–24	1652	1274	1136	1243	1276
25–29	2008	1568	1229	1091	1185
30–34	2129	1938	1537	1211	1074
35–39	2022	2087	1902	1514	1199
40–44	1755	1993	2059	1869	1493
45–49	1649	1711	1946	2005	1820
50–54	1877	1646	1720	1950	2009
55–59	2510	1825	1614	1686	1909
60–64	2364	2409	1764	1564	1639
65–69	1552	2247	2295	1690	1507
70–74	867	1442	2087	2136	1585
75–79	754	775	1302	1886	1944
80–84	560	596	620	1061	1550
85 lat i więcej	469	577	654	713	1075

^a Notka patrz str. 65.

TABL.10 (25). **PROGNOZA LUDNOŚCI^a WEDŁUG FUNKCJONALNYCH GRUP WIEKU**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2020	2025	2030	2035
OGÓŁEM					
OGÓŁEM	53252	52770	51943	50551	48764
w tym w wieku:					
0–2 lata	1 717	1 576	1 350	1 146	1 046
3–6	2 300	2 259	2 030	1 723	1 492
7–12	3 095	3 322	3 265	2 929	2 490
13–15	1 534	1 525	1 660	1 613	1 431
16–18	1 903	1 811	1 908	1 944	1 834
19–24 lata	3 822	2 957	2 733	2 975	3 033
Przedprodukcyjnym	9 935	9 908	9 607	8 737	7 702
Produkcyjnym	33 869	30 948	29 005	27 919	26 828
Poprodukcyjnym	9 448	11 914	13 331	13 895	14 234

^a Patrz notka *a* do tabl. 9 (24).

TABL.10 (25). **PROGNOZA LUDNOŚCI^a WEDŁUG FUNKCJONALNYCH GRUP WIEKU (dok.)**
Stan w dniu 31 XII

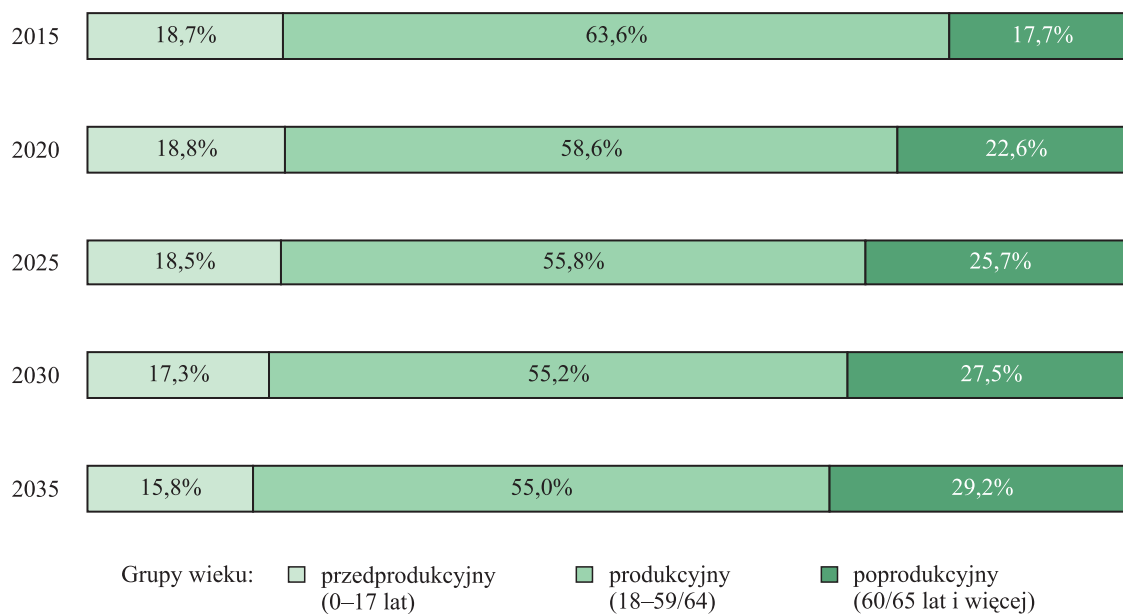
WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2020	2025	2030	2035
W TYM KOBIETY					
RAZEM	27711	27543	27204	26560	25680
w tym w wieku:					
0–2 lata	834	767	657	558	509
3–6	1 134	1 114	1 002	853	741
7–12	1 520	1 631	1 603	1 439	1 225
13–15	751	730	817	794	705
16–18	987	971	996	1 013	959
19–24 lata	1 969	1 516	1 400	1 527	1 552
Przedprodukcyjnym	4 901	4 922	4 776	4 353	3 848
Produkcyjnym	16 244	14 575	13 706	13 157	12 532
Poprodukcyjnym	6 566	8 046	8 722	9 050	9 300
KOBIETY W WIEKU ROZRODCZYM 15–49 LAT	12777	11991	11336	10495	9521

^a Patrz notka *a* do tabl. 9 (24).

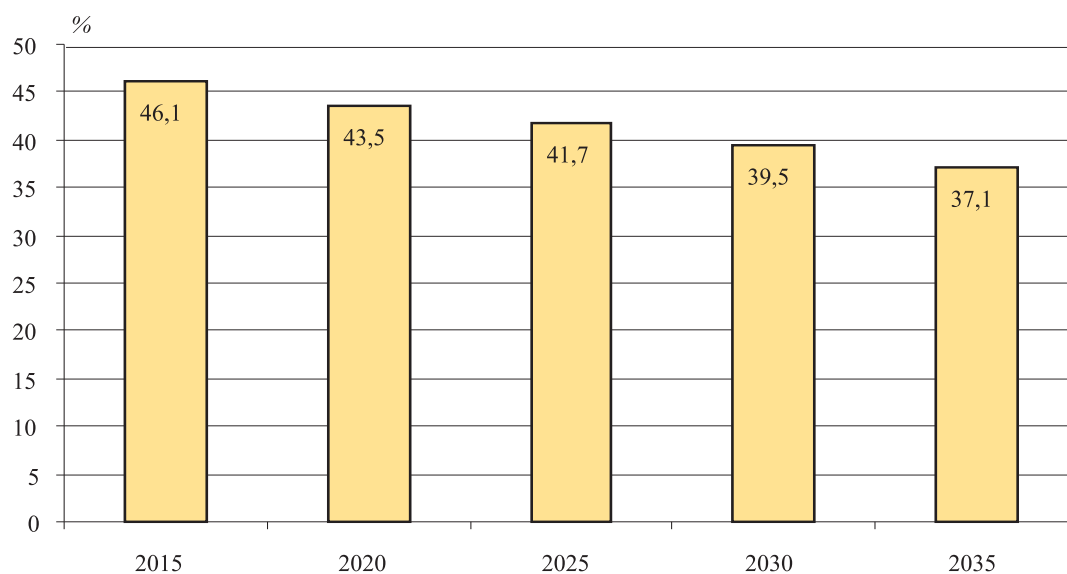
TABL. 11 (26). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
W LICZACH BEZWZGLĘDNYCH								
Napływ								
(zameldowania)	480	572	687	498	406	516	463	382
Z miast	173	157	163	151	114	157	121	94
Ze wsi	293	389	497	334	266	344	329	279
Z zagranicy	14	26	27	13	26	15	13	9
Odplyw								
(wymeldowania)	900	958	1023	875	815	839	817	741
Do miast	323	314	338	277	265	312	289	248
Na wieś	554	563	647	558	536	509	504	468
Za granicę	23	81	38	40	14	18	24	25
Saldo migracji	-420	-386	-336	-377	-409	-323	-354	-359
Wewnętrznych	-411	-331	-325	-350	-421	-320	-343	-343
Zagranicznych	-9	-55	-11	-27	12	-3	-11	-16
NA 1000 LUDNOŚCI								
Saldo migracji	-7,78	-7,18	-6,21	-7,00	-7,62	-6,02	-6,61	-6,73
Wewnętrznych	-7,61	-6,16	-6,00	-6,50	-7,84	-5,96	-6,41	-6,43
Zagranicznych	-0,17	-1,02	-0,20	-0,50	0,22	-0,06	-0,21	-0,30

Prognoza struktury ludności według ekonomicznych grup wieku
Stan w dniu 31 XII

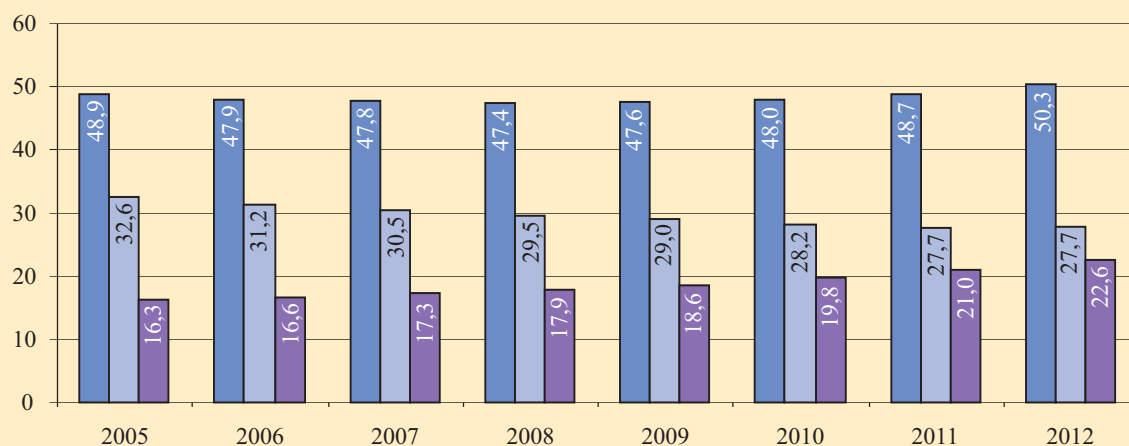
Prognoza udziału kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat)
w ogólnej liczbie kobiet
Stan w dniu 31 XII

U w a g a. Najnowsza prognoza ludności bazująca na wynikach spisu ludności z 2011 r. opracowywana obecnie przez GUS zostanie opublikowana pod koniec 2014 r.

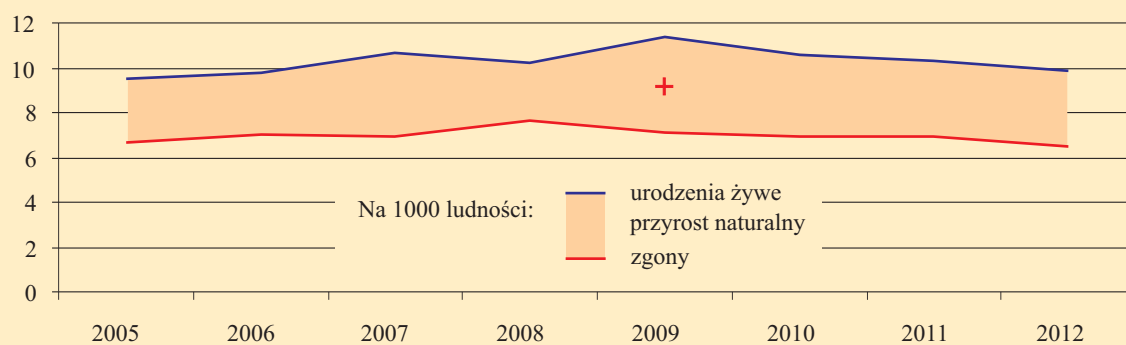
WSPÓLCZYNNIK OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO

Stan w dniu 31 XII

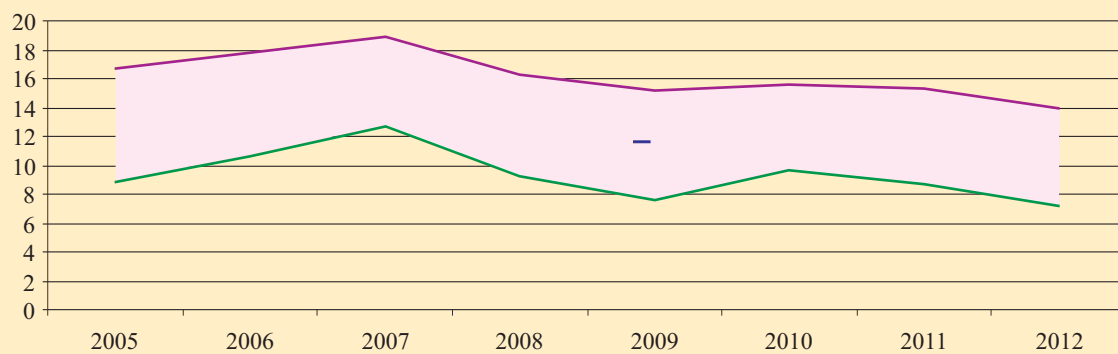
Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada osób w wieku: nieprodukcyjnym przedprodukcyjnym poprodukcyjnym

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

Na 1000 ludności: urodzenia żywe przyrost naturalny zgony

MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE

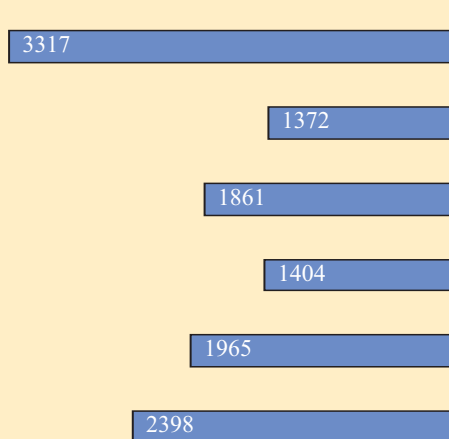

Na 1000 ludności: odpływ saldo migracji napływ

WSKAŹNIKI DLA WYBRANYCH MIAST W 2012 R.

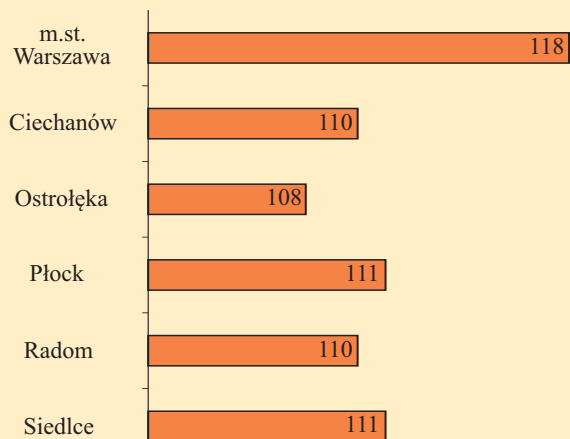
LUDNOŚĆ NA 1 km²

Stan w dniu 31 XII

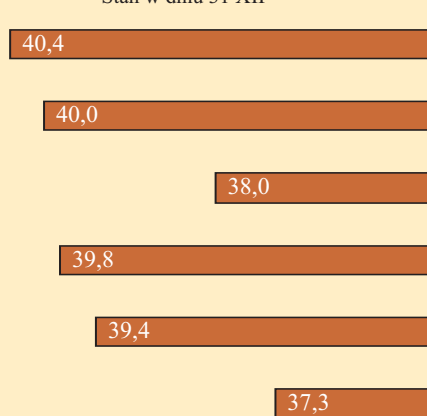
KOBIETY NA 100 MĘŻCZYŹN

Stan w dniu 31 XII

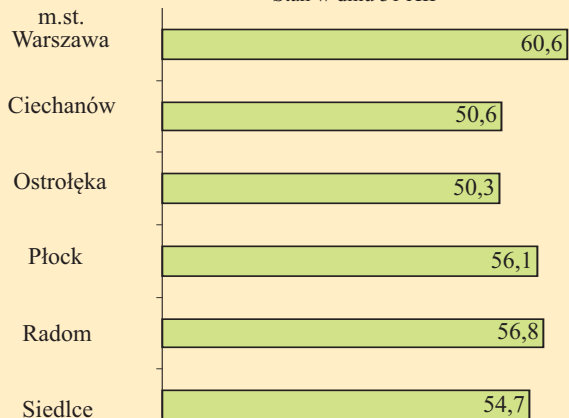
MEDIANA WIEKU (wiek środkowy) LUDNOŚCI

Stan w dniu 31 XII

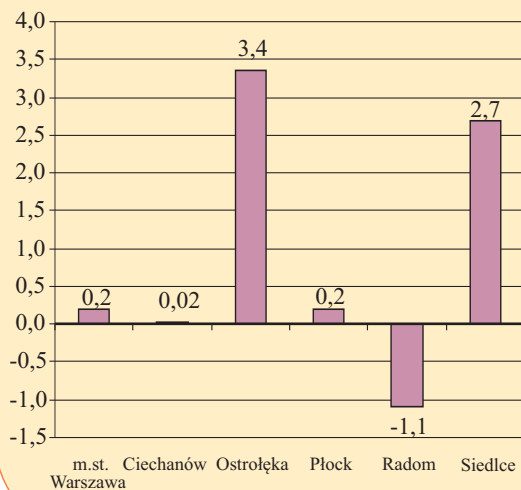

LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM

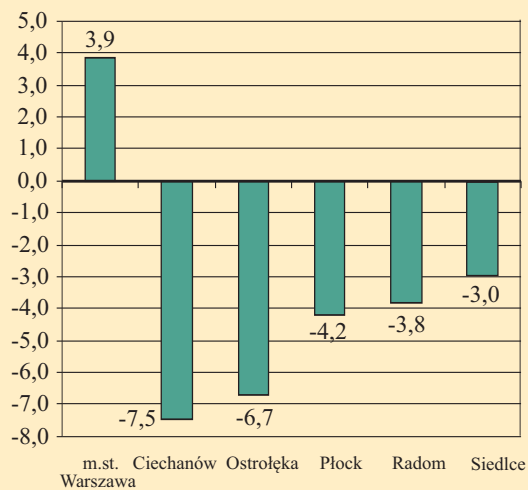
Stan w dniu 31 XII

PRZYROST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI

OGÓLNE SALDO MIGRACJI NA POBYT STAŁY NA 1000 LUDNOŚCI

V. RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA

Uwagi ogólne

PRACUJACY

Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się:

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, wybór lub stosunek służbowy);
- pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
  - właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą,
  - inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- osoby wykonujące pracę nakładczą;
- agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

Dane dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w głównym miejscu pracy. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII w latach 2005–2009 wyszacowano na podstawie wyników NSP i PSR 2002 oraz od 2010 r. na podstawie PSR 2010.

Dane dotyczące **przeciętnego zatrudnienia** ujmują wyłącznie zatrudnionych na podstawie stosunku pracy. Informacje dotyczą pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

W ramach PKD 2007 pod pojęciem **pozostałe usługi** ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność z zakresu usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa: obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa”.

BEZROBOCIE

Dane o bezrobociu opracowano na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (formularz MPiPS – 01) sporządzanej przez właściwy terytorialnie urząd pracy.

Dane o liczbie **bezrobotnych zarejestrowanych**, zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obowiązującą od 1 czerwca 2004 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.), obejmują osoby niezatrudnione i niewykonyjące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli są to osoby niepełnosprawne – zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczące się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępujące do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych (do 2006 r. wieczorowych, zaocznych lub eksternistycznych), zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:

- ukończyły 18 lat,
- nie ukończyły: kobiety – 60 lat, mężczyźni – 65 lat.

Za **bezrobotnego absolwenta** uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych na podstawie wyników spisów. Dane od 2010 r. (opracowane z uwzględnieniem wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010) nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

Długotrwale bezrobotni są to osoby bezrobotne pozostające w rejestrze urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem (od listopada 2005 r.) okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Oferty pracy są to zgłoszone przez pracodawców do urzędu pracy (co najmniej jedno) wolne miejsca zatrudnienia i miejsca przygotowania zawodowego na stanowisku pracy oraz przyjęte do realizacji miejsca pracy w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych i stażu, a także w ramach umów zlecenia i umów o dzieło.

WARUNKI PRACY

Informacje o **wypadkach przy pracy** obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach bu-

dżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych. Dane o wypadkach przy pracy uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

Za **wypadek przy pracy** uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku, którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwale poważne zezpeccenie lub zniekształcenie ciała.

Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek w wyniku, którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

WYNAGRODZENIA

Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacane niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych. Dane o wynagrodzeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

Wyniki badań – synteza

PRACUJACY

W Ostrołęce istotny wpływ na gospodarkę i sytuację na rynku pracy mają największe zakłady przemysłowe, takie jak: elektrownia, zakłady mięsne, mleczarnia oraz fabryka celulozy i papieru, pomimo że w latach 90. XX wieku dokonano tam dużych zwolnień grupowych. Duże znaczenie ma również fakt powstawania licznych małych i średnich firm, zwłaszcza w handlu hurtowym i detalicznym, budownictwie i transporcie.

Według stanu w końcu grudnia 2012 r. **liczba pracujących** w gospodarce narodowej w Ostrołęce wyniosła 17,1 tys. osób i była o 2,7 tys. (o 18,6%) niż w 2005 r. Kobiety stanowiły 48,6% ogółu pracujących (o 0,4 p. proc. więcej niż w 2005 r.).

W 2012 r. w strukturze pracujących według grup sekcji dominujący udział (36,6%) stanowili pracujący w przemyśle i budownictwie. Duży odsetek stanowili również pracujący w handlu; naprawie pojazdów samochodowych; transporcie i gospodarce magazynowej; zakwaterowaniu i gastronomii; informacji i komunikacji (19,3%).

W końcu grudnia 2012 r. w Ostrołęce na 1000 ludności przypadało średnio 320 pracujących (o 53 więcej niż w 2005 r.). Bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wskaźnik ten wyniósł 308, a wśród analizowanych sześciu miast województwa mazowieckiego najwyższy był w m.st. Warszawie (474), a najniższy w Radomiu (231).

W 2012 r. przeciętna **liczba zatrudnionych** w Ostrołęce wyniosła 12,9 tys., tj. o 0,8 tys. (o 5,6%) mniej niż w 2009 r. Największy udział w ogólnej liczbie zatrudnionych stanowili zatrudnieni w przemyśle i budownictwie – 42,0% (w 2009 r. – 47,3%). W porównaniu z 2009 r. zmniejszyła się liczba zatrudnionych w przemyśle i budownictwie – o 16,2%, a zwiększyła się w handlu; naprawie pojazdów samochodowych; transporcie i gospodarce magazynowej; zakwaterowaniu i gastronomii; informacji i komunikacji – o 6,2% i pozostałych usługach – o 2,2%.

BEZROBOCIE

Bezrobocie jest problemem społecznym dotyczącym osób zdolnych i gotowych do podjęcia pracy, ale pozostających bez pracy z różnych powodów.

Pod koniec lat dziewięćdziesiątych nastąpiło pogorszenie kondycji finansowej wielu przedsiębiorstw, czego konsekwencją był wzrost zwolnień grupowych, a tym samym wzrost bezrobocia. Rozmiary bezrobocia można wyrazić w liczbach bezwzględnych na podstawie

ewidencji osób nie posiadających pracy prowadzonej przez urzędy pracy. Można też określić w wielkościach relatywnych, czyli za pomocą stopy bezrobocia.

W Ostrołęce do 2003 r. systematycznie rosła **liczba zarejestrowanych bezrobotnych** i wyniosła wówczas 6198 osób. Od 2004 r. bezrobocie zaczęło sukcesywnie spadać osiągając w 2008 r. najniższy poziom liczby bezrobotnych (3243 osób) i stopy bezrobocia (13,5%). Widoczny spadek liczby bezrobotnych związany był w dużej mierze z wyjazdami Polaków za granicę w poszukiwaniu pracy.

W następnych latach obserwowano ponowny wzrost bezrobocia. W 2012 r. zanotowano o 23,6% więcej bezrobotnych w porównaniu z najniższym poziomem z 2008 r. Większość bezrobotnych nie posiadała prawa do zasiłku. W 2012 r. udział osób bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie zarejestrowanych wyniósł 86,8% i był wyższy o 3,7 p. proc. w stosunku do 2005 r.

Jednym z istotnych elementów diagnozy rynku pracy jest ocena płynności bezrobocia, a więc analiza liczby bezrobotnych nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych. **Wskaźnik płynności bezrobocia** (obliczany jako iloraz liczby bezrobotnych wyrejestrowanych do liczby bezrobotnych zarejestrowanych) informuje, czy ogólna liczba bezrobotnych w danym okresie zmniejszyła się, czy wzrosła. W latach 2005–2012 wskaźnik płynności bezrobocia kształtował się na zmiennym poziomie. W latach 2005–2008 wynosił od 1,11 do 1,22, co świadczyło o tym, że wyrejestrowywano więcej bezrobotnych niż rejestrowano, a stan bezrobocia się zmniejszał. Natomiast od 2009 r. do 2012 r. wartość wskaźnika wynosiła poniżej 1. W tym okresie napływ bezrobotnych był większy od odpływu wskazując na wzrost poziomu bezrobocia.

Większą część populacji bezrobotnych stanowią kobiety (w końcu 2012 r. – 54,1%). Ponadto bezrobocie dotyka przede wszystkim ludzi młodych. W latach 2005–2012 najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25–34 lata, a następnie w wieku 45–54 lata. W omawianym okresie (według stanu w dniu 31 XII) zaobserwowano dwukrotny wzrost udziału osób z wykształceniem wyższym w liczbie bezrobotnych (z 8,0% w 2005 r. do 16,1% w 2012 r.), a najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (27,6% w 2012 r.).

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, określająca zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej, wyróżnia kategorię osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Do tej kategorii należą m.in. osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia, niepełnosprawni oraz długotrwale bezrobotni. W końcu grudnia 2012 r. osoby

samotnie wychowujące dzieci stanowiły 8,3% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych, a niepełnosprawni – 5,5%. Udziały tych osób w ogólnej liczbie bezrobotnych w stosunku do 2005 r. zwiększyły się odpowiednio o 6,2 i 3,5 p. proc. W analizowanym okresie udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się z 69,9% w 2005 r. do 60,8% w 2012 r. (o 9,1 p. proc.).

Według stanu w końcu grudnia 2012 r. w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych 50,2% stanowiły osoby figurujące w ewidencji urzędu pracy 12 miesięcy lub krócej (w 2005 r. – 43,7%). W 2012 r. w porównaniu z 2005 r. najbardziej zwiększył się udział bezrobotnych pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy (o 5,3 p. proc.), natomiast zmniejszył się udział bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 24 miesiące (o 11,7 p. proc.).

Osobom bezrobotnym w znalezieniu pracy pomagają urzędy pracy. Jedną z funkcji urzędów pracy jest pośrednictwo pracy, które polega na udzieleniu pomocy bezrobotnym w uzyskiwaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w znalezieniu odpowiednich pracowników. Jednym z zadań pośrednictwa pracy jest pozyskiwanie **ofert pracy**. Szanse pozyskania pracy przez osoby bezrobotne w Ostrołęce są stosunkowo małe. Liczba bezrobotnych przypadająca na 1 wolne miejsce pracy jest wysoka. W końcu grudnia 2012 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych przypadająca na 1 ofertę pracy wyniosła 211 (w 2005 r. – 174). W analizowanym okresie był to najgorszy rok pod względem popytu na pracę (najlepszy był 2006 r. – 24 bezrobotnych na 1 ofertę).

Ostrołęka jest jednym z miast województwa mazowieckiego o największym natężeniu bezrobocia, o czym świadczy wysokość **stopy bezrobocia** na poziomie 15,7% (według stanu w końcu grudnia 2012 r.). Pod tym względem Ostrołęka zajmuje drugie miejsce po Radomiu wśród miast na prawach powiatu województwa mazowieckiego.

WARUNKI PRACY

W końcu grudnia 2012 r. w Ostrołęce w **warunkach zagrożenia** pracowało 327 osób, tj. o 3,5% mniej niż w 2005 r. Osoby te mogą być narażone na kilka czynników szkodliwych. Na działanie czynników związanych ze środowiskiem pracy, wynikających z przekroczenia dopuszczalnych ich stężeń i natężeń narażonych było 97 osób, co stanowiło 29,7% ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia (w 2005 r. – 68,4%). Wśród zatrudnionych w tej grupie zagrożeń największy odsetek stanowiły osoby narażone na hałas (86,6%). W warunkach zagrożenia czynnikami związanymi z uciążliwością pracy zatrudnione były 224 osoby, tj. 68,5% ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia (w 2005 r. – 36,6%). Na wszystkie te osoby szkodliwy wpływ miało niedostateczne oświetlenie stanowisk pracy. Czynniki mechaniczne

związane z maszynami szczególnie niebezpiecznymi stanowiły zagrożenie dla 6 osób, tj. dla 1,8% ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia (w 2005 r. – dla 3,5%).

W 2012 r. w Ostrołęce w **wypadkach przy pracy** (poza rolnictwem indywidualnym) poszkodowane zostały 194 osoby, tj. o 54 osoby (o 38,6%) więcej niż w 2005 r. Wśród poszkodowanych przeważali mężczyźni – 60,8% (w 2005 r. – 62,1%). W 2012 r. ogólna liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy dotyczyła wyłącznie poszkodowanych w wypadkach lżejszych.

W latach 2005–2012 w wypadkach przy pracy poszkodowanych zostało ogółem 1307 osób, w tym 7 poniosło śmierć, a 13 doznało ciężkich uszkodzeń ciała. Liczba poszkodowanych w wypadkach lżejszych wyniosła 1287 osób, co stanowiło 98,5% ogółu poszkodowanych.

W 2012 r. w wyniku wypadków przy pracy liczba dni niezdolności do pracy w Ostrołęce wyniosła 7,9 tys. (o 29,7% więcej niż w 2005 r.). Na 1 poszkodowanego (bez wypadków śmiertelnych) przypadało średnio 40,5 dni niezdolności do pracy (w 2005 r. – 43,6 dni). Wśród analizowanych miast wskaźnik ten kształtował się od 36,8 w m.st. Warszawie do 55,1 w Ciechanowie.

WYNAGRODZENIA

W 2012 r. **przeciętne miesięczne wynagrodzenie** brutto w Ostrołęce wyniosło 3776,11 zł i było o 1290,38 zł (tj. o 51,9%) wyższe od notowanego w 2005 r.; w porównaniu z przeciętnym wynagrodzeniem w województwie było niższe o 18,6% (w 2005 r. – o 23,0%).

W 2012 r. wśród analizowanych miast przeciętne miesięczne wynagrodzenie najwyższy poziom osiągnęło w m.st. Warszawie (5077,53 zł), a najniższy w Radomiu (3411,51 zł). W stolicy przekroczyło średnie wynagrodzenie w województwie o 9,5%, a w Radomiu było niższe o 26,4%.

Poziom przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń według grup sekcji był zróżnicowany. W 2012 r. najwyższe wynagrodzenie odnotowano w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie – 6230,46 zł oraz w przemyśle i budownictwie – 4117,82 zł. W stosunku do 2005 r. wzrost przeciętnych wynagrodzeń zanotowano we wszystkich sekcjach, największy w pozostałej działalności usługowej (o 59,0%), a także w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (o 52,4%). W najmniejszym stopniu zwiększyły się wynagrodzenia w handlu; naprawie pojazdów samochodowych; transporcie i gospodarce magazynowej; zakwaterowaniu i gastronomii; informacji i komunikacji – o 29,6%.

TABL. 1 (27). **PRACUJĄCY**^a
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	14381	14699	15155	16165	16770	17432	17277	17061
w tym kobiety	6925	6938	7215	7627	7773	8178	8190	8295
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	397	386	386	376	389	818	814	801
Przemysł i budownictwo ...	5381	5666	5734	6171	6600	6616	6358	6246
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; trans- port i gospodarka maga- zynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informa- cja i komunikacja	2296	2379	2650	2993	3059	3099	3056	3300
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; ob- sługa rynku nieruchomości ^Δ	767	644	683	675	643	653	685	631
Pozostałe usługi ^b	5540	5624	5702	5950	6079	6246	6364	6083

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. ^b Patrz uwagi ogólne na str. 69.

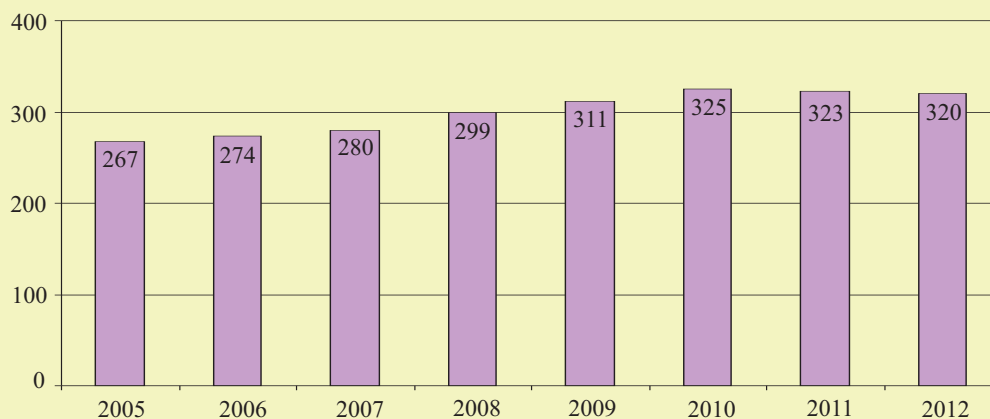
TABL. 2 (28). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE**^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	13647	14033	13432	12877
w tym:				
Przemysł i budownictwo	6452	6724	5983	5406
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwatero- wanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja .	1527	1526	1574	1621
Pozostałe usługi ^b	5145	5250	5343	5258

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie; bez zatrudnionych za granicą. ^b Patrz uwagi ogólne na str. 69.

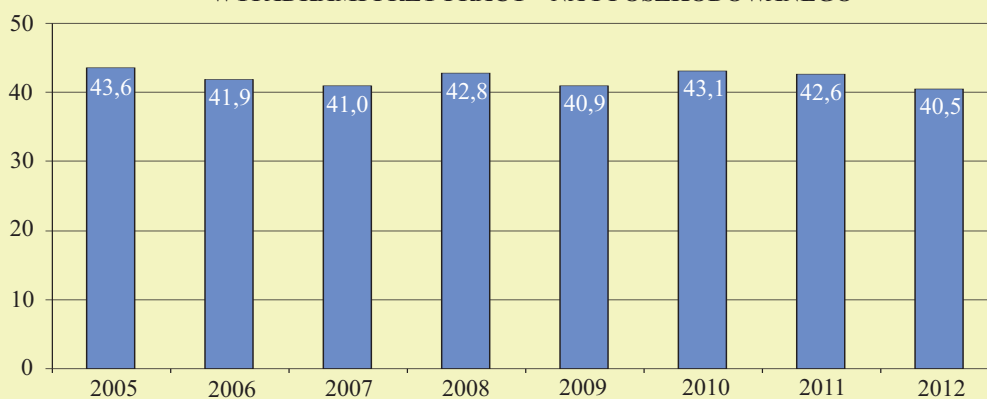
PRACUJĄCY^a NA 1000 LUDNOŚCI

Stan w dniu 31 XII

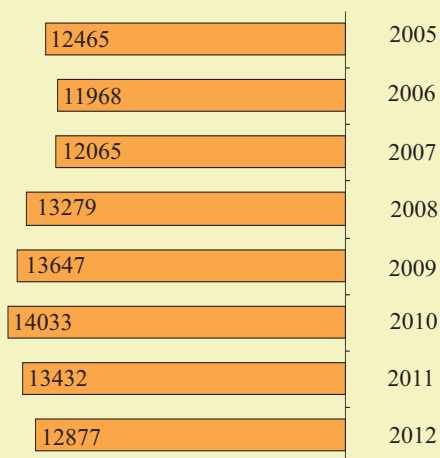
^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

LICZBA DNI NIEZDOLNOŚCI DO PRACY SPOWODOWANEJ WYPADKAMI PRZY PRACY^a NA 1 POSZKODOWANEGO

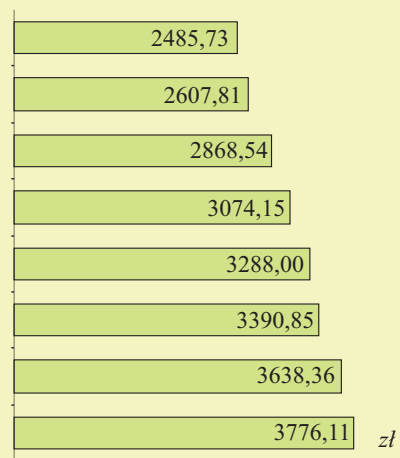

^a Zgłoszone w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych oraz bez liczby dni niezdolności do pracy dla tych osób.

PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE^a

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO^b

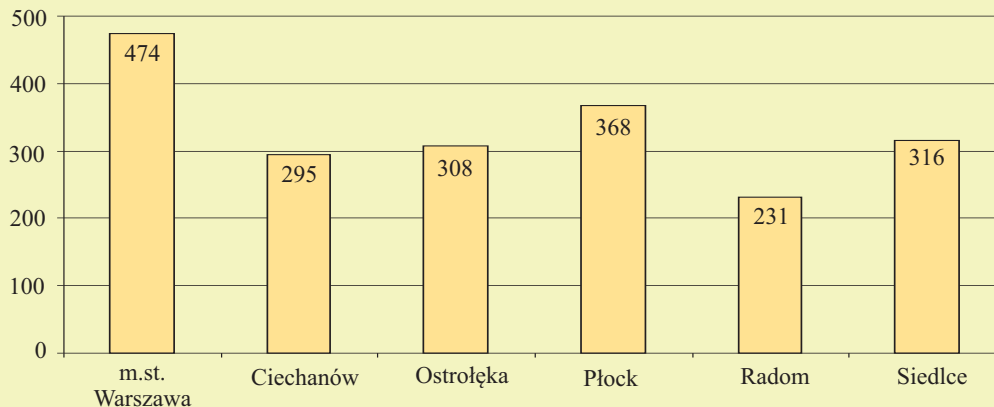
^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie; bez zatrudnionych za granicą.

^b Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

WSKAŹNIKI DLA WYBRANYCH MIAST W 2012 R.

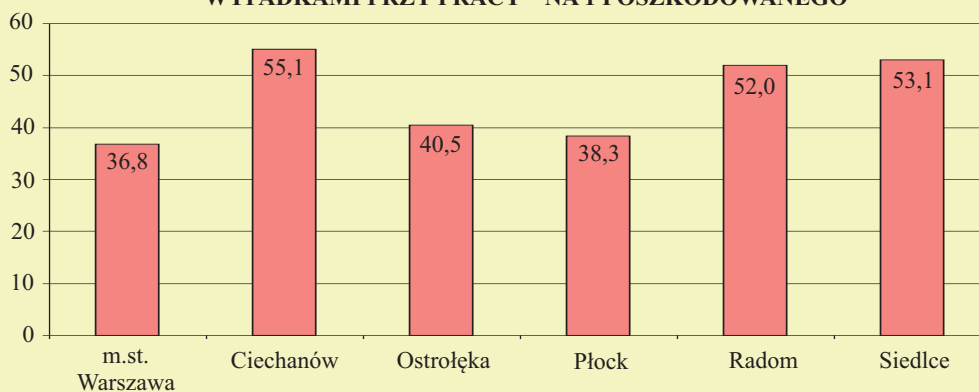
PRACUJĄCY^a NA 1000 LUDNOŚCI

Stan w dniu 31 XII

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

LICZBA DNI NIEZDOLNOŚCI DO PRACY SPOWODOWANEJ WYPADKAMI PRZY PRACY^a NA 1 POSZKODOWANEGO

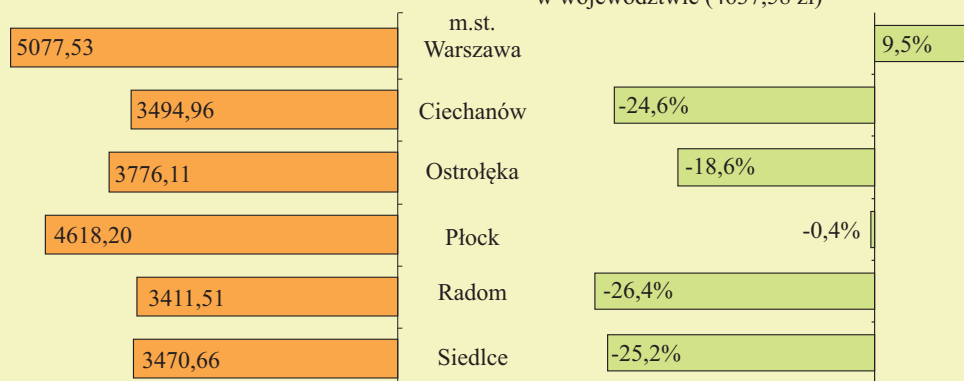

^a Zgłoszone w ciągu roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych oraz bez liczby dni niezdolności do pracy dla tych osób.

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a

Ogółem w zł

Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (4637,58 zł)

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

TABL. 3 (29). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI ORAZ OFERTY PRACY**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	5400	4843	3951	3243	3670	3909	3967	4007
w tym kobiety	3099	2906	2478	1955	2024	2124	2238	2167
z liczby ogółem:								
Dotychczas niepracujący	1245	1123	907	714	787	810	793	724
w tym absolwenci ...	225	206	142	137	180	189	187	201
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	28	22	12	8	18	25	18	40
Posiadający prawo do zasiłku	912	819	652	606	606	523	534	530
Oferty pracy	31	201	50	28	13	25	19	19
Oferty pracy w ciągu roku	2346	2605	2510	2602	1780	1544	1036	887

TABL. 4 (30). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bezrobotni nowo zarejestrowani	4493	4435	3969	3585	4344	4391	3835	3411
w tym kobiety	2079	2319	2157	1965	2258	2194	1977	1653
Bezrobotni wyrejestrowani	4969	4992	4861	4293	3917	4152	3777	3371
w tym kobiety	2212	2512	2585	2488	2189	2094	1863	1724
w tym z tytułu podjęcia pracy	2147	2248	2159	1723	1535	1697	1870	1805

TABL. 5 (31). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	5400	4843	3951	3243	3670	3909	3967	4007
w wieku:								
24 lata i mniej	1113	975	678	578	716	750	683	590
25–34	1530	1349	1136	974	1141	1220	1222	1227
35–44	1127	935	749	591	655	671	729	808
45–54	1384	1321	1102	848	842	880	836	822
55 lat i więcej	246	263	286	252	316	388	497	560
W tym kobiety	3099	2906	2478	1955	2024	2124	2238	2167
w wieku:								
24 lata i mniej	576	550	413	327	369	388	388	331
25–34	924	847	736	607	649	667	710	678
35–44	703	617	510	371	386	391	438	456
45–54	826	816	724	563	508	520	490	464
55 lat i więcej	70	76	95	87	112	158	212	238

TABL. 6 (32). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	5400	4843	3951	3243	3670	3909	3967	4007
wykształcenie:								
Wyższe	430	447	370	369	475	578	614	646
Policealne i średnie								
zawodowe	1589	1492	1187	954	1045	1115	1149	1106
Średnie ogólnokształcące	457	439	397	345	400	428	438	446
Zasadnicze zawodowe ..	1662	1402	1096	895	983	992	996	1023
Gimnazjalne, podsta- wowe i niepełne pod- stawowe	1262	1063	901	680	767	796	770	786
W tym kobiety	3099	2906	2478	1955	2024	2124	2238	2167
wykształcenie:								
Wyższe	301	326	267	265	333	385	439	432
Policealne i średnie								
zawodowe	1067	1028	842	629	649	703	750	691
Średnie ogólnokształcące	304	307	282	242	243	259	292	283
Zasadnicze zawodowe ..	837	732	621	474	466	452	445	443
Gimnazjalne, podsta- wowe i niepełne pod- stawowe	590	513	466	345	333	325	312	318

TABL. 7 (33). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^a**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	5400	4843	3951	3243	3670	3909	3967	4007
czas pozostawania bez pracy:								
1 miesiąc i mniej	252	272	198	250	267	341	241	265
1– 3	675	626	539	549	694	712	582	519
3– 6	624	551	532	509	572	620	578	501
6–12	811	787	619	526	713	726	781	727
12–24	833	742	595	518	667	722	879	829
Powyżej 24 miesięcy	2205	1865	1468	891	757	788	906	1166
W tym kobiety	3099	2906	2478	1955	2024	2124	2238	2167
czas pozostawania bez pracy:								
1 miesiąc i mniej	120	124	88	108	119	132	80	102
1– 3	326	316	294	299	362	361	323	238
3– 6	330	312	329	288	313	320	333	266
6–12	441	456	357	311	358	380	420	365
12–24	451	440	364	326	367	413	495	470
Powyżej 24 miesięcy	1431	1258	1046	623	505	518	587	726

^a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy; przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

TABL. 8 (34). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG STAŻU PRACY^a**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	5400	4843	3951	3243	3670	3909	3967	4007
Bez stażu pracy	1245	1123	907	714	787	810	793	724
Ze stażem pracy:								
1 rok i mniej	855	726	569	508	577	629	610	645
1– 5	1129	1000	777	651	787	865	899	912
5–10	682	603	524	418	470	479	500	525
10–20	805	728	631	540	552	577	570	605
20–30	617	582	475	357	412	433	429	440
powyżej 30 lat	67	81	68	55	85	116	166	156
W tym kobiety	3099	2906	2478	1955	2024	2124	2238	2167
Bez stażu pracy	728	694	592	453	472	459	476	422
Ze stażem pracy:								
1 rok i mniej	514	455	372	316	329	360	372	385
1– 5	629	580	484	375	434	461	494	474
5–10	385	382	330	259	244	254	282	288
10–20	514	458	420	340	320	337	345	339
20–30	313	308	255	190	200	214	204	201
powyżej 30 lat	16	29	25	22	25	39	65	58

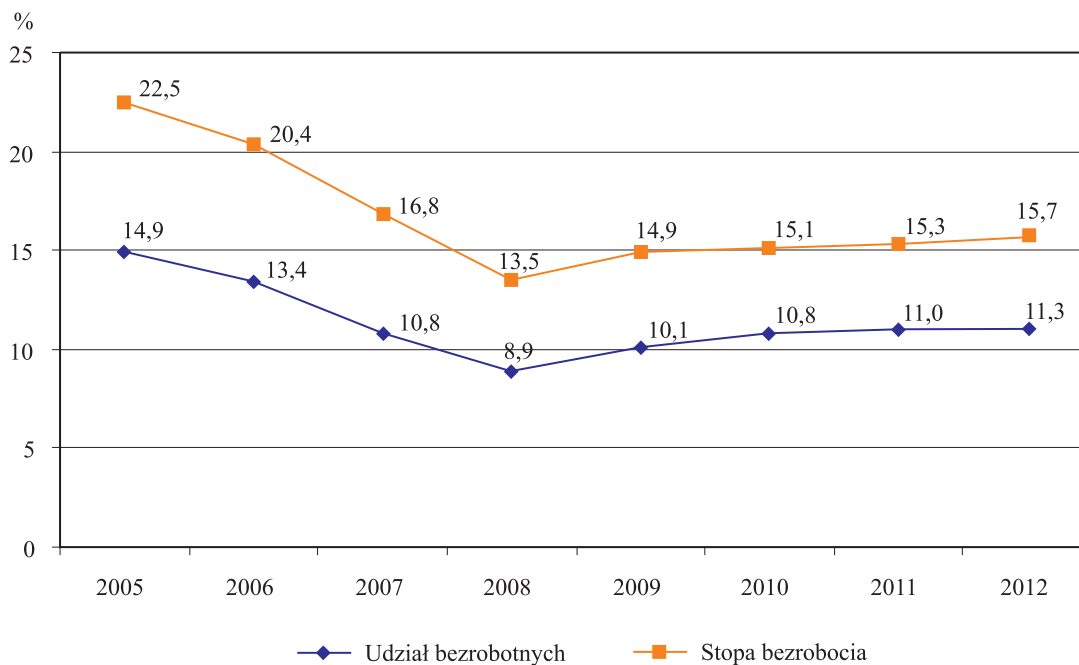
^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1–5 uwzględniono osoby, które pracowały 1 rok i 1 dzień do 5 lat.

TABL. 9 (35). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI BĘDĄCY W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY**
Stan w dniu 31 XII

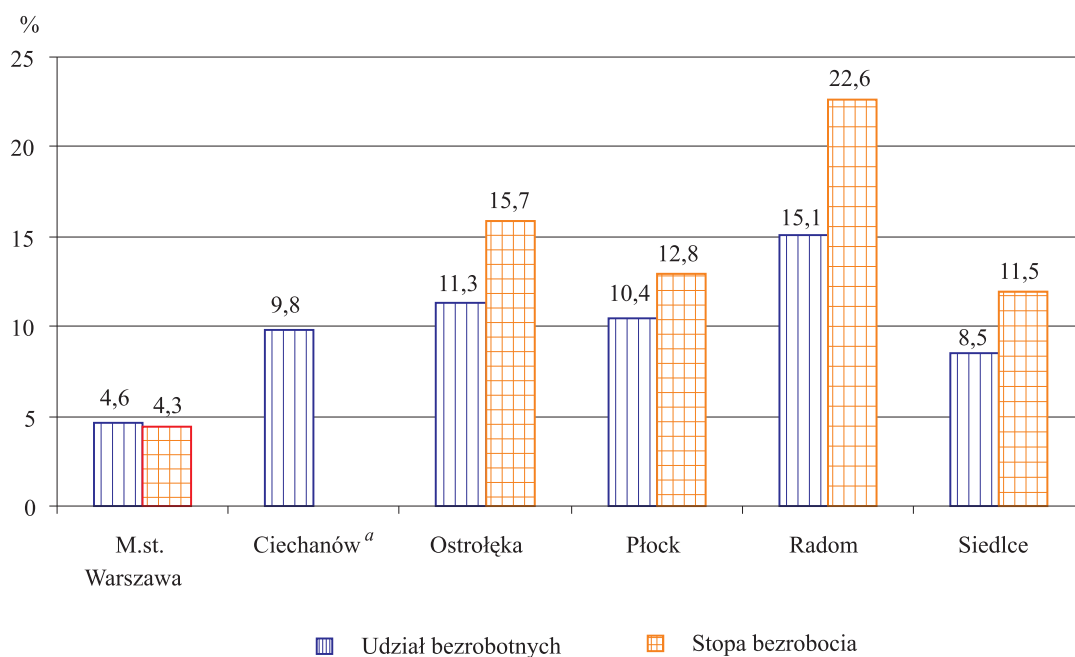
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	.	.	.	.	.	3464	3539	3584
z liczby ogółem:								
Do 25 roku życia	1113	975	678	578	716	750	683	590
Długotrwale bezrobotni	3775	3380	2688	1965	1953	2074	2298	2438
Powyżej 50 roku życia	846	907	840	726	788	900	964	1010
Bez kwalifikacji zawodowych	399	641	875	652	686	652	693	685
Samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia ^a	114	124	132	220	271	289	318	333
Niepełnosprawni	108	122	90	128	144	158	214	220

^a Do grudnia 2007 r. dane dotyczą osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku 7 lat i mniej.

Stopa bezrobocia rejestrowanego oraz udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
Stan w dniu 31 XII

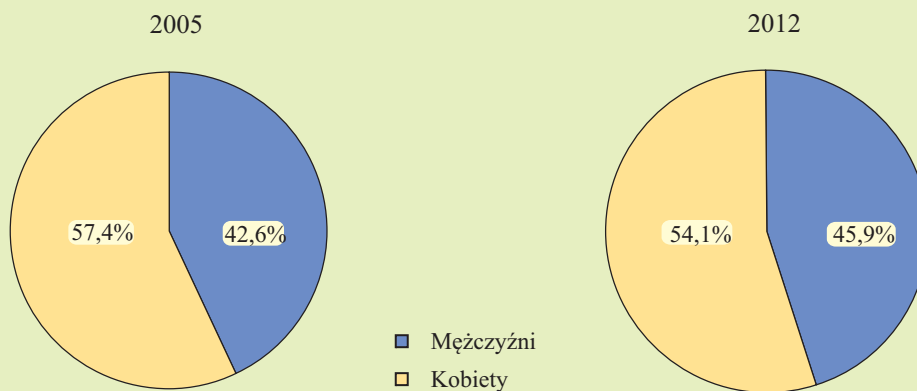

Stopa bezrobocia rejestrowanego oraz udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w wybranych miastach w 2012 r.
Stan w dniu 31 XII

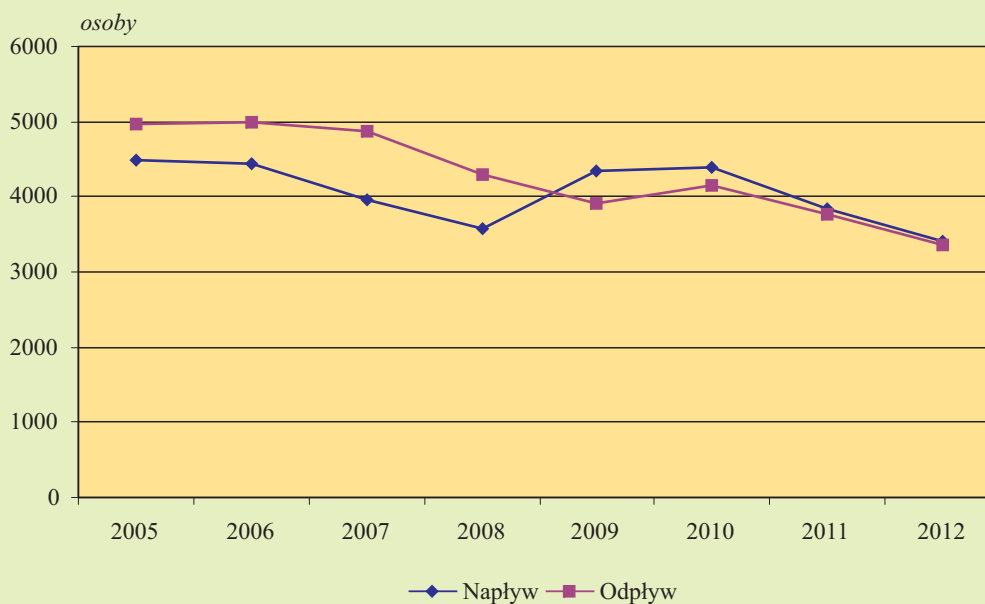

^a Brak informacji o stopie bezrobocia.

**STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH
WEDŁUG PŁCI**
Stan w dniu 31 XII

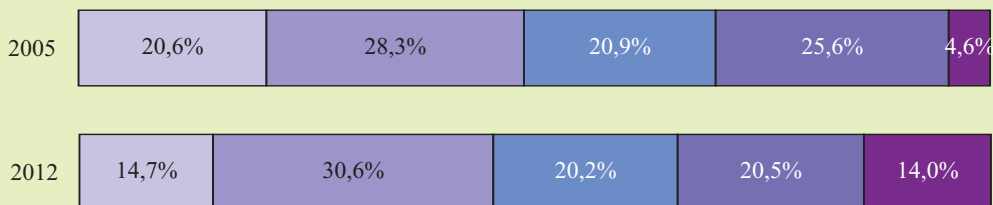
PLYNNOŚĆ BEZROBOCIA

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH

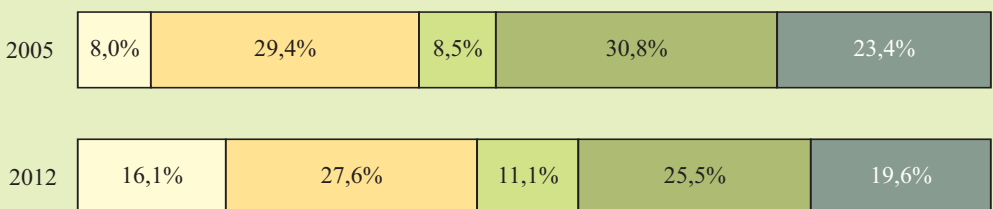
Stan w dniu 31 XII

Według wieku

Wiek: 24 lata i mniej 25-34 35-44 45-54 55 lat i więcej

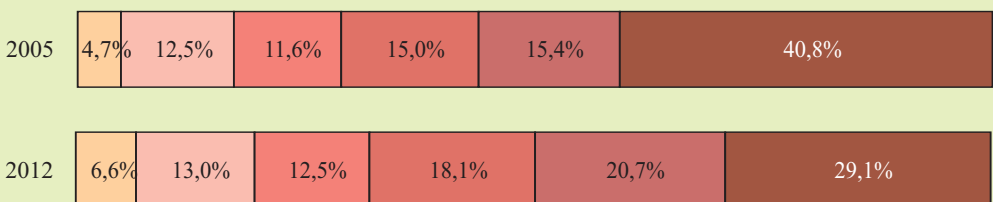
Według wykształcenia

Wykształcenie:

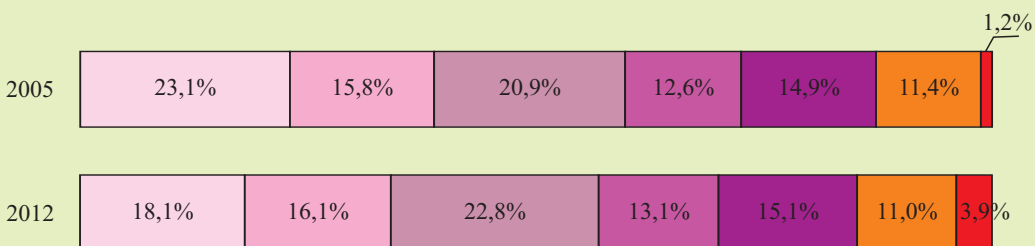
- wyższe
- średnie ogólnokształcące
- gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe
- policealne i średnie zawodowe
- zasadnicze zawodowe

Według czasu pozostawania bez pracy^a

Czas: 1 miesiąc i mniej 1-3 3-6 6-12 12-24 powyżej 24 miesięcy

Według stażu pracy^a

Staż pracy: bez stażu pracy 1 rok i mniej 1-5 5-10 10-20 20-30 powyżej 30 lat

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie, patrz notka a pod tabl. 7 i 8.

TABL. 10 (36). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	339	515	699	528	502	453	399	327
w tym przez jedną grupę czynników	288	500	556	412	459	409	381	327
zagrożenie:								
Związane ze środowiskiem pracy	232	246	425	340	220	186	122	97
w tym przez jedną grupę czynników	201	231	291	264	192	155	108	97
Związane z uciążliwością pracy	95	241	257	159	269	249	267	224
w tym przez jedną grupę czynników	77	241	251	130	254	236	263	224
Czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi	12	28	17	29	13	18	10	6
w tym przez jedną grupę czynników	10	28	14	18	13	18	10	6

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

TABL. 11 (37). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI I NIEBEZPIECZNYMI DLA ZDROWIA**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Związane ze środowiskiem pracy	274	263	460	388	262	195	126	97
w tym:								
substancje chemiczne	6	2	6	7	4	4	–	–
przemysłowe pyły zwłókniające	–	–	4	–	8	–	–	–
hałas	130	162	152	223	163	129	108	84
wibracje	17	2	27	26	23	12	14	11
mikroklimat gorący	13	13	15	15	13	–	–	–
mikroklimat zimny	51	49	51	48	23	13	2	2
Związane z uciążliwością pracy	124	241	272	171	285	265	278	224
Związane z czynnikami mechanicznymi	12	28	29	42	22	23	12	6

^a Liczeni tyle razy, na ile czynników są narażeni.

TABL. 12 (38). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a ORAZ LICZBA DNI NIEZDOLNOŚCI DO PRACY SPOWODOWANEJ TYMI WYPADKAMI**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	140	132	131	204	168	180	158	194
w tym kobiety	53	37	35	62	43	66	50	76
w wypadkach:								
Śmiertelnych	1	–	2	2	–	1	1	–
Ciężkich	2	4	1	1	1	3	1	–
Lżejszych	137	128	128	201	167	176	156	194
Liczba dni niezdolności do pracy	6062	5526	5282	8656	6865	7715	6686	7864

^a Zgłoszone w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

TABL. 13 (39). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	w zł							
OGÓŁEM	2485,73	2607,81	2868,54	3074,15	3288,00	3390,85	3638,36	3776,11
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4088,61	4011,56	4023,13	4236,82	4555,42	4909,89	5741,09	6230,46
Przemysł i budownictwo	2778,71	2843,75	3108,34	3251,10	3456,44	3522,56	3876,05	4117,82
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	1860,47	1767,98	1939,42	2133,11	2220,63	2298,69	2403,26	2411,26
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2894,82	3109,36	3449,90	3497,61	3389,80	3623,38	4005,59	4102,55
Pozostałe usługi ^b	2380,92	2549,30	2775,61	3102,89	3368,94	3501,56	3680,64	3786,11

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b Patrz uwagi ogólne na str. 69.

VI. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA

Dane o **urządzeniach komunalnych** dotyczą urządzeń czynnych i prezentowane są według lokalizacji obiektów.

Informacje o sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej obejmują sieć obsługującą gospodarstwa domowe i innych użytkowników.

Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) oraz **przyłącza gazowe** prowadzące do budynków (łącznie z budynkami niemieszkalnymi) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

Dane o **zużyciu gazu** odnoszą się do wszystkich gospodarstw domowych.

Dane o **zużyciu energii elektrycznej i gazu z sieci** w gospodarstwach domowych (w tym również zużycie w gospodarstwach domowych prowadzących drobną działalność usługową) ustalono w oparciu o zaliczkowy system opłat. Źródłem informacji dotyczących odbiorców i zużycia energii elektrycznej są dane Ministerstwa Gospodarki.

Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz budynki urzędów i instytucji ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służących do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejnego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r., poz. 1059, z późn. zm.).

Dane w tabl. 4. dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenia wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place, aleje spacerowe, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową i izolacyjną.

MIESZKANIA

Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hoteli pracowniczych, domów studenckich, internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkanymi (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym,

tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby wykorzystywane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych – według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym. Bilanse zasobów mieszkaniowych sporządza się dla okresów międzypisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego, przyjmując za podstawę mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

Dane o zasobach mieszkaniowych opracowano przyjmując jako bazę wyjściową:

- dla lat 2005–2009 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002,
- dla lat 2010–2012 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

W zasobach mieszkaniowych za podstawę obliczenia przeciętnej liczby osób na mieszkanie i na izbę przyjęto ogólną liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII.

Informacje o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów):

- w zakresie liczby budynków obejmują tylko budynki nowo wybudowane,
- w zakresie kubatury budynków obejmują budynki nowo wybudowane i rozbudowane (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

Informacje o **mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań** oraz o **izbach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach budownictwa indywidualnego dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

Bardziej szczegółowe uwagi dotyczące infrastruktury komunalnej i mieszkań, w tym form budownictwa Czytelnik znajdzie w Roczniku Statystycznym Rzeczypospolitej Polskiej oraz w publikacjach tematycznych GUS takich jak: *Infrastruktura komunalna* i *Budownictwo – wyniki działalności* dostępnych na stronie internetowej GUS: <http://stat.gov.pl>

Wyniki badań – synteza

Rozbudowa infrastruktury i powszechność usług wodociągowych, kanalizacyjnych i gazowych jest ważnym wyznacznikiem standardu życia ludności.

Według stanu w końcu grudnia 2012 r. w Ostrołęce długość **sieci rozdzielczej wodociągowej** wynosiła 151,8 km, co oznacza wzrost o 5,3% w porównaniu z 2005 r. Długość sieci rozdzielczej kanalizacyjnej zwiększyła się w tym czasie do 159,1 km (o 40,3%). Liczba połączeń tych sieci prowadzących do budynków mieszkalnych wzrosła odpowiednio o 9,9% i 11,6%. W końcu 2012 r. w mieście z instalacji wodociągowej korzystało 94,1% ogółu ludności (w 2005 r. – 93,6%), a z instalacji kanalizacyjnej – 90,9% (w 2005 r. – 89,9%).

W latach 2005–2012 w Ostrołęce zanotowano zmienną tendencję **zużycia wody** w gospodarstwach domowych – rosnącą do roku 2007, kiedy to zużycie było najwyższe (2433,0 dam³), a następnie malejącą do 2012 r. W analizowanym okresie zużycie wody w gospodarstwach domowych zmalało z 1627,5 dam³ w 2005 r. do 1490,6 dam³ w 2012 r., tj. o 8,4%. Przyczyną spadku był wzrost cen tych usług oraz zastąpienie ryczałtów pobieranych za 1 m³ dostarczonej wody opłatami wynikającymi z rzeczywistego jej zużycia; powszechnie zaczęto instalować indywidualne wodomierze, co skutkowało oszczędnościami w poborze wody w gospodarstwach domowych. W tym samym okresie średnie zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca zmniejszyło się o 2,2 m³ (z 30,1 m³ do 27,9 m³). Był to najniższy wskaźnik wśród analizowanych sześciu miast województwa mazowieckiego (najwyższy zanotowano w m.st. Warszawie – 46,3 m³).

Wraz z mniejszym zużyciem wody z wodociągów sieciowych zmalała ilość **ścieków** odprowadzonych siecią kanalizacyjną – z 2830 dam³ w 2005 r. do 2533 dam³ w 2012 r. (spadek o 10,5%).

W końcu 2012 r. w Ostrołęce długość **sieci rozdzielczej gazowej** wynosiła 114,4 km i wzrosła w stosunku do 2005 r. o 9,5 km (o 9,1%), a liczba połączeń prowadzących do budynków wzrosła o 388 (o 14,3%). Z sieci gazowej korzystało 81,1% ogółu ludności miasta, tj. o 1,7 p. proc. więcej niż w 2005 r. W 2012 r. zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych zmniejszyło się w stosunku do 2005 r. o 1,5% (z 5,8 mln m³ do 5,7 mln m³), a w przeliczeniu na 1 mieszkańca – o 0,3% (z 107,7 m³ do 107,4 m³). Wśród analizowanych miast zużycie gazu per capita było mniejsze tylko w Płocku – 82,8 m³ (największe w m.st. Warszawie – 181,1 m³).

W omawianym okresie sukcesywnie zwiększała się liczba odbiorców **energii elektrycznej**. W końcu 2012 r. było ich 18,8 tys., tj. o 4,5% więcej niż w 2005 r. Zwiększyło się

również zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych – o 5,6%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca zużycie wynosiło 586,5 kWh w 2012 r. (najniższe wśród analizowanych miast) i zwiększyło się o 38,0 kWh, tj. o 6,9% w stosunku do 2005 r.

W końcu 2012 r. w Ostrołęce długość **sieci ciepłej** przesyłowej wynosiła 76,2 km, co oznacza wzrost o 14,9% w porównaniu z 2005 r. Ogółem w 2012 r. sprzedano 685,8 TJ energii ciepłej (wzrost – o 1,3%), w tym na potrzeby ogrzewania mieszkań 610,0 TJ (wzrost – o 16,5%). Dało to możliwość ogrzania 5198 dam³ kubatury budynków ogółem (w tym 69,2% budynków mieszkalnych).

Odpady komunalne powstałe w wyniku działalności bytowo-gospodarczej ludności, uciążliwe dla środowiska, gromadzone są na wysypiskach zorganizowanych. Na terenie miasta nie ma składowisk kontrolowanych. Odpady wywożone są na wysypisko zorganizowane na terenie gminy Rzekuń. W 2012 r. zakłady oczyszczania w Ostrołęce zebrały 15,3 tys. ton zmieszanych **odpadów komunalnych**, z czego 56,5% stanowiły odpady z gospodarstw domowych, 33,0% – z handlu, małego biznesu, biur i instytucji, a 10,5% – z usług komunalnych (powstające np. przy utrzymywaniu terenów zielonych i cmentarzy). Średni wskaźnik odpadów zebranych z gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w Ostrołęce kształtował się na poziomie 162 kg w 2012 r. wobec 209 kg w 2005 r. Wśród analizowanych miast najwyższy wskaźnik zanotowano w m.st. Warszawie (220 kg), a najniższy w Siedlcach (153 kg). W porównaniu z 2005 r. ilość zebranych odpadów komunalnych zmieszanych ogółem zwiększyła się o 2,3%.

W 2012 r. zostało zebranych i wywiezionych do oczyszczalni ścieków 6,3 dam³ **nieczystości ciekłych** (w 2005 r. – 2,8 dam³), z czego około 52,4% zebrano z gospodarstw domowych (w 2005 r. – 53,6%).

Na jakość życia w mieście znaczący wpływ mają odpowiednia infrastruktura i przyjazne otoczenie. W końcu 2012 r. w Ostrołęce ogólna powierzchnia terenów zieleni ogólnodostępnej wynosiła 118,4 ha (o 5,7% więcej niż w 2005 r.). Zieleń miejska, jak parki (3 obiekty – 16,9 ha) i zieleńce (15 obiektów – 23,6 ha), spełnia funkcje wypoczynkowe, rekreacyjne i estetyczne. Dużą rolę odgrywa również zieleń osiedlowa (77,9 ha) oraz zieleń uliczna (drzewa, krzewy, trawniki), która izoluje przed nadmierną ilością spalin, ogranicza hałas oraz tworzy naturalne bariery bezpieczeństwa w ruchu komunikacyjnym.

Zasoby mieszkaniowe w końcu grudnia 2012 r. w Ostrołęce obejmowały 18,5 tys. mieszkań. W porównaniu z 2005 r. liczba mieszkań zwiększyła się o 0,9 tys. (o 5,1%). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2012 r. wynosiła 70,4 m² i wzrosła w stosunku do 2005 r. o 2,1 m².

W latach 2005–2012 poprawiły się warunki mieszkaniowe ostrołęczan. Systematycznie zwiększała się średnia powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę; w końcu 2012 r. wynosiła 24,4 m² wobec 22,3 m² w 2005 r. (wzrost o 9,4%). Innym wskaźnikiem określającym warunki mieszkaniowe jest liczba osób przypadających na 1 izbę w mieszkaniu. Sytuację uznaje się za dobrą, jeżeli w mieszkaniu na 1 izbę przypada nie więcej niż 1 osoba. W 2012 r. w Ostrołęce średnia liczba osób przypadających na 1 izbę wynosiła 0,71 (w 2005 r. – 0,76).

W omawianym okresie nastąpiła również poprawa wyposażenia mieszkań w instalacje. Według stanu w końcu grudnia 2012 r. w podstawową instalację, jaką jest wodociąg, wyposażonych było 99,3% mieszkań. Najmniej mieszkań korzystało z gazu z sieci – 80,9%. W porównaniu z 2005 r. najbardziej zwiększyła się liczba mieszkań wyposażonych w łazienkę (o 1,5 p. proc.), a najmniej w wodociąg (o 0,5 p. proc.).

W 2012 r. w Ostrołęce **oddano do użytkowania** 95 nowych budynków, w tym 63 budynki mieszkalne, tj. odpowiednio o 20,8% i o 22,2% mniej niż w 2005 r. Przeciętna kubatura nowego budynku mieszkalnego wynosiła 1178,2 m³ wobec 1011,5 m³ w 2005 r. (wzrost o 16,5%). Wśród budynków oddanych do użytkowania 85,3% stanowiły budynki indywidualne. W 2012 r. oddano do użytkowania 81 takich budynków, w tym 75,3% stanowiły budynki mieszkalne. W porównaniu z 2005 r. ich liczba zmniejszyła się odpowiednio o 26,4% i o 22,8%. Przeciętna kubatura nowego budynku mieszkalnego w budownictwie indywidualnym w 2012 r. wynosiła 789,2 m³ wobec 880,1 m³ w 2005 r. (spadek o 10,3%).

W 2012 r. oddano do użytkowania 128 mieszkań, tj. o 11,7% mniej niż w 2005 r. W omawianym okresie najwięcej mieszkań oddano do użytkowania w 2008 r. – 231, a najmniej w 2011 r. – 58. W 2012 r. w Ostrołęce na 1000 ludności oddano 2,40 mieszkania (w 2005 r. – 2,68), co jest jednym z najniższych wskaźników wśród analizowanych miast po Ciechanowie (1,00) i Radomiu (2,10). Zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych określa również wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1000 zawartych w tym czasie małżeństw. W Ostrołęce zanotowano wzrost tego wskaźnika z 430 w 2005 r. do 438 w 2012 r.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w 2012 r. wynosiła 112,6 m² i była o 6,2 m² mniejsza niż w 2005 r. Mieszkanie w budownictwie indywidualnym miało średnio 170,2 m², tj. o 3,0% więcej niż w 2005 r.

TABL. 1 (40). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Sieć rozdzielcza w km:								
wodociągowa	144,1	147,0	149,3	152,2	142,0	146,4	149,7	151,8
kanalizacyjna ^a	113,4	116,6	117,1	119,6	119,0	151,7	153,1	159,1
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.:								
wodociągowe	4665	4535	4883	4979	5072	5180	5026	5129
kanalizacyjne	4376	4448	4511	4605	4672	4837	4732	4884
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku):								
w dam ³	1627,5	2268,8	2433,0	1640,2	1582,4	1613,7	1532,0	1490,6
na 1 mieszkańca w m ³	30,1	42,2	44,9	30,4	29,3	30,1	28,6	27,9
na 1 korzystającego w m ³	32,3	45,2	48,0	32,4	31,3	32,0	30,5	29,7
Ścieki odprowadzone ^b siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w dam ³	2830	2783	2772	2442	2607	2573	2477	2533

^a Łącznie z kolektorami. ^b Od 2010 r. dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany metodologii badania ścieków komunalnych.

TABL. 2 (41). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Sieć rozdzielcza w km	104,9	105,3	106,2	107,7	108,4	109,0	109,9	114,4
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt. ...	2722	2765	2825	2887	2927	2987	3042	3110
Odbiorcy gazu z sieci ^a	14633	14618	14679	14569	14634	14833	14903	14941
Zużycie gazu z sieci ^b (w ciągu roku):								
w tys. m ³	5816,7	5928,9	5647,1	5696,6	5784,6	6043,9	5821,2	5730,6
na 1 mieszkańca w m ³	107,7	110,3	104,3	105,5	107,2	112,6	108,7	107,4
na 1 korzystającego w m ³	136,1	139,4	132,8	129,5	132,5	139,0	134,4	132,7

^a W latach 2005–2007 bez odbiorców korzystających z gazomierzy zbiorczych, a od 2008 r. łącznie. ^b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

TABL. 3 (42). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII)	17971	18074	18169	18344	18445	18562	18630	18779
Zużycie (w ciągu roku):								
w GWh	29,6	29,8	30,7	31,0	31,8	32,2	32,0	31,3
na 1 mieszkańca								
w kWh	548,5	555,1	567,3	574,7	588,6	598,7	597,1	586,5
na 1 odbiorcę ^b w kWh	1649,2	1651,0	1691,0	1692,4	1721,9	1732,0	1715,8	1666,9

a Łącznie z gospodarstwami domowymi, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie. *b* Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

TABL. 4 (43). **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Sieć ciepła przesyłowa w km ..	66,3	66,3	66,1	66,1	66,1	74,5	76,2	76,2
Kotłownie	2	3	2	2	3	5	4	5
Sprzedż energii ciepłej (w ciągu roku) w TJ	677,0	655,8	624,8	783,1	640,8	672,2	681,6	685,8
w tym budynki mieszkalne	523,8	505,0	485,5	642,4	498,7	516,0	606,3	610,0
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie w dam ³ ..	4911	5913	5926	5926	5926	4967	5117	5198
w tym budynków mieszkalnych	3490	3490	3495	3495	3495	3563	3549	3595

TABL. 5 (44). **ODPADY KOMUNALNE ZMIESZANE I NIECZYSTOŚCI CIEKŁE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Zebrane odpady komunalne zmieszane ^{ab} w tys. t	14,9	17,5	14,9	14,9	15,4	15,5	14,8	15,3
w tym z gospodarstw domowych	11,3	12,4	10,7	10,8	10,8	10,4	9,4	8,6
Nieczystości ciekłe wywiezione ^{ac} w dam ³	2,8	2,7	6,2	15,6	15,6	8,4	6,3	6,3
w tym z gospodarstw domowych	1,5	1,3	3,6	12,0	10,8	5,7	3,3	3,3

a Dane szacunkowe. *b* Dane nie obejmują odpadów komunalnych zebranych selektywnie. *c* Gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

TABL. 6 (45). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLWEJ**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM: w ha	112,0	112,0	112,4	112,4	121,5	121,6	114,7	118,4
w % powierzchni ogólnej miasta	3,9	4,0	3,9	3,9	4,2	4,2	4,0	4,1
na 1 mieszkańca w m ²	20,8	20,9	20,8	20,8	22,6	22,7	21,5	22,2
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej:								
parki spacerowo- wypoczynkowe	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	16,9
zieleńce	23,5	23,5	23,5	23,5	23,5	23,6	23,6	23,6
Tereny zieleni osiedlowej	75,3	75,3	75,7	75,7	84,8	84,8	77,9	77,9

TABL. 7 (46). **ZASOBY MIESZKANIOWE^a**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mieszkania	17568	17662	17887	18115	18243	18298	18352	18470
Izby	70803	71271	72469	73440	73961	74473	74796	75320
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	1200379	1211552	1240418	1262088	1275105	1277483	1286542	1299406
Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	4,03	4,04	4,05	4,05	4,05	4,07	4,08	4,08
Przeciętna liczba osób:								
na 1 mieszkanie	3,06	3,04	3,03	2,98	2,95	2,93	2,91	2,89
na 1 izbę	0,76	0,75	0,75	0,74	0,73	0,72	0,71	0,71
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² :								
1 mieszkania	68,3	68,6	69,3	69,7	69,9	69,8	70,1	70,4
na 1 osobę	22,3	22,6	22,9	23,4	23,7	23,8	24,1	24,4

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

TABL. 8 (47). **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH WYPOSAŻONE W INSTALACJE^a**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH								
Wodociąg	17350	17444	17669	17897	18025	18173	18227	18345
Ustęp splukiwany	17221	17315	17540	17768	17896	18121	18175	18293
Łazienka	17025	17119	17344	17572	17700	18008	18062	18180
Gaz z sieci	13963	13990	14618	14765	14797	14884	14918	14948
Centralne ogrzewanie	16708	16802	16993	17221	17394	17545	17599	17717
W % OGÓLU MIESZKAŃ								
Wodociąg	98,8	98,8	98,8	98,8	98,8	99,3	99,3	99,3
Ustęp splukiwany	98,0	98,0	98,1	98,1	98,1	99,0	99,0	99,0
Łazienka	96,9	96,9	97,0	97,0	97,0	98,4	98,4	98,4
Gaz z sieci	79,5	79,2	81,7	81,5	81,1	81,3	81,3	80,9
Centralne ogrzewanie	95,1	95,1	95,0	95,1	95,3	95,9	95,9	95,9

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

TABL. 9 (48). BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Budynki^a	120	83	127	153	99	79	89	95
w tym mieszkalne	81	64	98	85	60	58	54	63
W tym budynki indywidualne	110	78	116	115	77	61	63	81
w tym mieszkalne	79	63	98	82	58	47	54	61
Kubatura^b w m³	220808	138247	210131	228816	304862	162080	255049	195788
w tym budynki mieszkalne	81930	61797	83123	115806	69325	65207	42837	74224
W tym budynki indywidualne	102106	79657	128370	90460	118822	49204	53001	73352
w tym budynki mieszkalne	69525	50444	83123	65982	50888	40860	42837	48142

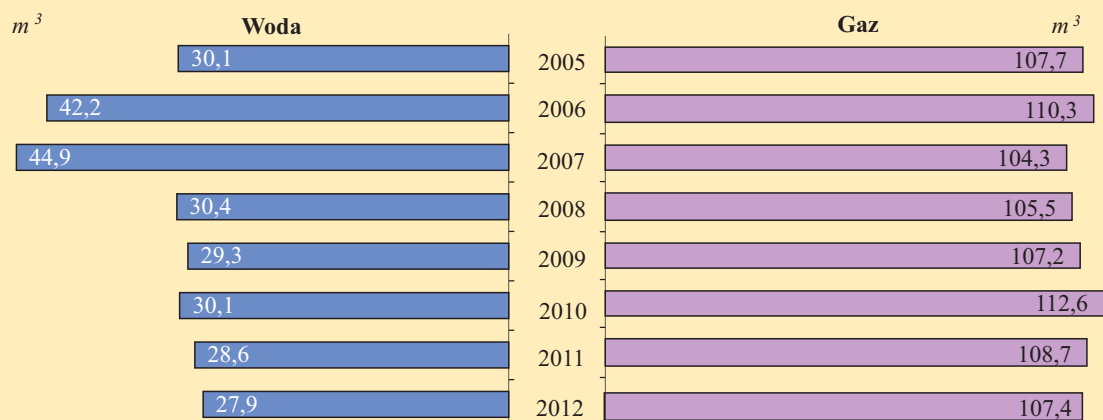
a Nowo wybudowane. *b* Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

TABL. 10 (49). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mieszkania	145	103	102	231	137	152	58	128
Spółdzielcze	1	–	–	–	–	–	–	–
Komunalne (gminne)	18	–	–	–	39	24	–	–
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	–	–	–	99	–	72	–	–
Społeczne czynszowe	40	40	–	48	40	–	–	64
Indywidualne	86	63	102	84	58	56	58	64
Izby	726	525	649	987	573	620	344	584
Spółdzielcze	6	–	–	–	–	–	–	–
Komunalne (gminne)	42	–	–	–	63	32	–	–
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	–	–	–	338	–	246	–	–
Społeczne czynszowe	132	132	–	156	140	–	–	210
Indywidualne	546	393	649	493	370	342	344	374
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	17230	12836	17403	22095	14090	15482	9593	14410
Spółdzielcze	213	–	–	–	–	–	–	–
Komunalne (gminne)	680	–	–	–	1878	698	–	–
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	–	–	–	6195	–	4899	–	–
Społeczne czynszowe	2127	2034	–	2512	2092	–	–	3520
Indywidualne	14210	10802	17403	13388	10120	9885	9593	10890
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m² ...	118,8	124,6	170,6	95,6	102,8	101,9	165,4	112,6
Spółdzielcze	213,0	–	–	–	–	–	–	–
Komunalne (gminne)	37,8	–	–	–	48,2	29,1	–	–
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	–	–	–	62,6	–	68,0	–	–
Społeczne czynszowe	53,2	50,9	–	52,3	52,3	–	–	55,0
Indywidualne	165,2	171,5	170,6	159,4	174,5	176,5	165,4	170,2
Mieszkania na 1000 ludności	2,68	1,92	1,88	4,28	2,54	2,83	1,08	2,40
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	430	291	268	583	382	427	180	438

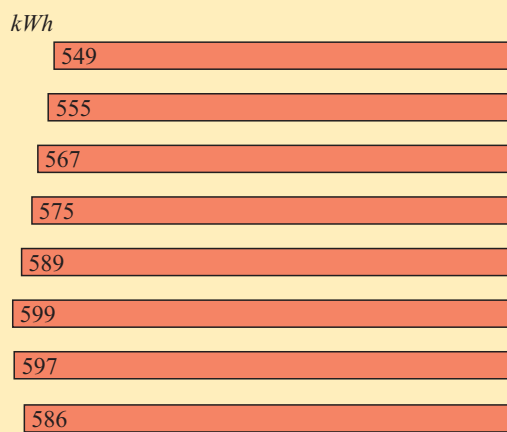

ZUŻYCIЕ WODY Z WODOCIĄGÓW I GAZU Z SIECI ^a W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH NA 1 MIESZKAŃCA

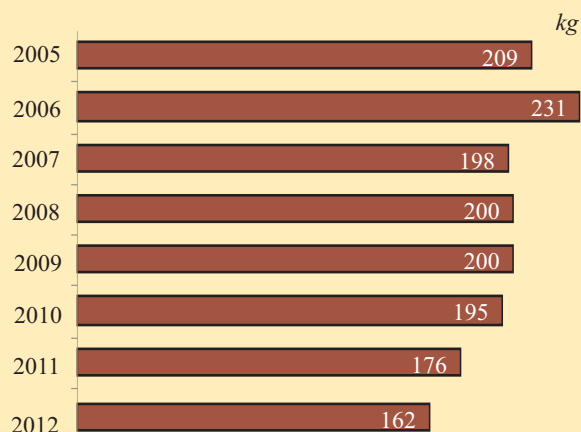

^a W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

ZUŻYCIЕ ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH NA 1 MIESZKAŃCA

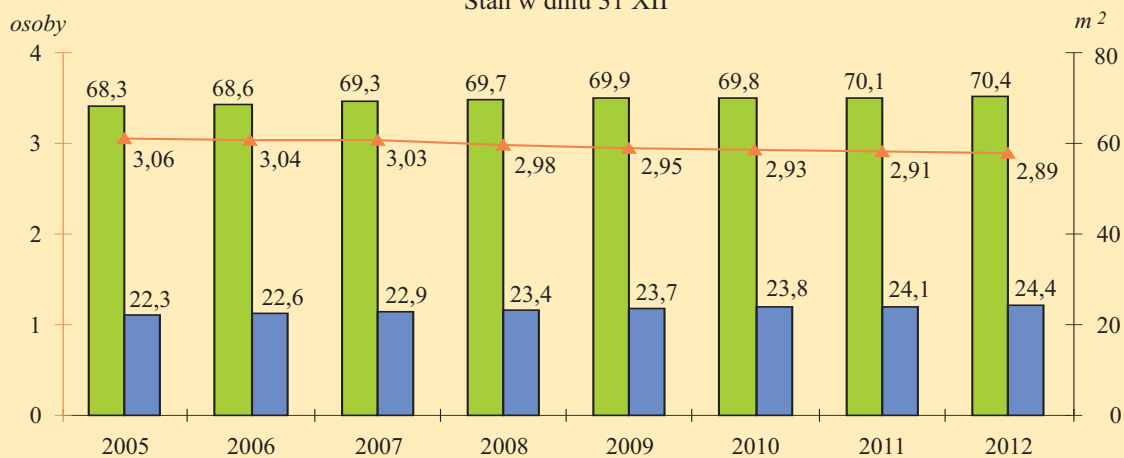

ZEBRANE ODPADY KOMUNALNE ZMIESZANE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH NA 1 MIESZKAŃCA

WARUNKI MIESZKANIOWE LUDNOŚCI

Stan w dniu 31 XII

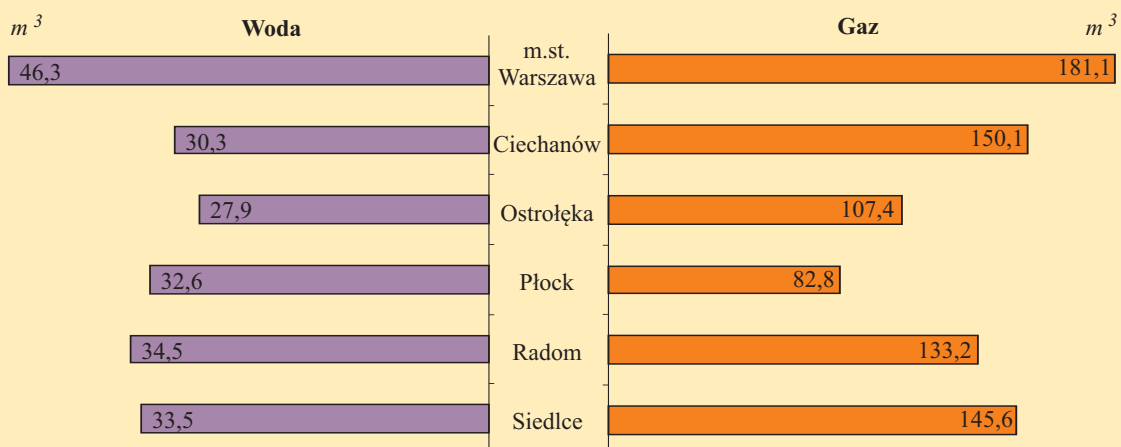
Przeciętna w zasobach mieszkaniowych: — liczba osób na 1 mieszkanie

■ powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²

■ powierzchnia użytkowa na 1 osobę w m²

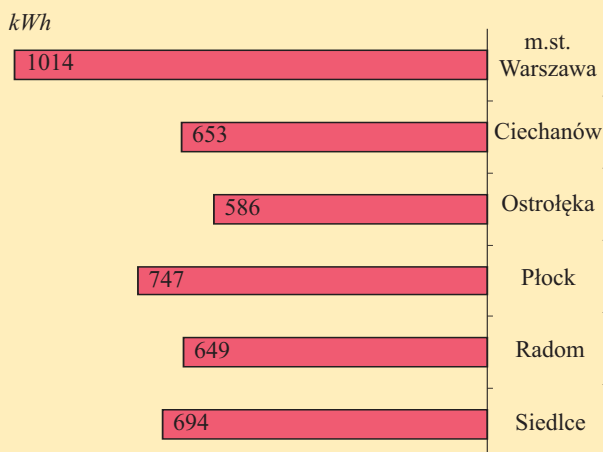
WSKAŹNIKI DLA WYBRANYCH MIAST W 2012 R.

ZUŻYCIE WODY Z WODOCIĄGÓW I GAZU Z SIECI^a W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH NA 1 MIESZKAŃCA

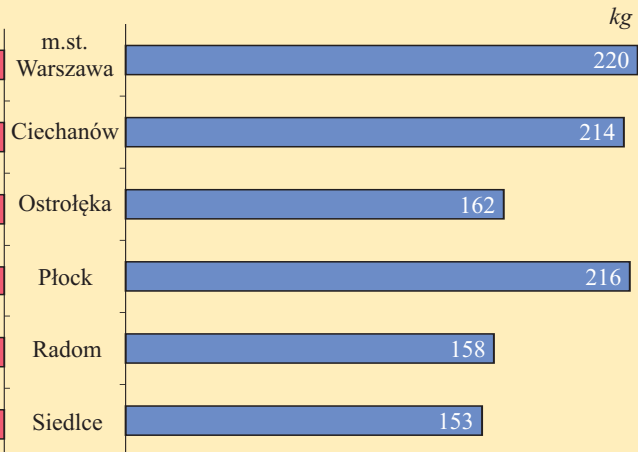

^a W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH NA 1 MIESZKAŃCA

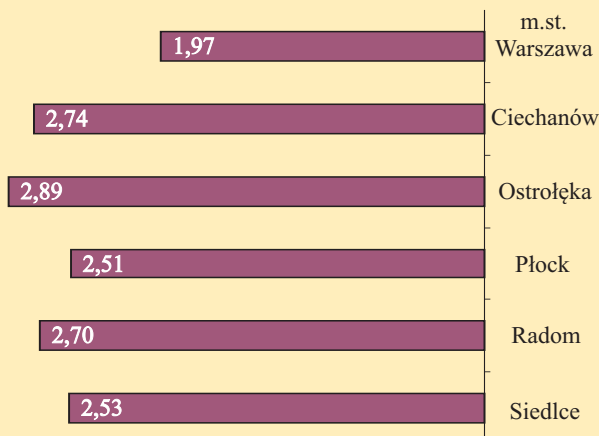

ZEBRANE ODPADY KOMUNALNE ZMIESZANE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH NA 1 MIESZKAŃCA

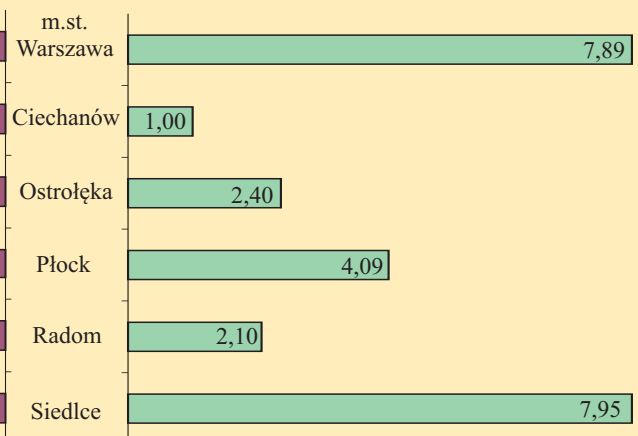

PRZECIĘTNA LICZBA OSÓB W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH NA 1 MIESZKANIE

Stan w dniu 31 XII

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA NA 1000 LUDNOŚCI

VII. EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

Wśród szkół objętych systemem oświaty funkcjonują:

- od roku szkolnego 1999/2000 6-letnie **szkoły podstawowe** oraz 3-letnie **gimnazja** (powstałe w miejsce 8-letnich szkół podstawowych), w których nauka jest obowiązkowa,
- od roku szkolnego 2002/03 **szkoły ponadgimnazjalne**, tj. 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące i profilowane, 4-letnie technika oraz od roku szkolnego 2004/05 szkoły dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (tj. 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające) i 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy; do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne; ponadto szkoły ponadpodstawowe dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej działające do zakończenia cyklu kształcenia, ujmowano odpowiednio w szkołach ponadgimnazjalnych (zasadniczych zawodowych, liceach ogólnokształcących i technikach).

W roku szkolnym 2012/2013, zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1206), zakończono nabór do klas pierwszych, a w latach następnych do kolejnych klas dotychczasowych liceów profilowanych (dla młodzieży oraz dla dorosłych), uzupełniających liceów ogólnokształcących (dla młodzieży oraz dla dorosłych), techników uzupełniających dla młodzieży, a także zasadniczych szkół zawodowych i techników dla dorosłych. Szkoły te będą likwidowane lub przekształcane w licea ogólnokształcące dla dorosłych.

Ponadto od 1 września 2004 r. wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego, tj. w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

Zgodnie z ustawą z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 56, poz. 458, z późn. zm.), dzieci 6-letnie, na wniosek rodziców, mogą rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej, natomiast dzieci 5-letnie mające dotychczas prawo do rocznego przygotowania przedszkolnego, od 1 września 2011 r. mają obowiązek odbycia takiego przygotowania.

Prezentowane w dziale dane dotyczą m.in.: **wychowania przedszkolnego, szkół: dla dzieci i młodzieży, policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych.**

Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych, w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne) oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych.

Dane (z wyjątkiem szkół wyższych i dla dorosłych) **prezentuje się**, jeśli nie zaznaczono inaczej, łącznie **ze szkołami specjalnymi**.

Tablice zawierają **dane dotyczące typów szkół dla dzieci, młodzieży i dorosłych zlokalizowanych na terenie miasta**. Szczegółowe informacje o wszystkich typach szkół dla dzieci, młodzieży i dorosłych na poszczególnych poziomach kształcenia można znaleźć w uwagach ogólnych do *Rocznika Statystycznego RP 2012* oraz uwagach metodologicznych do publikacji pt. *Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2012/2013* wydanych przez Główny Urząd Statystyczny, a dostępnych na stronie internetowej: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/>

Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych; w roku szkolnym 2005/06 dane dotyczyły studiów dziennych, wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

Informacje dotyczące studentów i absolwentów wykazano według faktycznej lokalizacji uczelni/jednostki zamiejscowej (filii, zamiejscowej podstawowej jednostki organizacyjnej, zamiejscowego ośrodka dydaktycznego).

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki opiekuńczo-wychowawcze przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole.

Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczono przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, a od roku szkolnego 2008/09 również zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Dane dotyczące:

- wychowania przedszkolnego oraz szkół (poza szkołami wyższymi) podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego,
- szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych w danym roku akademickim.

Współczynniki skolaryzacji:

- **brutto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania (w przypadku szkolnictwa wyższego w wieku 19–24 lata);
- **netto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Prezentowane informacje (z wyjątkiem szkół wyższych) z lat 2005/06 i 2006/07 opracowano na podstawie badań pełnych realizowanych przez Główny Urząd Statystyczny, a począwszy od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie Systemu Informacji Oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Wyniki badań – synteza

W Polsce system oświaty i wychowania obejmuje dzieci i młodzież w wieku od 3 do 21 lat. Dolna granica to początek wieku przedszkolnego, natomiast górna – to wiek ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. Górna granica jest przekraczana albo z powodu powtarzania klasy, albo po przyjęciu opcji kształcenia w systemie zasadniczej szkoły zawodowej, a następnie kontynuowania nauki w uzupełniającym liceum ogólnokształcącym lub technikum, w celu uzyskania świadectwa dojrzałości.

Pierwszym etapem kształcenia w systemie oświaty jest **wychowanie przedszkolne**, które realizowane jest w przedszkolach, w zespołach wychowania przedszkolnego, punktach przedszkolnych oraz oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych. Przedszkola przeznaczone są dla dzieci w wieku 3–6 lat, zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne – dla dzieci w wieku 3–5 lat, a oddziały przedszkolne – głównie dla dzieci sześciolletnich.

W roku szkolnym 2012/13 w Ostrołęce zarejestrowanych było 25 placówek wychowania przedszkolnego, z czego przedszkola stanowiły 52,0%, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych – 20,0%, a punkty przedszkolne – 28,0%. W stosunku do roku szkolnego 2005/06 liczba placówek zwiększyła się o 92,3%.

W roku szkolnym 2012/13 wychowaniem przedszkolnym objęto 2,0 tys. dzieci, tj. o 4,4% więcej niż rok wcześniej i o 57,5% więcej w porównaniu z rokiem 2005/06. Na 1 placówkę wychowania przedszkolnego przypadało średnio 78 dzieci (w roku szkolnym 2005/06 – 95), w tym w przedszkolach – 117 (w roku szkolnym 2005/06 – 107). W przedszkolach na 100 miejsc przypadało 101 dzieci, tj. o 7 dzieci mniej niż w roku szkolnym 2005/06. Był to najwyższy wskaźnik wśród analizowanych sześciu miast województwa mazowieckiego (podobny zanotowano w Płocku, a najniższy w Ciechanowie – 92).

W roku szkolnym 2012/13 do placówek przedszkolnych uczęszczało 91,7% wszystkich sześciolatków (o 3,6 p. proc. więcej niż w poprzednim roku szkolnym i o 16,7 p. proc. mniej niż w roku 2005/06). W latach 2005–2007 odsetek sześciolletnich dzieci uczestniczących w zajęciach przekroczył 100% ze względu na uczęszczanie do przedszkoli w Ostrołęce dzieci z okolic podmiejskich dowożonych przez pracujących w mieście rodziców.

W latach 2005–2012 następował sukcesywny spadek liczby dzieci sześciolletnich w placówkach wychowania przedszkolnego, przy jednoczesnym wzroście ich liczby w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych. Znaczne natężenie tych zmian zaobserwowano od roku szkolnego 2010/11, co było wynikiem zmiany ustawy z dnia 19 marca 2009 r.

o systemie oświaty, na mocy której dzieci sześciolatnie uzyskały możliwość rozpoczęcia edukacji w szkole podstawowej za zgodą rodziców i dyrektora szkoły. Przed rokiem szkolnym 2009/10 o przyjęciu sześciolatka do szkoły podstawowej decydował dyrektor szkoły w oparciu o opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Wraz z wprowadzeniem z dniem 1 września 1999 r. reformy systemu oświaty funkcjonują sześciolatnie **szkoły podstawowe**, w których obowiązkowym nauczaniem objęte są dzieci w nominalnym wieku 7–12 lat.

W roku szkolnym 2012/13 w Ostrołęce działało 11 szkół podstawowych, w tym 3 szkoły specjalne. W stosunku do poprzedniego roku szkolnego oraz roku 2005/06 zwiększyła się tylko liczba szkół podstawowych specjalnych (o 1 placówkę).

W związku z obserwowanym w Ostrołęce, począwszy od lat 90. XX wieku, spadkiem natężenia urodzeń żywych (niżem demograficznym – echem niżu lat 60.) systematycznie maleje liczba uczniów szkół podstawowych. W roku szkolnym 2012/13 uczyło się w nich 3,2 tys. uczniów – o 3,5% mniej w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym i o 20,8% mniej niż w roku 2005/06. Na 1 szkołę podstawową (bez szkół specjalnych) przypadało średnio 393 uczniów, wobec 499 uczniów w roku szkolnym 2005/06 (spadek o 21,2%). Zmalała również średnia liczba uczniów przypadających na 1 oddział (bez szkół specjalnych) – z 24 do 21. W roku szkolnym 2012/13 do szkół podstawowych specjalnych uczęszczało 56 uczniów, tj. o 2 uczniów więcej niż w roku 2005/06, a średnia liczba uczniów przypadająca na 1 oddział zmniejszyła się z 11 do 4.

Miarą dostępności nauczania są współczynniki skolaryzacji. W roku szkolnym 2012/13 współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych wyniósł 108,0%, natomiast netto – 104,3%. W latach 2005–2012 średnie wartości tych współczynników wynosiły odpowiednio 106,7% i 104,7%. Ich wysokie wartości (przekraczające 100%) spowodowane były dowożeniem części uczniów z obszarów wiejskich do szkół w Ostrołęce. Zjawisko to jest powiązane z obserwowanym od lat trendem demograficznym polegającym na ubytku ludności w mieście przy jednoczesnym dużym przyroście liczby mieszkańców okolicznych wsi. W roku szkolnym 2012/13 wśród analizowanych miast współczynniki skolaryzacji (zarówno brutto, jak i netto) były najniższe w Radomiu (wynosiły odpowiednio 101,6% i 98,8%), a najwyższe w Ciechanowie (118,9% i 113,8%).

Podobnie jak liczba uczniów, maleje również liczba absolwentów szkół podstawowych. W roku szkolnym 2011/12 szkoły podstawowe (łącznie ze specjalnymi) ukończyło 583 uczniów, wobec 791 w roku 2005/06 (mniej o 26,3%).

Jednym z podstawowych założeń reformy systemu oświaty z 1999 r. było powołanie do życia 3-letnich **gimnazjów**, w których naukę kontynuują absolwenci klas szóstych szkół

podstawowych. W roku szkolnym 2012/13 w Ostrołęce działało 8 gimnazjów dla dzieci i młodzieży, w tym 1 gimnazjum specjalne; w porównaniu z rokiem 2005/06 ich liczba nie uległa zmianie. W gimnazjach uczyło się 1,9 tys. uczniów, w tym 34 uczniów w gimnazjum specjalnym. W stosunku do roku szkolnego 2005/06 ogólna liczba uczniów zmniejszyła się o 29,5%, w tym w gimnazjum specjalnym – o 17,1%.

Na 1 gimnazjum (bez szkoły specjalnej) w roku szkolnym 2012/13 przypadało 261 uczniów (w roku 2005/06 – 371). Średnio na 1 oddział przypadało 23 uczniów wobec 21 w szkołach podstawowych.

Współczynniki skolaryzacji brutto i netto dla gimnazjów w roku szkolnym 2011/12 wynosiły odpowiednio 118,8% i 112,6% (w latach 2005–2012 średnio 115,0% i 110,3%). Podobnie jak w przypadku szkół podstawowych, ale z większym natężeniem, wystąpiło zjawisko dowożenia dzieci mieszkających na wsi do gimnazjów w mieście. Wśród analizowanych miast najwyższe współczynniki odnotowano w Ciechanowie (brutto – 126,5%, netto – 113,8%), a najniższe w Radomiu (odpowiednio 108,5% i 100,9%).

Podobnie jak liczba uczniów, obniżyła się również liczba absolwentów gimnazjów. W roku szkolnym 2011/12 gimnazja ukończyło 650 uczniów (w tym 7 osób gimnazjum specjalne), tj. o 0,9% więcej niż rok wcześniej i o 30,6% mniej w porównaniu z rokiem 2005/06.

W latach 2005–2012 w Ostrołęce działały 4 **zasadnicze szkoły zawodowe** dla młodzieży (w tym 1 specjalna) i 1 **szkoła specjalna przysposabiająca młodzież do pracy**. W roku szkolnym 2012/13 w szkołach tych kształciło się 343 uczniów, tj. o 32,2% mniej niż w roku 2005/06. Na 1 zasadniczą szkołę zawodową (bez szkoły specjalnej) przypadało 102 uczniów wobec 153 w roku szkolnym 2005/06.

W latach szkolnych 2005/06–2012/13 udział kobiet uczęszczających do zasadniczych szkół zawodowych wynosił średnio 25,9%, natomiast w szkole specjalnej przysposabiającej do pracy – 50,0%. W roku szkolnym 2011/12 szkoły te ukończyło 164 uczniów, w tym 20,7% stanowiły kobiety.

W roku szkolnym 2012/13 funkcjonowało 5 **liceów ogólnokształcących** oraz 1 **liceum profilowane** dla młodzieży. Kształciło się w nich 2,4 tys. uczniów (o 21,8% mniej w porównaniu z rokiem 2005/06). Zmniejszyła się również liczba uczniów przypadająca na 1 szkołę; w liceach ogólnokształcących – z 615 w roku 2005/06 do 468 w roku 2012/13, a w liceum profilowanym – ze 167 do 108.

W latach 2005–2012 w obydwu typach tych placówek występowała przewaga kobiet (oprócz roku szkolnego 2005/06, kiedy to w liceach profilowanych było więcej mężczyzn niż kobiet). Udział kobiet w ogólnej liczbie uczniów we wszystkich placówkach razem wyniósł

średnio 62,5%. W roku szkolnym 2011/12 licea opuściło 895 absolwentów, tj. o 8,6% więcej niż rok wcześniej i o 9,9% mniej w porównaniu z rokiem 2005/06.

W roku szkolnym 2012/13 działalność oświatową prowadziły w Ostrołęce 4 **technika** dla młodzieży oraz 1 **szkoła artystyczna dająca uprawnienia zawodowe**, kształcąca młodzież wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych, do której uczęszczało 26 uczniów. W roku szkolnym 2012/13 do techników uczęszczało 2,5 tys. uczniów, tj. o 1,7% mniej niż w roku 2005/06. Na 1 technikum przypadło średnio 618 uczniów (w roku szkolnym 2005/06 – 503), kobiety stanowiły 41,1% uczniów techników (o 3,5 p. proc. mniej niż w roku szkolnym 2005/06), a w szkole artystycznej kształciło się więcej kobiet niż mężczyzn (57,7% kobiet wobec 42,3% mężczyzn). Liczba absolwentów techników z roku szkolnego 2011/12 zwiększyła się o 2,0% w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym i o 23,4% w stosunku do roku 2005/06.

W roku szkolnym 2012/13 w Ostrołęce funkcjonowało 13 **szkół policealnych**, w których kształciło się 1,4 tys. uczniów, w tym 75,3% stanowiły kobiety. Na 1 placówkę przypadało średnio 108 uczniów wobec 97 uczniów w roku szkolnym 2005/06, a średnia liczba uczniów przypadająca na 1 oddział zwiększyła się z 19 do 24. W roku szkolnym 2011/12 szkoły policealne opuściło 400 absolwentów (najwięcej w całym analizowanym okresie). W stosunku do poprzedniego roku szkolnego liczba absolwentów wzrosła o 37,0%, a w porównaniu z rokiem 2005/06 – o 66,0%.

Kontynuację przerwano z różnych powodów cyklu kształcenia umożliwiają **szkoły dla dorosłych**. Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat w Ostrołęce nie prowadzono edukacji dorosłych na poziomie szkoły podstawowej i zasadniczej szkoły zawodowej. W roku szkolnym 2012/13 w mieście działało 9 szkół dla dorosłych (1 gimnazjum, 4 licea ogólnokształcące, 1 uzupełniające liceum ogólnokształcące oraz 3 technika uzupełniające). W szkołach tych uczyły się 933 osoby, a ich liczba w stosunku do roku szkolnego 2005/06 zwiększyła się o 36,2%. W całym analizowanym okresie do szkół dla dorosłych uczęszczało więcej mężczyzn niż kobiet (średnio 59,3% mężczyzn wobec 40,7% kobiet).

W roku szkolnym 2011/12 szkoły dla dorosłych ukończyło 274 uczniów, tj. o 48,9% więcej niż rok wcześniej i o 2,1% mniej niż w roku 2005/06 r. Wśród ogółu absolwentów zdecydowaną większość (78,1%) stanowili absolwenci liceów ogólnokształcących (łącznie z uzupełniającym).

Z roku na rok wzrasta liczba komputerów w szkołach (również z dostępem do Internetu). W roku szkolnym 2012/13 wszystkie szkoły podstawowe (bez szkół specjalnych) posiadały komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu, a na 1 taki kompu-

ter przypadało 13,2 uczniów (w roku 2007/08 odpowiednio – 77,8% szkół i 20,7 uczniów). Wśród analizowanych miast mniej uczniów na 1 komputer przypadało tylko w m.st. Warszawie – 13,0 (najwięcej w Radomiu – 16,7).

Udział gimnazjów wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu w ogólnej liczbie gimnazjów w roku szkolnym 2012/13 wyniósł 57,1%, tj. o 17,9 p. proc. mniej niż w roku 2007/08. Liczba uczniów przypadająca na 1 komputer z dostępem do Internetu zwiększyła się z 15,6 w roku szkolnym 2007/08 do 16,3 w roku 2012/13. Był to najwyższy wskaźnik wśród analizowanych miast (najniższy był w m.st. Warszawie – 9,2 uczniów na 1 komputer).

Wśród szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży (bez specjalnych) w roku szkolnym 2012/13 w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu były wyposażone wszystkie technika i licea profilowane, 80,0% liceów ogólnokształcących oraz 33,3% zasadniczych szkół zawodowych. Powyższe wskaźniki znajdują odzwierciedlenie w liczbie uczniów przypadających na 1 komputer. Najmniej uczniów na 1 komputer przypadało w liceach profilowanych (5,4) i w technikach (7,9), a najwięcej w zasadniczych szkołach zawodowych (30,5).

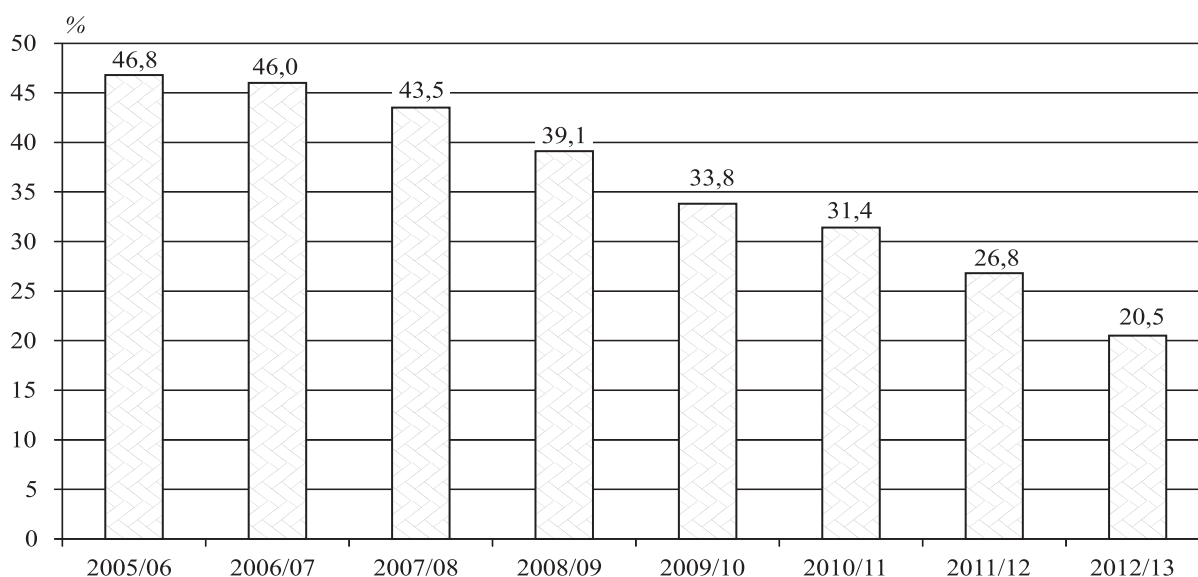
W 2012 r. do **egzaminu maturalnego** przystąpiło w Ostrołęce 1,6 tys. absolwentów szkół ponadgimnazjalnych zawodowych i liceów ogólnokształcących (bez szkół specjalnych; łącznie z uzupełniającymi technikami i liceami ogólnokształcącymi) ubiegających się o uzyskanie świadectwa dojrzałości, tj. o 21,4% więcej niż w poprzednim roku i o 14,1% więcej w stosunku do 2007 r. Zdawalność egzaminu maturalnego, czyli odsetek osób, które otrzymały świadectwo dojrzałości w ogólnej liczbie osób przystępujących do egzaminu wyniósł 77,6% (w 2007 r. – 91,1%). Najwyższy wskaźnik zdawalności zanotowano w liceach ogólnokształcących dla młodzieży – 96,2% (o 3,3 p. proc. mniej niż w 2007 r.).

Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych, którzy kończąc edukację na poziomie średnim otrzymali świadectwo dojrzałości, mogą kontynuować naukę na **wyższych uczelniach**. W latach 2005–2012 w Ostrołęce funkcjonowały 2 wyższe uczelnie i 1 zamiejscowy ośrodek dydaktyczny.

Współczynnik skolaryzacji brutto zmniejszył się z 46,8% w roku akademickim 2005/06 do 20,5% w roku akademickim 2012/13. Pomimo utrzymującej się liczby uczelni liczba studentów systematycznie zmniejszała się. W roku akademickiego 2005/06 liczba studentów osiągnęła wartość 2781, a w roku 2012/13 liczba ta zmniejszyła się do 885, tj. o 68,2%. Natomiast w stosunku do poprzedniego roku akademickiego spadek wyniósł 26,9%. Zmiany te związane były ze stale zmniejszającą się liczbą ludności w wieku 19–24 lata, a także prawdopodobnie ze

zmianą ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, wprowadzającą pobierane opłat od studentów studiujących na drugim i kolejnych kierunkach studiów. W roku akademickim 2005/06 liczba studentów na studiach stacjonarnych wynosiła 40 osób, które stanowiły 1,4% wszystkich studiujących, natomiast na studiach niestacjonarnych studiowało 2741 osób (98,6 % ogółu studiujących). Od roku akademickiego 2008/09 studiowano wyłącznie na studiach niestacjonarnych. Liczba studentów wyniosła wówczas 2182, tj. 100% ogółem studiujących i systematycznie zmniejszała się. Odsetek kobiet wśród wszystkich studiujących w roku akademickim 2005/06 wyniósł 48,0%, a w roku 2012/13 zwiększył się do 62,9%, tj. o 14,9 p. proc. W roku akademickim 2011/12 szkoły wyższe opuściło 435 absolwentów, tj. o 32,7% mniej niż w roku 2005/06. W stosunku do poprzedniego roku akademickiego było ich o 12,7% mniej. Udział kobiet w ogólnej liczbie absolwentów szkół wyższych zwiększył się z 54,6% w roku 2005/06 do 62,5% w roku 2011/12.

Współczynnik skolaryzacji brutto w szkolnictwie wyższym^a

^a Łącznie z cudzoziemcami. Od roku akademickiego 2008/10 bez studentów studiów stacjonarnych.

U w a g a. Współczynnik skolaryzacji obliczono zgodnie z liczbą studentów według stanu w dniu 30 XI i liczbą ludności w wieku 19–24 lata według stanu w dniu 31 XII.

TABL. 1 (50). SZKOŁY PODSTAWOWE^a ORAZ GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
SZKOŁY PODSTAWOWE								
Szkoły	10	10	11	11	10	10	10	11
Pomieszczenia szkolne ..	168	166	171	172	178	177	172	188
Oddziały	174	172	175	169	167	165	167	169
Uczniowie	4045	3836	3626	3477	3388	3292	3317	3202
w tym kobiety	2013	1887	1779	1679	1644	1582	1624	1561
Absolwenci	791	748	638	644	727	556	583	.
w tym kobiety	399	378	324	317	380	273	269	.
GIMNAZJA								
Szkoły	8	8	9	9	9	8	8	8
Pomieszczenia szkolne ..	92	81	108	110	135	106	102	96
Oddziały	107	101	101	96	94	87	86	83
Uczniowie	2641	2500	2410	2287	2145	1992	1913	1863
w tym kobiety	1317	1247	1209	1152	1067	1025	978	912
Absolwenci	937	860	790	806	769	644	650	.
w tym kobiety	494	424	398	413	394	345	331	.

^a Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

TABL. 2 (51). ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY ORAZ SZKOŁY SPECJALNE PRZYSPOSABIAJĄCE DO PRACY

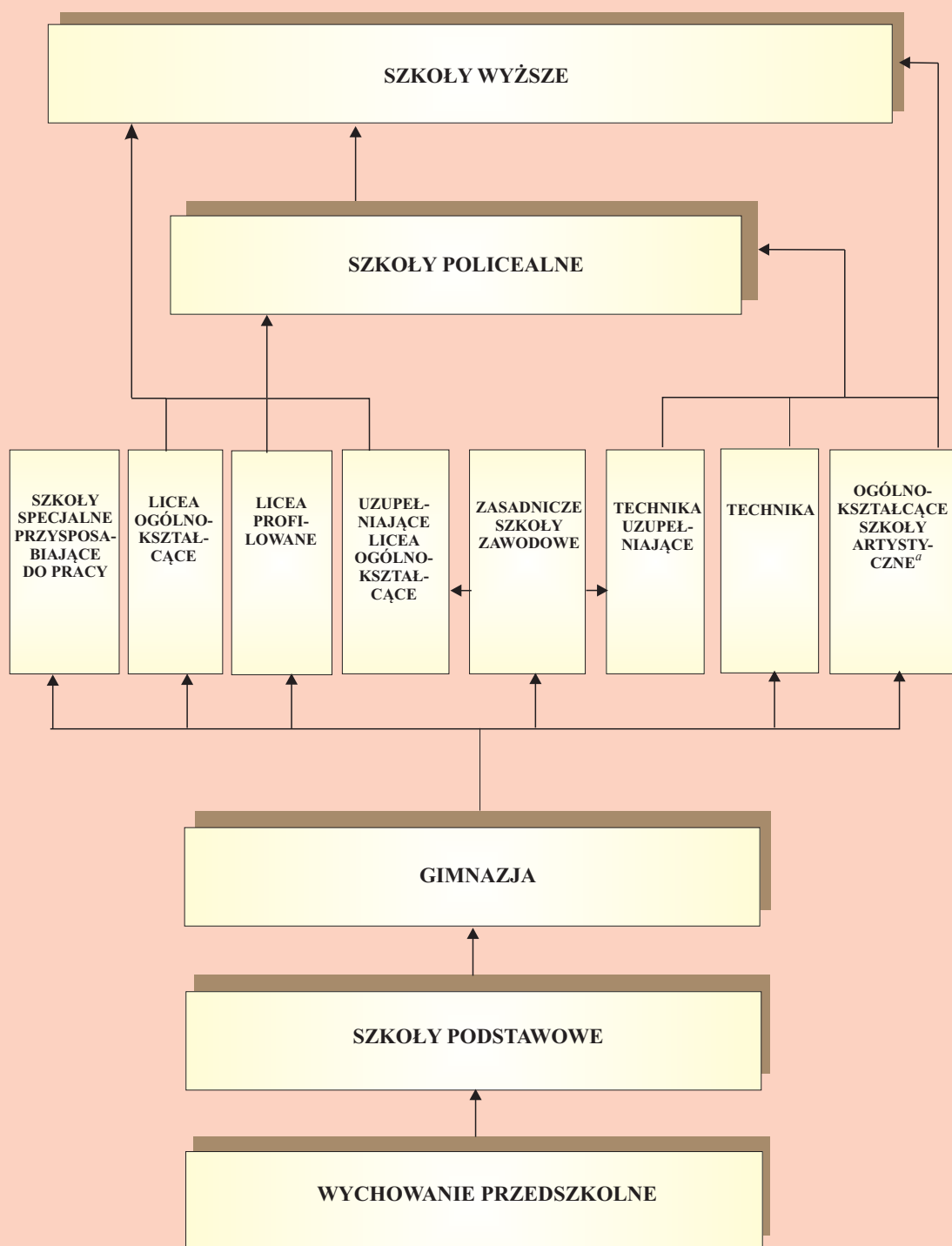
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE								
Szkoły	4	4	4	4	4	4	4	4
Oddziały	19	18	20	21	21	21	18	16
Uczniowie	491	491	513	468	449	462	396	319
w tym kobiety	130	127	138	136	110	111	94	82
w tym klasa I	202	191	183	172	200	156	109	116
Absolwenci	177	139	159	175	114	147	162	.
w tym kobiety	57	49	47	58	36	43	33	.
SZKOŁY SPECJALNE PRZYSPOSABIAJĄCE DO PRACY								
Szkoły	1	1	1	1	1	1	1	1
Oddziały	2	2	2	3	3	4	3	3
Uczniowie	15	18	16	24	21	31	27	24
w tym kobiety	8	10	8	10	10	14	14	14
w tym klasa I	–	3	6	9	3	19	2	2
Absolwenci	x	7	2	5	9	5	2	.
w tym kobiety	x	4	1	2	5	1	1	.

TABL. 3 (52). LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Szkoły	4	4	4	5	5	5	5	5
Oddziały	78	80	81	81	83	84	85	82
Uczniowie	2461	2472	2467	2433	2483	2501	2451	2341
w tym kobiety	1516	1505	1518	1557	1571	1594	1551	1480
w tym klasa I	877	826	794	824	876	824	783	761
Absolwenci	771	778	833	817	779	793	846	.
w tym kobiety	494	473	515	507	478	520	541	.

^a Brak uzupełniających liceów ogólnokształcących oraz szkół specjalnych.

EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA

^a Dające uprawnienia zawodowe.

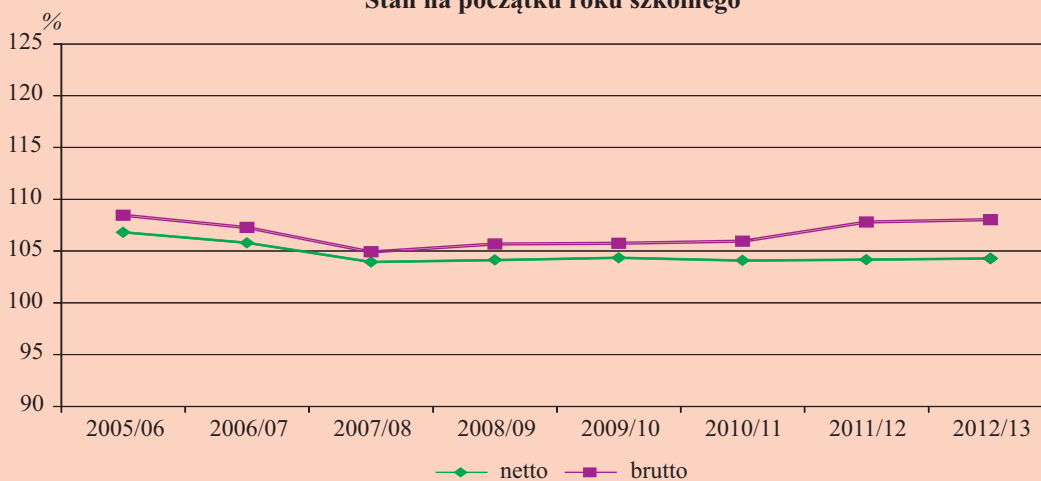
UCZNIOWIE NA 1 SZKOŁĘ^a (bez szkół specjalnych) W ROKU SZKOLNYM 2012/13

a Dla dzieci i młodzieży.

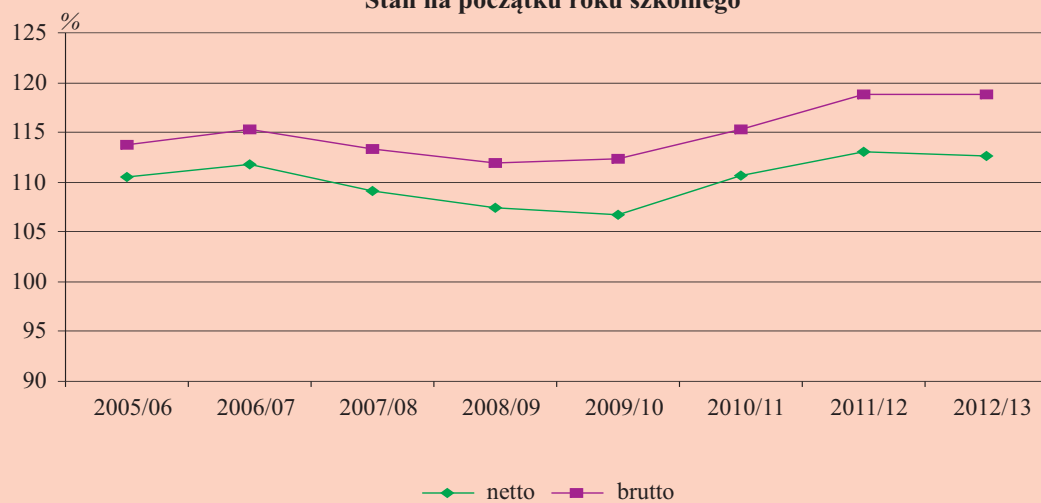
WSPÓLCZYNNIK SKOLARYZACJI W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH

Stan na początku roku szkolnego

WSPÓLCZYNNIK SKOLARYZACJI W GIMNAZJACH

Stan na początku roku szkolnego

TABL. 4 (53). **LICEA PROFILOWANE DLA MŁODZIEŻY^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Szkoły	4	4	4	4	2	1	1	1
Oddziały	26	22	14	10	6	5	6	4
Uczniowie	669	572	364	272	180	135	158	108
w tym kobiety	299	290	220	191	135	127	144	99
w tym klasa I	159	169	93	33	54	54	57	–
Absolwenci	222	257	124	113	92	31	49	.
w tym kobiety	96	116	54	78	54	31	42	.

a Brak szkół specjalnych.

TABL. 5 (54). **TECHNIKA^a ORAZ SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA MŁODZIEŻY**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
TECHNIKA^b								
Szkoły	5	5	4	5	5	4	4	4
Oddziały	95	102	107	113	114	113	107	105
Uczniowie	2515	2582	2674	2745	2663	2637	2538	2471
w tym kobiety	1122	1148	1173	1167	1117	1116	1051	1016
w tym klasa I	859	783	818	827	763	754	651	706
Absolwenci	504	488	562	626	560	610	622	.
w tym kobiety	232	236	250	298	247	270	268	.
SZKOŁY ARTYSTYCZNE^c								
Szkoly artystyczne dające uprawnienia zawodowe								
Szkoły	1	1	1	–	–	–	–	–
Uczniowie	44	41	38	–	–	–	–	–
w tym kobiety	29	31	27	–	–	–	–	–
w tym klasa I	18	7	.	–	–	–	–	–
Absolwenci	4	–	4	–	–	–	–	–
w tym kobiety	3	–	4	–	–	–	–	–
Szkoly artystyczne dające uprawnienia zawodowe kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych								
Szkoły	–	–	–	1	1	1	1	1
Uczniowie	–	–	–	29	24	24	25	26
w tym kobiety	–	–	–	19	13	16	18	15
w tym klasa I	–	–	–	4	3	6	8	6
Absolwenci	–	–	–	5	2	6	2	.
w tym kobiety	–	–	–	5	1	2	2	.

a Brak szkół specjalnych. *b* Łącznie z 1 technikum uzupełniającym działającym w latach 2008–2010. *c* Brak ogólnokształcących szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe.

TABL. 6 (55). **SZKOŁY POLICEALNE^a DLA MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH^b**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Szkoły	8	9	10	11	11	15	14	13
Oddziały	41	40	45	47	46	50	70	58
Uczniowie	774	786	834	866	810	1075	1569	1405
w tym kobiety	527	540	564	515	592	816	1185	1058
Absolwenci	241	207	279	234	241	292	400	.
w tym kobiety	148	150	197	179	156	244	345	.

a Brak szkół specjalnych. *b* W tym 2 szkoły dla młodzieży działające w latach szkolnych 2005/06 oraz 2006/07.

TABL. 7 (56). SZKOŁY DLA DOROSŁYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
GIMNAZJA								
Szkoły	–	–	1	1	1	1	1	1
Oddziały	–	–	2	3	3	3	3	3
Uczniowie	–	–	4	20	27	32	35	42
w tym kobiety	–	–	1	3	4	4	4	6
w tym klasa I	–	–	–	1	4	3	5	3
Absolwenci	–	–	3	8	19	8	17	.
w tym kobiety	–	–	–	1	3	–	3	.
LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE^a								
Szkoły	4	3	2	4	5	7	8	5
Oddziały	8	9	9	12	17	22	22	22
Uczniowie	256	235	275	305	427	561	714	734
w tym kobiety	94	99	98	109	171	246	356	363
w tym klasa I	123	78	99	129	167	264	365	214
Absolwenci	48	51	83	82	111	145	214	.
w tym kobiety	24	26	44	35	53	62	118	.
TECHNIKA^a								
Szkoły	9	4	4	3	2	3	3	3
Oddziały	17	10	11	7	6	8	9	10
Uczniowie	429	236	235	152	146	153	157	157
w tym kobiety	138	95	85	61	69	55	55	52
w tym klasa I	123	124	83	94	93	67	86	100
Absolwenci	232	33	55	43	14	31	43	.
w tym kobiety	37	26	26	27	2	14	18	.

^a Łącznie z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami.

TABL. 8 (57). KOMPUTERY PRZEZNACZONE DO UŻYTKU UCZNIÓW W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH I GIMNAZJACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
SZKOŁY PODSTAWOWE						
Komputery	188	229	222	233	239	240
w tym z dostępem do Internetu	173	214	217	230	238	239
Pracownie komputerowe	11	15	16	17	17	17
Udział szkół wyposażonych w komputery z dostępem do Internetu w %	77,8	88,9	100,0	100,0	100,0	100,0
GIMNAZJA						
Komputery	152	161	160	145	141	112
w tym z dostępem do Internetu	152	161	159	145	141	112
Pracownie komputerowe	11	11	11	9	8	6
Udział szkół wyposażonych w komputery z dostępem do Internetu w %	75,0	87,5	87,5	85,7	85,7	57,1

TABL. 9 (58). WYNIKI EGZAMINU MATURALNEGO

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12
ABSOLWENCI ^a , KTÓRZY PRZYSTĄPILI DO EGZAMINU MATURALNEGO						
OGÓŁEM	1442	1519	1604	1494	1355	1645
Szkoły dla młodzieży (bez specjalnych)	1384	1431	1538	1417	1257	1507
Licea ogólnokształcące	775	833	817	774	792	846
Licea profilowane	246	118	112	89	29	48
Technika	363	480	609	554	436	613
Szkoły dla dorosłych	58	88	66	77	98	138
Licea ogólnokształcące ^b	31	53	47	71	76	105
Technika ^b	27	35	19	6	22	33
ABSOLWENCI ^a , KTÓRZY OTRZYMALI ŚWIADECTWO DOJRZAŁOŚCI						
OGÓŁEM	1314	1311	1347	1237	1120	1277
Szkoły dla młodzieży (bez specjalnych)	1271	1276	1320	1204	1083	1238
Licea ogólnokształcące	771	815	807	769	774	814
Licea profilowane	202	88	81	52	22	30
Technika	298	373	432	383	287	394
Szkoły dla dorosłych	43	35	27	33	37	39
Licea ogólnokształcące ^b	21	26	23	31	33	36
Technika ^b	22	9	4	2	4	3

^a Z danego roku szkolnego, jak również z lat poprzednich. ^b Łącznie z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami.

TABL. 10 (59). SZKOLNICTWO WYŻSZE (według faktycznej lokalizacji)
Stan w dniu 30 XI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
PLACÓWKI								
OGÓŁEM	3	3	3	3	3	3	3	3
Szkoły wyższe	2	2	2	2	2	2	2	2
Zamiejscowe ośrodki dydaktyczne	–	1	1	1	1	1	1	1
STUDENCI ^a								
OGÓŁEM	2781	2674	2548	2182	1848	1495	1210	885
w tym kobiety	1334	1298	1207	1111	1023	877	736	557
na studiach:								
Stacjonarnych	40	28	12	–	–	–	–	–
w tym kobiety	24	17	8	–	–	–	–	–
Niestacjonarnych	2741	2646	2536	2182	1848	1495	1210	885
w tym kobiety	1310	1281	1199	1111	1023	877	736	557
ABSOLWENCI ^a								
OGÓŁEM	646	755	828	530	552	498	435	.
w tym kobiety	353	402	437	297	319	315	272	.
na studiach:								
Stacjonarnych	7	18	–	–	–	–	–	–
w tym kobiety	6	13	–	–	–	–	–	–
Niestacjonarnych	639	737	828	530	552	498	435	.
w tym kobiety	347	389	437	297	319	315	272	.

^a Łącznie z cudzoziemcami.

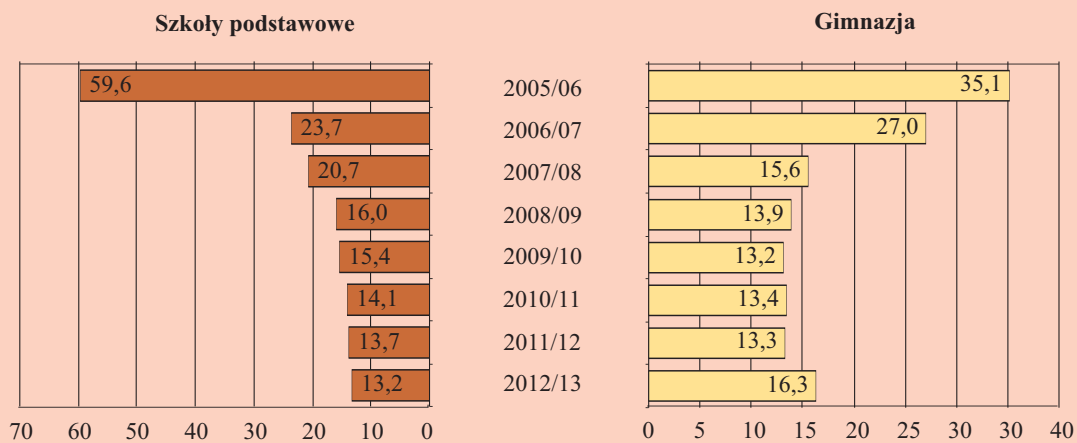
TABL. 11 (60). WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Placówki	13	14	13	14	13	19	23	25
Przedszkola	11	11	11	11	11	12	13	13
Oddziały przedszkolne w szkołach podsta- wowych	2	3	2	2	2	4	6	5
Punkty przedszkolne	x	x	x	1	–	3	4	7
Miejsca:								
Przedszkola	1088	1088	1083	1144	1315	1313	1478	1508
Punkty przedszkolne	x	x	x	25	–	54	91	220
Dzieci	1239	1266	1253	1368	1447	1610	1869	1952
Przedszkola	1180	1206	1194	1284	1401	1352	1485	1519
Oddziały przedszkolne w szkołach podsta- wowych	59	60	59	59	46	214	309	283
Punkty przedszkolne	x	x	x	25	–	44	75	150
Dzieci w placówkach wychowania przed- szkolnego na 1000 dzieci w wieku:								
3–6 lat	565	593	578	640	691	752	851	823
3–5 lat	377	426	440	523	588	675	842	796
6 lat	1084	1066	1026	968	1000	988	881	917
Dzieci w przedszkolach na:								
1000 dzieci w wieku:								
3–6 lat	540	567	551	601	672	629	681	647
3–5 lat	376	424	439	507	587	620	716	663
6 lat	991	969	916	864	925	660	563	592
1 przedszkole	107	110	109	117	127	113	114	117
100 miejsc	108	111	110	112	107	103	100	101

^a Brak przedszkoli specjalnych.

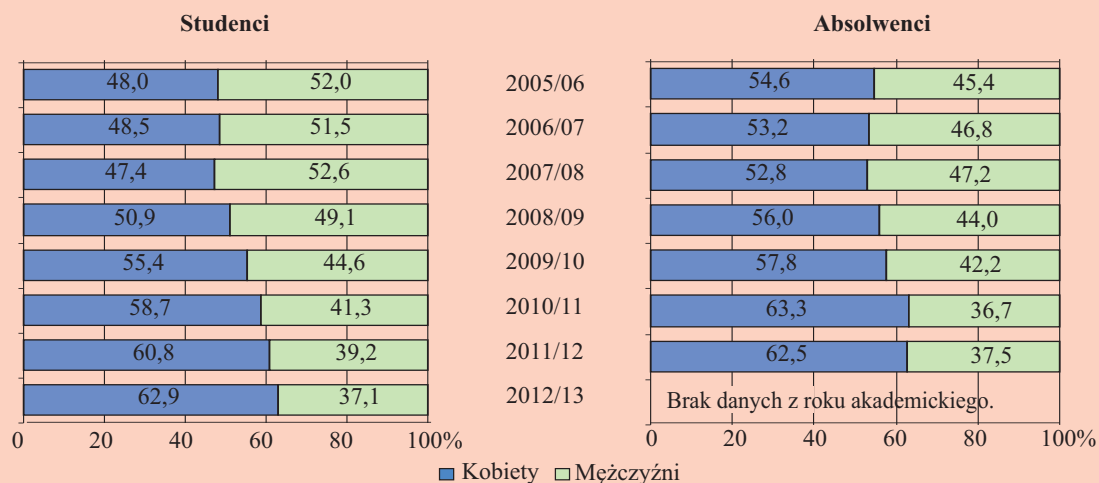
**UCZNIOWIE NA 1 KOMPUTER Z DOSTĘPEM DO INTERNETU
PRZEZNACZONY DO UŻYTKU UCZNIÓW (bez szkół specjalnych)**

Stan na początku roku szkolnego

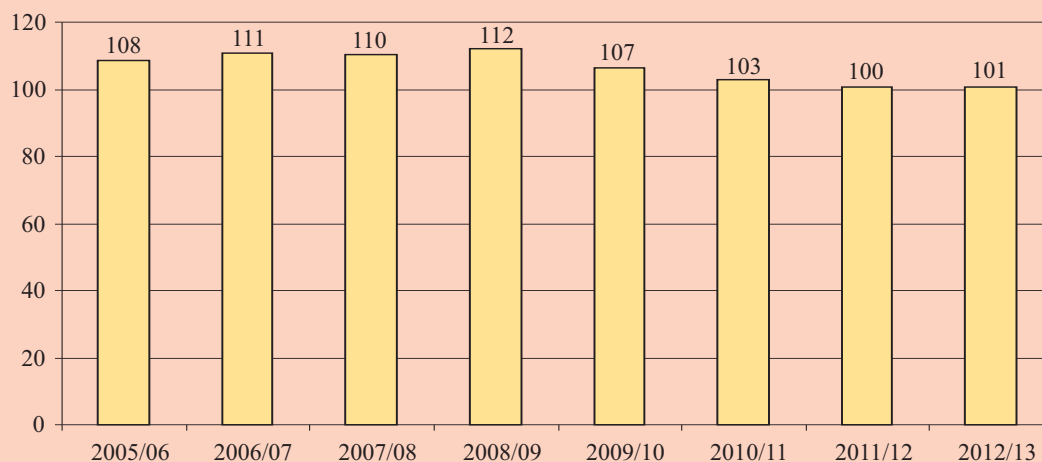

STRUKTURA STUDENTÓW I ABSOLWENTÓW SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG PŁCI

Stan w dniu 30 XI

DZIECI W PRZEDSZKOLACH^a NA 100 MIEJSC

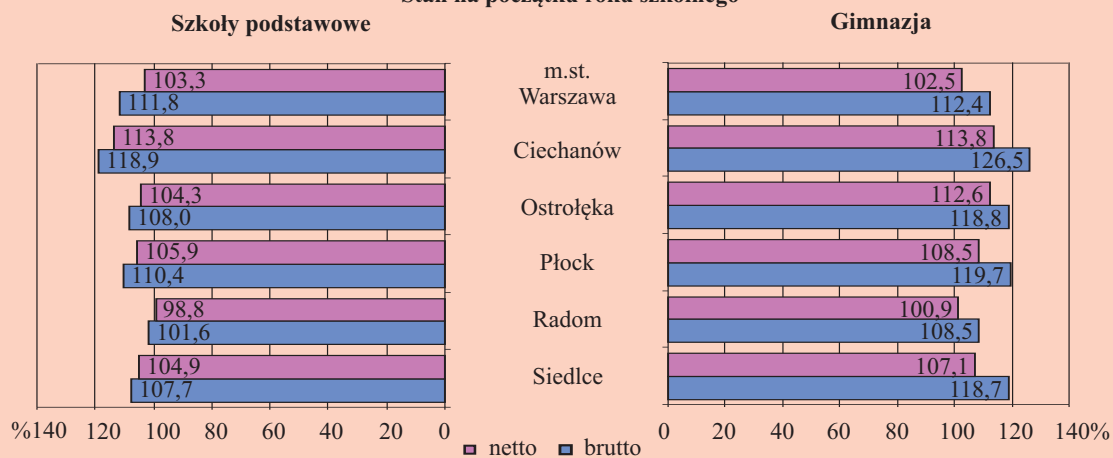

^a Brak przedszkoli specjalnych.

WSKAŹNIKI DLA WYBRANYCH MIAST W 2012 R.

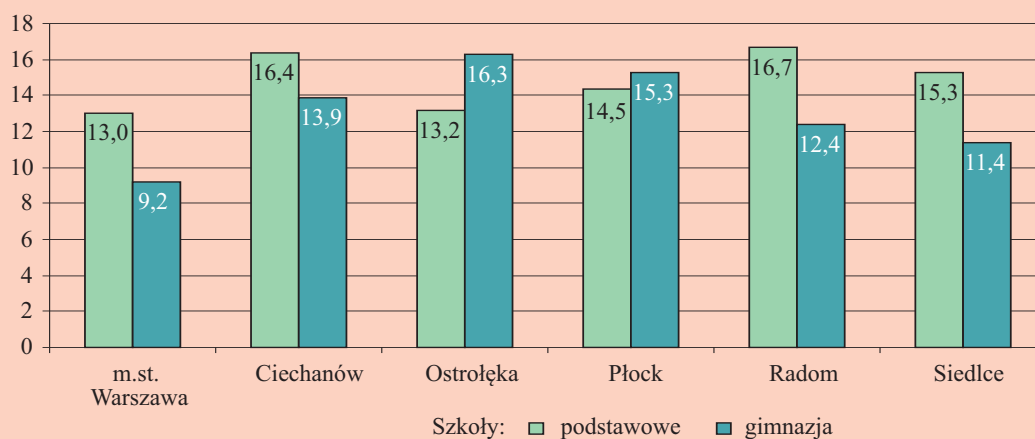
WSPÓLCZYNNIK SKOLARYZACJI

Stan na początku roku szkolnego

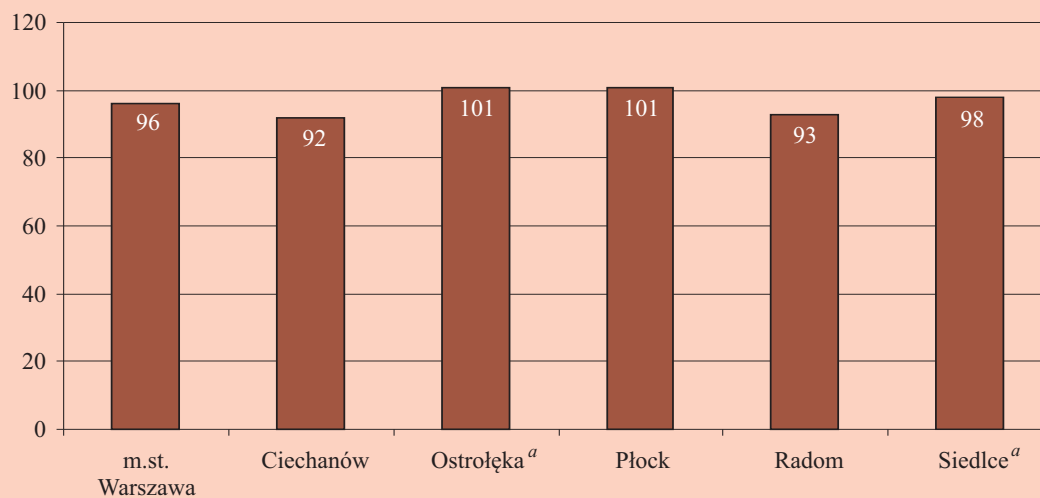

UCZNIOWIE NA 1 KOMPUTER Z DOSTĘPEM DO INTERNETU PRZEZNACZONY DO UŻYTKU UCZNIÓW (bez szkół specjalnych)

Stan na początku roku szkolnego

DZIECI W PRZEDSZKOLACH NA 100 MIEJSC

^a Brak przedszkoli specjalnych.

VIII. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

Dane za lata 2005–2011 prezentowane w tablicach obejmują informacje z obszaru ochrony zdrowia w publicznych i niepublicznych jednostkach opieki zdrowotnej z wyłączeniem jednostek resortu obrony narodowej, resortu spraw wewnętrznych (do 17 listopada 2011 r. – resort spraw wewnętrznych i administracji), a także ochrony zdrowia w zakładach karnych.

Podstawę prezentowanych danych o ochronie zdrowia stanowią:

- ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 r. o **zakładach opieki zdrowotnej** (tekst jednolity: Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89, z późn. zm.), na mocy której tworzone były publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej.
- ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r. Nr 136, poz. 857, z późn. zm.), która regulowała zasady tworzenia prywatnych **praktyk lekarskich**: indywidualnych, indywidualnych specjalistycznych i grupowych. Istotą tej formy jest realizowanie przez prywatne podmioty świadczeń zdrowotnych, także w ramach środków publicznych, dla ogółu ludności.

Dane o **praktykach lekarskich** obejmują wyłącznie te podmioty, które świadczą usługi zdrowotne w ramach środków publicznych.

Dane o **zakładach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej** obejmują przychodnie, ośrodki zdrowia i poradnie (samodzielne). Porad z zakresu ambulatoryjnej opieki zdrowotnej udzielają również praktyki lekarzy i lekarzy dentystów, realizujące świadczenia zdrowotne finansowane ze środków publicznych (umowy z NFZ). Porady z zakresu ambulatoryjnej opieki zdrowotnej nie obejmują porad lekarskich udzielonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych.

Dane o ochronie zdrowia z 2012 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. Po raz pierwszy obowiązuje zasada podawania ich łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej i spraw wewnętrznych. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654, z późn. zm.), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej – określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych. Prezentowane dane dotyczą placówek (do 2011 r. – zakłady opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi labora-

toriami diagnostycznymi). Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarek lub położnych (do 2011 r. regulowane odrębnymi ustawami).

Działalność **aptek ogólnodostępnych** unormowana jest ustawą z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271, z późn. zm.). Dane o aptekach ogólnodostępnych nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. Nr 45 poz. 235, z późn. zm.) opieka może być organizowana w formie **żłobka**, **klubu dziecięcego**, a także sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię. Przed wejściem w życie ww. ustawy żłobki działały na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

Dane o **domach i zakładach pomocy społecznej** dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

Mieszkańcy domów i zakładów pomocy społecznej to osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej opieki i wsparcia w ich miejscu zamieszkania.

Podstawę prawną prezentowanych danych dotyczących **placówek opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży** stanowią:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887, z późn. zm.).

Institucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana m.in. w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej, która jest prowadzona jako placówka typu:

- **interwencyjnego** – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
- **rodzinnego** – wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
- **socjalizacyjnego** – zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe,

społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,

- **specjalistyczno-terapeutycznego** – sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka, zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne.

Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny.

Może być prowadzona w formie:

- **opiekuńczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- **specjalistycznej** – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- **pracy podwórkowej** – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- **w połączonych formach**, tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

Wyniki badań – synteza

Zdrowie, zależy nie tylko od stylu życia, środowiska fizycznego i społecznego oraz czynników genetycznych, ale również od organizacji opieki medycznej. Istotną sprawą dla ochrony zdrowia są świadczenia stacjonarnej opieki zdrowotnej. Według stanu w dniu 31 grudnia 2011 r. w Ostrołęce liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności wyniosła 87,9 wobec 83,4 w 2005 r. Wśród analizowanych miast województwa mazowieckiego najniższy wskaźnik odnotowano w Warszawie (60,9), a najwyższy w Ciechanowie (143,3).

W końcu 2011 r. w Ostrołęce funkcjonowały 53 **ambulatoryjne zakłady opieki zdrowotnej**. Na 1 zakład przypadało 1008 osób (o 300 więcej niż w 2005 r.), a w pozostałych analizowanych miastach wskaźnik ten zawierał się w przedziale od 1391 w Siedlcach do 2264 w Ciechanowie. W Ostrołęce prowadzonych było również 14 **praktyk lekarskich** realizujących świadczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w ramach środków publicznych. W stosunku do 2005 r. odnotowano spadek liczby ambulatoryjnych zakładów opieki zdrowotnej oraz praktyk lekarskich odpowiednio o 30,3% i 30,0%.

Ogółem w 2011 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej udzielono 561,2 tys. **porad**, tj. o 4,0% mniej niż w 2005 r. Liczba porad lekarskich wyniosła 513,4 tys. (o 4,0% mniej niż w 2005 r.), a stomatologicznych – 47,8 tys. (o 3,6% mniej). W analizowanym okresie najwięcej porad lekarskich udzielono w 2009 r. (543,3 tys.), a stomatologicznych – w 2006 r. (97,1 tys.).

Przeciętna liczba porad w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w 2011 r. w Ostrołęce w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 10,5 porady (spadek w stosunku do 2005 r. o 0,3 porady). Wśród analizowanych miast wskaźnik ten kształtował się w granicach od 9,1 (w Ciechanowie i Radomiu) do 14,0 (w Siedlcach).

Sieć placówek ochrony zdrowia uzupełniają **apteki** zaopatrujące ludność w leki i środki medyczne. Są one istotnym elementem systemu ochrony zdrowia.

W końcu 2012 r. w Ostrołęce działalność prowadziło 25 aptek ogólnodostępnych (wszystkie prywatne). W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano wzrost ich liczby – o 2, a w stosunku do 2005 r. – wzrost o 8. W aptekach pracowało 46 magistrów farmacji (o 24,3% więcej w porównaniu z 2005 r.). Zdecydowaną większość farmaceutów stanowiły kobiety – 82,6%. Apteki ogólnodostępne nie pełniły dyżurów nocnych stałych, a okresowe pełniło 44,0% tych placówek.

Z roku na rok spada w Ostrołęce liczba ludności przypadająca na 1 aptekę ogólnodostępną. W końcu 2012 r. na 1 aptekę przypadało przeciętnie 2131 osób, tj. o 1036 (o 32,7%) mniej w niż w 2005 r. Wśród analizowanych miast najmniej korzystna sytuacja była w Płocku, gdzie zanotowano najwyższą liczbę osób przypadających na 1 aptekę (3170).

Do 4 kwietnia 2011 r. do placówek systemu opieki zdrowotnej zaliczane były również żłobki i oddziały żłobkowe działające przy przedszkolach.

Żłobek, zgodnie z ustawą o opiece nad dziećmi do lat 3, od 4 kwietnia 2011 r. nie posiada już statusu zakładu opieki zdrowotnej. Jest to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne.

W latach 2005–2012 w Ostrołęce funkcjonował tylko 1 żłobek, dla którego organem założycielskim był samorząd terytorialny. W końcu grudnia 2012 r. placówka dysponowała 40 miejscami (wzrost o 60,0% w stosunku do 2005 r.). W ciągu tego roku w placówkach przebywało 67 dzieci (o 27 więcej niż w 2005 r.). W 2012 r. przeciętny pobyt dziecka w placówce wyniósł 91 dni.

W końcu grudnia 2012 r. na każde 1000 dzieci w wieku do 3 lat w Ostrołęce do żłobka uczęszczało 24,2 dzieci w tej grupie wiekowej (o 1,2 więcej niż przed rokiem i o 10,0 więcej niż w 2005 r.). Wśród analizowanych miast niższą wartość tego wskaźnika odnotowano tylko w Ciechanowie (16,5), a najwyższą w m.st. Warszawie (87,0).

Ważne miejsce w systemie zabezpieczenia społecznego zajmuje pomoc społeczna, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie sami pokonać.

W końcu 2012 r. w Ostrołęce w zakresie **stacjonarnej pomocy społecznej** działalność prowadziły 3 placówki (2 domy pomocy społecznej i 1 schronisko dla bezdomnych). W dyspozycji placówek były 262 miejsca (w domach pomocy społecznej – 251, w schronisku dla bezdomnych – 11). W placówkach przebywało 255 mieszkańców, czyli o 6,7% więcej niż w 2005 r. Przeciętna liczba mieszkańców domów i zakładów pomocy społecznej na 1000 ludności wyniosła 4,8. Wskaźnik ten wzrósł w stosunku do 2005 r. o 0,4 punktu. Swoją pobyt w domach pomocy społecznej, przynajmniej w części z dochodów własnych, opłacali wszyscy pensjonariusze. Na umieszczenie w placówce oczekiwało 6 osób.

Zadaniem pomocy społecznej jest również opieka nad dziećmi i młodzieżą pozbawioną częściowo lub całkowicie opieki ze strony rodziny. Opieka ta realizowana jest poprzez placówki opiekuńczo-wychowawcze całodobowe oraz placówki wsparcia dziennego.

W latach 2005–2012 w Ostrołęce funkcjonowała 1 **placówka opiekuńczo-wychowawcza** typu interwencyjnego. W końcu 2012 r. placówka dysponowała 10 miejscami, a przebywało w niej 5 wychowanków. W porównaniu z 2005 r. liczba miejsc zmniejszyła się o 60,0%, natomiast wychowanków – o 66,7%.

W latach 2005–2008 oprócz placówki interwencyjnej funkcjonowała 1 placówka typu socjalizacyjnego. W końcu 2008 r. dysponowała ona 30 miejscami, a ich liczba w stosunku do 2005 r. zmniejszyła się o 14, tj. o 31,8%. W placówce przebywało wówczas 22 wychowanków, czyli o 33,3% mniej niż w 2005 r.

Oprócz placówek opiekuńczo-wychowawczych w Ostrołęce funkcjonują **placówki wsparcia dziennego**, które zapewniają dziecku pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizację zabaw i zajęć sportowych oraz stałą pracę z rodziną dziecka. Najwięcej tego typu placówek (7) funkcjonowało w 2006 r., z opieki których w końcu roku korzystało 168 wychowanków. W latach 2007–2012 funkcjonowało 6 placówek. Według stanu w dniu 31 grudnia 2012 r. z ich wsparcia korzystało 114 dzieci, tj. o 12,3% mniej niż w 2007 r. Na 1 placówkę przypadało średnio od 42 wychowanków (w 2010 r.) do 19 (w 2012 r.).

TABL. 1 (61). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ^a
Zakłady opieki zdrowotnej..	76	76	71	73	52	51	53	x
Przychodnie.....	x	x	x	x	x	x	x	55
Praktyki lekarskie ^b	20	26	25	23	22	21	14	14
Porady udzielone ^c	584449	622484	617402	609336	630236	601494	561225	568671
lekarskie	534827	525396	527661	520254	543335	523050	513383	519254
stomatologiczne	49622	97088	89741	89082	86901	78444	47842	49417

a Patrz uwagi na str. 107. *b* Dane obejmują podmioty, które podpisały kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia lub z zakładami opieki zdrowotnej; do 2008 r. łącznie z praktykami lekarskimi przeprowadzającymi badania profilaktyczne w zakresie służby medycyny pracy. *c* W ciągu roku; łącznie z poradami opłacanymi przez pacjentów (środki niepubliczne); bez porad udzielonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych.

TABL. 2 (62). **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Apteki	17	17	18	20	24	24	23	25
w tym pełniące dyżury nocne stałe	.	–	–	1	2	–	2	–
Pracujący w aptekach	.	101	116	145	140	130	134	134
w tym:								
magistrowie farmacji	37	36	32	44	43	40	43	46
w tym kobiety	.	28	29	39	33	34	37	38
technicy farmaceu- tyczni	.	44	59	71	70	69	73	74
w tym kobiety	.	40	55	67	67	68	71	71

TABL. 3 (63). **ŻŁOBKI^a**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Żłobki	1	1	1	1	1	1	1	1
Miejsca	25	24	25	24	24	40	40	40
Dzieci	22	23	22	20	21	40	40	40
Dzieci przebywające (w ciągu roku)	40	48	40	30	35	60	64	67

a W Ostrołęce prowadzi działalność tylko żłobek publiczny.

TABL. 4 (64). **POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA^a**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Domy i zakłady	3	3	3	3	3	3	3	3
Miejsca	242	251	251	256	251	252	256	262
Mieszkańcy	239	246	251	256	249	258	255	255
w tym po raz pierwszy umieszczeni w cią- gu roku	.	36	36	26	24	38	41	24
Osoby oczekujące na umieszczenie	.	11	18	14	15	17	7	6

^a Brak filii domów i zakładów.

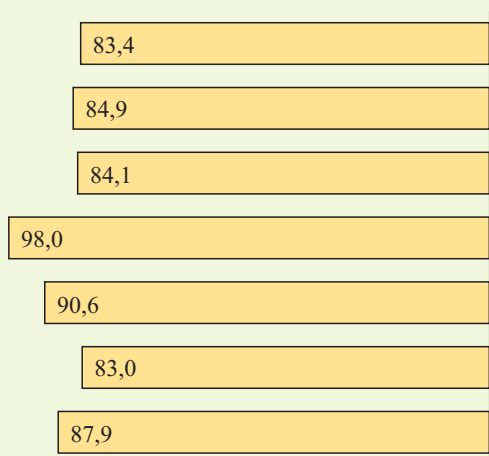
TABL. 5 (65). **INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA ORAZ PLACÓWKI WSPARCIA
DZIENNEGO**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
PLACÓWKI								
Placówki opiekuńczo- wychowawcze	2	2	2	2	2	3	2	1
Interwencyjne	1	1	1	1	1	1	1	1
Socjalizacyjne	1	1	1	1	–	–	–	–
Inne ^a	–	–	–	–	1	2	1	–
Placówki wsparcia dzien- nego – opiekuńcze^b	.	7	6	6	6	6	6	6
MIEJSCA								
Placówki opiekuńczo- wychowawcze	69	50	50	50	50	80	40	10
Interwencyjne	25	20	20	20	10	10	10	10
Socjalizacyjne	44	30	30	30	–	–	–	–
Inne ^a	–	–	–	–	40	70	30	–
Placówki wsparcia dzien- nego – opiekuńcze^b	.	208	160	190	160	180	165	135
WYCHOWANKOWIE								
Placówki opiekuńczo- wychowawcze	48	42	51	45	64	96	30	5
Interwencyjne	15	10	17	23	24	15	1	5
Socjalizacyjne	33	32	34	22	–	–	–	–
Inne ^a	–	–	–	–	40	81	29	–
Placówki wsparcia dzien- nego – opiekuńcze^b	.	168	130	168	154	252	144	114

^a Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne. ^b Placówki wsparcia dziennego prowadzone były tylko w formie opiekuńczej.

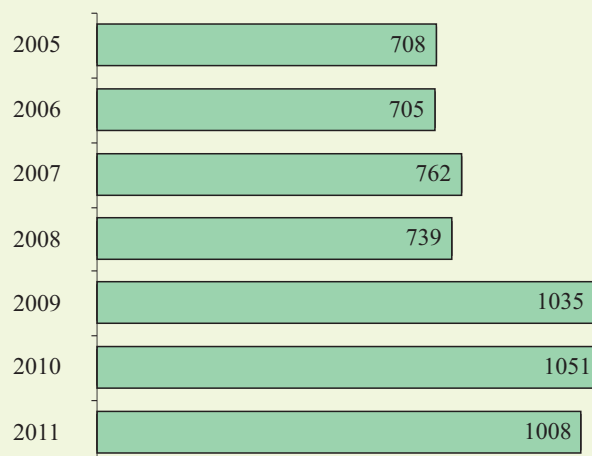
ŁÓŻKA W SZPITALACH OGÓLNYCH^a
NA 10 TYS. LUDNOŚCI

Stan w dniu 31 XII

LUDNOŚĆ NA 1 ZAKŁAD
OPIEKI ZDROWOTNEJ

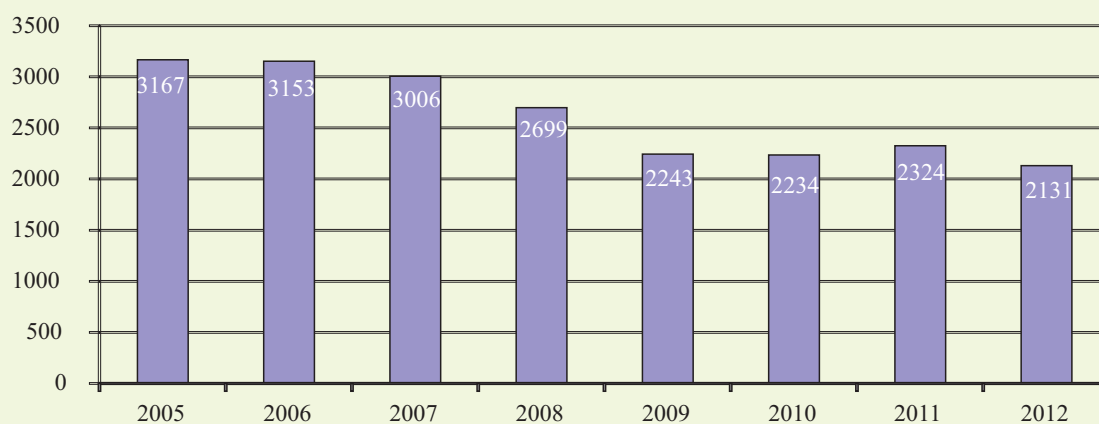
Stan w dniu 31 XII

^a Bez miejsc dziennych; od 2008 r. łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków.

LUDNOŚĆ NA 1 APTEKĘ OGÓLNODOSTĘPNĄ

Stan w dniu 31 XII

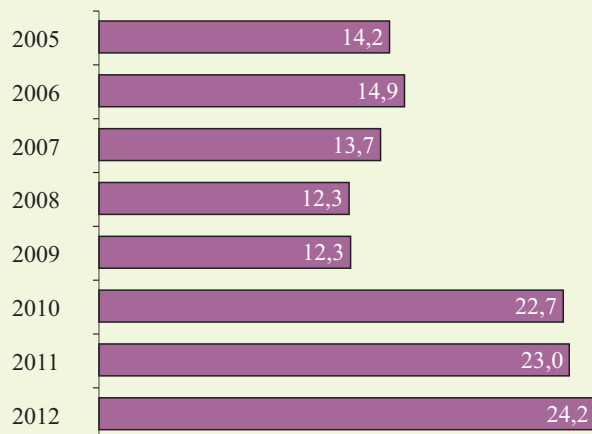
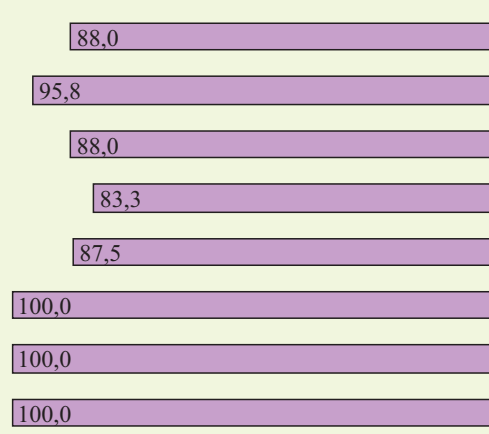

DZIECI W ŻŁÓBKACH

Stan w dniu 31 XII

NA 100 MIEJSC

NA 1000 DZIECI
DO LAT 3

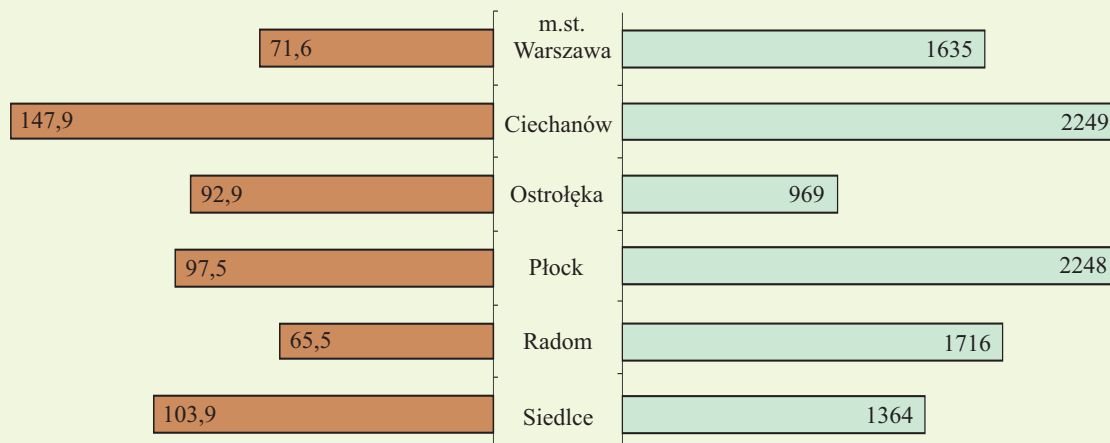

WSKAŹNIKI DLA WYBRANYCH MIAST W 2012 R.

ŁÓŻKA W SZPITALACH OGÓLNYCH^{ab}

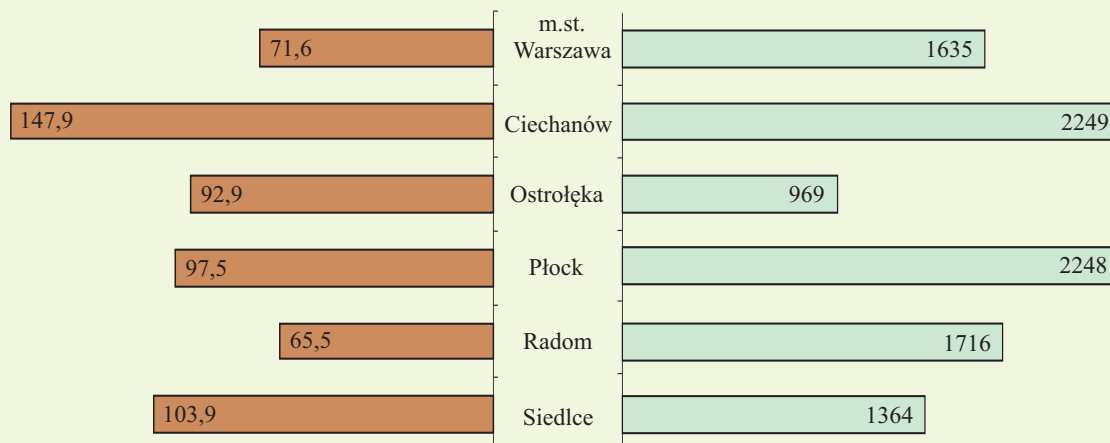
NA 10 TYS. LUDNOŚCI

Stan w dniu 31 XII

LUDNOŚĆ NA 1 PRZYCHODNIĘ^a

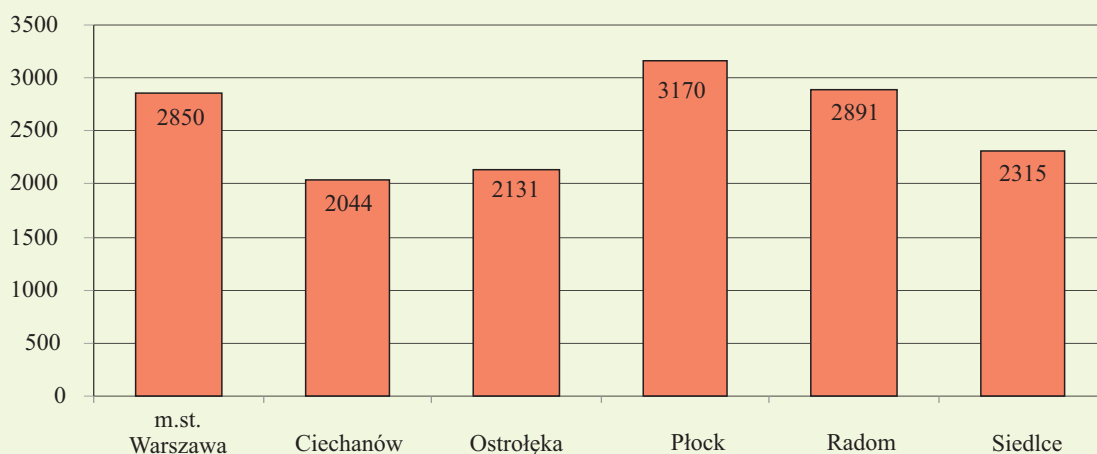
Stan w dniu 31 XII

a Łącznie z resortem MON i MSW. b Bez miejsc dziennych; łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków.

LUDNOŚĆ NA 1 APTEKĘ OGÓLNOODOSTĘPNĄ

Stan w dniu 31 XII

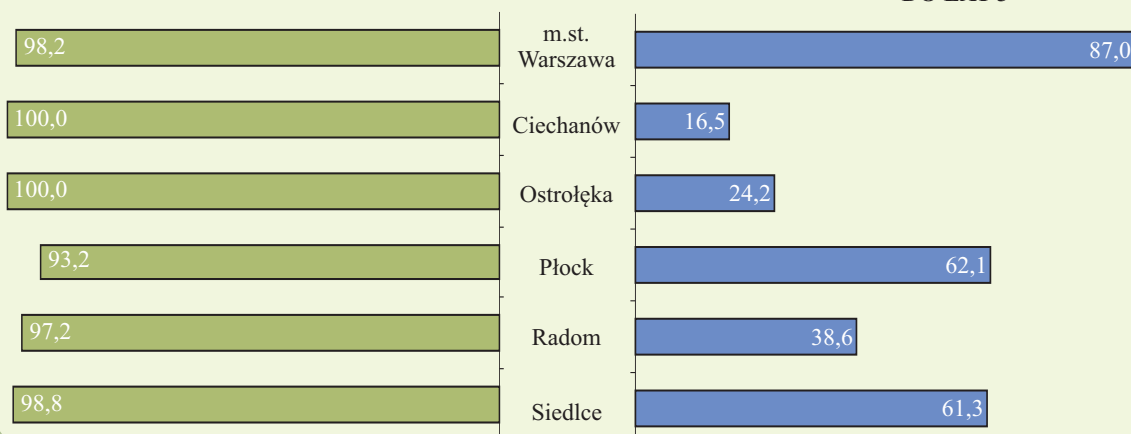

DZIECI W ŻŁOBKACH

Stan w dniu 31 XII

NA 100 MIEJSC

NA 1000 DZIECI
DO LAT 3

IX. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

KULTURA

Biblioteka jest to jednostka posiadająca uporządkowany (zinwentaryzowany) zbiór książek, czasopism i innych materiałów piśmienniczych, liczący co najmniej 300 jednostek inwentarzowych, udostępniany czytelnikom w sposób kontrolowany.

Punkt biblioteczny to placówka, prowadzona najczęściej społecznie, której księgozbiory są wypożyczane na czas nieokreślony z jednostki macierzystej (biblioteki lub filii) i pozostają w ewidencji tej jednostki. Ponieważ nie stanowią one samodzielnych jednostek, dane o ich działalności podawane są łącznie z danymi dotyczącymi bibliotek.

Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma. Jednostką obliczeniową księgozbioru jest wolumin, czyli tom (zawartość jednej okładki) zarejestrowany w książce inwentarzowej. W przypadku periodyków za wolumin uważa się zbiór (zazwyczaj roczny) numerów jednego tytułu gazety lub czasopisma stanowiący jedną pozycję inwentarzową.

Do **zbiorów specjalnych** należą: nuty, grafiki, mapy, płyty CD, płyty DVD, kasyety magnetofonowe, płyty analogowe i inne.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia.

Muzea to instytucje kultury, które gromadzą, rejestrują, konserwują i przechowują oraz udostępniają publiczności w formie wystaw zabytki i wytwory kultury w zakresie sztuki, wiedzy, techniki i przyrody oraz prowadzą działalność naukową, oświatową i popularyzatorską. W muzeach jako **muzealia** wykazano rzeczy ruchome i nieruchomości wpisane do inwentarza muzealiów.

Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy).

Przez **seans** rozumie się ciągłą projekcję filmu długometrażowego, w zamierzonym i z góry określonym czasie trwania. W przypadku projekcji filmu wieloczęściowego podzielonego na odcinki – projekcję każdej części mającej własną czołówkę i określoną długość

uważa się za odrębny seans filmowy. Za seans uważa się również wyświetlenie zestawu filmów krótkometrażowych (np. tzw. poranki dla dzieci).

Informacje o działalności **domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic** opracowano na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata, a począwszy od 2012 r. co rok. W ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r., poz. 406) mówi się o głównych zadaniach instytucji kultury, jakimi są domy kultury, ośrodki kultury, świetlice i kluby, których podstawowym celem statutowym jest prowadzenie działalności kulturalnej.

TURYSTYKA

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r. termin „**turystyka**” oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca. Powyższa definicja nie wpływa na prezentowane dane z lat poprzednich.

Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania (od 2012 r. turystycznych obiektów noclegowych), tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty. Od 2012 r. nastąpiła zmiana zakresu prezentowanych danych przez włączenie informacji na temat pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych (w Ostrołęce tego rodzaju obiekty nie wystąpiły w rejestrach).

W informacjach o **obiektach i miejscach noclegowych turystyki** nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub pokoi jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

SPORT

Począwszy od 2002 r. informacje o organizacjach kultury fizycznej i klubach sportowych opracowywane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

Dane o **sporcie** dotyczą klubów uczestniczących i nieuczestniczących we współzawodnictwie sportowym w kategoriach juniorskich i wyższych na poziomie ogólnopolskim (bez UKS i klubów wyznaniowych).

Klub sportowy to podstawowa jednostka organizacyjna prowadząca działalność sportową, funkcjonująca jako osoba prawna.

Sekcja sportowa to podstawowa jednostka organizacyjna w klubach sportowych, realizująca zadania statutowe, skupiająca zawodników uprawiających jeden rodzaj sportu. Każda sekcja sportowa musi być zarejestrowana we właściwym polskim związku sportowym.

Ćwiczący oraz **trenerzy i instruktorzy sportowi** liczeni są tylko jeden raz, nawet jeśli trenują lub pracują w więcej niż jednej sekcji sportowej.

Dane o **obiektach sportowych** pochodzą z badania cyklicznego, które zostało przeprowadzone po raz pierwszy w 2011 r. i nie obejmowało obiektów przyszkolnych wykazywanych przez szkoły w Systemie Informacji Oświatowej.

Jako **boiska uniwersalne-wielozadaniowe** należy rozumieć boiska, na których można przeprowadzić każdą z gier sportowych.

Stopień wykorzystania obiektu w celach sportowo-rekreacyjnych – wyrażony w procentach – wynika z porównania liczby dni w roku, w których obiekt był wykorzystany w celach sportowo-rekreacyjnych do liczby dni w roku, w których obiekt był czynny.

Wyniki badań – synteza

Instytucje zajmujące się upowszechnianiem kultury przyjmują różne formy organizacji, do których należą m.in.: biblioteki, muzea i kina.

W 2012 r. w Ostrołęce funkcjonowało 7 **placówek bibliotecznych** (1 biblioteka, 5 filii i 1 punkt biblioteczny), których celem było zaspokajanie i rozwijanie potrzeb czytelniczych społeczeństwa oraz upowszechnianie wiedzy i kultury. Na jedną placówkę przypadało 7612 mieszkańców miasta. W porównaniu z 2005 r. wskaźnik ten zwiększył się o 27,3%.

W latach 2005–2012 stopniowo wzrastała wielkość księgozbioru. Według stanu w końcu grudnia 2012 r. księgozbiór wszystkich placówek bibliotecznych wynosił 183,5 tys. wol. i był o 6,9 tys. wol. (o 3,9%) większy niż 2005 r. Na 1000 ludności przypadało w 2012 r. 3444 wol. (o 162 wol. więcej niż w 2005 r.). Oprócz podstawowego źródła wiedzy, jakim jest książka czy czasopismo w wersji drukowanej, placówki posiadają coraz większe zbiory specjalne, w tym coraz więcej rękopisów i druków ulotnych.

W ostatnich latach poziom czytelnictwa w Ostrołęce obniżał się. Liczba zarejestrowanych czytelników zmniejszyła się z 17,0 tys. w 2005 r. do 10,3 tys. w 2012 r., tj. o 39,2%. Wraz ze spadkiem liczby czytelników zmniejszył się również wskaźnik liczby czytelników przypadających na 1000 ludności, który w 2012 r. wyniósł 193 (w 2005 r. – 314). Wśród sześciu analizowanych miast województwa mazowieckiego wskaźnik ten tylko w Radomiu był niższy i wynosił 116 (najwyższy był w m.st. Warszawie – 270).

Od 2005 r. placówki biblioteczne w Ostrołęce odnotowywały systematyczny spadek wypożyczeń księgozbioru aż do 2011 r. W 2012 r. liczba udostępnień księgozbioru była wyższa niż w poprzednim roku (o 7,7%) i wyniosła 99,4 tys.; w stosunku do 2005 r. obniżyła się o 28,1%.

W 2012 r. 1 czytelnik wypożyczył przeciętnie 9,6 wol. – najmniej wśród analizowanych miast. W pozostałych miastach wskaźnik ten kształtował się od 14,8 wol. w Radomiu do 25,1 wol. w Ciechanowie. W porównaniu z 2005 r. w Ostrołęce liczba wypożyczeń na 1 czytelnika zwiększyła się o 1,4 wol. W omawianym okresie najmniej wypożyczeń było w 2010 r. – 7,0 wol.

Zadania związane z zaspokojeniem potrzeb kulturalnych społeczeństwa realizują również **muzea**. W latach 2005–2012 w Ostrołęce prowadziło działalność niezmiennie 1 muzeum. Według stanu na koniec 2012 r. muzeum miało w swoich zasobach 16,0 tys. muzealiów. Liczba ich zwiększyła się w stosunku do 2005 r. prawie o połowę (o 47,0%).

Zbiory muzealne prezentowane były poprzez organizowanie wystaw czasowych. W 2012 r. muzeum zorganizowało w kraju 13 wystaw, tj. o 6 (o 85,7%) więcej w porównaniu z 2005 r. Z ogółu wystaw czasowych 61,5% stanowiły wystawy własne, natomiast pozostałą część – wystawy obce, tj. prezentowane w danym muzeum, ale przygotowane przez inne muzea krajowe lub zagraniczne.

W 2012 r. placówkę zwiedziło 11,5 tys. osób, tj. ponad dwukrotnie więcej niż rok wcześniej i o 4,5 tys. więcej niż w 2005 r. Z ogólnej liczby zwiedzających w 2012 r. 38,6% stanowiła młodzież szkolna zwiedzająca muzeum w zorganizowanych grupach (w 2005 r. – 78,9%). W przeliczeniu na 1000 ludności miasta muzeum zwiedziło 215 osób, czyli o 85 osób więcej niż w 2005 r.

Muzeum oprócz działalności wystawienniczej prowadziło szereg innych form aktywności, tj. lekcje muzealne, warsztaty, odczyty, prelekcje, spotkania, koncerty, oraz imprezy plenerowe. W 2012 r. zorganizowało łącznie 242 tego typu imprezy.

W latach 2005–2012 w Ostrołęce działało 1 **kino** stałe, które dysponowało 385 miejscami na widowni. Liczba ludności na 1 miejsce w kinie wyniosła 138 osób (w 2005 r. – 140 osób).

W 2012 r. kino w Ostrołęce wyświetliło 1,7 tys. seansów, w tym 13,8% stanowiły filmy produkcji polskiej. W porównaniu z poprzednim rokiem, ogólna liczba seansów wzrosła o 41,0%, a liczba seansów filmów polskich zmalała o 40,9%. W 2012 r. co siódmy wyświetlony w kinie film był produkcji polskiej, podczas gdy rok wcześniej – co trzeci. W stosunku do 2005 r. zanotowano wzrost ogólnej liczby seansów o 55,6%, a seansów filmów polskich o 41,8%.

W ciągu całego 2012 r. ostrołęckie kino odwiedziło 124,8 tys. widzów, co dało wzrost w stosunku do 2005 r. o 50,1%. Na 1000 ludności przypadało 2339 widzów. W latach 2005–2012 wskaźnik ten na przemian zwiększał lub zmniejszał się i w rezultacie w 2012 r. zwiększył się w stosunku do 2005 r. o ponad połowę (o 52,0%).

Przeciętna frekwencja na jednym seansie w 2012 r. wyniosła 71 osób i była mniejsza w porównaniu z poprzednim rokiem o 9 osób, a w stosunku do 2005 r. o 3 osoby.

Działalność bibliotek, muzeów oraz kin uzupełniały placówki prowadzące wielokierunkową działalność społeczno-kulturalną (**domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice**). Instytucje tego typu przygotowując zróżnicowane oferty skierowane do ludzi w każdym wieku, kreują postawy aktywnego uczestnictwa w życiu społeczno-kulturalnym danej społeczności. Ponadto zapewniają, zwłaszcza dzieciom i młodzieży, atrakcyjne formy wypełnienia wolnego czasu. W ostatnich latach w Ostrołęce funkcjonowały 3 instytucje (1 ośrodek kultury

i 2 kluby). W 2012 r. zorganizowały 169 imprez, w których wzięło udział 20,3 tys. uczestników. W porównaniu z 2005 r. zwiększyła się liczba imprez o 26,1%, natomiast liczba uczestników tych imprez zmniejszyła się o 24,2%.

W 2012 r. we wszystkich instytucjach działało 8 zespołów artystycznych, które zrzeszały 360 członków. Wśród członków zespołów 32,8% stanowiły dzieci i młodzież w wieku poniżej 15 lat, a co czternasty członek zespołu był w wieku powyżej 55 lat. W stosunku do 2005 r. liczba zespołów zmalała o ponad połowę.

Ponadto prowadzone były koła (kluby), tj. systematyczne zajęcia o określonym profilu tematycznym w zorganizowanych grupach. W 2012 r. działalność prowadziło 16 kół (o 4 więcej niż w 2005 r.). W zajęciach organizowanych przez te koła wzięło udział 388 osób, w tym 132 osoby (34,0%) w wieku poniżej 15 roku życia.

Dostępność dóbr kultury decyduje o atrakcyjności turystycznej miasta. Istotne znaczenie ma również baza noclegowa. W Ostrołęce w latach 2005–2012 funkcjonowały 4 **turystyczne obiekty noclegowe**, w tym 3 hotele, które oferowały wypoczynek całoroczny. W końcu lipca 2012 r. obiekty turystyczne dysponowały łącznie 299 miejscami noclegowymi, tj. o 5,1% mniej niż w 2005 r., w tym hotele – 145 miejscami, tj. o 1,4% mniej niż w 2005 r. Spośród ogólnej liczby miejsc noclegowych 48,5% wykorzystywanych było przez cały rok (w 2005 r. – 46,7%).

Podstawową miarą realizacji działalności w sferze usług noclegowych jest liczba korzystających z noclegów w bazie noclegowej turystyki oraz liczba udzielonych noclegów. W 2012 r. turystyczne obiekty noclegowe przyjęły 9,2 tys. turystów, co w porównaniu z 2005 r. oznacza spadek o 22,4%. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych bazy noclegowej turystyki w 2012 r. wyniósł 38,3%, co uplasowało Ostrołękę na drugim miejscu wśród analizowanych miast po m.st. Warszawie, gdzie wskaźnik ten był najwyższy i wyniósł 47,6% (najniższy był w Siedlcach – 16,8%).

Istotnym wskaźnikiem w analizie działalności turystycznej jest poziom wykorzystania bazy noclegowej turystyki przez turystów zagranicznych, którzy w 2012 r. stanowili 14,9% ogólnej liczby turystów (1,4 tys. osób), co oznacza, że co siódmy turysta korzystający w 2012 r. z bazy noclegowej Ostrołęki był spoza kraju (w 2005 r. – co ósmy). Najmniej turystów zagranicznych odwiedziło Ostrołękę w 2008 r. – 859 osób, tj. o 42,7% mniej niż w 2005 r. i o 37,6% mniej niż w 2012 r. Wśród analizowanych miast w 2012 r. najmniejszy udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów zanotowano w Ciechanowie – 4,4%, a największy w m.st. Warszawie – 39,7%.

W 2012 r. turystyczne obiekty noclegowe udzieliły 23,1 tys. noclegów, w tym 6,3 tys. turystom zagranicznym. W stosunku do 2005 r. liczba udzielonych noclegów ogółem zmniejszyła się o 4,8%, a udzielonych turystom zagranicznym wzrosła o 88,0%.

Podstawową jednostką organizacyjną działającą w zakresie kultury fizycznej jest **klub sportowy**. W 2012 r. w Ostrołęce działało 6 klubów sportowych, których liczba w stosunku do 2006 r. nie zmieniła się. Zmalała natomiast liczba sekcji sportowych z 9 w 2006 r. do 7 w 2012 r.

W 2012 r. kluby sportowe liczyły 190 członków, a ćwiczyły w nich ponad 182 osoby. Na 1000 ludności Ostrołęki w 2012 r. przypadały 3 osoby ćwiczące (o 4 osoby mniej niż w 2006 r.). Wskaźnik ten był najniższy wśród miast na prawach powiatu województwa mazowieckiego (najwyższy był w Siedlcach – 22 osoby). Wśród osób ćwiczących zdecydowanie przeważali mężczyźni – stanowili 73,6% (w 2006 r. – 81,2%). Osoby w wieku do lat 18 stanowiły 44,0% ogółu ćwiczących, tj. o 25,5 p.proc. mniej niż w 2006 r.

W 2012 r. we wszystkich klubach ćwiczących szkoliło 3 trenerów i 14 instruktorów, których było odpowiednio o 4 mniej (57,1%) i o 6 więcej (75,0%) niż w 2006 r.

Aktywne uczestnictwo i zaangażowanie w rywalizację sportową jest skutecznym środkiem budowania prawidłowych więzi i zachowań społecznych. Stopień zaangażowania w systematyczną aktywność fizyczną w dużej mierze zależy od dostępności do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

W 2010 r. w Ostrołęce funkcjonowało wiele **obiektów sportowych**. Miasto dysponowało 3 stadionami, spośród których jeden to stadion wielofunkcyjny, a dwa to stadiony piłkarskie. Mieszkańcy miasta mogli aktywnie spędzać wolny czas na pływalni krytej. Funkcjonowały również m.in. 2 boiska uniwersalne-wielozadaniowe, 2 korty tenisowe otwarte oraz 3 hale sportowe. Większość wymienionych obiektów było dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

TABL. 1 (66). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Biblioteki	7	6	6	6	6	6	6	6
Punkty biblioteczne	2	2	3	3	2	2	2	1
Ludność na 1 placówkę biblioteczną	5981	6701	6012	5998	6730	6702	6680	7612
Księgozbiór w wol.	176656	177691	179800	181082	181580	180796	182804	183510
na 1000 ludności	3282	3315	3323	3354	3373	3372	3421	3444
Czytelnicy ^a (w ciągu roku)	16953	14650	12994	12121	13433	13393	10930	10315
Wypożyczenia ^{ab} (w ciągu roku) w wol. .	138253	128275	109867	104869	98817	93087	92235	99357
na 1 czytelnika	8,2	8,8	8,5	8,7	7,4	7,0	8,4	9,6
na 1000 ludności	2559	2386	2029	1941	1831	1734	1723	1861

a Łącznie z punktami bibliotecznymi. *b* Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

TABL. 2 (67). **ZBIORY MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
O G Ó Ł E M	188967	189808	192319	194043	194928	194434	196902	197943
Druki zwarte nowsze ^a ...	170121	171831	174000	175506	175967	175618	177574	179518
Czasopisma	6535	5860	5800	5576	5613	5178	5230	3992
Zbiory specjalne	12311	12117	12519	12961	13348	13638	14098	14433
w tym rękopisy, druki ulotne	351	358	358	371	382	404	408	410

a Wydane po 1800 r.

Ź r ó d ł o: dane Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Wiktora Gomulickiego w Ostrołęce.

TABL. 3 (68). **MUZEA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	1	1	1	1	1	1	1	1
Muzealia (stan w dniu 31 XII)	10910	13777	14091	14329	14652	15201	15623	16038
Wystawy czasowe:								
własne ^a	5	4	2	3	6	4	7	8
obce ^b	2	2	8	6	5	4	2	5
Zwiedzający	7009	6609	6082	7780	6462	6404	5467	11490
w tym młodzież szkolna ^c	5530	5981	3795	4228	3165	3188	2139	4438

a W kraju. *b* Krajowe i zagraniczne. *c* Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

TABL. 4 (69). **KINA STAŁE**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kina	1	1	1	1	1	1	1	1
Miejsca na widowni	385	385	385	385	385	385	385	385
Ludność na 1 miejsce na widowni	140	139	141	140	140	139	139	138
Seanse (w ciągu roku)	1122	947	1031	1274	1177	1027	1238	1746
Widzowie (w ciągu roku)	83174	65916	51687	58181	95388	58654	99306	124831
na 1 seans	74,1	69,6	50,1	45,7	81,0	57,1	80,2	71,5
na 1000 ludności	1539	1226	954	1077	1768	1092	1855	2339

TABL. 5 (70). **DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2009	2011	2012
Instytucje	2	3	3	3	3
ośrodki kultury	1	1	1	1	1
kluby	1	2	2	2	2
Imprezy (w ciągu roku)	134	268	165	110	169
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	26,8	23,0	27,0	26,0	20,3
Kursy (w ciągu roku)	2	1	4	–	–
Absolwenci kursów (w ciągu roku)	42	26	138	–	–
w tym dzieci i młodzież ^a	9	22	75	–	–
Zespoły artystyczne	20	17	11	9	8
Członkowie zespołów arty- stycznych	548	453	460	422	360
w tym dzieci i młodzież ^a	260	292	219	160	118
Koła (kluby)	12	10	14	16	16
Członkowie kół (klubów)	525	291	314	382	388
w tym dzieci i młodzież ^a	130	92	88	137	132

^a W wieku poniżej 15 lat.

TABL. 6 (71). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	4	4	4	4	4	4	4	4
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) ...	315	315	314	314	178	178	229	299
w tym całoroczne	147	147	146	146	146	146	145	145
Korzystający z noclegów w tym turyści zagra- niczni	11894	11678	11506	13222	15334	11432	10072	9235
Udzielone noclegi	24311	27304	27328	25590	25839	22751	17801	23148
w tym turystom zagra- nicznym	3353	2306	1763	1508	2105	2705	1799	6305

TABL. 7 (72). **KLUBY SPORTOWE^a**
Stan w dniu 31 XII

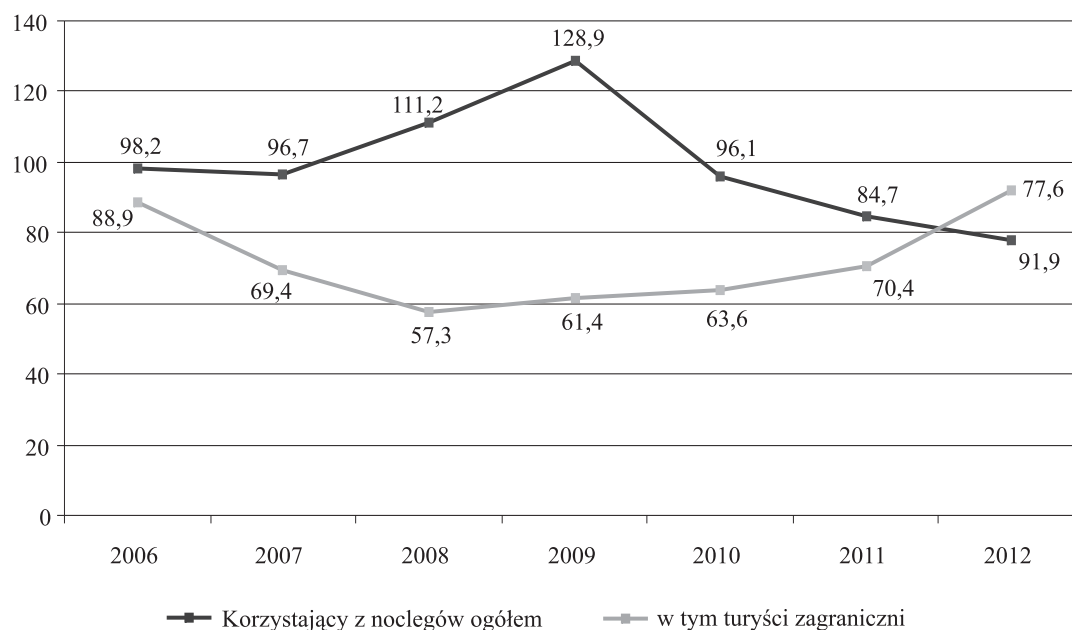
WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2008	2010	2012
Jednostki organizacyjne	6	6	5	6
Członkowie	454	503	384	190
Ćwiczący	394	460	350	182
w tym kobiety	74	123	122	48
w tym w wieku do 18 lat	274	317	239	80
Sekcje sportowe	9	8	8	7
Trenerzy	7	3	5	3
Instruktorzy sportowi	8	14	11	14

^a Bez uczniowskich klubów sportowych (UKS) i wyznaniowych klubów sportowych.

TABL. 8 (73). **WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE W 2010 R.**
Stan w dniu 31 XII

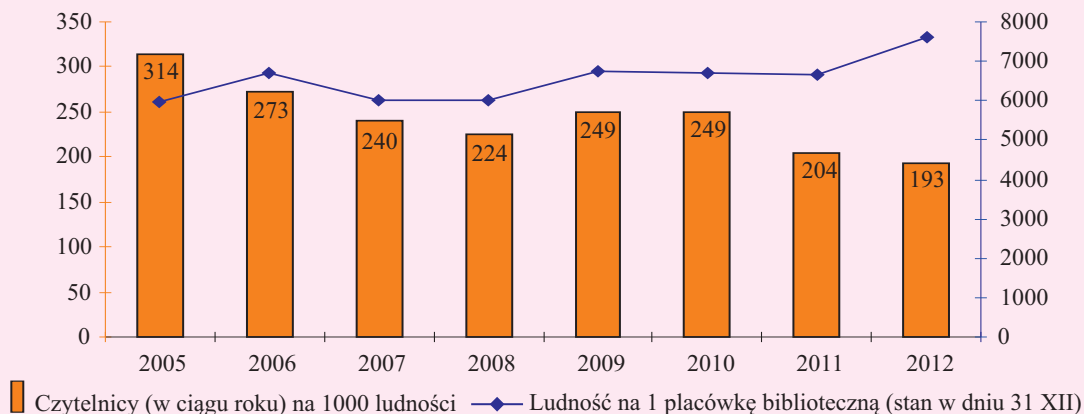
WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty		Stopień wykorzystania w %
	ogółem	w tym dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych	
Stadiony	3	3	100
wielofunkcyjne	1	1	100
piłkarskie	2	2	100
Boiska uniwersalne- -wielozadaniowe	2	2	100
Korty tenisowe otwarte	2	2	100
Hale sportowe	3	2	98
Pływalnie kryte	1	1	100
Skateparki	1	-	100

Dynamika korzystających z noclegów bazy noclegowej turystyki
(2005=100)

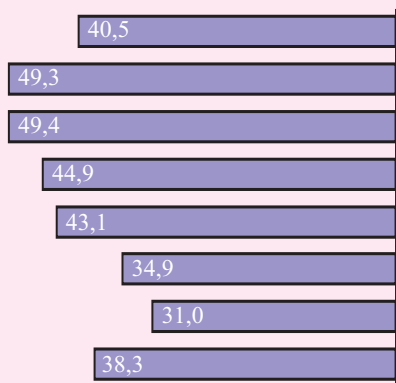

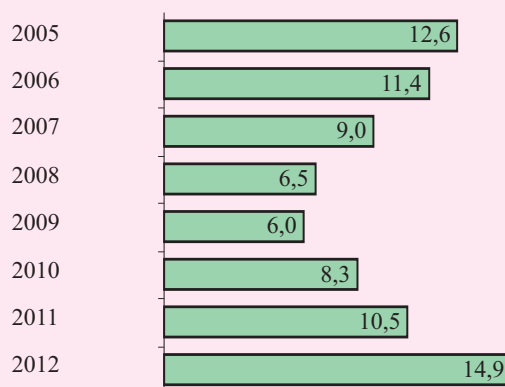
BIBLIOTEKI

STOPIEŃ WYKORZYSTANIA MIEJSC NOCLEGOWYCH BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI (w %)

UDZIAŁ TURYSTÓW ZAGRANICZNYCH W OGÓLNEJ LICZBIE KORZYSTAJĄCYCH Z NOCLEGÓW (w %)

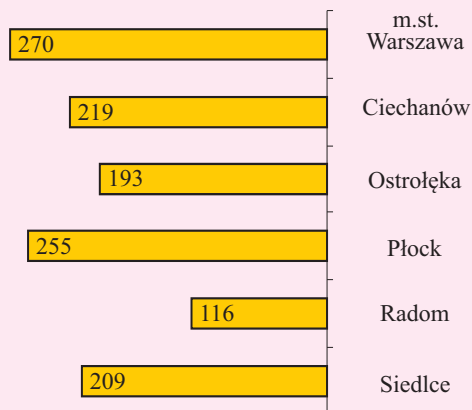
TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z NOCLEGÓW W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH NOCLEGOWYCH W 2012 r.

Turyści z wybranych krajów europejskich
w % ogółu turystów zagranicznych

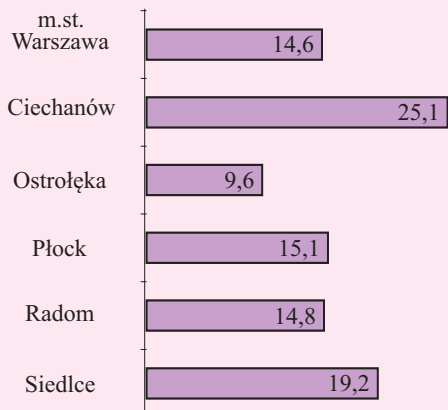

WSKAŹNIKI DLA WYBRANYCH MIAST W 2012 R.

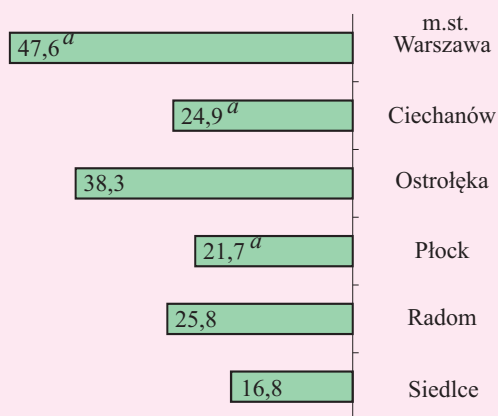
CZYTELNICY (w ciągu roku) NA 1000 LUDNOŚCI

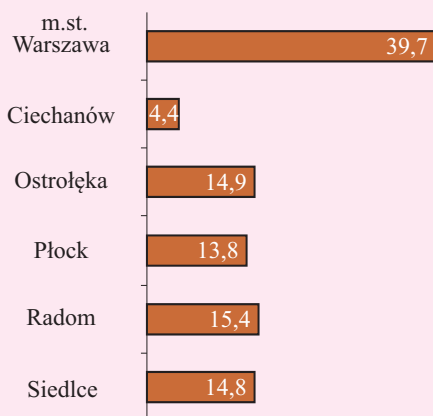
WYPOŻYCZENIA (w ciągu roku) NA 1 CZYTELNIKA

STOPIEŃ WYKORZYSTANIA MIEJSC NOCLEGOWYCH BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI (w%)

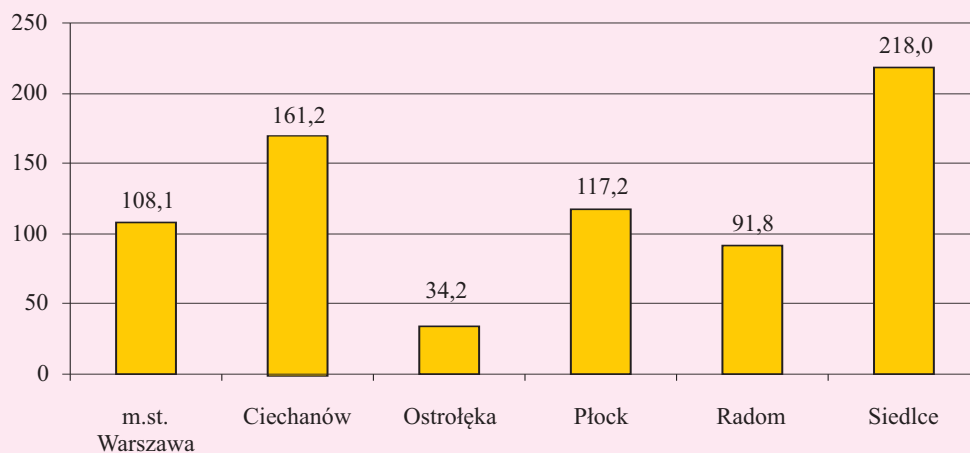
UDZIAŁ TURYSTÓW ZAGRANICZNYCH W OGÓLNEJ LICZBIE KORZYSTAJĄCYCH Z NOCLEGÓW (w%)

^a Łącznie z pokojami gościnnymi i kwaterami agroturystycznymi posiadającymi 10 i więcej miejsc noclegowych.

ĆWICZĄCY W KLUBACH SPORTOWYCH^a NA 1000 LUDNOŚCI

Stan w dniu 31 XII

^a Bez UKS i wyznaniowych klubów sportowych.

X. TRANSPORT

Uwagi ogólne

Tablicę o **drogach publicznych** opracowano przy wykorzystaniu danych pozyskiwanych z ewidencji prowadzonej przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad.

Drogi publiczne ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się według przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115, z późn. zm.) na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi (poza krajowymi i wojewódzkimi) stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym, stanowiące uzupełniającą sieć dróg (poza krajowymi, wojewódzkimi i powiatowymi) służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg o nawierzchni twardej** zalicza się drogi o nawierzchni twardej ulepszonej (z kostki kamiennej, klinkieru, betonu, z płyt kamienno-betonowych, bitumu) oraz drogi o nawierzchni nieulepszonej (o nawierzchni tłuczniowej i brukowej).

Do **dróg o nawierzchni gruntowej** zalicza się drogi o nawierzchni z gruntu rodzimego oraz utrwalone w wyniku specjalnych zabiegów i preparacji gruntu rodzimego przy pomocy mieszanin wykonanych z gliny, żwiru, żużla itp.

Informacje o **pojazdach samochodowych i ciągnikach** w latach 2002–2008 pozyskiwane były z ewidencji prowadzonych przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, przy czym w latach 2004–2008 – z systemu „Pojazd” służącego do rejestracji pojazdów w organach rejestrujących pojazdy (tj. starostwach powiatowych, a dla Warszawy – dzielnicach). Od 2009 r. dane o pojazdach samochodowych i ciągnikach pochodziły z Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców (CEPiK) prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych; do 17 XI 2011 r. – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. Do 2010 r. dane nie obejmowały pojazdów posiadających pozwolenia czasowe wydawane pod koniec danego roku sprawozdawczego. Pozwolenie czasowe wydawane jest na okres ok. 30 dni w celu załatwienia wszystkich formalności związanych z rejestracją pojazdu i niezbędnych do otrzymania docelowego dowodu rejestracyjnego.

Dane o pojazdach samochodowych i ciągnikach **zarejestrowanych po raz pierwszy** obejmują zarówno pojazdy fabrycznie nowe, jaki i pojazdy używane sprowadzone z zagranicy, dla których dokonano pierwszej rejestracji w kraju oraz tzw. „SAM-y”.

Na terenie Ostrołęki nie ma linii trolejbusowych, dlatego prezentowane dane o środkach transportu drogowego **nie obejmują trolejbusów**.

Dane o **wypadkach drogowych** obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Wyniki badań – synteza

Stan systemu transportowego ma istotne znaczenie dla rozwoju gospodarczego i kulturowego regionu, w tym miasta Ostrołęki. W ostatnich latach w Ostrołęce podjęto wiele działań na rzecz zwiększenia sieci **dróg publicznych** oraz poprawy ich stanu technicznego.

Drogi powiatowe stanowią uzupełnienie sieci dróg krajowych i wojewódzkich tworząc sieć o znaczeniu lokalnym. W końcu 2012 r. łączna długość tych dróg wynosiła w Ostrołęce 37,5 km, z tego 98,7% stanowiły drogi o nawierzchni twardej (wszystkie o nawierzchni twardej ulepszonej).

W tym samym czasie długość dróg gminnych była ponad dwuipółkrotnie większa od długości dróg powiatowych i wyniosła 98,2 km, z tego 72,7% stanowiły drogi o nawierzchni twardej, a 27,3% drogi o nawierzchni gruntowej. Drogi o nawierzchni twardej ulepszonej stanowiły 99,7% długości dróg o nawierzchni twardej.

W porównaniu z 2005 r. długość dróg powiatowych zwiększyła się o 14,3%, przy wzroście długości dróg o nawierzchni twardej o 22,1% i spadku długości dróg gruntowych o 80,0%. Długość dróg gminnych zwiększyła się ogółem o 14,1% (o nawierzchni twardej – o 13,7%, gruntowych – o 15,0%).

Gęstość dróg gminnych i powiatowych o nawierzchni twardej w końcu 2012 r. wyniosła 378,6 km na 100 km² (powiatowych – 129,2 km, gminnych – 249,4 km), tj. o 57,6 km więcej niż w 2005 r. (powiatowych – o 24,7 km więcej, a gminnych – o 32,8 km). Pod względem gęstości sieci dróg publicznych powiatowych o nawierzchni twardej Ostrołęka zajmowała pierwsze miejsce wśród sześciu analizowanych miast województwa mazowieckiego, a pod względem gęstości dróg publicznych gminnych o nawierzchni twardej – czwarte (po Siedlcach – 324,5 km na 100 km², m.st. Warszawie – 268,6 km i Ciechanowie – 267,8 km).

W latach 2005–2012 w Ostrołęce utrzymywała się tendencja wzrostowa liczby zarejestrowanych **pojazdów samochodowych i ciągników**. Ogólna ich liczba według stanu na dzień 31 XII 2012 r. wyniosła 26,3 tys. i była o 57,9% wyższa niż w 2005 r. W omawianym okresie nastąpił wzrost liczby wszystkich rodzajów pojazdów, a najwięcej przybyło **motocykli** (ponad trzykrotnie) i w końcu 2012 r. było ich 743. W 2012 r. na 1000 ludności przypadało 13,9 motocykli (w 2005 r. – 4,4).

Najliczniejszą grupę wśród zarejestrowanych pojazdów stanowiły samochody osobowe (78,5%). Liczba zarejestrowanych **samochodów osobowych** w końcu 2012 r. wyniosła 20,6 tys. i była większa niż w 2005 r. – o 55,3% i w 2011 r. – o 2,2%. Na 1000 ludności przypadało 386,7 samochodów (o 140,2 więcej niż w 2005 r. i o 9,6 więcej niż przed rokiem).

Pomimo systematycznego wzrostu liczby pojazdów wskaźnik motoryzacji¹ był najniższy wśród analizowanych miast (najwyższy był w m.st. Warszawie – 575,3, Ciechanowie – 552,4 i w Płocku – 520,2).

W ogólnej strukturze zarejestrowanych samochodów osobowych znacznie zmniejszył się udział samochodów w wieku do 15 lat – z 84,2% w 2005 r. do 66,5 % w 2012 r. Zwiększył się natomiast udział samochodów starszych – 16 lat i więcej. W porównaniu z 2005 r. liczba tych samochodów wrosła ponad 3-krotnie, w tym w wieku 31 lat i więcej prawie 9-krotnie.

Najwięcej samochodów osobowych posiadało silniki benzynowe, choć udział tych pojazdów obniżył się z 69,1% w 2005 r. do 48,5% w 2012 r. Nieznacznie obniżył się również udział samochodów na gaz (LPG) – z 23,9% do 20,5%. Wzrósł natomiast udział samochodów na olej napędowy – z 7,1% do 30,9%.

Samochody ciężarowe² i ciągniki siodłowe stanowiły drugą co do wielkości pozycję w ogólnej liczbie pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych w Ostrołęce. W końcu grudnia 2012 r. liczba samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych wyniosła 4,2 tys. (o 58,4% więcej niż w 2005 r.). Wśród samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych przeważały, podobnie jak wśród samochodów osobowych, pojazdy w wieku 6–15 lat, a ich udział w 2012 r. wyniósł 51,0% i zwiększył się o 0,4 p. proc. w stosunku do 2005 r. Pojazdy w wieku do 5 lat stanowiły 25,9%, a prawie co dziewiąty był w wieku powyżej 20 lat.

W końcu 2012 r. w Ostrołęce zarejestrowanych było 229 **autobusów**, tj. o 51 szt. (o 28,7%) więcej niż w 2005 r. Autobusy w wieku do 5 lat stanowiły 7,4% ogólnej ich liczby (w 2005 r. – 10,7%), a autobusy w wieku powyżej 20 lat i więcej – 33,2% (w 2005 r. – 8,4%).

Od lat obserwuje się wzrost liczby **ciągników rolniczych**. Ich liczba wzrosła z 173 szt. w 2005 r. do 283 szt. w 2012 r. (wzrost o 63,6%).

Liczba pojazdów zarejestrowanych po raz pierwszy wzrosła z 1685 w 2005 r. do 2678 w 2008 r. W kolejnych latach liczba tych pojazdów systematycznie zmniejszała się i w 2012 r. była o 39,1% mniejsza niż w 2008 r. i o 3,1% mniejsza niż 2005 r.

W 2012 r. w mieście zostało zarejestrowanych po raz pierwszy 1,6 tys. pojazdów samochodowych i ciągników (o 3,1% mniej niż w 2005 r. i o 8,2% mniej niż przed rokiem), z czego 76,9% były to samochody osobowe. W porównaniu z 2005 r. zmniejszyła się liczba zarejestrowanych samochodów osobowych i autobusów (odpowiednio o 12,9% i o 60,0%), a pozostałych zwiększyła się (najbardziej ciągników rolniczych – ponad trzyipółkrotnie).

---

¹ Wyrażony jako liczba samochodów osobowych przypadająca na 1000 ludności.

² Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

Wśród zarejestrowanych po raz pierwszy samochodów osobowych w 2012 r. najczęściej posiadało silniki na olej napędowy – 47,7% (najmniej na gaz 8,0%). W porównaniu z 2005 r. ich liczba wzrosła o 49,4%, natomiast w stosunku do 2011 r. zmniejszyła się o 16,8%. Liczba aut na benzynę i gaz w stosunku do 2005 r. zmniejszyła się odpowiednio o 29,7% i o 59,8%, a w stosunku do poprzedniego roku wzrosła – o 0,4% i o 8,7%.

Intensywny rozwój motoryzacji, przy niedostatecznym tempie poprawy jakości dróg oraz niebezpieczne zachowanie użytkowników dróg (jazda z nadmierną prędkością, nietrzeźwość) jest przyczyną wypadków na drogach.

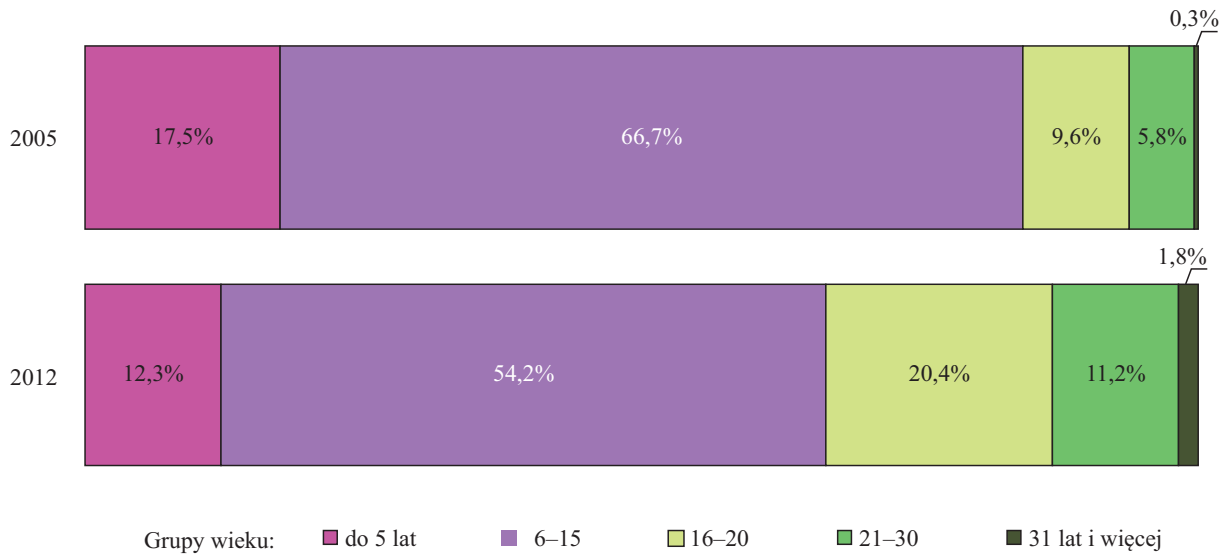
W 2012 r. w Ostrołęce doszło do 42 **wypadków drogowych** (o 16,0% mniej niż w 2005 r. i o 2,3 % mniej niż w 2011 r.). W wypadkach tych nie odnotowano ofiar śmiertelnych, a rannych zostało 46 osób (odpowiednio mniej o 24,6% i o 2,1%). Natomiast w okresie 2005–2011 w wypadkach drogowych zginęło 15 osób, najczęściej w 2008 r. – 5 osób (w analizowanym okresie średnio 2 osoby rocznie). Największy udział ofiar śmiertelnych w ogólnej liczbie ofiar wypadków drogowych odnotowano w 2008 r. – 11,1%, a najmniejszy w 2005 r. – 1,6%. W 2012 r. wśród analizowanych miast wskaźnik ten był najwyższy w Ciechanowie – 11,1%.

W 2012 r. odnotowano 550 **kolizji drogowych**, tj. o 9,7% mniej niż w 2005 r. oraz o 26,4% mniej niż w 2010 r., w którym to odnotowano największą liczbę kolizji.

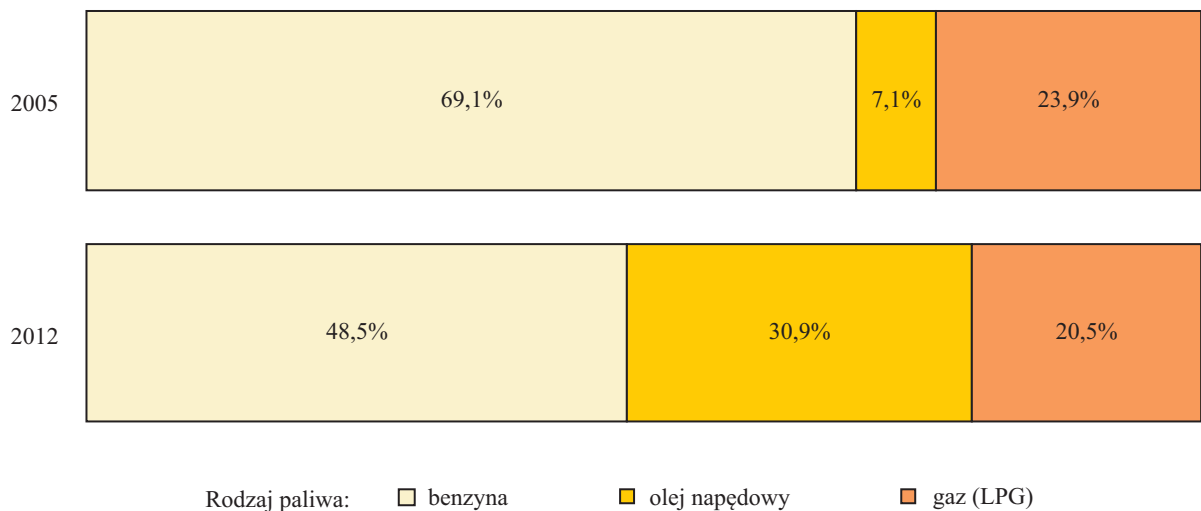
Jednym z elementów zrównoważonego rozwoju systemu transportu jest rozwój turystyki rowerowej. Ostrołęka, podobnie jak wiele innych gmin województwa mazowieckiego, przystąpiła do projektu „Zielony Szlak Rowerowy Mazowsza” wpisującego się w międzynarodowe szlaki rowerowe EuroVelo, celem którego jest połączenie szlakami rowerowymi wszystkich ośrodków miejskich oraz terenów atrakcyjnych turystycznie i przyrodniczo na Mazowszu. **Szlaki rowerowe** umożliwiają sprawne poruszanie się bez konieczności degradacji środowiska, a także podnoszą bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego.

W końcu grudnia 2012 r. długość ścieżek rowerowych w Ostrołęce wynosiła łącznie 16,1 km. Wskaźnik gęstości ścieżek rowerowych (w przeliczeniu na 1 km² powierzchni miasta) wynosił 0,56 km, a ich długość przypadająca na 10 tys. ludności wynosiła 3,0 km.

Struktura samochodów osobowych zarejestrowanych według grup wieku
Stan w dniu 31 XII

Struktura samochodów osobowych zarejestrowanych według rodzaju stosowanego paliwa
Stan w dniu 31 XII

TABL. 1 (74). **DROGI PUBLICZNE**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	w km							
Drogi powiatowe	32,8	36,4	37,7	34,7	34,8	37,5	37,5	37,5
O nawierzchni twardej ...	30,3	34,4	35,4	32,6	33,1	37,0	37,0	37,0
w tym o nawierzchni ulepszonej	30,3	34,4	35,4	32,6	33,1	37,0	37,0	37,0
Gruntowe	2,5	2,0	2,3	2,1	1,7	0,5	0,5	0,5
Drogi gminne	86,1	86,1	85,0	83,8	86,3	98,2	98,2	98,2
O nawierzchni twardej ...	62,8	62,8	63,0	63,6	68,4	68,9	69,8	71,4
w tym o nawierzchni ulepszonej	62,8	62,8	63,0	63,6	68,4	68,7	69,6	71,2
Gruntowe	23,3	23,3	22,0	20,2	17,9	29,3	28,4	26,8

TABL. 2 (75). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE^a**
Stan w dniu 31 XII

POJAZDY	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	16641	18006	20024	22283	23276	24697	25707	26268
w tym:								
Samochody osobowe	13269	14394	15954	17745	18451	19395	20155	20608
Autobusy	178	191	198	212	216	217	229	229
Samochody ciężarowe ^b i ciągniki siodłowe	2634	2794	3148	3486	3637	4004	4118	4172
Ciągniki balastowe i rolnicze ^c	173	185	202	224	256	274	290	283
Motocykle	238	280	341	429	524	609	699	743

^a Patrz uwagi ogólne na str. 125. ^b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. ^c Brak ciągników balastowych.

TABL. 3 (76). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE PO RAZ PIERWSZY^a**

POJAZDY	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	1685	1764	2410	2678	1826	1892	1778	1632
w tym:								
Samochody osobowe	1441	1489	1906	2149	1445	1362	1366	1255
Autobusy	5	6	7	6	7	6	13	2
Samochody ciężarowe ^b i ciągniki siodłowe	189	217	410	396	293	427	290	287
Ciągniki balastowe i rolnicze ^c	3	7	5	10	6	9	12	11
Motocykle	31	40	56	93	63	70	74	60

^a Patrz uwagi ogólne na str. 126. ^b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. ^c Brak ciągników balastowych.

TABL. 4 (77). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE WEDŁUG GRUP WIEKU**
Stan w dniu 31 XII

GRUPY WIEKU	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
SAMOCHODY OSOBOWE								
OGÓŁEM	13269	14394	15954	17745	18451	19395	20155	20608
Do 5 lat	2322	2141	2380	2825	2772	2672	2622	2534
6–15	8850	9729	10310	10934	11095	11375	11449	11179
16–20	1279	1553	2113	2641	3021	3538	3938	4212
21–30	775	912	1059	1221	1383	1573	1849	2308
31 lat i więcej	43	59	92	124	180	237	297	375
AUTOBUSY								
OGÓŁEM	178	191	198	212	216	217	229	229
Do 5 lat	19	13	17	19	20	12	14	17
6–15	77	94	93	86	78	80	84	77
16–20	67	62	66	76	63	62	63	59
21–30	14	20	20	28	52	60	64	72
31 lat i więcej	1	2	2	3	3	3	4	4
SAMOCHODY CIĘŻAROWE^a I CIĄGNIKI SIODŁOWE								
OGÓŁEM	2634	2794	3148	3486	3637	4004	4118	4172
Do 5 lat	853	753	880	993	1006	1137	1155	1079
6–15	1334	1522	1699	1861	1927	2070	2089	2129
16–20	240	290	316	347	375	422	464	494
21–30	174	195	213	235	267	297	309	360
31 lat i więcej	33	34	40	50	62	78	101	110

^a Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

TABL. 5 (78). **SAMOCHODY OSOBOWE WEDŁUG RODZAJU STOSOWANEGO PALIWA**

PALIWA	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
STAN W DNIU 31 XII								
OGÓŁEM	13269	14394	15954	17745	18451	19395	20155	20608
Benzyna	9166	9402	9630	10050	9934	9950	9977	10001
Olej napędowy	938	1572	2541	3758	4526	5285	5930	6378
Gaz (LPG)	3165	3420	3783	3937	3991	4160	4248	4229
ZAREJESTROWANE PO RAZ PIERWSZY (w ciągu roku)^a								
OGÓŁEM	1441	1489	1906	2149	1445	1362	1366	1255
Benzyna	791	832	859	895	564	521	554	556
Olej napędowy	401	512	906	1164	809	766	720	599
Gaz (LPG)	249	145	141	90	72	75	92	100

^a Patrz uwagi ogólne na str. 126.

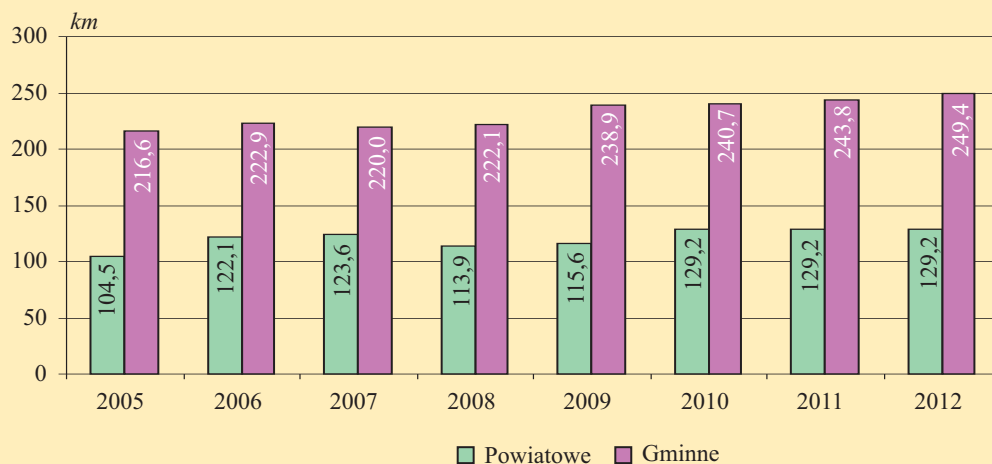
TABL. 6 (79). **WYPADKI DROGOWE I ICH OFIARY ORAZ KOLIZJE DROGOWE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Wypadki	50	64	60	40	44	26	43	42
Ofiary wypadków	61	69	72	45	49	30	47	46
śmiertelne	1	4	2	5	1	1	1	–
ranni	60	65	70	40	48	29	46	46
Kolizje	609	540	619	599	641	747	544	550

Źródło: dane Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Wojewódzkiej Policji z siedzibą w Radomiu z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji.

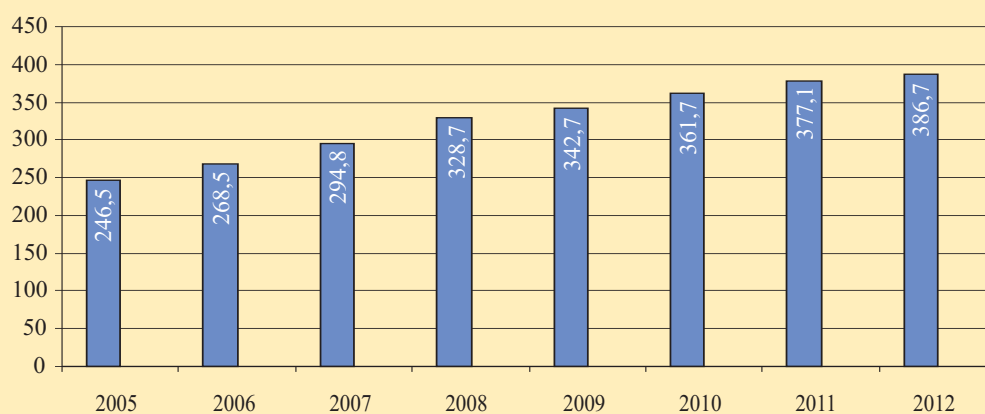
DROGI O NAWIERZCHNI TWARDEJ NA 100 km²

Stan w dniu 31 XII

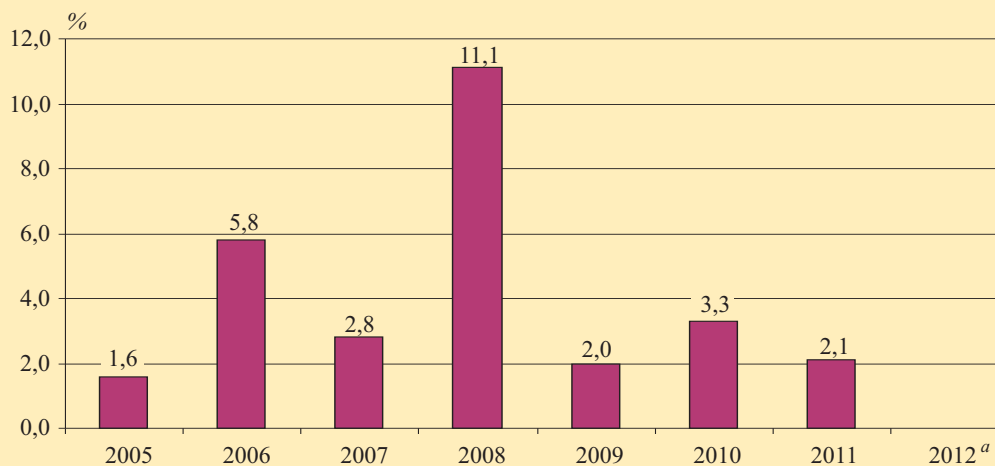

SAMOCHODY OSOBOWE ZAREJESTROWANE NA 1000 LUDNOŚCI

Stan w dniu 31 XII

UDZIAŁ OFIAR ŚMIERTELNYCH W OGÓLNEJ LICZBIE OFIAR WYPADKÓW DROGOWYCH

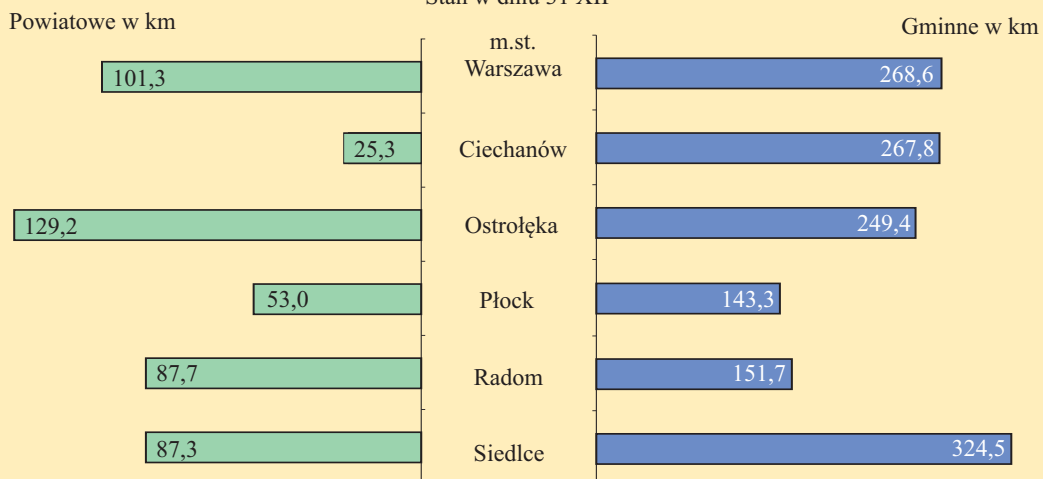

^a Zjawisko nie wystąpiło.

WSKAŹNIKI DLA WYBRANYCH MIAST W 2012 R.

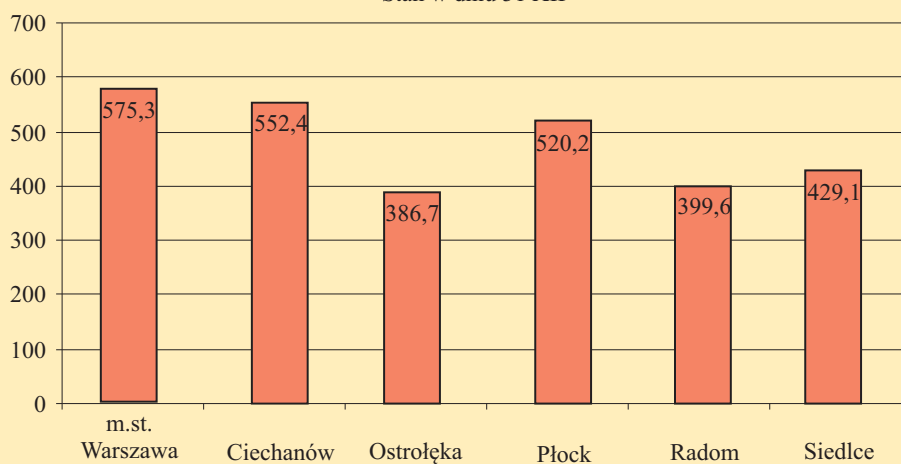
DROGI O NAWIERZCHNI TWARDEJ NA 100 km²

Stan w dniu 31 XII

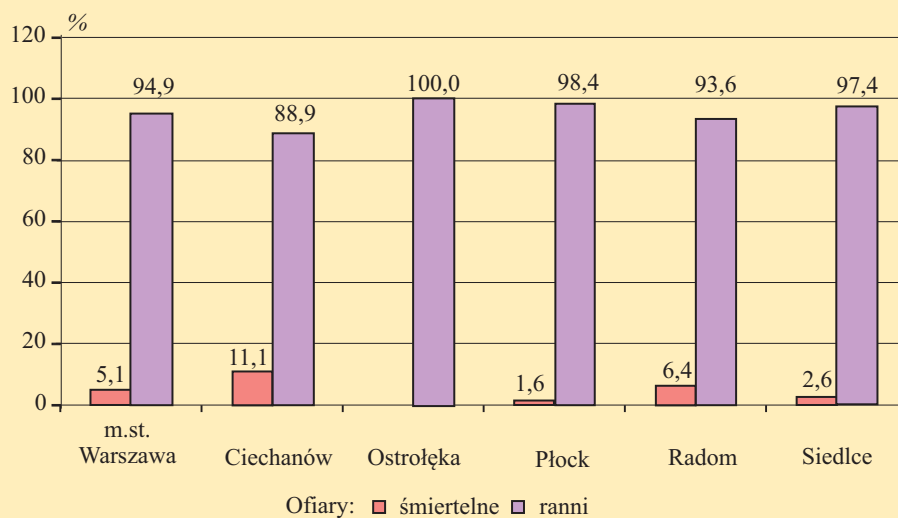

SAMOCZODY OSOBOWE ZAREJESTROWANE NA 1000 LUDNOŚCI

Stan w dniu 31 XII

STRUKTURA OFIAR WYPADKÓW DROGOWYCH

XI. HANDEL

Uwagi ogólne

Targowiska są to wyodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

Powierzchnia sprzedażowa to część powierzchni przeznaczona na ekspozycję towarów oraz sprzedaż (tzn. część przeznaczona do eksponowania towarów i obsługi nabywców), mierzona w m².

Wyniki badań – synteza

Nieodłączny element infrastruktury miasta stanowią **targowiska**. Służą one lokalnej ludności jako miejsca handlu detalicznego.

W końcu 2012 r. w Ostrołęce zarejestrowane były 3 stałe targowiska (wszystkie z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej), tj. o 1 targowisko mniej niż w latach wcześniejszych (2007–2011). Wraz ze zmianą liczby targowisk zmieniła się ich łączna powierzchnia – z 60,0 tys. m² w latach 2007–2011 do 49,0 tys. m² w 2012 r. (spadek o 18,3%). Przed 2007 r. powierzchnia targowisk wynosiła 40,0 tys. m²; w 2012 r. w porównaniu z 2005 r. była większa o 22,5%. W latach 2005–2012 powierzchnia sprzedażowa wszystkich targowisk była niezmienna i wynosiła 30,0 tys. m².

W 2012 r. przeciętna powierzchnia 1 targowiska stałego wynosiła 16333 m² i była o 8,9% większa niż w latach 2007–2011 oraz o 63,3% większa w porównaniu z 2005 i 2006 r. W końcu grudnia 2012 r. na 1 targowisko w mieście przypadało średnio 17,8 tys. ludności, podczas gdy w 2005 r. było to 13,5 tys.

W 2012 r., podobnie jak w latach poprzednich, na targowiskach handlowano w 485 stałych punktach sprzedaży drobnodetalicznej – wszystkie znajdowały się na targowiskach czynnych codziennie. W analizowanym okresie uzupełnieniem stałej sieci targowiskowej było 1 targowisko sezonowe.

Na terenie miasta pobierana jest **opłata targowa**. Wpływy z opłaty targowej należą do dochodów własnych miasta. W latach 2005–2012 odnotowano różne wielkości rocznych wpływów z opłaty targowej, najwyższa była w 2007 r. i wyniosła 946,0 tys. zł. W 2012 r. kwota rocznych wpływów z opłaty targowej wyniosła 499,5 tys. zł i była niższa niż w 2005 i 2007 r. odpowiednio o 41,3% i o 47,2%.

W Ostrołęce powstaje coraz więcej **galerii handlowych i supermarketów**. W końcu 2012 r. w Ostrołęce zlokalizowanych było 18 supermarketów (będących formą organizacyjną sklepów o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzących sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujących szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu), a ich liczba w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się o 2 (o 12,5%), natomiast w stosunku do 2008 r. o 7 (o 63,6%).

TABL. 1 (80) **TARGOWISKA**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Targowiska stałe	4	4	4	4	4	4	4	3
w tym z przewagą sprzedaży drobno- detalicznej	3	3	4	4	4	4	4	3
Powierzchnia targowisk w tys. m ²	40	40	60	60	60	60	60	49
w tym sprzedażowa ...	30	30	30	30	30	30	30	30
Stale punkty sprzedaży drobnodetalicznej	430	430	485	485	485	485	485	485
w tym na targowi- skach czynnych co- dziennie	412	415	485	485	485	485	485	485
Targowiska sezonowe (w ciągu roku)	1	1	1	1	1	1	1	1
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	850,8	942,0	946,0	937,0	839,0	625,7	668,4	499,5

XII. FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województw), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

Podstawę prawną określającą te procesy stanowiła: dla 2005 r. – ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.); dla lat 2006–2009 – ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.); a w latach 2010–2012 – ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 885, z późn. zm.) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241, z późn. zm.). W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego również ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym i o samorządzie województwa (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 594–596) oraz ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526, z późn. zm.).

Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące **dochodów i wydatków** budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych.

Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określone w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Miasto na prawach powiatu realizuje równocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki miasta na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

Powyższa uwaga dotyczy również samorządowych zakładów budżetowych funkcjonujących w sektorze finansów publicznych od 2011 r.

Dochody i wydatki budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. na działy i rozdziały – określające rodzaj działalności oraz paragrafy – określające rodzaj dochodu, przychodu lub wydatku. Prezentowane dane opracowano zgodnie ze szczegółową klasyfikacją dochodów i wydatków, ustalaną przez Ministra Finansów na mocy kolejnych rozporządzeń z lat 2004–2010.

Na **dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego** składają się:

- dochody własne, tj.:
  - dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
  - wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową,
  - dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze,
  - środki z innych źródeł na dofinansowanie zadań własnych;
- dotacje:
  - celowe z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
  - przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200 i 620 według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych),
  - otrzymane z funduszy celowych (od 2011 r. są tylko państwowe fundusze celowe),
  - pozostałe dotacje, w tym dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;
- subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m. in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje m.in. dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu publicznego, w tym wpłaty z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

Wyniki badań – synteza

Zgodnie z ustawą o samorządzie powiatowym miasto na prawach powiatu samodzielnie prowadzi gospodarkę finansową na podstawie uchwały budżetowej. Budżet jest uchwalany na każdy rok kalendarzowy. Za prawidłowe wykonanie budżetu powiatu odpowiada zarząd powiatu.

W 2012 r. w Ostrołęce **dochody budżetu miasta** wynosiły 243,4 mln zł. W stosunku do roku poprzedniego wzrosły o 7,8%, a w porównaniu z 2005 r. – o 69,2%.

W latach 2005–2012 udział **dochodów własnych** w dochodach budżetu miasta wynosił średnio 47,8% (najniższy zanotowano w 2006 r. – 41,0%, a najwyższy w 2008 r. – 51,5%); w 2012 r. wyniósł 50,0% i był o 5,8 p. proc. wyższy niż w 2005 r.

W 2012 r. w strukturze dochodów własnych (121,7 mln zł) udziały z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych i osób prawnych należały do najwyższych i kształtowały się na poziomie 41,1% (od osób fizycznych – 37,6%, od osób prawnych – 3,5%). Podatek od nieruchomości stanowił 24,9% dochodów własnych, natomiast dochody z majątku – 4,0%. W porównaniu z 2005 r. udziały dochodów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych i osób prawnych oraz podatku od nieruchomości spadły odpowiednio o 2,6 p. proc. i o 6,6 p. proc., natomiast dochody z majątku wzrosły o 1,6 p. proc.

W 2012 r. Ostrołęka otrzymała 30,1 mln zł **dotacji celowych** z budżetu państwa, tj. o 7,5 mln zł (o 33,0%) więcej niż w 2005 r. W dotacjach tych, stanowiących 12,4% dochodów miasta ogółem, najwyższy udział (68,5%) odnotowano w odniesieniu do dotacji na zadania z zakresu administracji rządowej. Na zadania własne przeznaczono 9,3 mln zł (30,8% dotacji celowych), z których 7,2% stanowiły zadania inwestycyjne. W porównaniu z 2005 r. udział dotacji celowych z budżetu państwa w ogólnych dochodach miasta obniżył się o 3,3 p. proc.

W 2012 r. **subwencja ogólna**, w wysokości 86,2 mln zł, stanowiła 35,4% dochodów miasta ogółem (o 1,8 p. proc. mniej niż w 2005 r.). W jej strukturze 92,7% (79,9 mln zł) przypadało na część oświatową. W porównaniu z 2005 r. kwota subwencji oświatowej była wyższa o 29,4 mln zł (o 58,1%).

Analiza dochodów budżetu miasta według działów klasyfikacji budżetowej wykazała, że w 2012 r. największy dochód osiągnięto z działów „Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych”¹ (w tym wpływy z podatku dochodowego) oraz „Różne rozliczenia” (w tym część oświatowa subwencji ogólnej), które razem stanowiły 72,1% ogółu dochodów. Docho-

---

¹ Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem.

dy z działów: „Pomoc społeczna” stanowiły 10,6%, „Gospodarka mieszkaniowa” – 4,1%, „Transport i łączność” – 2,9%, „Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa” – 2,7%, „Oświata i wychowanie” – 2,6%.

Miernikiem charakteryzującym w sposób optymalny sytuację finansową miasta jest wielkość dochodów budżetu miasta ustalona w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W latach 2005–2012 sukcesywnie wzrastały dochody budżetu miasta na 1 mieszkańca – z 2661,88 zł w 2005 r. do 4559,67 zł w 2012 r. Wzrastały również dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca – z 1175,66 zł do 2280,24 zł.

Wśród analizowanych sześciu miast województwa mazowieckiego najwyższy dochód budżetu miasta na 1 mieszkańca osiągnięto w m.st. Warszawie (6977,66 zł), a najniższy w Ciechanowie (2974,00 zł).

W 2012 r. **wydatki budżetu miasta** wyniosły łącznie 250,9 mln zł i były o 61,8% wyższe niż w 2005 r. Większość środków budżetowych (89,9%) miasto przeznaczyło na wydatki bieżące. Pozostałe środki wydatkowane z budżetu miasta (10,1%) stanowiły wydatki majątkowe, w tym głównie wydatki inwestycyjne, które stanowiły 97,2% wydatków majątkowych ogółem.

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego w podziale na działy klasyfikacji budżetowej określają kierunki wydatkowania pozostających w ich dyspozycji środków publicznych. W 2012 r. największą część środków finansowych budżetu miasta Ostrołęki przeznaczono na: oświatę i wychowanie – 45,1% (w stosunku do 2005 r. wzrost o 82,4%), pomoc społeczną – 15,5% (wzrost – o 39,2%), transport i łączność – 8,8% (spadek – o 10,0%) oraz administrację publiczną – 7,3% (wzrost – o 45,6%).

Wydatki budżetu miasta ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 4700,55 zł w 2012 r. wobec 2870,04 zł w 2005 r. (wzrost o 63,8%). Wzrosły również (o 3,9%) wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca – z 444,37 zł w 2005 r. do 461,59 zł w 2012 r. Najwyższe wydatki per capita, zarówno ogółem, jak i inwestycyjne poniesiono w 2010 r. – odpowiednio 4746,70 zł i 1086,88 zł. Wśród analizowanych miast najwięcej środków na 1 mieszkańca wydatkowano w m.st. Warszawie – 7370,14 zł (mniej niż w Ostrołęce wydatkowano tylko w Ciechanowie – 3190,10 zł i Radomiu – 4169,51 zł).

W Ostrołęce w 2012 r. wydatki przekroczyły dochody i **wynik budżetu miasta** wyniósł minus 7,5 mln zł, a relacja wyniku budżetowego do dochodów ogółem stanowiła deficyt rzędu 3,1%. W 2012 r. jedynie miasto Płock miało nadwyżkę budżetową (w wysokości 1,4% ogółu dochodów), natomiast pozostałe miasta odnotowały deficyt – relatywnie największy był on w Siedlcach (8,2%), a najmniejszy w Radomiu (2,9%).

TABL. 1 (81). DOCHODY BUDŻETU MIASTA WEDŁUG RODZAJÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	w tys. zł							
OGÓŁEM	143816,1	173460,6	176858,3	194382,3	200610,4	208195,9	225785,1	243372,5
w tym:								
Dochody własne	63518,5	71148,6	85305,4	100035,0	98457,1	100200,2	108898,3	121708,0
w tym:								
Udział w podatku dochodowym	27779,8	32890,9	40596,9	47935,3	45352,4	43646,8	49628,6	49968,6
od osób prawnych	1897,9	1767,2	3412,3	5033,9	5344,3	4262,2	4848,0	4232,8
od osób fizycznych	25881,9	31123,7	37184,5	42901,4	40008,1	39384,6	44780,6	45735,8
Podatek od nieruchomości	20036,9	20112,3	20990,4	21940,5	24099,8	24724,3	26105,9	30287,4
Podatek od środków transportowych ...	1102,8	1210,3	1480,1	1865,5	1881,9	2242,3	2290,8	2322,4
Oplata skarbową	1587,5	1702,3	1372,0	1381,5	1021,4	1029,2	972,0	1112,9
Dochody z majątku .	1534,5	3099,1	7900,9	3428,8	4679,2	4675,3	3342,2	4890,5
Dotacje celowe z budżetu państwa	22615,5	25713,5	27243,7	27983,7	28666,3	29804,6	29994,1	30078,9
w tym na zadania:								
Z zakresu administracji rządowej ...	15640,4	17839,9	19252,2	19037,0	19801,8	20626,1	20817,1	20617,5
Własne	6659,1	7391,0	7861,1	8863,3	8818,6	9040,6	8906,6	9268,0
Subwencja ogólna z budżetu państwa	53448,7	54747,4	60918,3	64463,9	70904,4	74220,6	78951,1	86199,9
W tym część oświatowa	50551,9	51644,5	54019,0	59265,9	64709,3	68535,3	73660,5	79936,2

TABL. 2 (82). DOCHODY BUDŻETU MIASTA WEDŁUG DZIAŁÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	w tys. zł							
OGÓŁEM	143816,1	173460,6	176858,3	194382,3	200610,4	208195,9	225785,1	243372,5
w tym:								
Transport i łączność	1901,0	19817,9	1639,2	8362,5	1906,0	3019,0	7674,3	7116,8
Gospodarka mieszkaniowa	2609,5	3320,9	8360,4	3795,4	6731,4	6525,5	5295,1	10016,4
Administracja publiczna	3144,9	2435,2	2537,3	2637,6	2924,8	2079,3	2112,8	1699,1
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	.	.	5076,6	6083,3	6912,2	6503,6	6345,9	6515,0
Oświata i wychowanie	2307,3	2369,9	2934,8	3521,9	4271,1	5185,1	5295,8	6314,4
Ochrona zdrowia	26,4	82,2	24,8	26,8	33,4	34,5	30,8	23,2
Pomoc społeczna	18738,7	21841,9	23226,0	24046,0	24717,6	24782,2	25678,1	25763,8
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	145,9	151,4	159,5	156,0	167,4	816,1	709,2	1052,8
Edukacyjna opieka wychowawcza	1809,1	3005,0	2064,4	1109,7	1590,8	1445,1	1519,0	1609,0
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	.	.	179,5	154,9	117,7	5565,4	5991,6	4970,8
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	.	.	55,0	58,0	88,0	63,0	65,0	74,5

TABL. 3 (83). WYDATKI BUDŻETU MIASTA WEDŁUG RODZAJÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	w tys. zł							
OGÓŁEM	155062,6	171812,4	166631,9	184474,7	220675,5	254888,5	233380,8	250892,1
Wydatki bieżące	131009,3	142357,1	149575,0	161360,5	176472,6	195575,0	204202,0	225554,6
w tym:								
Dotacje	9341,8	10860,7	11937,1	14019,4	11869,4	13124,5	14802,7	17352,6
Świadczenia na rzecz osób fizycznych ...	19633,4	22506,6	22921,4	20067,3	20354,9	22175,7	22185,2	23052,0
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	100325,4	107405,4	112830,9	125711,6	142414,1	158999,5	164571,4	181600,4
w tym:								
wynagrodzenia	63054,3	68017,9	71743,9	80400,1	88399,8	96312,6	102983,6	112867,6
zakup materiałów i usług	20337,0	21567,8	21589,8	26208,1	33538,5	40828,1	37472,8	38976,9
Wydatki majątkowe	24053,3	29455,3	17056,9	23114,3	44202,9	59313,5	29178,8	25337,5
W tym inwestycyjne ^a	24008,3	28755,3	16053,4	22414,3	42602,9	58363,5	29178,8	24637,5

^a Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych oraz do 2010 r. – gospodarstw pomocniczych i funduszy celowych, a w 2005 r. również środków specjalnych.

TABL. 4 (84). WYDATKI BUDŻETU MIASTA WEDŁUG DZIAŁÓW

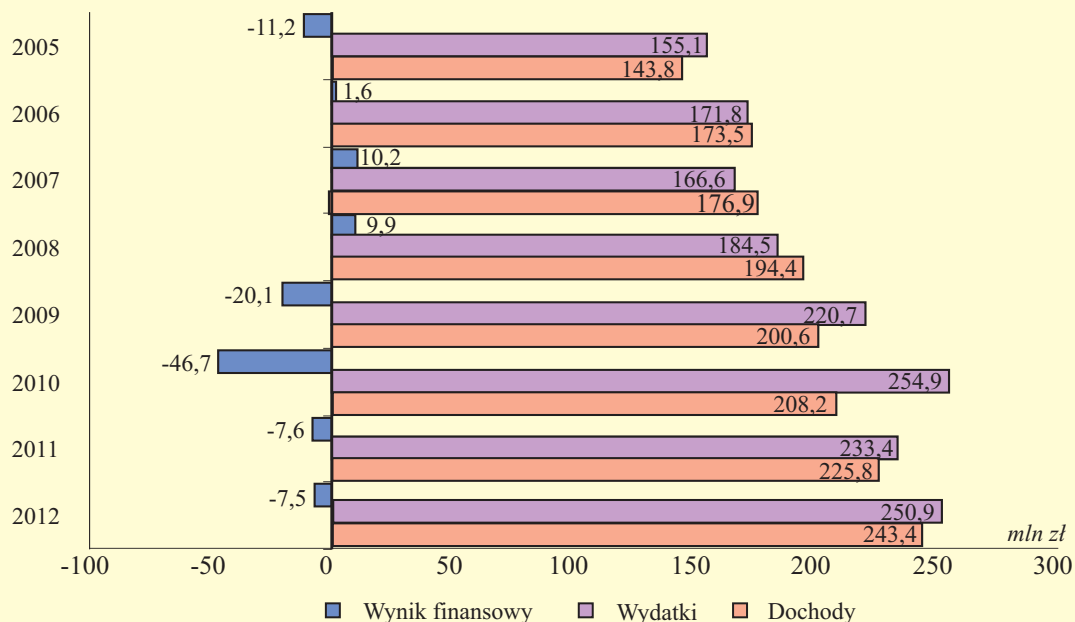
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	w tys. zł							
OGÓŁEM	155062,6	171812,4	166631,9	184474,7	220675,5	254888,5	233380,8	250892,1
w tym:								
Transport i łączność	24470,7	29132,0	17519,7	19149,0	28409,7	33715,2	24284,8	22031,0
Gospodarka mieszkaniowa	2165,6	1896,0	2129,8	3935,6	5048,9	5116,4	2969,9	5514,4
Administracja publiczna	12607,2	12981,7	13797,6	14428,2	15133,4	15874,4	15904,3	18361,9
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	.	.	6604,8	7706,5	8343,4	8628,3	8320,8	8585,3
Oświata i wychowanie	61989,9	65457,2	69935,8	78460,7	90136,0	96884,2	101457,8	113059,8
Ochrona zdrowia	855,7	978,0	831,8	838,0	827,3	994,8	1082,1	952,8
Pomoc społeczna	27931,2	30789,7	33060,3	33515,3	34721,9	37246,9	37341,7	38887,5
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	365,4	1220,9	1303,6	1420,7	1745,0	2881,7	2961,4	3047,4
Edukacyjna opieka wychowawcza	6279,9	7879,0	6915,0	5756,4	7003,9	6763,7	7248,1	8219,5
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4748,1	6067,6	4199,3	5615,6	6472,8	12099,4	9827,8	11126,3
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3026,3	3501,1	3409,7	3946,5	4588,2	5422,2	5018,7	5664,1

TABL. 5 (85). DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU MIASTA NA 1 MIESZKAŃCA

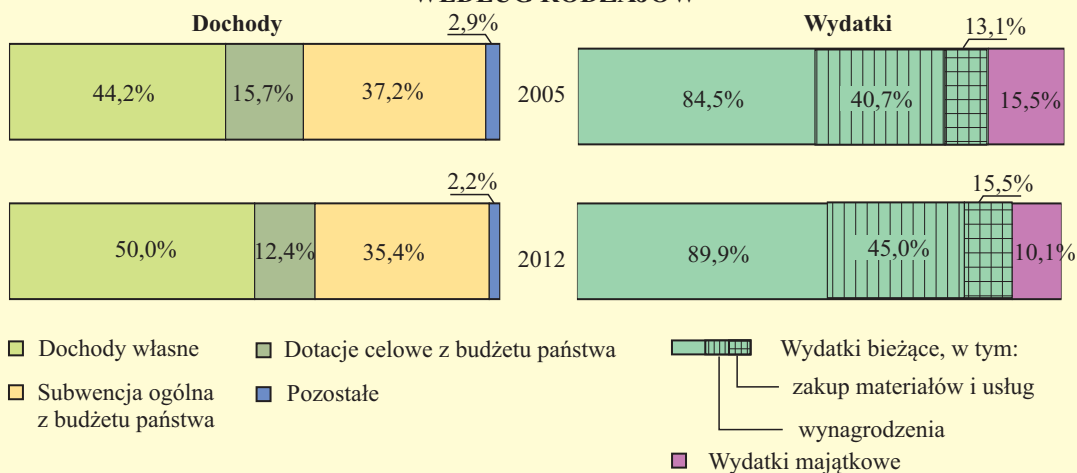
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	w zł							
Dochody	2661,88	3226,69	3265,72	3598,54	3717,83	3877,16	4217,60	4559,67
W tym własne	1175,66	1323,50	1575,18	1851,92	1824,67	1866,00	2034,19	2280,24
Wydatki	2870,04	3196,03	3076,89	3415,12	4089,69	4746,70	4359,49	4700,55
W tym inwestycyjne ^a	444,37	534,90	296,43	414,95	789,54	1086,88	545,05	461,59

^a Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych oraz do 2010 r. – gospodarstw pomocniczych i funduszy celowych, a w 2005 r. również środków specjalnych.

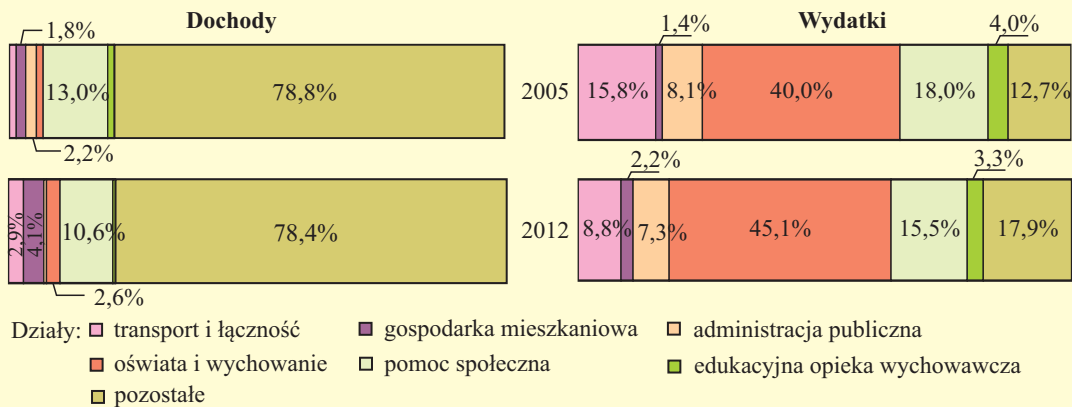
BUDŻET MIASTA

STRUKTURA DOCHODÓW I WYDATKÓW BUDŻETU MIASTA WEDŁUG RODZAJÓW

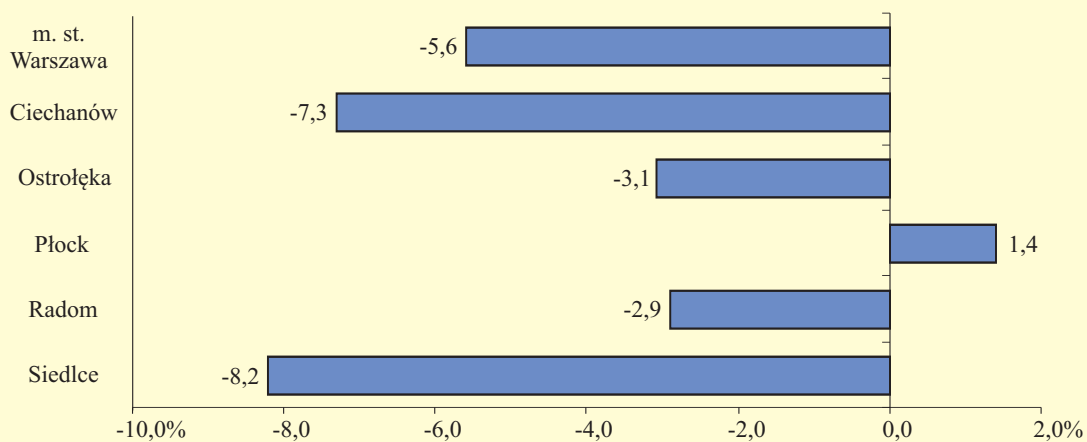

STRUKTURA DOCHODÓW I WYDATKÓW BUDŻETU MIASTA WEDŁUG DZIAŁÓW

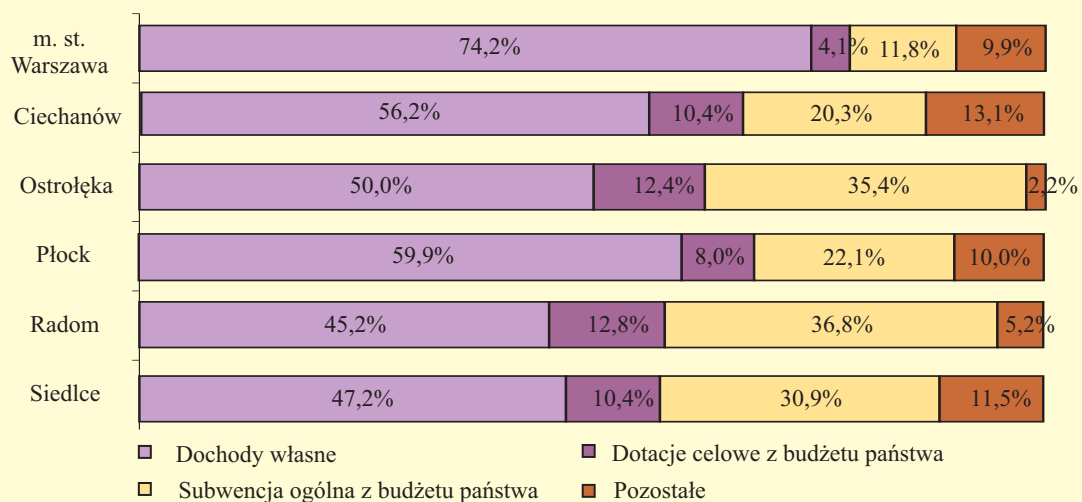

WSKAŹNIKI DLA WYBRANYCH MIAST W 2012 R.

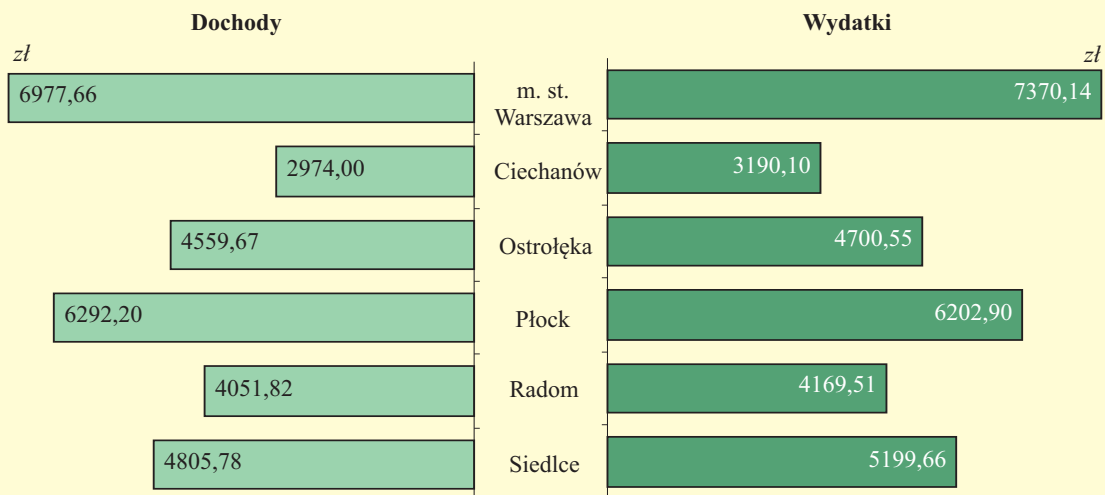
RELACJA WYNIKU BUDŻETOWEGO DO DOCHODÓW OGÓLEM

STRUKTURA DOCHODÓW BUDŻETU MIASTA WEDŁUG RODZAJÓW

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU MIASTA NA 1 MIESZKAŃCA

XIII. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

Informacje o nakładach inwestycyjnych opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995)”.

Dane w tabelicy dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i prezentowane są według lokalizacji inwestycji.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji, z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 stycznia 2005 r.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (do-

tyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

Środki trwałe

Dane w tablicy dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, a podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

Do środków trwałych zalicza się kompletne i nadające się do użytku składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z poboczami i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 stycznia 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 stycznia 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 stycznia 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 330, z późn. zm.).

Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez **wartość brutto** środków trwałych w **bieżących cenach ewidencyjnych** według stanu w dniu 31 XII należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
  - przed 1 stycznia 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
  - po 1 stycznia 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia;
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 stycznia 2005 r. – również wycenę według wartości godziwej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 stycznia 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

U w a g a. Na wykresach wskaźniki dotyczące udziału nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w % ogółem oraz nakładów na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym w złotych podano zgodnie z wartościami opublikowanymi i prezentowanymi w Banku Danych Lokalnych [online]. Warszawa: Główny Urząd Statystyczny [dostęp: 3 lutego 2014 r.]. Dostępny w Internecie: <http://stat.gov.pl> → BANKI I BAZY DANYCH → Bank Danych Lokalnych. Wyjątek stanowią wskaźniki prezentowane dla Ciechanowa, których nie ma w BDL i dlatego stanowią obliczenia własne z danych bezwzględnych będących w dyspozycji Urzędu Statystycznego.

Wyniki badań – synteza

Inwestycje są główną formą rozbudowy majątku trwałego i wywierają decydujący wpływ na sytuację ekonomiczną przedsiębiorstwa. Są przede wszystkim podstawowym czynnikiem tworzenia, rozbudowy i unowocześniania bazy wytwórczej i usługowej, a tym samym stanowią podstawę wzrostu produkcji i usług.

W 2012 r. w Ostrołęce wartość **nakładów inwestycyjnych** w przedsiębiorstwach (w cenach bieżących) wynosiła 846,3 mln zł. W latach 2010–2012 obserwowano wzrost dynamiki nakładów inwestycyjnych w ujęciu rok do roku (w 2010 r. wynosiła 102,6, w 2011 r. – 107,5, w 2012 r. – 210,5).

Na wzrost wartości nakładów inwestycyjnych ogółem w 2012 r. miały wpływ nakłady poniesione w przemyśle, które kształtowały się na poziomie 753,4 mln zł i stanowiły 89,0% ogólnej wartości nakładów.

Analiza nakładów inwestycyjnych według wybranych sekcji w 2012 r. wykazała spadek (w porównaniu z rokiem poprzednim) wartości nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach prowadzących działalność w budownictwie oraz transporcie i gospodarce magazynowej (odpowiednio o 56,2% i 3,4%). W pozostałych sekcjach wystąpił wzrost nakładów. Najwyższą dynamikę wartości nakładów inwestycyjnych zaobserwowano w następujących sekcjach: informacja i komunikacja (730,3), handel; naprawa pojazdów samochodowych (294,9), przetwórstwo przemysłowe (248,0).

Z ogólnej wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych w przedsiębiorstwach w latach 2009–2012 w wysokości 1987,0 mln zł – 63,8% przypadało na przetwórstwo przemysłowe, 4,0% na handel; naprawę pojazdów samochodowych, 2,2% na budownictwo, 1,9% na transport i gospodarkę magazynową. Nakłady zrealizowane w tych sekcjach stanowiły 71,9% ogółu nakładów.

W 2012 r. w Ostrołęce udział nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w przemyśle i budownictwie kształtował się na poziomie 89,7% (w 2008 r. – 66,7%) i był najwyższy wśród analizowanych miast województwa mazowieckiego (najniższy odnotowano w m.st. Warszawie – 18,6%).

W 2012 r. nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 15856 zł (w 2011 r. – 7511 zł, w 2008 r. – 3910 zł), a w przeliczeniu na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym – 23865 zł (w 2011 r. – 11195 zł, w 2008 r. – 5760 zł). Pod względem wielkości obydwu wskaźników Ostrołęka zajmowała pierwsze miejsce wśród analizowanych miast.

W końcu 2012 r. w Ostrołęce **wartość środków trwałych** w przedsiębiorstwach (w bieżących cenach ewidencyjnych) wynosiła 5092,1 mln zł i w stosunku do 2009 r. wzrosła o 27,4%. Wzrost zaobserwowano we wszystkich wybranych sekcjach. W porównaniu z poprzednim rokiem odnotowano wzrost o 6,5%, przy spadku w przedsiębiorstwach prowadzących działalność w budownictwie i wzroście w pozostałych sekcjach.

W latach 2009–2012 średnio 78,7% z ogólnej wartości majątku trwałego w przedsiębiorstwach przypadało na przemysł, 3,8% na obsługę rynku nieruchomości, 2,7% na budownictwo, 2,2% na handel; naprawę pojazdów samochodowych i 1,4% na transport i gospodarkę magazynową, 11,2% na pozostałe sekcje.

W 2012 r. wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 95560 zł i była wyższa w stosunku do 2008 r. o 40,9%, a w porównaniu z rokiem poprzednim o 6,8%. Pod względem wartości brutto środków trwałych na 1 mieszkańca Ostrołęka zajmowała trzecie miejsce wśród analizowanych miast województwa mazowieckiego po Płocku (176153 zł) i m.st. Warszawie (150085 zł).

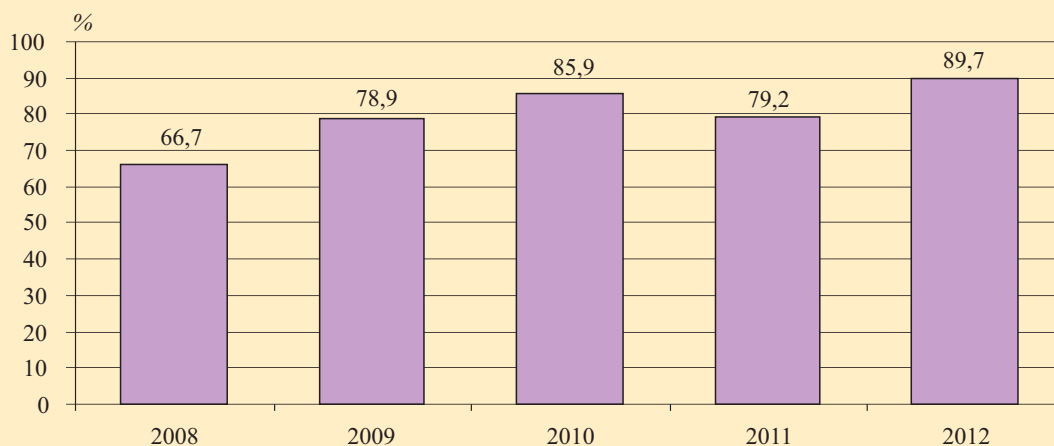
TABL. 1 (86). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010	2011	2012
	w tys. zł			
OGÓŁEM	364501	374044	402103	846340
w tym:				
Przemysł	271797	310954	306224	753425
w tym przetwórstwo przemysłowe	152803	226222	255555	633857
Budownictwo	15935	10535	12308	5397
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	9360	10372	15171	44733
Transport i gospodarka magazynowa	5376	4342	14115	13629
Informacja i komunikacja	655	26	89	650
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2346	460	906	1491

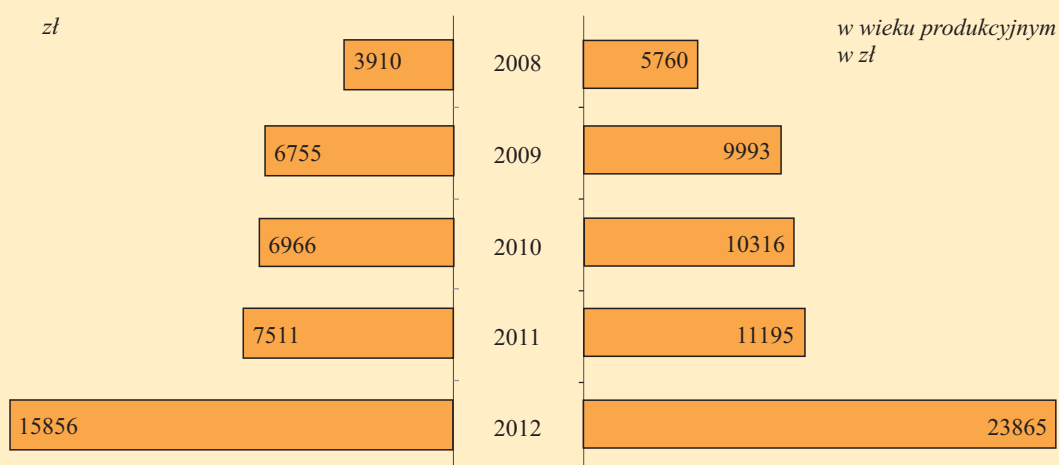
TABL. 2 (87). WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH
(bieżące ceny ewidencyjne)
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010	2011	2012
	w tys. zł			
OGÓŁEM	3998248	4142761	4781288	5092106
w tym:				
Przemysł	3148002	3234206	3801520	3996894
w tym przetwórstwo przemysłowe	1026479	996118	1445197	1480146
Budownictwo	98564	117158	138214	136984
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	83579	98566	104503	108909
Transport i gospodarka magazynowa	51948	59540	65160	76807
Informacja i komunikacja	129	112	25	1265
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	167518	165295	170342	176025

**UDZIAŁ SEKCJI PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO
W NAKŁADACH INWESTYCYJNYCH OGÓLEM PRZEDSIĘBIORSTW
(ceny bieżące)**

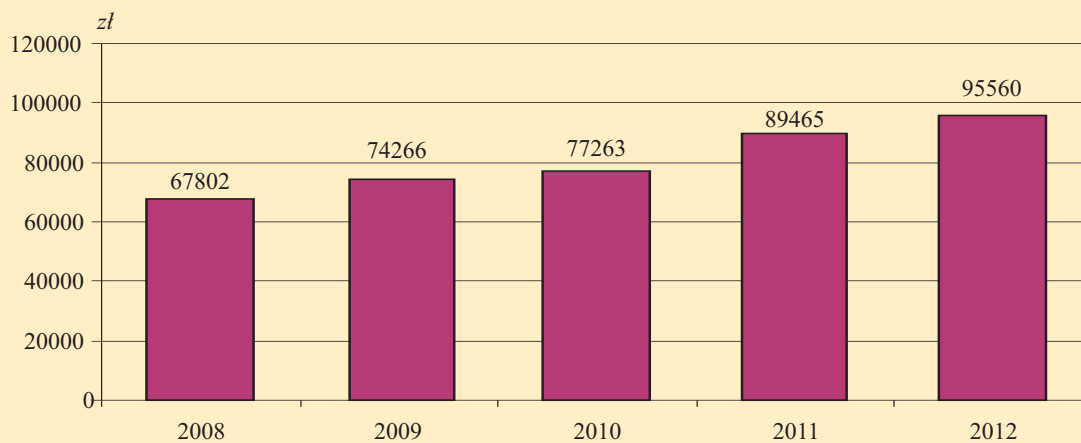

**NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH NA 1 MIESZKAŃCA
(ceny bieżące)**

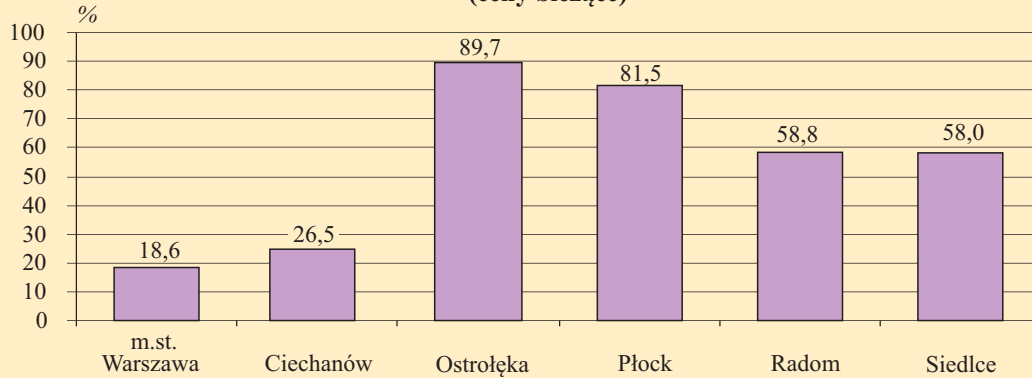
**WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH
NA 1 MIESZKAŃCA (bieżące ceny ewidencyjne)**

Stan w dniu 31 XII

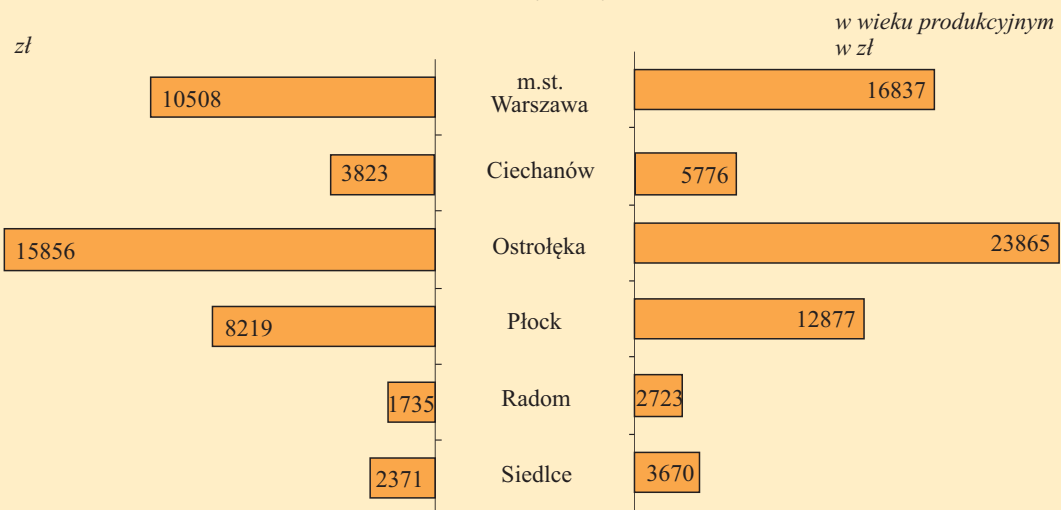

WSKAŹNIKI DLA WYBRANYCH MIAST W 2012 R.

UDZIAŁ SEKCJI PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO W NAKŁADACH INWESTYCYJNYCH OGÓŁEM PRZEDSIĘBIORSTW (ceny bieżące)

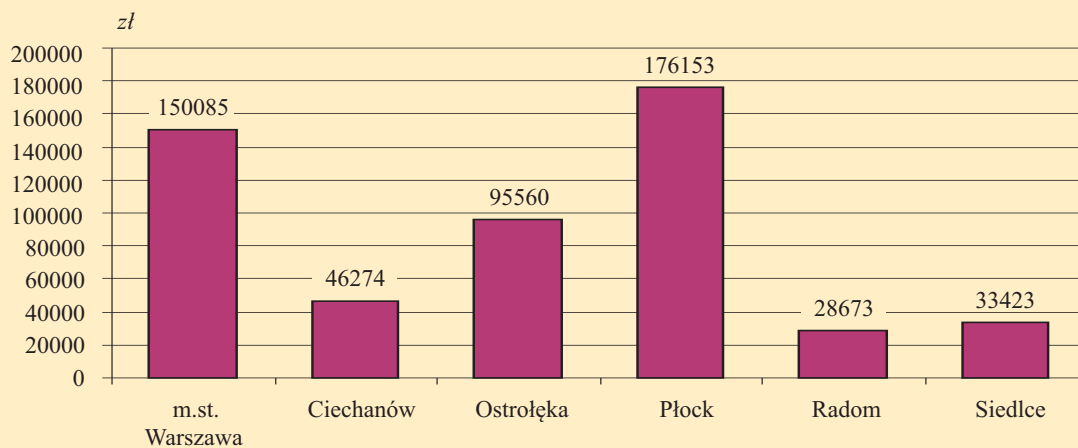

NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH NA 1 MIESZKAŃCA (ceny bieżące)

WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH NA 1 MIESZKAŃCA (bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

XIV. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

Prezentowane dane dotyczą **podmiotów gospodarki narodowej** zarejestrowanych w rejestrze REGON i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Zgodnie z definicją **osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą** wprowadzoną od 31 marca 2009 r. w art. 42 ust. 2 ustawy o statystyce publicznej grupa osób fizycznych podlegających wpisowi do rejestru REGON została poszerzona o osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą jako wspólnicy spółki cywilnej.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r., poz. 591, z późn. zm.) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późn. zm.) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi rejestry i systemy informatyczne administracji publicznej.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych. Wprowadzenie w 2011 r. do aktualizacji rejestru REGON informacji o zgonach pochodzącej z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) wpłynęło istotnie na zmianę (zmniejszenie) w stosunku do 2010 r. liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

Wzrost liczby podmiotów w sekcji „Edukacja” spowodowany był wejściem w życie z dniem 1 sierpnia 2012 r. ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej, w wyniku której jednostki lokalne (niepubliczne placówki oświatowe) podmiotów zostały przekształcone w odrębne podmioty.

Prezentowane w rozdziale **dane nie obejmują** jednostek lokalnych oraz osób prowadzących indywidualne gospodarstwa w rolnictwie. Krajowe osoby fizyczne wykazywane są według miejsca zamieszkania właściciela, natomiast zagraniczne osoby fizyczne według miejsca prowadzenia działalności.

Dane o podmiotach klasyfikowanych **według kryterium liczby pracujących** zostały przedstawione według przewidywanej liczby pracujących podawanej przy pierwszym zgłoszeniu na wniosku o wpis do rejestru REGON. Nie ma ustawowego obowiązku aktualizacji tej informacji przez podmioty.

Podmioty gospodarki narodowej – synteza

W Ostrołęce liczba **podmiotów gospodarki narodowej** zarejestrowanych w rejestrze REGON systematycznie rosła do 2005 r. i osiągnęła najwyższą wartość 6045. Rok 2006 wykazał załamanie wzrostu omawianej zmiennej (spadek o 361 podmiotów). W kolejnych latach zanotowano nieznaczne wahania liczby podmiotów. Przyczyny tego stanu rzeczy można doszukiwać się w otwarciu wspólnego rynku dla towarów i usług po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej w 2004 r.

W 2007 r. na terenie miasta została utworzona Specjalna Strefa Ekonomiczna¹ w celu zapewnienia przedsiębiorcom jak najlepszych warunków prowadzenia działalności. Korzystne położenie strefy oraz preferencyjne warunki miały być lekarstwem na zmniejszającą się liczbę podmiotów gospodarczych, jednak starania te nie przyniosły oczekiwanych rezultatów. Po stworzeniu strefy największą liczbę podmiotów odnotowano w 2010 r., ale i tak było ich mniej o 3,2% niż w 2005 r. Lata następne wykazywały tendencję spadkową liczby podmiotów w rejestrze REGON.

W Ostrołęce w końcu grudnia 2012 r. w rejestrze REGON zarejestrowane były 5774 podmioty gospodarki narodowej (bez indywidualnych gospodarstw rolnych). W porównaniu z 2011 r. liczba ich wzrosła o 1,4% (w sektorze publicznym – o 3,1%, w prywatnym – o 1,3%). Podmioty sektora prywatnego stanowiły 97,7% ogółu podmiotów gospodarki narodowej. Wśród podmiotów tego sektora 79,6% stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, w tym przede wszystkim w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych (29,9%) oraz budownictwa (12,4%).

Z analizy struktury podmiotów zarejestrowanych w Ostrołęce w 2012 r. według kryterium podstawowych i szczególnych form prawnych wynika, że ponad 3/4 ogólnej ich liczby stanowiły osoby fizyczne (4494), a co ósma firma była spółką (697). Udział pozostałych podmiotów był niewielki.

W końcu grudnia 2012 r. w strukturze podmiotów według klas wielkości określonych liczbą pracujących zdecydowaną większość stanowiły mikroprzedsiębiorstwa (o liczbie pracujących poniżej 10 osób) – 96,3% ogółu zarejestrowanych podmiotów.

W Ostrołęce w 2012 r. **wskaźnik przedsiębiorczości** mierzony liczbą podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1000 ludności wyniósł 108 (w 2005 r. – 112). Plasowało to Ostrołękę na trzecim miejscu wśród analizowanych 6 miast województwa mazowieckiego.

---

¹ Specjalna Strefa Ekonomiczna (SSE) – wydzielona część terytorium kraju, w której działalność gospodarcza może być prowadzona na preferencyjnych warunkach, tj. przedsiębiorstwom, które uzyskały zezwolenie na działalność w strefie przysługuje pomoc publiczna w formie zwolnienia podatkowego.

TABL. 1 (88). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	6045	5684	5751	5840	5665	5851	5697	5774
sektor publiczny	142	144	143	135	127	127	127	131
sektor prywatny	5903	5540	5608	5705	5538	5724	5570	5643
w tym:								
Przedsiębiorstwa państwowe	2	2	–	–	–	–	–	–
Spółki	706	718	722	696	643	657	678	697
handlowe	302	302	306	315	320	327	336	355
cywilne	404	416	416	381	323	330	342	342
Spółdzielnie	95	93	92	87	86	85	83	78
Fundacje	3	3	4	4	4	4	4	4
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	133	140	149	146	140	148	155	163
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	4813	4424	4481	4612	4512	4668	4488	4494

TABL. 2 (89). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON WEDŁUG LICZBY PRACUJĄCYCH^a**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	6045	5684	5751	5840	5665	5851	5697	5774
9 osób i mniej	5845	5488	5557	5621	5437	5621	5459	5561
10–49	144	140	141	157	167	168	175	150
50–249	50	49	46	55	54	55	56	56
250–999	3	4	4	5	5	5	5	5
1000 osób i więcej	3	3	3	2	2	2	2	2
Sektor publiczny	142	144	143	135	127	127	127	131
9 osób i mniej	55	57	56	42	36	35	34	59
10–49	53	52	52	53	52	54	54	35
50–249	30	30	30	35	34	34	34	32
250–999	2	3	3	4	4	3	4	4
1000 osób i więcej	2	2	2	1	1	1	1	1
Sektor prywatny	5903	5540	5608	5705	5538	5724	5570	5643
9 osób i mniej	5790	5431	5501	5579	5401	5586	5425	5502
10–49	91	88	89	104	115	114	121	115
50–249	20	19	16	20	20	21	22	24
250–999	1	1	1	1	1	2	1	1
1000 osób i więcej	1	1	1	1	1	1	1	1

^a Patrz uwagi ogólne na str. 150.

TABL. 3 (90). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON WEDŁUG SEKCJI PKD**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	5665	5851	5697	5774
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	71	84	70	58
Przemysł	392	436	425	442
w tym przetwórstwo przemysłowe	373	414	404	421
Budownictwo	665	681	655	666
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1736	1745	1610	1594
Transport i gospodarka magazynowa	559	559	538	523
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	184	187	190	182
Informacja i komunikacja	95	104	113	119
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	217	203	206	193
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	182	184	187	189
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	424	455	479	496
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	112	124	116	127
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	23	23	23	21
Edukacja	196	206	213	269
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	345	369	388	399
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	102	104	104	112
Pozostała działalność usługowa	362	387	380	384

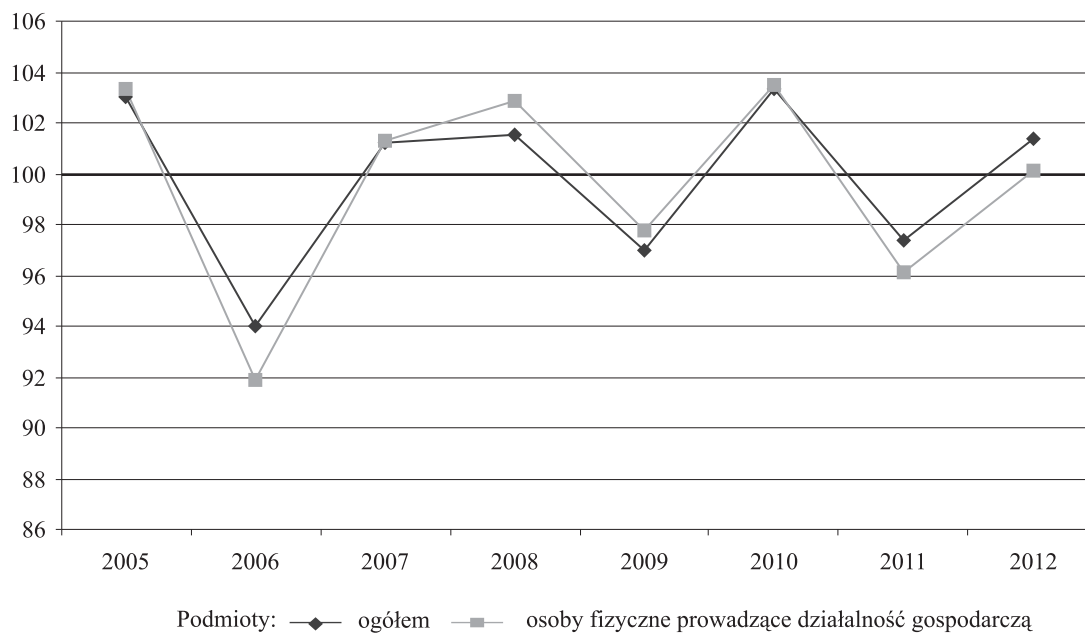
TABL. 4 (91). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WEDŁUG SEKCJI PKD**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	469	573	519	503
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	–	–	1	2
Przemysł	23	57	26	23
w tym przetwórstwo przemysłowe	23	55	25	22
Budownictwo	65	70	59	65
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	169	180	162	143
Transport i gospodarka magazynowa	16	34	39	20
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	26	25	22	10
Informacja i komunikacja	13	16	20	14
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	22	17	35	22
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3	9	5	3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	41	54	53	41
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	15	16	8	20
Edukacja	15	16	16	64
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	27	32	30	29
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11	11	17	10
Pozostała działalność usługowa	23	36	26	37

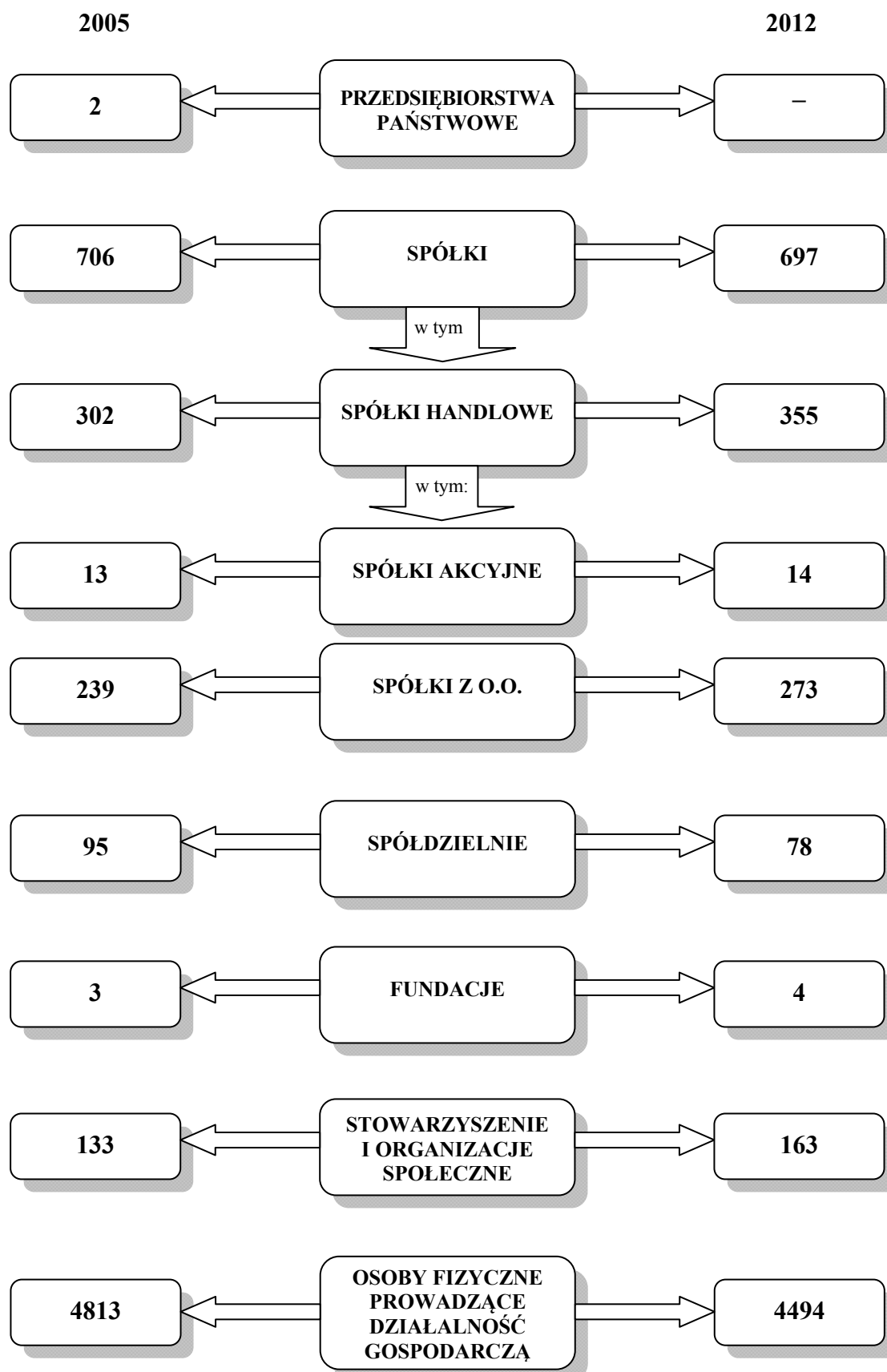
TABL. 5 (92). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE Z REJESTRU REGON WEDŁUG SEKCJI PKD**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	608	370	620	399
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	–	–	7	–
Przemysł	25	18	36	16
w tym przetwórstwo przemysłowe	25	18	34	15
Budownictwo	63	53	89	49
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	214	169	267	157
Transport i gospodarka magazynowa	32	24	57	32
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	23	17	17	16
Informacja i komunikacja	9	5	9	8
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	70	25	31	30
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2	5	2	2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	57	16	25	19
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	18	7	13	13
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3	–	–	2
Edukacja	18	6	10	7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	31	4	15	14
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	18	8	15	4
Pozostała działalność usługowa	25	13	27	30

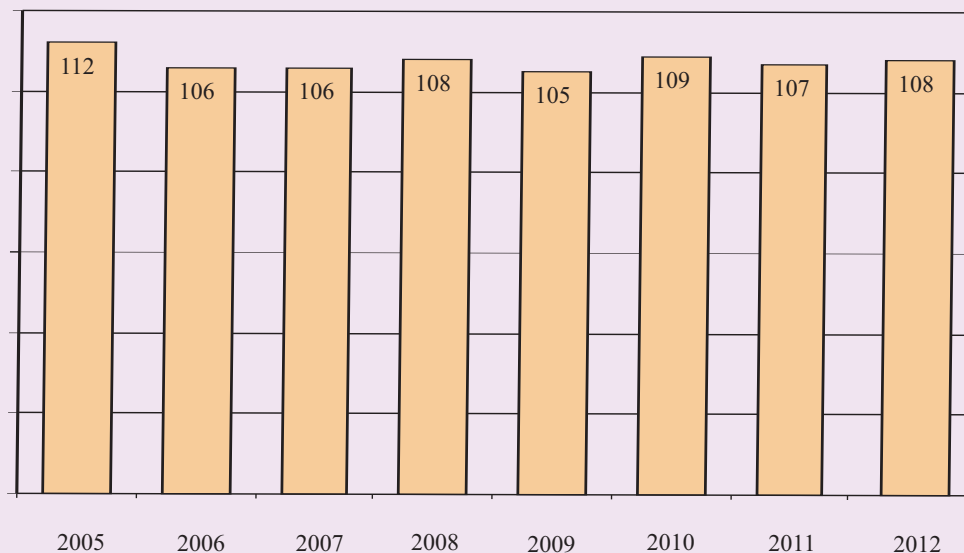
Dynamika podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON
(rok poprzedni=100)

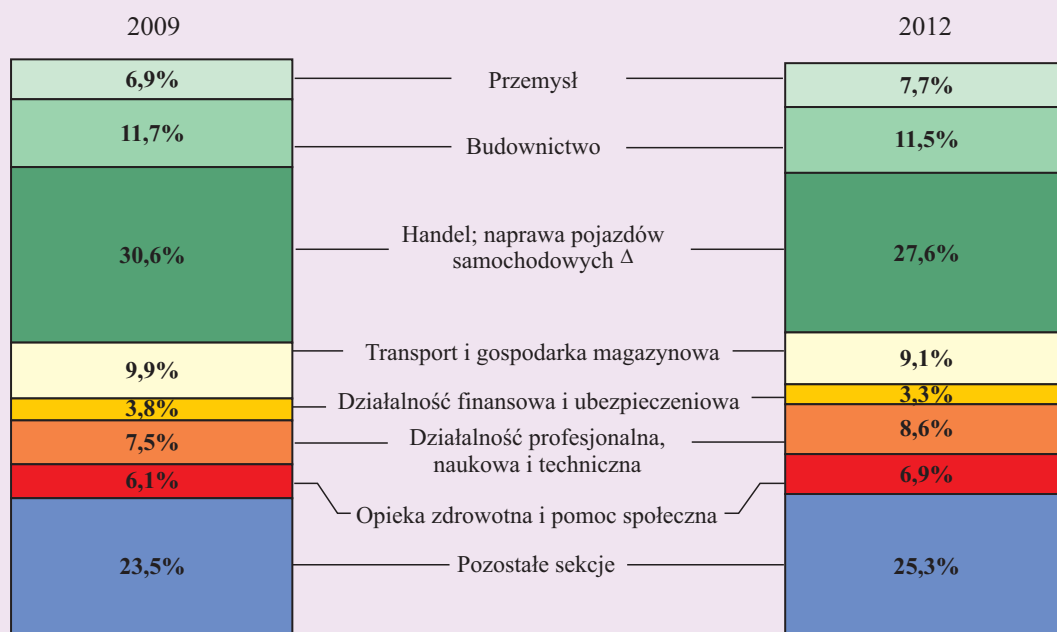
Zestawienie liczby wybranych grup podmiotów ogółem wpisanych do rejestru REGON
Stan w dniu 31 XII

**PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON
NA 1000 LUDNOŚCI**
Stan w dniu 31 XII

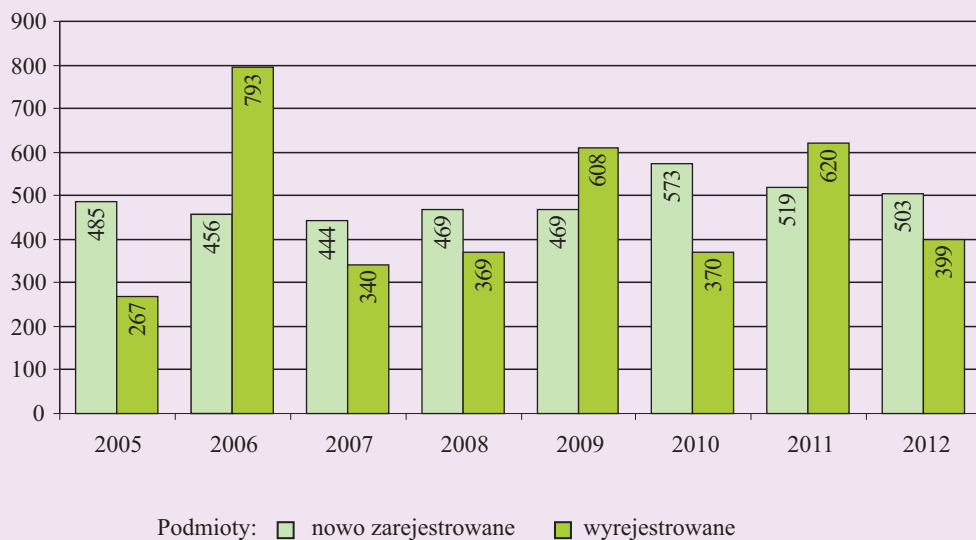

**STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ
W REJESTRZE REGON WEDŁUG SEKCJI PKD**
Stan w dniu 31 XII

**PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE
I WYREJESTROWANE W REJESTRZE REGION**

**PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGION
NA 1000 LUDNOŚCI W WYBRANYCH MIASTACH W 2012 R.**

Stan w dniu 31 XII

